

Budapest,
2002. február 16.,
szombat

22. szám

Ára: 1596,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
6/2002. (II. 16.) BM r.	
16/2002. (II. 16.) FVM r.	
8/2002. (II. 16.) GM r.	
6/2002. (II. 16.) KE h.	
7/2002. (II. 16.) KE h.	
8/2002. (II. 16.) KE h.	
Egyes belügyminiszteri rendeletek módosításáról	1197
A termelői száraz dohány 2002. évi minőségi feláras támogatásáról	1198
A potenciálisan robbanásveszélyes környezetben történő alkalmazásra szánt berendezések, védelmi rendszerek vizsgálatáról és tanúsításáról	1200
Rendőrfőkapitány kinevezéséről	1214
Tűzoltó vezérőrmagy kinevezéséről	1215
Szolgálati viszony megszüntetéséről és szolgálati nyugállományba helyezéséről	1216
1973. évi I. törvény a büntetőeljárásról (Egységes szerkezetben)	1216
Az Országos Választási Bizottság 4/2002. (II. 7.) OVB állásfoglalása a választási kampányra vonatkozó egyes jogszabályi rendelkezések tárgyában	1305
Az Országos Választási Bizottság 5/2002. (II. 7.) OVB állásfoglalása a választási kampány résztvevői tárgyában	1306
Az Országos Választási Bizottság 6/2002. (II. 7.) OVB állásfoglalása a minta-ajánlószelvények választási eljárásban való alkalmazásáról	1308
Az Országos Választási Bizottság 7/2002. (II. 7.) OVB állásfoglalása az ajánlószelvények kitöltése tárgyában	1308
A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatal közleménye	1308
Helyesbítés	1309
Tárgymutató a 2002. január hónapban megjelent jogszabályokról, határozatokról és közleményekről	

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány tagjainak rendeletei

A belügyminiszter 6/2002. (II. 16.) BM rendelete

egyes belügyminiszteri rendeletek módosításáról

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 101. §-a (1) bekezdésének a) pontjában, valamint az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 91/A. §-ának (3) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján, figyelemmel a törvény 90. §-a (1) bekezdésének c) pontjában és az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet 11. §-ában foglaltakra is — az 1. § vonatkozásában a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a következőket rendelem el:

1. §

(1) A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Központi Javítóüzem költségvetési szerv megszüntetéséről szóló 9/2001. (V. 11.) BM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-ának (2) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A Belügyminisztérium HEROS Javító, Gyártó, Szolgáltató és Kereskedelmi Részvénytársaság zártkörű, egyszemélyes részvénytársaság (a továbbiakban: részvénytársaság) — székhelye: 1087 Budapest, Asztalos S. u. 2. — részére a megszüntetett költségvetési szerv alapfeladatainak ellátásához szükséges vagyont, ideértve a követelések és kötelezettségek feletti rendelkezési jogosultságot is, az (1) bekezdésben meghatározott időpontban adom át.

(3) A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (a továbbiakban: OKF) a részvénytársaság részére a székhelyéül szolgáló ingatlant az (1) bekezdésben meghatározott időpontban az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet 61. § a) pontja rendelkezésének megfelelően — legalább a fenntartást biztosító mértékű bérleti díj fizetése kikötésével — bérbe adja. A bérbeadás feltételeit az OKF és a részvénytársaság megállapodásban rögzíti.”

(2) Az R. mellékletének 1.4. pontja hatályát veszti.

2. §

A Készenléti Rendőrség működéséről, feladatairól és hatásköréről szóló 27/1999. (VIII. 13.) BM rendelet 1. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Készenléti Rendőrség az országos rendőrfőkapitány közvetlen alárendeltségében működő, jogi személyiséggel rendelkező, az előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság szempontjából teljes jogkörű, részben önállóan gazdálkodó költségvetési szerv.”

3. §

A Köztársasági Őrezred feladatáról, hatásköréről és illetékességéről szóló 69/1997. (XII. 29.) BM rendelet 1. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Az Őrezred feladatait az előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság szempontjából teljes jogkörű, részben önállóan gazdálkodó költségvetési szervként látja el.”

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

**A földművelésügyi és vidékfejlesztési
miniszter
16/2002. (II. 16.) FVM
rendelete**

**a termelői száraz dohány 2002. évi minőségi feláras
támogatásáról**

A Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXIII. törvény 109. §-ának (4) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján — figyelemmel az agrártámogatások igénybevételének általános feltételeiről szóló 215/2001. (XI. 17.) Korm. rendeletre — a pénzügyminiszterrel egyetértésben a következőket rendelem el:

1. §

(1) A minőségi dohánytermesztésre való ösztönzés érdekében az agrárpiacon rendtartásról szóló 1993. évi VI. törvény 9. § (1) bekezdésének *n*) pontja alapján minőségi felár támogatás kerül alkalmazásra.

(2) A támogatás forrása a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXIII. törvény XII. Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium fejezet kiadások 11. cím, 3. alcím alatt előirányzott összeg.

(3) A támogatás — a 2001. évi termés bázisadatainak figyelembevételével — összesen 6937 tonna mennyiségű termelői száraz dohányra, 300 millió forint összegben terjed ki.

(4) A szabályozás az Európai Unió 2848/1998 EC. Bizottsági Rendeletben rögzítettek figyelemmel került alkalmazásra.

2. §

(1) Támogatásban az a dohánytermesztő (a továbbiakban: termelő) részesülhet, aki tagja a Dohány Terméktanács termelői tagozatának és a 2001. évi dohány termeltetésére érvényes, az elsődleges feldolgozóval kötött termelési és értékesítési szerződés alapján

a) MSZ 16802/2001 (M 1 tábla) szabványnak megfelelő Virginiai típusú,

b) MSZ 16802/2001 (M 2 tábla) szabványának megfelelő Burley típusú
dohányt termelt.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelelő termelő az 1. § (3) bekezdésében megjelölt mennyiség és összeg erejéig

a) összesen 2015 tonna Virginia „AV-BV” osztályú dohány esetén 56 000 Ft/tonna,

b) összesen 1922 tonna Virginia „BR-I” osztályú dohány esetén 46 000 Ft/tonna,

c) összesen 1800 tonna Burley (Pallagi) „A” osztályú dohány esetén 35 000 Ft/tonna,

d) összesen 1200 tonna Burley (Pallagi) „B” osztályú dohány esetén 30 000 Ft/tonna támogatásra jogosult.

3. §

(1) A támogatás iránti kérelmet a termelő — a feldolgozó által kiállított felvásárlási jegyek hiteles másolatának és összesítőjének csatolásával — a Dohány Terméktanácshoz nyújthatja be.

(2) A kérelmeket a rendelet hatálybalépésétől számított 60 napon belül lehet benyújtani. A határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye.

4. §

(1) A Dohány Terméktanács a 3. §-ban foglalt feltételeknek megfelelő kérelmeket, a 3. §-ban meghatározott határidőt követően összesítve a termelőnkénti támogatási

összeg meghatározásával együtt megküldi a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) részére.

(2) A minisztérium az általa felülvizsgált jogos kérelmeket 8 napon belül megküldi az APEH-nak, és egyidejűleg megküldi a jogosultak részére az e rendelet *melléklete* szerinti igazolást a megállapított támogatási összegről.

5. §

(1) A támogatásra jogosult a támogatást az igazolás kézhezvételétől számított 15 nap elteltével — az igazolás egyidejű bemutatásával — az illetékes első fokú állami adóhatóságtól igényelheti az adóhatóság által rendszeresített 0211. számú „Bevallás az államháztartással szembeni egyes juttatások igényléséhez” nyomtatvány kitöltésével.

(2) A támogatás folyósítása: az APEH területileg illetékes megyei igazgatósága a 10032000-01905520 számú APEH Agrárpiaci támogatás, állami felvásárlás folyósítási számláról teljesíti a kifizetéseket.

(3) A jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetését az ARH rendeli el, amelyről az APEH-ot értesíti. A jogosulatlanul felvett állami támogatást a (2) bekezdésben meghatározott számlára kell visszafizetni.

6. §

Ez a rendelet a kihirdetésétől számított 15. napon lép hatályba, egyidejűleg a termelői száraz dohány 2001. évi minőségi feláras támogatásáról szóló 28/2001. (III. 19.) FVM rendelet hatályát veszti azzal, hogy rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekre továbbra is alkalmazni kell.

Dr. Vonza András s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési
miniszter

Melléklet a 16/2002. (II. 16.) FVM rendelethez

IGAZOLÁS

a termelői száraz dohány 2002. évi minőségi feláras támogatásának igénybevételéhez

A támogatás a 10032000-01905520 számú APEH Agrárpiaci támogatás számláról kerül kifizetésre.

Név:
Cím:
Adószám:
Adóazonosító:
Bankszámlaszám:
Gazdálkodási forma:
Őstermelői ig. szám:
Szerződésszám (dohánytermelés, -felvásárlás):
Termelői kód:

A Dohány Terméktanács elnökének javaslatát figyelembe véve igazolom, hogy a 2001. évi dohánytermés bázisadatának figyelembevételével a termelői száraz dohány 2002. évi minőségi feláras támogatásáról szóló 16/2002. (II. 16.) FVM rendeletben rögzítetteknek megfelelően fent nevezett dohánytermelő részére

.....Ft, azazFt kifizetés teljesíthető.

Budapest, 2002

P. H.

.....
FVM Agrárrendtartási Hivatal elnöke

Ellenjegyezte:

.....
ARH ügyintéző

A gazdasági miniszter 8/2002. (II. 16.) GM rendelete

a potenciálisan robbanásveszélyes környezetben történő alkalmazásra szánt berendezések, védelmi rendszerek vizsgálatáról és tanúsításáról

A villamos energia termeléséről, szállításáról és szolgáltatásáról szóló 1994. évi XLVIII. törvény 57. §-a (6) bekezdésének *b)* pontjában, valamint a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény 56. §-ának *a)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

Általános rendelkezések

1. §

(1) A rendelet hatálya a potenciálisan robbanásveszélyes környezetben való alkalmazásra szánt berendezésekre, védelmi rendszerekre terjed ki.

(2) A rendelet hatálya kiterjed azokra a biztonsági, vezérlő és szabályozó eszközökre is, amelyeket robbanásveszélyes környezetben kívüli használatra szántak, de amelyek szükségesek a berendezések biztonságos használatához, és elősegítik a robbanás kockázatának csökkentését ilyen környezetben. E rendeletnek a berendezésekre vonatkozó rendelkezéseit — eltérő rendelkezés hiányában — az e bekezdésben szabályozott eszközökre is alkalmazni kell.

2. §

Nem tartoznak e rendelet hatálya alá

- a)* a gyógyászati célra szánt orvostechnikai berendezések;
- b)* azok a berendezések és védelmi rendszerek, amelyeknél a robbanásveszélyt kizárólag robbanóanyagok vagy instabil vegyi anyagok okozzák;
- c)* a háztartási és nem kereskedelmi használatra szánt olyan berendezések, amelyeknél potenciális robbanásveszély csak ritkán, kizárólag fűtőgáz véletlen szivárgása következtében jön létre;
- d)* az egyéni védőeszközök;
- e)* a tengeri hajók és mozgó part menti egységek, beleértve ezek fedélzetén lévő berendezéseket;
- f)* a potenciális robbanásveszélyes környezetben használtak kivételével a kizárólag személy-, illetve áruszállító légi, vízi, közúti vagy vasúti járművek;
- g)* a kizárólag haditechnikai célú berendezések.

3. §

E rendelet alkalmazásában

a) **berendezés:** olyan gép, készülék, rögzített vagy mozgatható eszköz, vezérlő rész és műszerezése, érzékelő vagy hibaelhárító rendszer, amelyeket önmagában vagy együttesen, energia fejlesztésére, szállítására, tárolására, mérésére, vezérlésére és átalakítására és/vagy anyagok feldolgozására szántak, és amelyek saját potenciális gyújtóforrások által robbanást okozhatnak;

b) **védelmi rendszer:** abból a célból kialakított egység, hogy azonnal megszakítsa és/vagy korlátozza a robbanás hatását, és amely vagy beépítve vagy önálló rendszerként különállóan kerül forgalomba;

c) **alkatrész:** a berendezés minden olyan része, amely a berendezés biztonságos működéséhez szükséges, de önálló funkciója nincs;

d) **robbanásveszélyes környezet:** a gáz, a gőz, a köd vagy a por formájú gyúlékony anyagok keveréke a levegővel, atmoszférikus feltételek mellett, melyben, miután a gyújtás bekövetkezett, az égés áterjed az egész keverékre;

e) **potenciálisan robbanásveszélyes környezet:** az a környezet, amely a helyi és használati feltételekből következően robbanásveszélyessé válhat;

f) **a berendezések alkalmazási csoportjai és kategóriái:**

fa) az I. alkalmazási csoportba azok a berendezések tartoznak, amelyeket bányák föld alatti részében, valamint az ilyen bányák külszíni részeiben történő használatra szántak, és amelyeket sűjtőlég és/vagy éghető por robbanása veszélyeztet,

fb) a II. alkalmazási csoportba azok a berendezések tartoznak, amelyeket egyéb olyan helyen való használatra szántak, ahol robbanásveszélynek vannak kitéve,

fc) a berendezések kategóriája a kívánt védelmi szintet határozza meg az 1. számú melléklet szerint.

A berendezéseket, védelmi rendszereket egyedi robbanásveszélyes környezetre is megengedett tervezni. Ebben az esetben megjelölésük ennek megfelelően történjék;

g) **tervezett használat:** a berendezés védelmi rendszer és az 1. § (2) bekezdése szerinti eszköz alkalmazási csoportjának, kategóriájának megfelelően, a gyártó által javasolt alkalmazás, amely a berendezés biztonságos használatához szükséges;

h) **honosított harmonizált európai szabvány:** az európai szabványügyi szervezetek által jóváhagyott és az Európai Községek Hivatalos Lapjában közzétett szabvány, amelyet a magyar eljárási rendnek megfelelően honosítottak, és nemzeti szabványként közzétettek.

4. §

Az 1. §-ban meghatározott berendezéseket, védelmi rendszereket és eszközöket forgalomba hozni, vagy hasz-

nálatba venni csak akkor megengedett, ha a 6. §-ban előírt megfeleléség értékelési eljárást követően a gyártó vagy meghatalmazott képviselője kiadta a gyártói megfeleléségi nyilatkozatot, és az alkatrészek kivételével a 12. §-ban meghatározott megfeleléségi jelölést a berendezéseken elhelyezte.

5. §

Vásárokon (kiállításokon) bemutatathatók olyan, az 1. §-ban meghatározott berendezések, védelmi rendszerek, melyek nem felelnek meg e rendelet követelményeinek, feltéve, hogy ezt azokon jól láthatóan feltüntették. A gyártónak vagy meghatalmazott képviselőjének arra is fel kell hívni a figyelmet, hogy a kiállított tárgyat mindaddig nem eladásra szánják, amíg azt át nem alakítják úgy, hogy az megfeleljen e rendelet előírásainak. A bemutató alatt megfelelő biztonsági intézkedéseket kell tenni a személyek védelme érdekében.

Megfeleléség értékelési eljárások

6. §

(1) A berendezések és amennyiben szükséges 1. § (2) bekezdésében meghatározott eszközök esetén a megfeleléségi jelölés feltüntetése érdekében a megfeleléség értékelési eljárások a következők:

a) az I. és a II. alkalmazási csoport M1. és 1. kategóriájába tartozó berendezések esetén az alkalmazási csoportra és kategóriára vonatkozó típusvizsgálati eljárás (3. számú melléklet, B modul), kiegészülve a gyártás minőségbiztosítási eljárással (4. számú melléklet, D modul) vagy a termék-ellenőrzési eljárással (5. számú melléklet, F modul),

b) az I. és a II. alkalmazási csoport M2. és 2. kategóriájába tartozó belső égésű motorok és villamos berendezések esetén az alkalmazási csoportra és kategóriára vonatkozó típusvizsgálati eljárás (3. számú melléklet, B modul), kiegészülve a típusazonossági vizsgálatra vonatkozó eljárással (6. számú melléklet, C modul) vagy a termék minőségbiztosítási eljárással (7. számú melléklet, E modul). Az ezekbe az alkalmazási csoportokba és kategóriákba tartozó egyéb berendezések esetében a gyártónak a gyártás belső ellenőrzésével kapcsolatos eljárást kell alkalmaznia (8. számú melléklet, A modul), és átadni a 8. számú melléklet 3. pontjában megjelölt dossziét a kijelölt tanúsító szervezetnek, amely a lehető legrövidebb időn belül igazolja annak átvételét és megőrzését,

c) a II. alkalmazási csoport 3. kategóriájába tartozó berendezések esetén a gyártás belső ellenőrzésével kapcsolatos eljárás (8. számú melléklet, A modul),

d) az I. és II. alkalmazási csoportba tartozó berendezések esetén az a)–c) pontokban meghatározott értékelési eljárások mellett az egyedi ellenőrzésre vonatkozó eljárás (9. számú melléklet, G modul).

(2) A védelmi rendszerek megfeleléségének értékelésére az (1) bekezdés a) vagy d) pontjában meghatározott eljárások alkalmazandók.

(3) Az (1) bekezdésben hivatkozott eljárásokat kell alkalmazni a 3. § c) pontja szerinti alkatrészek esetében a 12. § szerinti megfeleléségi jelölés feltüntetésének kivételével. A gyártó vagy meghatalmazott képviselője kiállítja a megfeleléségi nyilatkozatot a jelen rendelet vonatkozó követelményeinek való megfeleléségről, megadja azok jellemzőit és a berendezésekbe vagy védelmi rendszerekbe való beépítés feltételeit úgy, hogy az összeépített berendezések és védelmi rendszerek az alapvető követelményeknek megfeleljenek.

(4) A 2. számú melléklet 1.2.7. bekezdésében hivatkozott egyes veszélyeket illetően a gyártó vagy meghatalmazott képviselője alkalmazhatja a gyártás belső ellenőrzésével kapcsolatos eljárást (8. számú melléklet).

7. §

(1) Az 1. §-ban meghatározott berendezések, védelmi rendszerek és eszközök 6. § szerinti megfeleléség értékelési eljárásait az erre kijelölt szervezet (a továbbiakban: tanúsító szervezet) végzi.

(2) A tanúsító szervezetet a gazdasági miniszter jelöli ki a műszaki termékek megfeleléségét vizsgáló, ellenőrző és tanúsító szervezetek kijelölésének részletes szabályairól szóló 4/1999. (II. 24.) GM rendelet alapján. A kijelölést a Gazdasági Minisztérium hivatalos lapjában kell közzétenni.

8. §

A berendezésre tanúsítvány akkor adható ki, ha a berendezés tervezése és gyártása megfelel a 2. számú mellékletben meghatározott alapvető egészségügyi és biztonsági, valamint a berendezés alkalmazási csoportjára és kategóriájára megadott követelményeknek, továbbá teljesülnek a 3–9. számú mellékletek szerinti megfeleléség értékelési eljárások feltételei.

9. §

(1) A vonatkozó honosított harmonizált európai szabvány szerint gyártott berendezést úgy kell tekinteni, mint amely megfelel a 8. §-ban meghatározott követelményeknek.

(2) A honosított harmonizált európai szabványok jegyzékét a Gazdasági Minisztérium hivatalos lapjában és a Magyar Szabványügyi Testület hivatalos lapjában kell közzétenni.

10. §

A tanúsító szervezetet és az ott foglalkoztatott személyeket titoktartási kötelezettség terheli minden olyan tény vagy adat tekintetében, amelyről a kijelölés alapján végzett vizsgálati, ellenőrzési vagy tanúsítási eljárások során szerzett tudomást.

11. §

A tanúsító szervezet a megfelelőség értékelési eljárást a gyártó vagy meghatalmazott képviselője kérelmére, díjazás ellenében végzi el.

Megfelelőségi jelölés

12. §

(1) Az 1. § szerinti berendezésen és eszközökön fel kell tüntetni a megfelelőségi jelölést. Amennyiben a 6. § szerint a megfelelőség értékelés eljárás elvégzésére a gyártó, illetve meghatalmazott képviselője önállóan is jogosult (a gyártás belső ellenőrzése, A modul), a berendezést CE megfelelőségi jelöléssel kell ellátni. Minden egyéb esetben H megfelelőségi jelölés alkalmazandó (10. számú melléklet).

(2) A megfelelőségi jelölést a gyártó vagy meghatalmazott képviselője helyezi el a berendezésen láthatóan, olvashatóan és letörölhetetlenül.

(3) Tilos alkalmazni olyan feliratot vagy jelet, amely félrevezethet harmadik felet a megfelelőségi jelölés jelentését és formáját illetően. A berendezésen elhelyezhető más megjelölés is, feltéve, hogy a megfelelőségi jelölés egyértelmű láthatóságát és olvashatóságát nem csökkenti.

(4) Amennyiben a berendezésnek e rendeletben szabályozottakon túl más, a megfelelőségi jelölés használatát előíró rendelet követelményeknek is meg kell felelnie, az (1) bekezdés szerinti jelölés azt jelenti, hogy a berendezés megfelel ezen követelményeknek is.

13. §

A gyártónak vagy meghatalmazott képviselőjének a műszaki dokumentációval együtt a tanúsítványt és kiegészítéseit az utolsó berendezés gyártási időpontjától számított tíz évig meg kell őriznie.

Ellenőrzés és felügyelet

14. §

(1) Az illetékes hatóságok külön jogszabályok szerint jogosultak ellenőrizni a berendezések megfelelőségének vizsgálatára, tanúsítására, valamint jelölésére vonatkozó előírások betartását, valamint a berendezés forgalomba hozatalát, üzembe helyezését és üzemben tartását.

(2) Ha az illetékes hatóság azt állapítja meg, hogy a berendezésen a megfelelőségi jelölést nem, vagy megalapozatlanul tüntették fel, akkor a gyártót kötelezheti arra, hogy berendezését tegye a megfelelőségi jelölésre vonatkozó előírásoknak megfelelővé, és szüntesse meg a jogsértést a hatóság által meghatározott feltételek szerint.

(3) Ha a nem-megfelelőség továbbra is fennáll, akkor az illetékes hatóság korlátozhatja vagy megtilthatja a berendezések forgalomba hozatalát, vagy elrendelheti a forgalomból való kivonásukat is.

Záró rendelkezések

15. §

(1) Ez a rendelet — a (2) bekezdés kivételével — 2003. június 30. napján lép hatályba. A (2) bekezdés e rendelet kihirdetésével egyidejűleg lép hatályba.

(2) E rendelet rendelkezései a gyártó kérelmére a hatálybalépése előtt is alkalmazhatók. E rendelet alapján kiadott tanúsítvány egyenértékű a hatályos rendelkezések szerinti tanúsítvánnyal [25/1996. (IV. 17.) IKM r. 3. § (1) bek.].

16. §

E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg a sújtólég- vagy robbanásbiztos védelmű villamos gyártmányok vizsgálatáról és tanúsításáról szóló 25/1996. (IV. 17.) IKM rendelet módosítása tárgyában kiadott 17/2000. (VI. 9.) GM rendelet, valamint a sújtólég- vagy robbanásbiztos védelmű villamos gyártmányok vizsgálatáról és a tanúsításáról szóló 25/1996. (IV. 17.) IKM rendelet hatályát veszti. Az e rendeletek alapján kiadott tanúsítványok érvényességi határideje 2003. június 30.

17. §

Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Községek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban, az Európai

Parlament és a Tanács a potenciálisan robbanásveszélyes környezetben történő alkalmazásra szánt berendezésekről és védelmi rendszerekről szóló 94/9/EK irányelvével összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.

*Dr. Matolcsy György s. k.,
gazdasági miniszter*

1. számú melléklet
a 8/2002. (II. 16.) GM rendelethez

**Az alkalmazási csoportok kategóriákra történő
beosztását meghatározó kritériumok**

1. 1. alkalmazási csoport

a) Az M1. kategóriába azok a berendezések tartoznak, amelyeket speciális védelmi eszközökkel terveztek, vagy szükség esetén szereltek fel azért, hogy a gyártó által megállapított működési paraméterek mellett nagyon magas védelmi szintet biztosítsanak.

Ezeket a berendezéseket bányák föld alatti részeiben, valamint ilyen bányák azon felszíni részeiben való alkalmazásra tervezték, amelyek sújtólég és/vagy éghető por által történő veszélyeztetésnek vannak kitéve.

Az ebbe a kategóriába tartozó berendezéseket, melyeknek üzemképesnek kell maradniuk robbanásveszélyes környezetben a berendezés ritkán előforduló hibája esetén is, olyan védelmi módok jellemzik, melyek úgy működnek, hogy

— a védelmi módok egyikének meghibásodása esetén legalább egy második független védelmi mód biztosítsa a megfelelő biztonsági szintet,

— vagy egymástól független két hiba fellépése esetén a megfelelő biztonsági szint biztosítva legyen.

Az ebbe a kategóriába tartozó berendezések feleljenek meg a 2. számú melléklet 2.0.1. pontjában hivatkozott kiegészítő követelményeknek.

b) Az M2. kategóriába azok a berendezések tartoznak, amelyeket úgy terveztek, hogy a gyártó által megállapított működési paraméterek mellett magas védelmi szintet biztosítsanak.

Ezeket a berendezéseket bányák föld alatti részeiben, valamint ilyen bányák azon felszíni részeiben való alkalmazásra tervezték, amelyek sújtólég és/vagy éghető por által történő veszélyeztetésnek lehetnek kitéve.

Ezeket a berendezéseket robbanásveszély kialakulása esetén feszültségmentesíteni kell.

Az ebbe a kategóriába tartozó berendezésekre vonatkozó védelmi módok kellő biztonsági szintet nyújtanak zavarmentes üzemelés alatt, még szigorúbb, nevezetesen durva

kezelésből és változó környezeti körülményekből eredő üzemelési feltételek mellett is.

Az ebbe a kategóriába tartozó berendezések feleljenek meg a 2. számú melléklet 2.0.2. pontjában hivatkozott kiegészítő követelményeknek.

2. II. alkalmazási csoport

a) Az 1. kategóriába azok a berendezések tartoznak, amelyeket úgy terveztek, hogy a gyártó által megállapított működési paraméterek mellett nagyon magas védelmi szintet biztosítsanak. Az ebbe a kategóriába tartozó berendezéseket olyan terekben való alkalmazásra szánták, ahol folyamatosan, hosszú ideig vagy gyakran alakul ki robbanásveszélyes környezet, melyet a levegő gázokkal, gőzökkel, ködökkel vagy lebegő porokkal való keveréke okoz. Az ebbe a kategóriába tartozó berendezéseket, melyeknek biztosítaniuk kell a megfelelő védelmi szintet még a berendezés ritkán előforduló hibája esetén is, olyan védelmi módok jellemzik, melyek úgy működnek, hogy

— a védelmi módok egyikének meghibásodása esetén legalább egy második független védelmi mód biztosítsa a megfelelő biztonsági szintet; vagy

— egymástól független két hiba fellépése esetén a megfelelő biztonsági szint biztosítva legyen.

Az ebbe a kategóriába tartozó berendezések feleljenek meg a 2. számú melléklet 2.1. pontjában hivatkozott kiegészítő követelményeknek.

b) A 2. kategóriába azok a berendezések tartoznak, amelyeket úgy terveztek, hogy a gyártó által megállapított működési paraméterek mellett magas védelmi szintet biztosítsanak. Az ebbe a kategóriába tartozó berendezéseket olyan terekben való alkalmazásra szánták, ahol valószínűleg alkalmilag kialakul robbanásveszélyes környezet, melyet gázok, gőzök vagy ködök vagy levegő/por keverékek okoznak.

Az ebbe a kategóriába tartozó berendezésekre vonatkozó robbanásbiztos védelmi módoknak úgy kell működniük, hogy megfelelő biztonsági szintet nyújtsanak még gyakran előforduló üzemzavarok vagy berendezéshibák esetén is, melyeket normál körülmények között figyelembe kell venni.

Az ebbe a kategóriába tartozó berendezések feleljenek meg a 2. számú melléklet 2.2. pontjában hivatkozott kiegészítő követelményeknek.

c) A 3. kategóriába azok a berendezések tartoznak, amelyeket úgy terveztek, hogy a gyártó által megállapított működési paraméterek mellett normál védelmi szintet biztosítsanak.

Az ebbe a kategóriába tartozó berendezéseket olyan terekben való alkalmazásra szánták, ahol kevésbé valószínű, hogy gázok, gőzök vagy ködpárák, valamint levegő/por keverékek robbanásveszélyes környezetet okoznak, vagy ha igen, ez csak ritkán és rövid ideig tart.

Az e kategóriába tartozó berendezések nyújtsanak megfelelő biztonsági szintet normál üzemelés mellett. Az ebbe a kategóriába tartozó berendezések feleljenek meg a 2. számú melléklet 2.3. pontjában hivatkozott kiegészítő követelményeknek.

*2. számú melléklet
a 8/2002. (II. 16.) GM rendelethez*

**Robbanásveszélyes környezetben alkalmazott
berendezések és védelmi rendszerek tervezésére
és kivitelezésére vonatkozó alapvető egészségügyi
és biztonsági követelmények**

Bevezető rendelkezések

A) A gyorsan fejlődő technológiai szakismereteket amennyire lehet, figyelembe kell venni, és haladéktalanul alkalmazni kell.

B) Az 1. § (2) bekezdésben felsorolt eszközök esetében az alapvető követelmények csak olyan mértékben alkalmazandók, amennyiben azok a robbanási kockázatok szempontjából azoknak az eszközöknek a biztonságos és megbízható működéséhez és üzemben tartásához szükségesek.

1. A berendezésekre és védelmi rendszerekre vonatkozó közös követelmények

1.0. Általános követelmények

1.0.1. Az integrált robbanásbiztonság elvei: A robbanásveszélyes környezetben alkalmazott berendezéseket és védelmi rendszereket az integrált robbanásbiztonság szempontjából kell megtervezni. E célból a gyártó tegyen intézkedéseket annak érdekében, hogy

— mindenekelőtt, ha lehetséges, legyen elkerülhető, hogy a berendezések vagy védelmi rendszerek maguk okozzanak vagy idézzenek elő robbanásveszélyes környezetet,

— megakadályozza a robbanásveszélyes környezet gyújtását, figyelembe véve minden villamos vagy nem-villamos gyújtóforrás természetét,

— abban az esetben, ha mindezek ellenére olyan robbanás keletkezne, amely közvetlen vagy közvetett hatással embereket, háziállatokat vagy anyagi javakat veszélybe sodorhatna, azonnal meg tudják fékezni és/vagy korlátozni a robbanási lángok és a robbanási nyomás hatósugarát a megfelelő biztonsági szintig.

1.0.2. A veszélyes helyzetek lehetőségeihez képest történő elkerülése érdekében a berendezéseket és védelmi rendszereket az esetleges működési hibák kellő figyelembevételével kell tervezni és legyártani. Figyelembe kell venni minden olyan helytelen alkalmazást, amelyet ésszerűen meg lehet előzni.

1.0.3. Különleges ellenőrzési és karbantartási feltételek. Különleges ellenőrzési és karbantartási feltételeknek alávetett berendezéseket és védelmi rendszereket e követelmények függvényében kell megtervezni és legyártani.

1.0.4. Környezeti feltételek. A berendezéseket és védelmi rendszereket a meglévő és az előrelátható környezeti feltételek függvényében kell megtervezni és legyártani.

1.0.5. Megjelölés. Minden berendezésen és védelmi rendszeren olvasható és letörölhetetlen módon legalább a következő jelöléseket kell feltüntetni:

- a gyártó neve és címe,
- megjelölés,
- a széria vagy a típus megjelölése,
- gyártási szám, ha van,
- a gyártás éve,
- a specifikus robbanásvédelmi megjelölés, amelyet a berendezés alkalmazási csoportjának és kategóriájának a szimbóluma követ,

— a II. alkalmazási csoport esetében a „G” betű (gázok, gőzök vagy ködök jelenléte miatt kialakult robbanásveszélyes környezetre vonatkozóan),
és/vagy

a „D” betű (porok jelenléte miatt kialakult robbanásveszélyes környezetre vonatkozóan).

Továbbá, szükség esetén fel kell tüntetni rajtuk a biztonságos használatukhoz lényeges összes információt.

1.0.6. Gépkönyv

a) Minden egyes berendezéshez és védelmi rendszerhez csatolni kell egy gépkönyvet, amelynek legalább az alábbi útmutatásokat kell tartalmaznia:

— azon információk összefoglalása, melyekkel a berendezést vagy védelmi rendszert megjelölték, a gyártási szám kivételével (l. 1.0.5.), minden szükséges további információval, amely megkönnyíti a karbantartást (pl. az importőr, szerelő címe stb.);

— utasítások, hogy az alábbiakat biztonságosan el lehessen végezni:

- = üzembe helyezés,
- = használat,
- = összeszerelés és szétszerelés,
- = karbantartás (szervizelés és sürgős javítás),
- = felszerelés,
- = beállítás;

— szükség esetén a nyomáscsökkentő berendezések előtt lévő veszélyes zónák feltüntetése;

— szükség esetén a képzésre vonatkozó utasítások;

— olyan részletek, amelyek alapján kétségtávol meghatározható, hogy egy bizonyos kategóriájú berendezés vagy védelmi rendszer biztonságosan használható-e a tervezett helyen a várható működési feltételek mellett;

— a villamossági és nyomáspáraméterek, maximális felületi hőmérsékletek és más határértékek;

— szükség esetén különleges használati feltételek, beleértve az esetleges, a gyakorlatban már előfordult helytelen használatra vonatkozó adatokat;

— szükség esetén a berendezéshez vagy védelmi rendszerhez illeszthető eszközök alapvető jellegzetességeit.

b) A gépkönyvet a gyártónak, vagy meghatalmazott képviselőjének magyar nyelven kell elkészítenie.

Üzembe helyezéskor minden berendezéshez és védelmi rendszerhez mellékelni kell a gépkönyv fordítását azon ország nyelvére vagy nyelveire, ahol a berendezést vagy védelmi rendszert használni fogják, valamint az eredeti nyelvű gépkönyvet.

A fordítást vagy a gyártó, vagy a meghatalmazott képviselője készíti, vagy az a személy, aki a berendezést vagy védelmi rendszert bevezeti a kérdéses nyelvterületre.

E követelmény enyhítéseként, a gyártó vagy a meghatalmazott képviselője által alkalmazott szakszemélyzet használatára szánt karbantartási utasításokat megengedett olyan nyelven is elkészíteni, amelyet a személyzet ért.

c) A gépkönyvnek tartalmaznia kell a berendezés vagy védelmi rendszer üzembe helyezéséhez, karbantartásához, felügyeletéhez, a megfelelő működése ellenőrzéséhez, és adott esetben javításához szükséges rajzokat és diagramokat minden hasznos információval együtt, különös tekintettel a biztonságra.

d) A berendezést vagy védelmi rendszert bemutató leírás biztonsági szempontok tekintetében nem lehet ellentmondásban a gépkönyvvel.

1.1. Az anyagok kiválasztása

1.1.1. A berendezések és védelmi rendszerek gyártásához felhasznált anyagok ne idézzenek elő robbanást, számolva az előrelátható működési igénybevételekkel.

1.1.2. A gyártó által megadott üzemelési feltételek határain belül, a használatban lévő anyagok és a robbanásveszélyes tér alkotóelemei között nem léphetnek fel olyan reakciók, amelyek a robbanásvédelem csökkenését vonhatnák maguk után.

1.1.3. Az anyagokat úgy kell kiválasztani, hogy a jellemzőikben és más anyagokkal összeférhetően kombinálva előrelátható változásuk ne vezessen a védelem csökkenéséhez; nevezetesen kellőképpen tekintetbe kell venni az anyagok korrózióállóságát, kopásállóságát, villamos vezető képességét, ütésállóságát, öregedését és a hőmérséklet-változás hatásait.

1.2. Tervezés és gyártás

1.2.1. A berendezéseket és védelmi rendszereket a robbanásvédelemre vonatkozó technológiai ismeretek kellő figyelembevételével kell tervezni és legyártani annak érdekében, hogy megbízható módon működhessenek előrelátható élettartamuk során.

1.2.2. A berendezésekbe és védelmi rendszerekbe beépített, vagy azokhoz csereként használt alkatrészeket úgy kell tervezni és legyártani, hogy biztonságosan lássák el robbanásvédelmi feladatukat, amennyiben a gyártó utasításai szerint szerelik fel azokat.

1.2.3. Zárt szerkezetek és a szivárgás megelőzése

Azok a berendezések, amelyek gyúlékony gázt vagy port bocsáthatnak ki, lehetőség szerint zártterűek legyenek. Amennyiben ezeken a berendezéseken nyílások vagy tömítetlen illeszkedések vannak, azokat lehetőleg úgy kell megtervezni, hogy a fejlődő gázok vagy porok ne vezethessenek a berendezéseken kívül robbanásveszélyes környezet kialakulásához.

A töltő- és leürítő nyílásokat úgy kell tervezni és felszerelni, hogy amennyire csak lehet, korlátozzák a töltések és a leürítések során gyúlékony anyagok kiáramlását.

1.2.4. Porlerakódások

A nagy portartalmú zónákban használt berendezéseket és védelmi rendszereket úgy kell tervezni, hogy a felületükön lerakódott por ne gyulladjon meg. Általában a porlerakódásokat minden esetben a lehetőség szerint kell korlátozni. A berendezések és védelmi rendszerek könnyen tisztíthatók legyenek. A berendezés részek felületi hőmérsékletének jóval alacsonyabbnak kell lennie, mint a lerakódott porok izzási hőmérséklete. Számolni kell a lerakódott porréteg vastagságával, és ha szükséges, hőmérsékletkorlátozási intézkedéseket kell hozni a hőfelhalmozódás elkerülése érdekében.

1.2.5. Kiegészítő védelmi módszerek

Az olyan berendezéseket és védelmi rendszereket, amelyek bizonyos típusú külső igénybevételeknek lehetnek kitéve, amennyiben szükséges, kiegészítő védelemmel kell ellátni.

A berendezések álljanak ellent a rájuk háruló igénybevételeknek anélkül, hogy robbanásbiztonságuk csökkenne.

1.2.6. Biztonságos nyitás

Ha a berendezések és védelmi rendszerek magának a robbanásvédelemnek a részét képező házban vagy zárt tokozásban helyezkednek el, ez utóbbiak csak speciális szerszám segítségével, vagy a megfelelő védelmi intézkedések megtétele után lehessenek nyithatók.

1.2.7. Egyéb veszélyekkel szembeni védelem

A berendezéseket és védelmi rendszereket oly módon kell tervezni és legyártani, hogy

a) közvetlen vagy közvetett érintéssel okozható fizikai sérülések vagy más veszélyek elkerülhetők legyenek;

b) a hozzáférhető részekben veszélyt előidéző felületi hőmérséklet vagy kisugárzás ne keletkezzen;

c) a gyakorlatban már előfordult nem-villamos természetű veszélyek elkerülhetők legyenek;

d) előrelátott túlterhelési körülmények ne vezessenek veszélyes helyzethez.

Amennyiben a berendezésekre és védelmi rendszerekre vonatkozó, jelen paragrafusban hivatkozott kockázatokat egészben vagy részben más rendelet tartalmazná, az ilyen berendezésekre és védelmi rendszerekre és kockázatra nézve a jelen rendelet alkalmazása az irányadó.

1.2.8. A berendezések túlterhelése

Már a tervezési fázisban el kell kerülni a berendezések veszélyes túlterhelését beépített mérő, szabályozó és vezérlő eszközökkel, úgymint: túláramkapcsolók, hőmérsékletkorlátozók, differenciál nyomáskapcsolók, áramlásmérők, időrelék, sebességszabályozók és/vagy hasonló megfigyelő berendezések.

1.2.9. Nyomásálló tokozás rendszerek

Ha azokat a részeket, melyek a robbanásveszélyes környezet gyújtását okozhatják, tokozásba helyezik, intézkedéseket kell tenni annak biztosítására, hogy a tokozás ellenálljon a robbanókeverék belső robbanása során kifejtett nyomásnak, és megakadályozza a robbanás áttérjedését a tokozást körülvevő robbanásveszélyes környezetre.

1.3. Potenciális gyújtóforrások

1.3.1. Különbféle gyújtóforrásokból származó veszélyek

Nem alakulhatnak ki olyan potenciális gyújtóforrások, mint szikrák, lángok, villamos ívek, magas felületi hőmérsékletek, akusztikus energia felszabadulások, optikai sugárzások, elektromágneses hullámok vagy más gyújtóforrások.

1.3.2. Sztatikus elektromosságból származó veszélyek

Megfelelő intézkedésekkel el kell kerülni a veszélyes kisüléseket előidézni képes elektrosztatikus feltöltődéseket.

1.3.3. Kóboráramból és szivárgóáramból származó veszélyek

Meg kell akadályozni, hogy egy berendezés vezetőréseiben olyan kóboráramok és szivárgóáramok keletkezzenek, amelyek például veszélyes korrózió képződését, a felület túlmelegedését vagy gyújtást előidézni képes szikrák keletkezését teszik lehetővé.

1.3.4. Túlmelegedésből származó veszély

Már a tervezési stádiumban el kell kerülni (amennyiben lehet) például a forgás közben kontaktusba kerülő anyagok és részek súrlódásából vagy ütésből, vagy idegen testek bejutásából származó túlmelegedést.

1.3.5. Nyomáskiegyenlítésekből származó veszélyek

A berendezéseket és védelmi rendszereket úgy kell megtervezni vagy integrált mérő, vezérlő és szabályozó eszközökkel felszerelni, hogy az azokból származó nyomáskiegyenlítések ne okozzanak gyújtást előidéző lökéshullámokat vagy kompressziót.

1.4. Külső zavaró hatásoknak tulajdonítható veszélyek

1.4.1. A berendezéseket és védelmi rendszereket oly módon kell tervezni és legyártani, hogy teljes biztonsággal betölthessék tervezett feladatukat, még változó környezeti feltételek, túlfeszültség, nedvesség, rezgés, szennyeződés és más külső hatások mellett is, a gyártó által meghatározott üzemi feltételek figyelembevételével.

1.4.2. A berendezésrészeknek alkalmazkodniuk kell a tervezett mechanikai és hőmérsékleti igénybevételekhez és

ellenállniuk kell a meglévő vagy előreláthatóan előforduló anyagok agresszív hatásának.

1.5. A biztonságot elősegítő berendezésekre vonatkozó előírások

1.5.1. A biztonsági készülékeknek a működéshez szükséges mérő és/vagy vezérlő készülékektől függetlenül kell működniük.

Amennyire lehetséges, a biztonsági készülék meghibásodását meglehetősen gyorsan fel kell deríteni a megfelelő műszaki eszközök segítségével annak érdekében, hogy veszélyes helyzet csak nagyon kis valószínűséggel lépjen fel. Általában a hibákkal szembeni biztonság elvét kell alkalmazni.

Általános szabály, hogy a biztonsági utasításoknak közvetlenül az érintett vezérlő szerkezetekre kell hatniuk, közbenső szoftver parancs nélkül.

1.5.2. A biztonsági berendezések meghibásodása esetén a berendezéseket és/vagy védelmi rendszereket a lehetőségekhez képest biztonságos állapotba kell hozni.

1.5.3. A biztonsági berendezések vészleállító rendszereit a lehetőségekhez képest fel kell szerelni újraindítást gátló reteszekkel. Új indítóparancs csak akkor gyakorolhat hatást a normál működésre, ha az újraindítást gátló reteszeket előzőleg szándékosan visszaállították.

1.5.4. Vezérlő és kijelző egységek

Ha vezérlő és kijelző egységeket használnak, azokat az ergonómiai elveknek megfelelően kell tervezni annak érdekében, hogy a robbanásveszélyt illetően a lehető legnagyobb üzemi biztonságot lehessen elérni.

1.5.5. Robbanásvédelemre szánt, mérési funkcióval rendelkező berendezésekre alkalmazandó követelmények

A mérési funkcióval rendelkező berendezéseket az előrelátható működési követelményeknek és speciális felhasználási feltételeiknek megfelelően kell tervezni és legyártani, és pedig oly mértékben, amennyire érintik a robbanásveszélyes térben használt készülékeket.

1.5.6. Szükség esetén a mérési funkcióval rendelkező berendezések leolvasási pontossága és üzemeltethetősége ellenőrizhető legyen.

1.5.7. A mérési funkcióval rendelkező berendezések tervezése során olyan biztonsági tényezővel kell számolni, amely biztosítja, hogy a riasztási küszöb kellően messze legyen a felügyelt légtér robbanási és/vagy gyulladási határaitól, a berendezés működési feltételeit és a mérési rendszer esetleges eltéréseit figyelembe véve.

1.5.8. Számítógép szoftver alkalmazásából adódó kockázatok

Számítógéppel vezérelt berendezések, védelmi rendszerek és biztonsági készülékek esetében már a tervezés során különösen számolni kell a programban előforduló hibából eredő kockázatokkal.

1.6. A rendszer biztonsági követelményeinek figyelembevétele

1.6.1. A tervezett működési feltételektől eltérően, automatikusan működő folyamatokba beépített berendezéseket és védelmi rendszereket kézi úton is ki lehessen kapcsolni, amennyiben ez nem veszélyezteti a biztonságot.

1.6.2. Amennyiben a vészleállító rendszert működésbe kell hozni, a felhalmozott energiákat a lehető leggyorsabban és a legbiztonságosabb módon disszipálni vagy izolálni kell úgy, hogy azok többé ne képezzenek veszélyforrást. Ez nem vonatkozik az elektrokémiai tárolt energiára.

1.6.3. Táplálás meghibásodásából származó veszélyek

Azoknál a berendezéseknél és védelmi rendszereknél, amelyeknél a táplálás meghibásodása járulékos veszélyek továbbterjedését okozhatja, fenn kell tartani a berendezés biztonságos működési állapotát függetlenül a berendezés többi részétől.

1.6.4. Csatlakozások okozta kockázatok

A berendezéseket és védelmi rendszereket a megfelelő kábel- és védőcső-bevezetőkkel kell felszerelni.

Amennyiben a berendezéseket és védelmi rendszereket más berendezésekkel és védelmi rendszerekkel kombinált használatra szánták, az átvezetésnek biztonságosnak kell lennie.

1.6.5. A készülék részét képező riasztóberendezés elhelyezése

Amennyiben a berendezés vagy védelmi rendszer robbanásveszélyes tér kialakulásának megfigyelésére szánt észlelő vagy riasztókészülékkel rendelkezik, csatolni kell a készülékek megfelelő helyeken történő felszereléséhez szükséges utasításokat.

2. A berendezésekre vonatkozó kiegészítő követelmények

2.0. Az I. alkalmazási csoport M. kategóriájába tartozó berendezésekre vonatkozó követelmények.

2.0.1. Az I. alkalmazási csoport M1. kategóriájába tartozó berendezésekre vonatkozó követelmények

2.0.1.1. A berendezéseket oly módon kell tervezni és legyártani, hogy a gyújtóforrások még a készülékben fellépő ritka zavar esetén se váljanak aktívvá.

A berendezéseknél olyan védelmi módokat kell alkalmazni, hogy

— vagy a védelmi módok egyikének meghibásodása esetén, legalább egy második független mód biztosítsa az előírt védelmi szintet,

— vagy egymástól független két hiba fellépése esetén az előírt védelmi szint biztosítva legyen.

Amennyiben szükséges, ezeket a készülékeket speciális kiegészítő védelmi módokkal kell felszerelni. Robbanásveszélyes környezet jelenlétében is működőképesnek kell maradniuk.

2.0.1.2. Szükség esetén a berendezéseket oly módon kell legyártani, hogy a por ne tudjon behatolni.

2.0.1.3. A lebegő porok gyulladásának elkerülése érdekében a berendezések egyes részei felületi hőmérsékleteinek jóval alacsonyabbnak kell lenniük, mint az előreláthatóan az előforduló levegő/por keverékek öngyulladás hőmérséklete.

2.0.1.4. A berendezéseket oly módon kell tervezni, hogy az esetleges gyújtóforrásként számításba jövő berendezésrészek kinyitása csak feszültségmentes vagy gyújtószikramentes állapotban legyen lehetséges. Amennyiben nem lehetséges a berendezéseket feszültségmentesíteni, a gyártó köteles e berendezésrészek nyitószerkezetén figyelmeztető feliratot feltüntetni.

Amennyiben szükséges, ezeket a készülékeket a megfelelő kiegészítő reteszelő rendszerekkel kell felszerelni.

2.0.2. Az I. alkalmazási csoport M2. kategóriájába tartozó berendezésekre alkalmazandó követelmények

2.0.2.1. A berendezéseket oly módon kell védelmi módokkal ellátni, hogy normál működés folyamán a gyújtóforrások ne válhassanak aktívvá, még szigorúbb, nevezetesen durva kezelésből és változó környezeti körülményekből eredő üzemelési feltételek mellett sem.

Abban az esetben, ha robbanásveszélyes környezet alakul ki, a berendezéseket feszültségmentesíteni kell.

2.0.2.2. A berendezéseket oly módon kell tervezni, hogy az esetleg gyújtóforrássá váló egyes berendezésrészek nyitása csak feszültségmentes állapotban vagy a megfelelő reteszelő rendszereken keresztül legyen lehetséges.

Amennyiben nem lehetséges a berendezés feszültségmentesítése, a gyártó köteles e berendezésrészek nyitószerkezetén figyelmeztető feliratot feltüntetni.

2.0.2.3. A porok jelenléte miatt kialakult robbanásveszéllyel kapcsolatos követelményeket illetően az M1. kategória megfelelő követelményeit kell betartani.

2.1. A II. alkalmazási csoport 1. kategóriájába tartozó berendezésekre vonatkozó követelmények.

2.1.1. Gázok, gőzök vagy ködpárák jelenléte miatt kialakult robbanásveszélyes térségek.

2.1.1.1. A berendezéseket úgy kell tervezni és legyártani, hogy elkerülhető legyen a gyújtóforrások aktívvá válása, még a berendezések ritkán előforduló meghibásodása esetén is.

A berendezéseket az alábbi védelmekkel kell ellátni:

— vagy a védelmi módok egyikének meghibásodása esetén, legalább egy második független mód biztosítsa az előírt védelmi szintet;

— vagy egymástól független két hiba esetén, az előírt védelmi szint biztosítva legyen.

2.1.1.2. Azon berendezések esetén, amelyek felülete felmelegedhet, intézkedéseket kell tenni arra nézve, hogy ne kerüljön sor a megállapított maximális felületi hőmérséklet túllépésére még a legkedvezőtlenebb körülmények között sem.

A hőfelhalmozódásból és kémiai reakciókból adódó hőmérséklet-emelkedéseket is figyelembe kell venni.

2.1.1.3. A berendezéseket oly módon kell tervezni, hogy az esetleges gyújtóforrásként számításba jövő berendezésrészek kinyitása csak feszültségmentes vagy gyújtószikramentes állapotban legyen lehetséges. Amennyiben nem lehetséges a berendezéseket feszültségmentesíteni, a gyártó köteles ezeknek a berendezésrészeknek a nyitószervezetén figyelmeztető feliratot feltüntetni.

Amennyiben szükséges, ezeket a készülékeket megfelelő kiegészítő reteszelvekkel kell ellátni.

2.1.2. Levegő/por keverék jelenléte miatt kialakult robbanásveszélyes térségek

2.1.2.1. A berendezéseket oly módon kell tervezni és legyártani, hogy elkerülhető legyen a levegő/por keverékek gyújtása, még a berendezés ritka meghibásodása esetén is.

A berendezéseket az alábbi védelmekkel kell ellátni:

— vagy a védelmi módok egyikének meghibásodása esetén, legalább egy második független mód biztosítsa az előírt védelmi szintet;

— vagy egymástól független két hiba esetén, az előírt védelmi szint biztosítva legyen.

2.1.2.2. Szükség esetén a berendezéseket úgy kell tervezni, hogy porok behatolása vagy eltávozása csak a speciálisan megtervezett pontoknál történjen.

A kábelbevezetők és csatlakozódarabok szintén feleljenek meg ennek a követelménynek.

2.1.2.3. A levegő porok gyújtásának elkerülése érdekében a berendezés részeinek felületi hőmérséklete jóval alacsonyabb legyen, mint az előre látható levegő/por keverékek gyulladási hőmérséklete.

2.1.2.4. A berendezésrészek biztonságos kinyitását illetően a 2.1.1.3. pont előírásait kell alkalmazni.

2.2. A II. alkalmazási csoport 2. kategóriájára vonatkozó követelmények

2.2.1. Gázok, gőzök vagy ködök jelenléte miatt kialakult robbanásveszélyes térségek

2.2.1.1. A berendezéseket úgy kell tervezni és legyártani, hogy elkerülhető legyen a gyújtóforrások kialakulása, még a berendezések azon gyakori zavarainak vagy működési hibáinak esetében is, amelyekkel szokásosan számolni kell.

2.2.1.2. A berendezésrészeket oly módon kell tervezni és legyártani, hogy a meghatározott felületi hőmérsékleteket ne lépjk túl még abban az esetben sem, ha a túllépési kockázatok a gyártó által előrelátott rendkívüli helyzetekből adódnak.

2.2.1.3. A berendezéseket oly módon kell tervezni, hogy az esetleg gyújtóforrássá váló egyes berendezésrészek nyitása csak feszültségmentes állapotban vagy a megfelelő reteszelvek rendszeren keresztül legyen lehetséges.

Amennyiben nem lehet a berendezést feszültségmentesíteni, a gyártó köteles e berendezésrészek nyitószervezetén figyelmeztető feliratot feltüntetni.

2.2.2. Levegő/por keverékek jelenléte miatt kialakult robbanásveszélyes térségek

2.2.2.1. A berendezéseket oly módon kell tervezni és legyártani, hogy elkerüljk a levegő/por keverékek gyújtását, még a készülék gyakori meghibásodása, vagy a berendezések olyan működési hibája esetén is, amellyel általában számolni kell.

2.2.2.2. A felületi hőmérsékletet illetően a 2.1.2.3. pont követelményei alkalmazandók.

2.2.2.3. A por elleni védelmet illetően a 2.1.2.2. pont követelményei alkalmazandók.

2.2.2.4. A berendezésrészek biztonságos kinyitását illetően a 2.1.1.3. pont követelményei alkalmazandók.

2.3. A II. alkalmazási csoport 3. kategóriájába tartozó berendezésekre vonatkozó követelmények

2.3.1. Gázok, gőzök vagy ködök jelenléte miatt kialakult robbanásveszélyes térség

2.3.1.1. A berendezéseket úgy kell tervezni és legyártani, hogy normál működés során gyújtóforrás ne keletkezzék.

2.3.1.2. A felületi hőmérsékletek a tervezett működési feltételek mellett nem léphetik túl a megadott legnagyobb felületi hőmérsékleteket. Túllépés csak azokban a kivételes esetekben megengedett, ha a gyártó speciális kiegészítő védelmi intézkedéseket irányoz elő.

2.3.2. A levegő/por keverékek jelenléte miatt kialakult robbanásveszélyes térségek

2.3.2.1. A berendezéseket úgy kell tervezni és legyártani, hogy a normál működés mellett az előrelátható gyújtóforrások ne okozzák a levegő/por keverékek gyújtását.

2.3.2.2. A felületi hőmérsékletet illetően a 2.1.2.3. pont követelményei alkalmazandók.

2.3.2.3. A berendezéseket, beleértve a kábelbevezetőket és csatlakozódarabokat is, úgy kell legyártani, hogy számolni kell a porrészcscék méreteivel oly módon, hogy megakadályozzák a levegő/por keverékek kialakulását vagy veszélyes porlerakódást a berendezés belsejében.

3. A védelmi rendszerekre vonatkozó kiegészítő követelmények

3.0. Általános követelmények

3.0.1. A védelmi rendszereket úgy kell méretezni, hogy a robbanás hatásai kellő biztonsági szintre legyenek csökkentve.

3.0.2. A védelmi rendszereket oly módon kell tervezni, és úgy lehessen azokat elhelyezni, hogy megakadályozzák a robbanások veszélyes láncreakciókká válását és a kezdődő robbanások detonációkká válását.

3.0.3. Energiakimaradás esetében, a veszélyes helyzetek elkerüléséhez szükséges időtartam alatt a védelmi rendszereknek fent kell tartaniuk működési képességüket.

3.0.4. A védelmi rendszerek nem hibásodhatnak meg külső zavaró hatások miatt.

3.1. Tervezés és konstrukciós kialakítás

3.1.1. Az anyagok jellemzői

Az anyagok jellemzőinek tekintetében a következő maximális nyomást és hőmérsékletet kell figyelembe venni a tervezési stádiumban: szélsőséges üzemeltetési feltételek mellett fellépő robbanás során előrelátható nyomás, valamint a lángnak betudható előrelátható felmelegedés hatása.

3.1.2. A robbanással szembeni ellenállásra vagy a robbanás elfojtására tervezett védelmi rendszerek álljanak ellen a keletkezett lökéshullámnak a rendszer integritásának elvesztése nélkül.

3.1.3. A védelmi rendszerekhez csatlakoztatott tartozékok álljanak ellen a várható maximális robbanási nyomásnak anélkül, hogy elvesztenék működőképességüket.

3.1.4. A védelmi rendszerek tervezése és konstrukciójának kialakítása során figyelembe kell venni a periférikus berendezésekben és a hozzájuk csatlakozó csővezetékben meglévő nyomás által okozott reakciókat.

3.1.5. Nyomáscsökkentő rendszerek

Amennyiben előrelátható, hogy a védelmi rendszerek igénybevétele túllépi a szerkezeti szilárdságot, a tervezéskor olyan alkalmas nyomáscsökkentő berendezésekről kell gondoskodni, amelyek a közelben tartózkodó személyzetre nem jelentenek veszélyt.

3.1.6. Robbanás elfojtó rendszerek

A robbanás elfojtó rendszereket úgy kell tervezni és konstrukcióját kialakítani, hogy baleset esetén a lehető leggyorsabban reagáljanak a kezdődő robbanásra, és optimális módon gátolják azt, számolva a nyomásnövekedés maximális sebességével és a robbanás maximális nyomásával.

3.1.7. Robbanást megszakító rendszerek

Ezen rendszereknek az a feladatuk, hogy a lehető leggyorsabban megszakítsák a kezdődő robbanásokat megfelelő tervezés és konstrukciós kialakítás által. Meg kell akadályozniuk a belső robbanás áttérjedését, és eközben meg kell őrizniük mechanikai szilárdságukat.

3.1.8. A védelmi rendszereket az áramkörökhöz megfelelő riasztási küszöbvel úgy kell illeszteni, hogy szükség esetén megszűnjön a termék betáplálás és leürítés, és leálljanak azon berendezésrészek, amelyek már nem működnek biztonságosan.

3. számú melléklet

a 8/2002. (II. 16.) GM rendelethez

Típusvizsgálat (B modul)

1. A típusvizsgálat azt az eljárást írja le, amellyel egy kijelölt tanúsító szervezet megállapítja és tanúsítja, hogy az érintett gyártmány jellegzetes mintája megfelel e rendelet előírásainak.

2. A típusvizsgálatra vonatkozó kérelmet a gyártó vagy a meghatalmazott képviselője nyújtja be egy tanúsító szervezetnek. A kérelem a következőket tartalmazza:

— a gyártó neve és címe, valamint ezen felül a meghatalmazott képviselőjének a neve és címe, amennyiben a kérelmet ez utóbbi nyújtja be;

— írásos nyilatkozat, miszerint a kérelmet nem nyújtották be másik tanúsító szervezetnek;

— a 3. pontban megjelölt műszaki dokumentáció.

A kérelmező a tanúsító szervezet rendelkezésére bocsátja az érintett gyártmány jellegzetes mintáját, a következőkben: „típus”. A tanúsító szervezet további mintákat is kérhet, ha a vizsgálati program ezt igényli.

3. A műszaki dokumentáció tegye lehetővé, hogy a terméknek e rendelet előírásai szerinti megfelelőségét értékelni lehessen. A dokumentációnak ki kell terjednie ezen értékeléshez szükséges mértékben a termék tervezésére, gyártására és működésére és ilyen mértékben a következőkre is:

— a típus általános leírása;

— alkatrészek, részegységek, áramkörök stb. tervezési, gyártási rajzai és vázlatai;

— az említett rajzok és vázlatok és a termék működése megértéséhez szükséges leírások és magyarázatok;

— a 8. § (2) bekezdésben hivatkozott, teljes egészében vagy részben alkalmazott szabványok jegyzéke, és ha azokat nem alkalmazták, akkor e rendeletben foglalt alapvető biztonsági követelményeknek való megfelelőség biztosítására alkalmazott megoldások leírása;

— az elkészített tervezési számítások és az elvégzett vizsgálatok stb. eredményei;

— vizsgálati jegyzőkönyvek.

4. A tanúsító szervezet:

4.1. megvizsgálja a műszaki dokumentációt, ellenőrzi, hogy a típus a műszaki dokumentációnak megfelelően készült-e; azonosítja azokat az elemeket, amelyeket 8. §

(2) bekezdésben hivatkozott szabványok vonatkozó előírásainak megfelelően terveztek; és azokat az alkatrészeket, melyeket anélkül terveztek, hogy e szabványok vonatkozó előírásait alkalmazták volna;

4.2. elvégzi vagy elvégezteti a megfelelő ellenőrzéseket és a szükséges vizsgálatokat annak ellenőrzésére, hogy a gyártó által alkalmazott megoldások eleget tesznek-e e rendelet alapvető biztonsági követelményeinek abban az esetben, ha nem alkalmazták a 8. § (2) bekezdésben hivatkozott szabványokat;

4.3. elvégzi, vagy elvégezteti a megfelelő ellenőrzéseket és szükséges vizsgálatokat annak ellenőrzésére, hogy abban az esetben, ha a gyártó a vonatkozó szabványok alkalmazását választotta, azokat valójában alkalmazta-e;

4.4. egyeztetni a kérelmezővel azt a helyet, ahol az ellenőrzéseket és a szükséges vizsgálatokat el fogják végezni.

5. Amennyiben a típus megfelel e rendelet előírásainak, a tanúsító szervezet a kérelmező részére típusvizsgálati tanúsítványt állít ki. A tanúsítvány tartalmazza a gyártó nevét és címét, az ellenőrzésből levont következtetéseket és a jóváhagyott típus azonosításához szükséges adatokat.

A tanúsítványhoz csatolni kell a műszaki dokumentáció meghatározó részéről készített listát, és a tanúsító szervezet is megőrzi egy másolatot.

A tanúsító szervezetnek, amennyiben megtagadja a típusvizsgálati tanúsítvány kiadását a gyártónak vagy a meghatalmazott képviselőjének, részletes információt kell adnia annak okáról.

Rendelkezni kell a fellebbezési eljárásról is.

6. A kérelmezőnek tájékoztatnia kell a típusvizsgálati tanúsítványra vonatkozó műszaki dokumentációt őrző tanúsító szervezetet a jóváhagyott berendezés vagy védelmi rendszer minden módosításáról, mely esetben újabb jóváhagyásra van szükség, amennyiben ezek a változtatások érinthetik az alapvető követelményeinek való megfelelést, vagy a termék előírt alkalmazási feltételeit. Ezt a kiegészítő jóváhagyást az eredeti típusvizsgálati tanúsítvány kiegészítéseként kell megadni.

7. Minden tanúsító szervezet tájékoztatja a többi tanúsító szervezetet a kiadott és visszavont típusvizsgálati tanúsítványokról és azok kiegészítéseiről.

8. A többi tanúsító szervezet kaphat másolatot a típusvizsgálati tanúsítványból és/vagy azok kiegészítéseiről. A tanúsítványok mellékleteit meg kell őrizni a többi tanúsító szervezet rendelkezésére.

9. A gyártó vagy a meghatalmazott képviselője a műszaki dokumentációval együtt megőrzi a típusvizsgálati tanúsítvány és kiegészítéseinek másolatait az utolsó berendezés vagy védelmi rendszer gyártási időpontjától számított legalább tíz éven keresztül.

Amennyiben sem a gyártó, sem a meghatalmazott képviselője nem települt Magyarországon belül, a rendelkez-

zésre álló műszaki dokumentáció megőrzésének kötelezettsége arra a személyre hárul, aki a terméket a magyar piacon forgalomba hozta.

4. számú melléklet

a 8/2002. (II. 16.) GM rendelethez

A gyártás minőségbiztosítása (D modul)

1. A gyártás minőségbiztosítása azt az eljárást írja le, amellyel a gyártó, aki teljesítette a 2. pont szerinti kötelezettségeket, biztosítja és kijelenti, hogy az adott termékek megfelelnek a típusvizsgálati tanúsítványban leírt típusnak és kielégítik e rendelet rájuk vonatkozó előírásait. A gyártó vagy a meghatalmazott képviselője felerősíti a megjelölést minden berendezésre, és kiállítja az írásos megfeleléségi nyilatkozatot. A megjelölést a 4. pontban specifikált ellenőrzésért felelős tanúsító szervezet azonosító száma kíséri.

2. A gyártónak egy jóváhagyott minőségügyi rendszert kell működtetnie gyártásra, a végső termék ellenőrzésre és vizsgálatra vonatkozóan, ahogyan azt a 3. pont leírja, és az a 4. pontban specifikált ellenőrzésnek van alávetve.

3. Minőségügyi rendszer

3.1. A gyártó a választása szerinti tanúsító szervezethez nyújtja be az érintett berendezést illető minőségügyi rendszerének értékelésére vonatkozó kérelmét. Ez a kérelem a következőket tartalmazza:

- a tervezett termék kategória minden vonatkozó adata;
- a minőségügyi rendszerre vonatkozó dokumentáció;
- az elfogadott típusra vonatkozó műszaki dokumentáció és a típusvizsgálati tanúsítvány másolata.

3.2. A minőségügyi rendszernek biztosítania kell, hogy a készülék megfeleljen a típusvizsgálati tanúsítványban leírt típusnak és e rendelet vonatkozó előírásainak.

A gyártó által alkalmazott összes elemet, követelményt és előírást szisztematikus és rendezett módon kell dokumentálni írásos irányelvek, eljárások és utasítások formájában. A minőségügyi rendszer dokumentációjának lehetővé kell tennie a minőségi programok, tervek, kézikönyvek és jegyzőkönyvek egységes értelmezését.

Ennek tartalmaznia kell részletes és megfelelő leírását az alábbiaknak:

- minőségi célkitűzések, szervezési struktúra, a vezetőség felelőssége és hatásköre a termékek minőségét illetően;
- az alkalmazásra kerülő gyártási, minőség-ellenőrzési és minőségbiztosítási technikák, eljárások és szisztematikus tevékenységek;
- a gyártás előtt, alatt és után elvégzendő ellenőrzések és vizsgálatok a gyakoriságuk feltüntetésével;
- minőségügyi dokumentumok, úgymint felülvizsgálati jegyzőkönyvek, vizsgálati és kalibrálási adatok, az érintett személyzet szakképzettségéről szóló jelentések stb.;

— a kívánt termékminőség és a minőségügyi rendszer hatékony működésének elérését ellenőrző eszközök.

3.3. A tanúsító szervezet a minőségügyi rendszert annak meghatározása végett értékeli, hogy az eleget tesz-e a 3.2. pontban hivatkozott követelményeknek. Feltételezi, hogy a vonatkozó harmonizált szabványt alkalmazó minőségügyi rendszerek megfelelnek ezeknek a követelményeknek. Az auditot végző csoport legalább egyik tagjának olyan személynek kell lennie, aki az adott termék technológiájának értékelésében korábban már tapasztalatokat szerzett. Az értékelési eljárás magában foglalja a gyártó üzemeiben történő felügyeleti látogatást is. A gyártót értesíteni kell a döntésről. Az értesítésnek tartalmaznia kell az ellenőrzés végeredményét és az értékelésre vonatkozó megindokolt döntést.

3.4. A gyártó kötelezi magát, hogy úgy teljesíti a minőségügyi rendszerből adódó kötelezettségeit, ahogy azt elfogadták, és azt fenntartja úgy, hogy az megfelelő és hatékony maradjon.

A gyártó vagy meghatalmazott képviselője tájékoztatja a minőségügyi rendszert elfogadó tanúsító szervezetet a minőségügyi rendszer tervezett összes korszerűsítéséről.

A tanúsító szervezet értékeli a javasolt változtatásokat és dönt arról, hogy a megváltoztatott minőségügyi rendszer a továbbiakban is megfelel-e a 3.2. pont követelményeinek, vagy szükséges-e új értékelést végezni.

Döntéséről értesíti a gyártót. Az értesítés tartalmazza az ellenőrzés végeredményét és az értékelésre vonatkozó megindokolt döntést.

4. A tanúsító szervezet felelőssége alá tartozó felügyeleti tevékenység

4.1. A felügyeleti tevékenység célja az arról való meggyőződés, hogy a gyártó megfelelőképpen teljesíti a jóváhagyott minőségügyi rendszerből adódó kötelezettségeit.

4.2. A gyártónak meg kell engednie a tanúsító szervezetnek, hogy ellenőrzési céllal bejusson a gyártási, felügyeleti, vizsgálati és raktárhelyiségekbe és minden szükséges tájékoztatást megad neki, nevezetesen

- a minőségügyi rendszerre vonatkozó dokumentációt,
- a minőségügyi dokumentumokat, mint például a felülvizsgálati jegyzőkönyveket és vizsgálati, kalibrálási adatokat és az érintett személyzet szakképzettségéről szóló jelentéseket stb.

4.3. A tanúsító szervezet időszakonként auditokat tart azért, hogy meggyőződjön arról, hogy a gyártó fenntartja és alkalmazza a minőségügyi rendszert; a gyártó részére audit jelentést ad át.

4.4. Ezen túlmenően a tanúsító szervezet váratlan látogatásokat is tehet a gyártónál. E látogatások alkalmával a tanúsító szervezet a minőségügyi rendszer megfelelő működésének ellenőrzése céljából végezhet vagy végeztethet vizsgálatokat, amennyiben ez szükséges. A gyártónak a látogatásáról jegyzőkönyvet ad át, és amennyiben vizsgálat is volt, vizsgálati jegyzőkönyvet.

5. Az utolsó berendezés gyártása után legalább tíz évig köteles a gyártó a nemzeti hatóságok rendelkezésére megőrizni

- a 3.1. pont második bekezdésében hivatkozott dokumentációt;
- a 3.4. pontban hivatkozott korszerűsítésre vonatkozó dokumentációt;
- a tanúsító szervezet a 3.4., 4.3. és 4.4. pontban hivatkozott döntéseit és jegyzőkönyveit.

6. Mindegyik tanúsító szervezet megadja a többi tanúsító szervezetnek a jóváhagyott minőségügyi rendszerek kiadására és visszavonására vonatkozó információt.

5. számú melléklet

a 8/2002. (II. 16.) GM rendelethez

Termékellenőrzés (F modul)

1. A termékellenőrzés azt az eljárást írja le, amellyel a gyártó vagy a meghatalmazott képviselője megvizsgálja, és tanúsítja, hogy a 3. pont előírásai alá tartozó berendezések megfelelnek a típusvizsgálati tanúsítványban leírt típusnak, és kielégítik e rendelet vonatkozó előírásait.

2. A gyártó megteszi az összes szükséges intézkedést ahhoz, hogy a gyártási eljárás biztosítsa a berendezés típusvizsgálati tanúsítványban leírt típusnak, és e rendelet vonatkozó előírásainak való megfelelőségét. A gyártó vagy a meghatalmazott képviselője felerősíti a megjelölést minden berendezésre, és kiállítja a megfelelőségi nyilatkozatot.

3. A tanúsító szervezetnek el kell végeznie a megfelelő ellenőrzéseket és vizsgálatokat abból a célból, hogy ellenőrizze e rendelet 1. §-ban hivatkozott berendezésnek, védelmi rendszernek vagy készüléknek e rendelet vonatkozó előírásainak való megfelelőségét minden termék 4. pont szerint végrehajtott ellenőrzésével és vizsgálatával.

A gyártó vagy meghatalmazott képviselője megőrzi egy példányt a megfelelőségi nyilatkozatból legalább tíz évig az után, hogy legyártották az utolsó berendezést.

4. Ellenőrzés minden termék ellenőrzésével és vizsgálatával

4.1. Minden berendezést egyedileg vizsgálnak meg és elvégzik a 8. § (2) bekezdésben hivatkozott vonatkozó szabvány(ok) szerinti megfelelő vizsgálatokat vagy egyenértékű vizsgálatokat, hogy ellenőrizzék a típusvizsgálati tanúsítványban és e rendelet vonatkozó követelményeiben leírt típusnak való megfelelőséget.

4.2. A tanúsító szervezet minden egyes elfogadott berendezés tételen rögzíti, vagy rögzítteti a saját azonosító jelét és kiállítja az elvégzett vizsgálatokra vonatkozó írásos megfelelőségi tanúsítványt.

4.3. A gyártó vagy meghatalmazott képviselője kérésre bemutatja a tanúsító szervezet megfelelőségi tanúsítványait.

6. számú melléklet
a 8/2002. (II. 16.) GM rendelethez

Típusazonossági vizsgálat (C modul)

1. A típusazonossági vizsgálat az az eljárás, amellyel a gyártó vagy a meghatalmazott képviselője biztosítja és kijelenti, hogy a kérdéses berendezés megfelel a típusvizsgálati tanúsítványban leírt típusnak, és kielégíti a rá vonatkozó előírásokat. A gyártó vagy a meghatalmazott képviselője felerősíti a megjelölést minden berendezésre, és kiállítja az írásos megfelelőségi nyilatkozatot.

2. A gyártó megteszi az összes szükséges intézkedést annak érdekében, hogy a gyártási eljárás biztosítsa a berendezés típusvizsgálati tanúsítványban leírt típusnak, és e rendelet vonatkozó előírásainak való megfelelőségét.

3. A gyártó vagy meghatalmazott képviselője megőrzi egy példányt a megfelelőségi nyilatkozatból legalább tíz évig az után, hogy legyártották az utolsó berendezést. Amennyiben sem a gyártó sem a meghatalmazott képviselője nem települt Magyarországon belül, a rendelkezésre álló műszaki dokumentáció megőrzésének kötelezettsége arra a személyre hárul, aki a berendezést vagy védelmi rendszert a magyar piacon forgalomba hozta.

Minden legyártott terméken a termék robbanásvédelmi szempontjaira vonatkozó vizsgálatokat kell végrehajtani, melyet a gyártó végez, vagy az ő nevében végzik. A vizsgálatokat egy, a gyártó által választott tanúsító szervezet felelőssége mellett hajtják végre.

A tanúsító szervezet felelősségére a gyártó felerősíti az előbbi azonosító jelét a gyártási eljárás során.

7. számú melléklet
a 8/2002. (II. 16.) GM rendelethez

A termék minőségbiztosítása (E modul)

1. A termék minőségbiztosítása az az eljárás, amellyel a gyártó, aki eleget tett a 2. pontban megjelölt kötelezettségeknek, biztosítja és kijelenti, hogy a berendezés megfelel a típusvizsgálati tanúsítványban leírt típusnak. A gyártó vagy a meghatalmazott képviselője felerősíti a megjelölést minden termékre, és kiállítja az írásos megfelelőségi nyilatkozatot. A megjelölést annak a tanúsító szervezetnek az azonosító jele kíséri, aki felelős a 4. pontban specifikált felügyeletért.

2. A gyártónak egy jóváhagyott minőségügyi rendszert kell alkalmaznia a berendezés végső ellenőrzésére és vizs-

gálatára vonatkozóan az alábbi 3. pont szerint, amely az alábbi, 4. pontban megjelölt felügyeletnek van alávetve.

3. Minőségügyi rendszer

3.1. A gyártó a választása szerinti tanúsító szervezethez nyújtja be berendezései minőségügyi rendszerének értékelésére vonatkozó kérelmét.

Ez a kérelem a következőket tartalmazza:

- a tervezett termék kategória minden vonatkozó adata;
- a minőségügyi rendszerre vonatkozó dokumentáció;
- a jóváhagyott típusra vonatkozó műszaki dokumentáció és a típusvizsgálati tanúsítvány másolata.

3.2. A minőségügyi rendszer keretében minden berendezést megvizsgálunk, és elvégzik a 8. § (2) bekezdésben hivatkozott vonatkozó szabvány(ok) szerinti megfelelő vizsgálatokat, vagy egyenértékű vizsgálatokat végeznek, hogy biztosítsák e rendelet vonatkozó követelményeinek való megfelelőségét. A gyártó által alkalmazott összes elemet, követelményt és előírást szisztematikus és rendezett módon kell dokumentálni írásos irányelvek, eljárások és utasítások formájában. A minőségügyi rendszer dokumentációjának lehetővé kell tennie a minőségi programok, tervek, kézikönyvek és jegyzőkönyvek egységes értelmezését.

Kimerítő leírást kell tartalmaznia különös tekintettel a következőkre:

- minőségi célkitűzések, szervezési struktúra, a termékek minőségét illetően a vezetőség felelőssége és hatásköre;
- a gyártás után végrehajtandó ellenőrzések és vizsgálatok;
- a minőségügyi rendszer hatékony működését ellenőrző eszközök;
- minőségügyi dokumentumok, úgymint felülvizsgálati jegyzőkönyvek, vizsgálati és kalibrálási adatok, az érintett személyzet szakképzettségéről szóló jelentések stb.

3.3. A tanúsító szervezet a minőségügyi rendszert annak meghatározása végett értékeli, hogy az eleget tesz-e a 3.2. pontban hivatkozott követelményeknek. Feltételezi, hogy a vonatkozó harmonizált szabványt alkalmazó minőségügyi rendszerek megfelelnek ezeknek a követelményeknek.

Az auditot végző csoport legalább egyik tagjának olyan személynek kell lennie, aki az adott termék technológiájának értékelésében korábban már tapasztalatokat szerzett. Az értékelési eljárás magában foglalja a gyártó üzemeiben történő értékelő látogatást is.

A gyártót értesíteni kell a döntésről. Az értesítésnek tartalmaznia kell az ellenőrzés végeredményét és az értékelésre vonatkozó megindokolt döntést.

3.4. A gyártó kötelezi magát, hogy teljesíti a jóváhagyott minőségügyi rendszerből adódó kötelezettségeit, és azt fenntartja úgy, hogy az megfelelő és hatékony maradjon.

A gyártó vagy a meghatalmazott képviselője tájékoztatja a minőségügyi rendszert jóváhagyó tanúsító szervezetet a minőségügyi rendszer minden tervezett korszerűsítéséről.

A tanúsító szervezet értékeli a javasolt változtatásokat és dönt arról, hogy a megváltoztatott minőségügyi rendszer a továbbiakban is megfelel-e a 3.2. pontban hivatkozott követelményeknek, vagy szükséges-e egy új értékelést végezni.

Döntéséről értesíti a gyártót. Az értesítés tartalmazza az ellenőrzés végeredményét és az értékelésre vonatkozó megindokolt döntést.

4. A tanúsító szervezet felelőssége alá tartozó felügyeleti tevékenység

4.1. A felügyelet célja annak biztosítása, hogy a gyártó megfelelőképpen teljesítse a jóváhagyott minőségügyi rendszerből adódó kötelezettségeit.

4.2. A gyártó megengedi a tanúsító szervezetnek, hogy ellenőrzési céllal bejusson a felügyeleti, vizsgálati és raktárhelyiségekbe és minden szükséges tájékoztatást megad neki, nevezetesen

- a minőségügyi rendszerre vonatkozó dokumentációt;
- a műszaki dokumentációt;
- a minőségügyi dokumentumokat, mint például a felülvizsgálati jegyzőkönyveket és vizsgálati, kalibrálási adatokat, az érintett személyzet szakképzettségéről szóló jelentéseket stb.

4.3. A tanúsító szervezet időszakonként auditokat tart azért, hogy meggyőződjön arról, hogy a gyártó fenntartja és alkalmazza a minőségügyi rendszert, és a gyártó részére audit jelentést ad át.

4.4. Ezen túlmenően a tanúsító szervezet váratlan látogatásokat is tehet a gyártónál. Ezen látogatások alkalmával a kijelölt tanúsító szervezet a minőségügyi rendszer megfelelő működésének ellenőrzése céljából végezhet vagy végeztethet vizsgálatokat, amennyiben ez szükséges; a gyártónak a látogatásáról jegyzőkönyvet ad át, és amennyiben vizsgálat is volt, vizsgálati jegyzőkönyvet.

5. Az utolsó berendezés gyártása után legalább tíz évig köteles a gyártó vagy meghatalmazott képviselője a nemzeti hatóságok rendelkezésére megőrizni

- a 3.1. pont harmadik bekezdésében hivatkozott dokumentációt;
- a 3.4. pont második bekezdésében hivatkozott korszerűsítésre vonatkozó dokumentációt;
- a tanúsító szervezet a 3.4., 4.3. és 4.4. pontban hivatkozott döntéseit és jegyzőkönyveit.

8. számú melléklet

a 8/2002. (II. 16.) GM rendelethez

A gyártás belső ellenőrzése (A modul)

1. A gyártás belső ellenőrzése az az eljárás, amellyel a 2. pontban lefektetett kötelezettségeknek eleget tevő gyártó vagy a meghatalmazott képviselője biztosítja és kijelen-

ti, hogy az adott berendezés megfelel e rendelet rá vonatkozó előírásainak. A gyártó vagy a meghatalmazott képviselője felerősíti a megfelelőségi jelet minden berendezésre és kiállítja a gyártói megfelelőségi nyilatkozatot.

2. A gyártó vagy meghatalmazott képviselője kiállítja a 3. pontban meghatározott műszaki dokumentációt, megőrzi az illetékes nemzeti hatóságok rendelkezésére, ellenőrzési célból, az utolsó berendezés legyártásától számított legalább tíz évig.

Amennyiben sem a gyártó sem a meghatalmazott képviselője nem települt Magyarországon belül, a rendelkezésre álló műszaki dokumentáció megőrzésének kötelezettsége arra a személyre hárul, aki a terméket a magyar piacon forgalomba hozta.

3. A műszaki dokumentációnak lehetővé kell tennie annak értékelését, hogy a berendezés megfelel e rendelet vonatkozó előírásainak. A dokumentációnak az értékeléshez szükséges mértékben tartalmaznia kell a termék tervezését, gyártását és működését. A következőket tartalmazza:

- a berendezés általános leírása;
- alkatrészek, részegységek, áramkörök stb. vázlattevé, gyártási rajzai és vázlatai;
- az említett rajzok és vázlatok és a berendezés működése megértéséhez szükséges leírások és magyarázatok;
- a teljes egészében vagy részben alkalmazott szabványok jegyzéke, és ha a szabványokat nem alkalmazták, e rendelet biztonsági követelményeinek való megfelelés érdekében alkalmazott megoldások leírása;
- az elkészített tervezési számítások és az elvégzett vizsgálatok stb. eredményei;
- vizsgálati jegyzőkönyvek.

4. A gyártó vagy meghatalmazott képviselője megőrzi egy példányt a megfelelőségi nyilatkozatból a műszaki dokumentációval együtt.

5. A gyártónak mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy a gyártási folyamat biztosítsa a legyártott berendezés 2. pontban hivatkozott műszaki dokumentációjának és e rendelet ilyen berendezésekre vonatkozó előírásainak való megfelelését.

9. számú melléklet

a 8/2002. (II. 16.) GM rendelethez

Egyedi ellenőrzés (G modul)

1. Az egyedi ellenőrzés az az eljárás, amellyel a gyártó biztosítja és kijelenti, hogy a 2. pontban hivatkozott tanúsítvánnyal kibocsátott berendezés vagy védelmi rendszer

megfelel e rendelet rá vonatkozó előírásainak. A gyártó vagy a meghatalmazott képviselője felerősíti a megjelölést a berendezésre vagy védelmi rendszerre, és kiállítja a megfelelőségi nyilatkozatot.

2. A tanúsító szervezet megvizsgálja az egyedi terméket vagy védelmi rendszert és elvégzi a 8. § (2) bekezdésben hivatkozott vonatkozó szabvány(ok) szerinti megfelelő vizsgálatokat vagy egyenértékű vizsgálatokat, hogy ellenőrizze e rendelet vonatkozó követelményeinek való megfelelést. A tanúsító szervezet az elfogadott berendezésen vagy védelmi rendszeren rögzíti, vagy rögzítteti a saját azonosító számát, és kiállítja az elvégzett vizsgálatokra vonatkozó megfelelőségi tanúsítványt.

3. A műszaki dokumentációnak lehetővé kell tennie a termék jelen rendelet előírásainak való megfelelésének értékelését és a termék vagy védelmi rendszer tervezésének, gyártásának és üzemelésének megértését.

A dokumentációnak tartalmaznia kell a következőket:

- a termék általános leírása;
- alkatrészek, részegységek, áramkörök stb. vázlatteve, gyártási rajzai és vázlatai;
- az említett rajzok és vázlatok és a berendezés vagy védelmi rendszer működése megértéséhez szükséges leírások és magyarázatok;
- a 8. § (2) bekezdésben hivatkozott, teljes egészében vagy részben alkalmazott szabványok jegyzéke, és amennyiben azokat nem alkalmazták, e rendelet alapvető követelményeinek való megfelelés érdekében alkalmazott megoldások leírása;
- az elkészített tervezési számítások és az elvégzett vizsgálatok stb. eredményei;
- vizsgálati jegyzőkönyvek.

10. számú melléklet

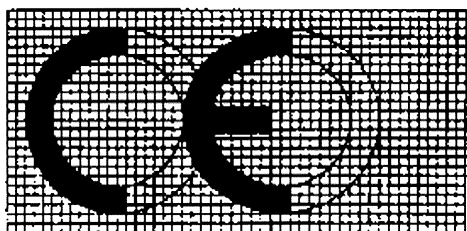
a 8/2002. (II. 16.) GM rendelethez

A CE és H megfelelőségi jelölés, a megfelelőségi nyilatkozat tartalma

1. A CE és H megfelelőségi jelölés

a) A CE megfelelőségi jelölés az alábbi szimbólumból áll a következő formában:

A megfelelőségi jelölés kicsinyítésekor vagy nagyítása-kor az arányokat meg kell tartani.

A CE megfelelőségi jelölés betűinek azonos magasságúaknak kell lenniük, amely magasság nem lehet 5 mm-nél kisebb.

Ezt a minimális méretet nem kell tekintetbe venni az 1. § (2) bekezdésében hivatkozott kisméretű berendezések, védelmi rendszerek vagy készülékek esetében.

b) A H megfelelőségi jelölést az alábbi módon kell kialakítani:

H

A megfelelőségi jelölés arányosan nagyítható vagy kicsí-nyíthető, de a magassága nem lehet 5 mm-nél kisebb.

2. A megfelelőségi nyilatkozat tartalma

A megfelelőségi nyilatkozatnak tartalmaznia kell:

- a gyártó vagy meghatalmazott képviselőjének nevét, azonosító jelét és címét;
- az 1. §-ban hivatkozott berendezés, védelmi rendszer vagy eszköz megnevezését;
- a vonatkozó előírásokat, amelyeknek a berendezés, védelmi rendszer vagy eszköz megfelel;
- a kijelölt tanúsító szervezet nevét, azonosítási számát és címét, valamint a típusvizsgálati tanúsítvány számát, ahol ez értelmezhető;
- a honosított, harmonizált szabványokra való hivatkozást, ahol értelmezhető;
- az alkalmazott szabványokat és műszaki specifikációkat, ahol értelmezhető;
- az egyéb alkalmazott rendeletekre (irányelvekre) való hivatkozást, ahol értelmezhető;
- azon személy megadását, akinek jogában áll a gyártó vagy meghatalmazott képviselője nevében aláírásával kötelezettséget vállalni.

III. rész HATÁROZATOK

A Köztársasági Elnök határozatai

A Köztársaság Elnökének 6/2002. (II. 16.) KE határozata

rendőr dandártábornok kinevezéséről

A belügyminiszter előterjesztésére *dr. Tóth Ferenc* r. ezredest, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-fő-

kapitányság vezetőjét, a szakmai és vezetői munka terén kifejtett eredményes tevékenysége elismeréseként 2002. február 15-i hatállyal

rendőr dandártábornokká

kinevezem.

Budapest, 2002. január 28.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

KEH ügyszám: V—5/0255/2002.

A Köztársaság Elnökének 7/2002. (II. 16.) KE határozata

tűzoltó vezérőrnagy kinevezéséről

A belügyminiszter előterjesztésére *Tatár Attila* tű. dandártábornokot, a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság hatósági főigazgató-helyettesét, a szakmai és vezetői munka terén kifejtett eredményes tevékenysége elismeréseként 2002. február 15-i hatállyal

tűzoltó vezérőrnaggyá

kinevezem.

Budapest, 2002. január 28.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

KEH ügyszám: V—5/0256/2002.

A Köztársaság Elnökének 8/2002. (II. 16.) KE határozata

szolgálati viszony megszüntetéséről és szolgálati nyugállományba helyezésről

A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 30/A. § (1) bekezdés *i)* pontja, valamint a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 56. § *k)* pontja szerint a törvény erejénél fogva, a 62. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján, mert a hivatásos szolgálat felső korhatárát elérte, — előljárói javaslatára, vele egyetértésben — a honvédelmi miniszter előterjesztésére

2002. március 26-i hatállyal

szolgálati viszonyát — a törvény erejénél fogva —

megszüntetem, és szolgálati nyugállományba helyezem

a Magyar Honvédség rendelkezési állománya, az MH rendszeresített létszámát nem, de költségvetési létszámát terhelő állomány, személyi tartalékába tartozó

Kiss Tibor dandártábornokot.

Jelen határozat ellen a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 223. § (2) bekezdése alapján — a kézbesítéstől számított 30 napon belül — keresettel fordulhat a Fővárosi Munkaügyi Bírósághoz.

Budapest, 2002. február 12.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Szabó János s. k.,
honvédelmi miniszter

KEH ügyszám: V—5/0527/2002.

V. rész**KÖZLEMÉNYEK,
HIRDETMÉNYEK****1973. évi I. törvény
a büntetőeljárásról¹***(Egységes szerkezetben)***ELSŐ RÉSZ****I. Fejezet****ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK***A törvény célja*

1. §² E törvény célja az, hogy a büntetőeljárás szabályozásával, a törvényességnek megfelelően biztosítsa a bűncselekmények felderítését, a Magyar Köztársaság³ büntető törvényeinek alkalmazását.

I. Cím**A BÜNTETŐELJÁRÁS ALAPELVEI***A hivatalból való eljárás*

2. § A büntető ügyekben eljáró hatóságok az e törvényben megállapított feltételek fennállása esetén kötelesek a büntetőeljárást lefolytatni.

¹ A kihirdetés napja: 1973. március 31. A törvényt az 1999: CX. törvény 171. §-ának (1) bekezdésével módosított 1998: XIX. törvény 605. §-ának (7) bekezdése 2003. január 1-jével hatályon kívül helyezi. A törvényt legutóbb a 2001: CXXI. törvény módosította, amely 2002. április 1-jén lép hatályba. A normaszövegben a törvény 2002. április 1-jétől hatályos szövege van feltüntetve. A módosító törvény 89. §-a szerint, ha a 2002. április 1. napja előtt elkövetett bűncselekmény miatt az elkövetővel szemben a Btk. 2002. március 31. napjáig hatályos rendelkezései alapján vagyonekbotzás mellékbüntetését, illetőleg elkobzást, vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezést kell elrendelni, a vagyonekbotzással, illetőleg az elkobzással, a vagyoni előny vagy az elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezéssel kapcsolatos eljárási kérdésekre a Be.-nek a 2002. március 31. napjáig hatályban lévő rendelkezéseit kell alkalmazni. A módosító törvény e rendelkezésére figyelemmel, a lábjegyzetekben a módosító törvény által módosított törvényhelyek 2002. április 1. napjáig hatályos szövege is szerepel. A 2001: CXXI. törvényt megelőző módosítások hatálybalépését a lábjegyzet azokban az esetekben tünteti fel, ha a módosító törvényt az Országgyűlés a 2001. év folyamán fogadta el.

² Az 1. §-ból a „törvényesség” szöveg elől a „szocialista” szövegrészt az 1994: XCII. törvény 34. §-a (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³ Az 1989: XXXI. törvény 38. §-a (1) bekezdésének megfelelően a „Magyar Népköztársaság” helyett a „Magyar Köztársaság” szövegrészt tartalmazza.

Az ártatlanság védelme

3. § (1) Senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.

(2) A bűnösség bizonyítása a büntető ügyekben eljáró hatóságokat terheli. A terhelt nem kötelezhető ártatlanságának bizonyítására.

*A személyi szabadság és más állampolgári jogok
biztosítása*

4. § (1) A büntetőeljárásban a személyi szabadságot és más állampolgári jogokat tiszteletben kell tartani, s azok csak az e törvényben meghatározott esetekben és módon korlátozhatók.

(2) A hatóságoknak az eljárás során biztosítaniuk kell az állampolgári jogokat korlátozó kényszerintézkedések törvényességét.

(3) A hatóságok tartoznak az eljárás résztvevőit jogaikról tájékoztatni és kötelességeikre figyelmeztetni.

*A tényállás felderítése és a bizonyítékok
szabad értékelése*

5. § (1) A hatóságok feladata, hogy az eljárás minden szakaszában a tényállást alaposan és hiánytalanul tisztázzák, a valóságnak megfelelően állapítsák meg, a terhelő és mentő, valamint a büntetőjogi felelősséget súlyosító és enyhítő körülményeket egyaránt figyelembe vegyék. Fel kell deríteni azokat az okokat és körülményeket is, amelyek a bűncselekmény elkövetését közvetlenül lehetővé tették.

(2) Az eljárásban részt vevő személyek az e törvényben meghatározott esetekben és módon kötelesek és jogosultak a bizonyításban közreműködni.

(3) A büntetőeljárásban szabadon felhasználható minden olyan bizonyítási eszköz és bizonyíték, amely a tényállás megállapítására alkalmas lehet; a hatóságok ezeket egyenként és összességükben szabadon értékelik, és ezen alapuló meggyőződésük szerint bírálják el.

A védelem

6. § (1) A terheltet megilleti a védelem joga.

(2) A hatóságok kötelesek biztosítani, hogy az, akivel szemben a büntetőeljárást folytatják, az e törvényben meghatározott módon védekezhessen.

(3) A terhelt érdekében az eljárás bármely szakaszában védő járhat el. A terhelt az eljárás megindításától kezdve védőt választhat.

A jogorvoslati jogosultság

7. § A hatóságok határozatai és intézkedései ellen, illetőleg az intézkedés elmulasztása miatt — ha e törvény kivételt nem tesz — jogorvoslatnak van helye.

Az anyanyelv használata

8. § (1) A büntetőeljárás nyelve a magyar. A magyar nyelv nem tudása miatt senkit sem érhet hátrány.

(2) A büntetőeljárásban mind szóban, mind írásban mindenki anyanyelvét használhatja.

Az eljárási feladatok megoszlása

9. § (1) A büntetőeljárásban a vád, a védelem és az ítélezés egymástól elkülönül.

(2) Bírószági eljárás csak törvényes vád alapján indulhat. A bíróság annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek, és csak olyan cselekmény alapján, amelyet a vád tartalmaz.

(3) A bírósági eljárásban a bizonyítás során a vádlót, a terheltet és a védőt azonos jogok illetik meg.

A szóbeliség és a közvetlenség

10. § (1) A bírósági tárgyalás szóbeli.

(2)⁴ A bíróság — ha e törvény eltérően nem rendelkezik — ügydöntő határozatát a tárgyaláson közvetlenül megvizsgált bizonyítékokra alapítja.

A tárgyalás nyilvánossága

11. § (1) A bírósági tárgyalás nyilvános.

(2) A bíróság a nyilvánosságot az egész tárgyalásról vagy annak egy részéről indokolt határozattal kizárhatja, ha ez államtitok vagy szolgálati titok megőrzése végett, illetőleg erkölcsi okból szükséges. A bíróság egyes hivatalos személyeknek ebben az esetben is megengedheti, hogy a tárgyaláson jelen legyenek.⁵

(3)⁶ A bíróság a tárgyaláson hozott határozatát akkor is nyilvánosan hirdeti ki, ha a tárgyalásról a nyilvánosságot kizárta.

⁴ A 10. § (2) bekezdése az 1998: LXXXVIII. törvény 1. §-ával megállapított szöveg.

⁵ Lásd az Alkotmánybíróság 58/1995. (IX. 5.) AB határozatát.

⁶ A 11. § (3) bekezdése az 1989: XXVI. törvény 1. §-ával megállapított szöveg.

II. Cím

*ALAPVETŐ RENDELKEZÉSEK**A büntetőeljárás megindítása*

12. § (1) Büntetőeljárást csak az e törvényben meghatározott feltételek alapján, bűncselekmény alapos gyanúja esetén és csak az ellen lehet indítani, akit bűncselekmény alapos gyanúja terhel.

(2) A bírósági eljárást — ha e törvény kivételt nem tesz — nyomozás előzi meg.

A büntetőeljárás akadályai

13. § Büntetőeljárást nem lehet indítani, és a már megindult eljárást meg kell szüntetni vagy felmentő ítéletet kell hozni, ha

a) a cselekmény nem bűncselekmény vagy azt nem a terhelt (a feljelentett személy) követte el;

b) nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése, illetőleg az, hogy a bűncselekményt a terhelt (a feljelentett személy) követte el;

c) büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok áll fenn;

d)⁷ a terhelt cselekményét már jogerősen elbírálták, kivéve a perújítás, a felülvizsgálat és a törvényesség érdekében emelt jogorvoslat esetét.

A büntetőjogi felelősség önálló elbírálása

14. §⁸ Abban a kérdésben, hogy a terhelt követett-e el és milyen bűncselekményt, a büntető ügyben eljáró hatóságot a polgári perben, illetőleg a szabálysértési, fegyelmi eljárás során hozott jogerős határozat, illetőleg a bennük megállapított tényállás nem köti.

A törvény hatálya

15. § (1) A büntetőeljárást a cselekmény elbírálásakor hatályban levő törvény szerint kell lefolytatni.

(2)⁹ A magyar büntető joghatóság alá tartozó ügyekben (Btk. 3. és 4. §) az eljárást e törvény szerint kell lefolytatni.

⁷ A 13. § d) pontja az 1999: CX. törvény 56. §-ával megállapított szöveg.

⁸ A 14. §-ból a „vagy társadalmi bírósági” szövegrészt az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁹ A 15. § (2) bekezdése az 1979: 5. törvényerejű rendelet 3. §-nak megfelelően módosított szöveg.

(3) Nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján mentességet élvező személy ellen büntetőeljárás nem indítható. Ha a külföldi állam a mentességről lemondott, az eljárást e törvény szerint kell lefolytatni.

(4)¹⁰ A külön törvény alapján személyes mentességet élvező személlyel szemben a mentelmi jog felfüggesztése, illetve az eljárás megindításához vagy folytatásához történő hozzájárulás megadását követően az eljárást soron kívül, e törvény szerint kell lefolytatni. Az eljárás csak arra a cselekményre nézve folytatható le, amelyre a hozzájárulás kiterjed.

II. Fejezet

A BÜNTETŐ ÜGYEKBE ELJÁRÓ HATÓSÁGOK

I. Cím

AZ ELJÁRÓ HATÓSÁGOK

A nyomozó hatóságok

16. § (1) A nyomozó hatóságok feladata a bűncselekmények gyors és alapos felderítése, valamint a bűncselekmények elkövetőinek felelősségre vonásához szükséges eljárási cselekmények elvégzése.

(2)¹¹ Általános nyomozó hatóság a rendőrség és az ügyészség.

(3)¹² Az adó-, társadalombiztosítási csalás, ha azt nem az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal hatáskörébe tartozó adóra nézve követik el (Btk. 310. §), visszaélés jövedékkel (Btk. 311. §), jövedéki orgazdaság (Btk. 311/A. §), jövedékkel visszaélés elősegítése (Btk. 311/B. §), csempészet és vámorgazdaság (Btk. 312. §), visszaélés csekkel (Btk. 313. §), valamint az ezekkel a bűncselekményekkel összefüggésben elkövetett közokirat-hamisítás (Btk. 274. §), magánokirat-hamisítás (Btk. 276. §) és bélyeghamisítás (Btk. 307. §) nyomozását a Vám- és Pénzügyőrség végzi. A nemzetközi jogi kötelezettség megszegése (Btk. 261/A. §), a nemzetközileg ellenőrzött termékek és technológiák forgalmára vonatkozó kötelezettség megszegése (Btk. 287. §), az engedély nélküli külkereskedelmi tevékenység (Btk. 298. §), valamint a jövedéki termékre vagy vámárura elkövetett áru hamis megjelölése (Btk. 296. §), a szerzői és szomszédos jogok megsértése (Btk. 329/A. §) alapos gyanúja esetén a nyomozást a Vám- és Pénzügyőrség végzi, ha a bűncselekmény gyanúját a Vám- és Pénzügyőrség észleli.

(4)¹³ A jogellenes belföldi tartózkodás (Btk. 214. §), a tiltott határátlépés (Btk. 217. §)¹⁴, az embercsempészség (Btk. 218. §), a határjelrongálás (Btk. 220. §) és úti okmány tekintetében elkövetett közokirat-hamisítás (Btk. 274. §) alapos gyanúja esetén a Határőrség is nyomozó hatósággént jár el, ha a bűncselekmény gyanúját a Határőrség észleli vagy a feljelentést, illetve bejelentést a Határőrségnél teszik meg.

(5)¹⁵ A jogosulatlan gazdasági előny megszerzése (Btk. 288. §), a számviteli fegyelem megsértése (Btk. 289. §), a csődbüntetés (Btk. 290. §), az adó-, társadalombiztosítási csalás, ha azt az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal hatáskörébe tartozó adóra vagy járulékra követik el (Btk. 310. §), a Munkaerőpiaci Alap bevételeit biztosító fizetési kötelezettség megszegése (Btk. 310/A. §), a társadalombiztosítási, egészségbiztosítási vagy nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettség megsértése (Btk. 310/B. §), a csalás, ha azt az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal hatáskörébe tartozó adóra, járulékra vagy költségvetési támogatásra követik el (Btk. 318. §), valamint az ezekkel a bűncselekményekkel összefüggésben elkövetett közokirat-hamisítás (Btk. 274. §) és magánokirat-hamisítás (Btk. 276. §) nyomozását az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal nyomozó hatósága végzi.

(6)¹⁶ Külföldön levő magyar kereskedelmi hajón, illetőleg polgári légi járművön magyar állampolgár vagy — a Btk. 3. §-ának (2) bekezdésében, illetve 4. §-ában meghatározott esetben — bárki által elkövetett bűncselekmény miatt a hajó, illetőleg a légi jármű parancsnoka jogosult a nyomozó hatóságokra vonatkozó rendelkezések alkalmazására.

(7)¹⁷ Ha a Vám- és Pénzügyőrség, a Határőrség vagy az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal hatáskörébe tartozó bűncselekménnyel halmazatban olyan bűncselekmény is megvalósult, amelynek nyomozására e nyomozó hatóság hatásköre nem terjed ki, és az eljárás elkülönítése nem célszerű, az eljáró nyomozó hatóságot az ügyész jelöli ki.

¹³ A 16. § (4) bekezdését az 1997: XXXII. törvény 85. §-ának (2) bekezdése iktatta be, a szövegét a 2001: XXXIII. törvény 29. §-a állapította meg. Hatálybalépésének napja: 2002. január 1.

¹⁴ A Btk. 214. §-át a 2001: CXXI. törvény 25. §-a újrászabályozta, „beutazási és tartózkodási tilalom megsértése” elnevezéssel, ugyanezen törvény 88. §-a (2) bekezdésének a) pontja a Btk. 217. §-át hatályon kívül helyezte. A rendelkezések 2002. április 1-jén lépnek hatályba.

¹⁵ A 16. § (5) bekezdését az 1997: XXXII. törvény 85. §-ának (2) bekezdése iktatta be, a szövegét az 1999: CXX. törvény 42. §-ának (1) bekezdése állapította meg.

¹⁶ A 16. § korábbi (4) bekezdésének számozását (6) bekezdésre módosította az 1997: XXXII. törvény 85. §-ának (2) bekezdése. A (6) bekezdés az 1979: 5. törvényerejű rendelet 3. §-ának megfelelően módosított szöveg.

¹⁷ A 16. § (7) bekezdését az 1999: CX. törvény 57. §-ának (2) bekezdése iktatta be.

¹⁰ A 15. § (4) bekezdését a 2001: CXXI. törvény 79. §-ának (1) bekezdése iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1.

¹¹ A 16. § (2) bekezdése az 1998: XCIII. törvény 18. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

¹² A 16. § (3) bekezdésének első mondata a 2001: LIX. törvény 4. §-ával megállapított szöveg. A mondatból „A deviza-bűncselekmény (Btk. 309. §)” szövegrészt a 2001: XCIII. törvény 6. §-a (1) bekezdésének s) pontja 2002. január 1-jével hatályon kívül helyezte. A bekezdés második mondatát az 1999: CX. törvény 57. §-ának (1) bekezdése iktatta be.

Az ügyész

17. § Az ügyész feladata a nyomozás törvényessége feletti felügyelet, a vádemelés és a vád képviselése, továbbá a jogszabály által meghatározott esetekben a nyomozás.¹⁸

18. § (1) Az ügyész a nyomozás törvényessége feletti felügyelet körében

a)¹⁹ a nyomozó hatóságot nyomozási cselekményre és a nyomozásnak az általa megjelölt határidőn belüli befejezésére utasíthatja;

b) a nyomozás irataiba betekinthes és azokat magához kérheti;

c) a nyomozási cselekményeknél jelen lehet;

d)²⁰ a nyomozó hatóság határozatát megváltoztathatja vagy hatályon kívül helyezheti;

e)²¹ a nyomozást megszüntetheti, és a nyomozó hatóságot a nyomozás megszüntetésére utasíthatja;

f) a nyomozó hatóság intézkedése vagy mulasztása miatt hozzá megküldött panaszokat elbírálja.

(2) Az ügyész a nyomozás során felügyel arra, hogy az eljárásban részt vevő személyek jogait érvényesíthessék és ellenőrzi a kényszerintézkedések alkalmazásának törvényességét.

(3) Az ügyész az eljárást a nyomozó hatóságtól magához vonhatja.

(4) Az ügyész az e törvényben meghatározott feltételek esetén vádat emel, és a bíróság előtt — magánvád esetét kivéve — a vádat képviseli. Az ügyész a vádat elejtheti vagy módosíthatja. Az ügy iratait a bírósági eljárásban megtekintheti, a bíróság döntése előtt az ügyben felmerülő minden kérdésben indítványt tehet.

(5)²² A helyi bíróságon ügyészszéti titkár is képviselheti a vádat, kivéve, ha a terheltet fogva tartják.

19. § (1)²³ Az ügyész részvétele az első fokú bíróság tárgyalásán büntetési eljárásban kötelező.

(2) Vétségi eljárásban az ügyész akkor köteles a tárgyaláson részt venni, ha

a) a terheltet fogva tartják,

b) bejelentette, hogy a tárgyaláson részt kíván venni,

c)²⁴

¹⁸ Lásd az 1972: V. törvény mellékletét.

¹⁹ A 18. § (1) bekezdésének a) pontja az 1987: IV. törvény 1. §-ával megállapított szöveg.

²⁰ A 18. § (1) bekezdésének d) pontja az 1987: IV. törvény 1. §-ával megállapított szöveg.

²¹ A 18. § (1) bekezdésének e) pontja az 1987: IV. törvény 1. §-ával megállapított szöveg.

²² A 18. § (5) bekezdését az 1999: CX. törvény 58. §-a iktatta be.

²³ A 19. § (1) bekezdése az 1991: LVII. törvény 1. §-ával megállapított szöveg.

²⁴ A 19. § (2) bekezdésének c) pontját az 1991: LVII. törvény 13. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

d) a bíróság az ügyészt a tárgyaláson való részvételre kötelezte.

(3) Az ügyész a tárgyaláson és egyéb eljárási cselekményeknél a vád képviselében akkor is jelen lehet, ha a jelenléte egyébként nem kötelező.

A bíróság

20. § (1) A bíróság feladata az igazságszolgáltatás, ennek során dönt a terhelt büntetőjogi felelősségéről.

(2)²⁵ Első fokon a helyi bíróság és a megyei bíróság jár el.

(3)²⁶ Másodfokon jár el

a) a megyei bíróság az első fokon a helyi bíróság hatáskörébe tartozó ügyekben,

b)²⁷ a Legfelsőbb Bíróság az első fokon a megyei bíróság hatáskörébe tartozó ügyekben.

(4)²⁸

21. § (1)²⁹ Az első fokon eljáró bíróság egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban ítélezik.

(2) Az e törvényben meghatározott esetekben az első fokon eljáró

a)³⁰ bíróság ülnökök közreműködése nélkül (egyesbíróként),

b)³¹ megyei bíróság két hivatásos bíróból és három ülnökből álló tanácsban ítélezik.

(3) A másodfokú bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsban ítélezik.

(4)³² Az ítékezésben a hivatásos bíró és az ülnök jogai és kötelességei azonosak; a bírósági tanács elnöke és az egyesbíró hivatásos bíró.

²⁵ A 20. § (2) bekezdése az 1983: II. törvény 7. §-a (2) bekezdésének megfelelően a „járásbíró” szövegrész helyett a „helyi bíróság” szövegrészt tartalmazza. A (2) bekezdésből az „és a katonai bíróság” szövegrészt az 1991: LVII. törvény 13. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

²⁶ A 20. § (3) bekezdése az 1989: XXVI. törvény 2. §-ával megállapított szöveg.

²⁷ A 20. § (3) bekezdésének b) pontjából az „és a katonai bíróság” szövegrészt az 1991: LVII. törvény 13. §-ának (2) bekezdése, és a „valamint a 26. § (3) bekezdésében meghatározott esetben” szövegrészt az 1994: XCII. törvény 34. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

²⁸ A 20. § (4) bekezdését az 1989: XXVI. törvény 34. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

²⁹ A 21. § (1) bekezdéséből a „népi” szövegrészt az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³⁰ A 21. § (2) bekezdésének a) pontjából a „népi” szövegrészt az 1999: XC. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³¹ A 21. § (2) bekezdésének b) pontjából az „és a katonai bíróság” szövegrészt az 1991: LVII. törvény 13. §-ának (2) bekezdése, és a „népi” szövegrészt az 1999: XC. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³² A 21. § (4) bekezdéséből a „népi” szövegrészt az 1999: XC. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

II. Cím

HATÁSKÖR ÉS ILLETÉKESSÉG

A nyomozó hatóságok hatásköre és illetékessége

22. § A nyomozó hatóságok hatáskörét és illetékességét külön jogszabály állapítja meg.³³

Az ügyész hatásköre és illetékessége

23. § (1) A büntetőeljárásban rendszerint az ügyben hatáskörrel rendelkező bíróság területén működő ügyész jár el. A részletes hatásköri szabályokat a legfőbb ügyész állapítja meg.

(2) Az ügyész illetékességét annak a bíróságnak az illetékessége határozza meg, amelynek területén működik. A legfőbb ügyész, illetőleg a megyei főügyész rendelkezése alapján az ügyész olyan ügyben is eljárhat, amelyre az illetékessége egyébként nem terjed ki.

A bíróság hatásköre

24. §³⁴ Azoknak a bűncselekményeknek kivételével, amelyeknek elbírálását e törvény a megyei bíróság hatáskörébe utalja, az eljárás a helyi bíróság hatáskörébe tartozik.

25. § A megyei bíróság hatáskörébe tartoznak

a)³⁵ azok a bűncselekmények, amelyekre a törvény életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását is lehetővé teszi;

b)³⁶ az állam elleni bűncselekmények (Btk. X. fejezet), valamint az emberiség elleni bűncselekmények (Btk. XI. fejezet);

c)³⁷ az államtitoksértés (Btk. 221. §);

³³ Lásd a 15/1994. (VII. 14.) BM rendeletet, az 59/1997. (X. 31.) BM rendeletet, a 37/1991. (XII. 24.) PM rendeletet és a 3/1999. (I. 29.) PM rendeletet.

³⁴ A 24. § az 1983: II. törvény 7. §-a (2) bekezdésének megfelelően a „járásbíróság” szövegrész helyett a „helyi bíróság” szövegrészt tartalmazza, a §-ból az „és a katonai bíróság” szövegrészt az 1991: LVII. törvény 13. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³⁵ A 25. § a) pontja az 1993: XVII. törvény 76. §-ával megállapított szöveg.

³⁶ A 25. § b) pontja az 1994: XCII. törvény 1. §-ával megállapított szöveg.

³⁷ A 25. § c) pontja az 1979: 5. törvényerejű rendelet 3. §-ának megfelelően módosított szöveg.

d)³⁸ az emberrablás (Btk. 175/A. §), az emberkereskedelem (Btk. 175/B. §), a terrorcselekmény (Btk. 261. §), a légi jármű hatalomba kerítése (Btk. 262. §), a visszaélés robbanóanyaggal vagy robbantószerrel minősített esetei [Btk. 263. § (2)—(3) bek.], a visszaélés lőfegyverrel vagy lőszerrel súlyosabban minősülő esetei [Btk. 263/A. § (2)—(3) bek.], a fegyvercsempészet (Btk. 263/B. §), a bűnszervezetben részvétel (Btk. 263/C. §)³⁹ és a visszaélés nemzetközi szerződés által tiltott fegyverrel (264/C. §);

e)⁴⁰

f)⁴¹ az emberölés [Btk. 166. § (1)—(4) bekezdés], az újszülött megölése (Btk. 166/A. §), az erős felindulásban elkövetett emberölés (Btk. 167. §), az életveszélyt okozó és a halált okozó testi sértés [Btk. 170. § (5) bekezdés];

g)⁴² az egészségügyi beavatkozás, az orvostudományi kutatás rendje és az egészségügyi önrendelkezés elleni bűncselekmények (Btk. XII. fejezet, II. Cím);

h)⁴³ a katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó bűncselekmények (331. §).

26. § (1) A megyei bíróság hatáskörébe tartozik az eljárás, ha az ügyész a 25. §-ban fel nem sorolt bűncselekmények miatt e bíróság előtt emel vádat.

(2)⁴⁴

(3)⁴⁵

27. §⁴⁶ Ha a terhelt különböző bíróságok hatáskörébe tartozó bűncselekményeket követett el, a megyei bíróság jár el.

A bíróság illetékessége

28. § (1) Az eljárásra az a bíróság illetékes, amelynek területén a bűncselekményt elkövették.

³⁸ A 25. § d) pontja az 1998: LXXXVIII. törvény 2. §-ával megállapított szöveg.

³⁹ A 25. § d) pontjában „a bűnszervezet létrehozása (Btk. 263/C. §)” szövegrészt „a bűnszervezetben részvétel (Btk. 263/C. §)” szövegrészre módosította a 2001: CXXI. törvény 88. §-ának (4) bekezdése. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1.

⁴⁰ A 25. § e) pontját az 1992: LXIX. törvény 13. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴¹ A 25. § f) pontja az 1998: LXXXVIII. törvény 2. §-ával megállapított szöveg.

⁴² A 25. § eredeti g) pontját az 1992: LXIX. törvény 13. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte, a g) pontot ismételtelen az 1998: XXII. törvény 5. §-a iktatta be.

⁴³ A 25. § h) pontját az 1991: LVII. törvény 2. §-a iktatta be.

⁴⁴ A 26. § (2) bekezdését az 1989: XXVI. törvény 34. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴⁵ A 26. § (3) bekezdését az 1992: LXIX. törvény 13. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴⁶ A 27. § második mondatát az 1991: LVII. törvény 13. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

(2) Ha a bűncselekményt több bíróság területén követék el, vagy ha az elkövetés helye nem állapítható meg, a megelőzés [31. § (1) bek.] irányadó. Ha azonban az elkövetés helye még a tárgyalás kitűzése előtt ismeretessé válik, az eljárást az ügyész, a terhelt, a védő vagy a magánvádló indítványára az a bíróság folytatja, amelynek területén a bűncselekményt elkövették.

(3) Az eljárásra az a bíróság is illetékes, amelynek területén a terhelt lakik, ha az ügyész ott emel vádat vagy a magánvádló ott tesz feljelentést.

29. § (1)⁴⁷ Hazaárulás (Btk. 144. §), hűtlenség (Btk. 145. §), kémkedés (Btk. 147. §), e bűncselekmények feljelentésének elmulasztása (Btk. 150. §), valamint légi jármű hatalomba kerítése (Btk. 262. §) miatt az eljárásra kizárólag a Fővárosi Bíróság illetékes.

(2)⁴⁸

(3)⁴⁹ Foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés (Btk. 171. §), közlekedési bűncselekmények (Btk. XIII. fejezet), kiskorú veszélyeztetése (Btk. 195. §), közveszélyokozás (Btk. 259. §), közérdekű üzem működésének megzavarása (Btk. 260. §), gazdálkodási köteleességeket és a gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmények (Btk. XVII. fejezet, I. Cím), valamint pénzhamisítás (Btk. 304—306. §) esetén a Fővárosi Bíróság területén a Pesti Központi Kerületi Bíróság, illetőleg a megyei bíróság székhelyén lévő helyi bíróság jár el.

(4)⁵⁰ A (3) bekezdésben meghatározott bíróság jár el a közlekedés körében elkövetett, de nem a Btk. XIII. fejezetében meghatározott bűncselekmény esetén, ha az ügyész ott emel vádat.

(5)⁵⁰ A (3) bekezdésben felsorolt bűncselekmények miatt a 28. § szerint illetékes bíróság jár el, ha az ügyész ott emel vádat.

30. § (1)⁵¹ A Magyar Köztársaság határain kívül elkövetett bűncselekmény elbírálására az a bíróság illetékes, amelynek területén a terhelt lakik vagy tartózkodik, ennek hiányában pedig az, amelynek területén fogva tartják.

(2) Ha a terhelt a bűncselekményt a Magyar Köztársaság határain kívül követte el és az eljárást a távollétében folytatják, az a bíróság illetékes, amelynek területén a terhelt utoljára lakott vagy tartózkodott.

⁴⁷ A 29. § (1) bekezdése az 1994: XCII. törvény 2. §-ával megállapított szöveg.

⁴⁸ A 29. § (2) bekezdését a 2001: XCIII. törvény 6. §-a (1) bekezdésének s) pontja 2002. január 1-jével hatályon kívül helyezte.

⁴⁹ A 29. § (3) bekezdése az 1994: IX. törvény 33. §-ával megállapított szöveg.

⁵⁰ A 29. § (4) bekezdését az 1987: IV. törvény 2. §-ának (2) bekezdése iktatta be, és egyidejűleg az eredeti (4) bekezdés jelölését (5) bekezdésre módosította.

⁵¹ A 30. § (1) és (2) bekezdése az 1989: XXXI. törvény 38. §-a (1) bekezdésének megfelelően a „Magyar Népköztársaság” helyett a „Magyar Köztársaság” szövegrészt tartalmazza.

31. § (1)⁵² Ha a terhelt különböző bíróságok illetékessége alá tartozó bűncselekményeket követett el, az a bíróság jár el, amely valamelyik bűncselekmény elbírálására a 29—30. § szerint illetékes. Egyéb esetekben az azonos hatáskörű bíróságok közül az jár el, amelyik az ügyben korábban intézkedett (megelőzés), nem értve ide, ha a bíróság a nyomozás során kényszerintézkedésről hozott határozatot.

(2) Több elkövető esetében az elkövetők egyikére illetékes bíróság a többi elkövetővel szemben is eljárhat, ha ez a hatáskörét nem haladja meg. Ha több ilyen bíróság van, a megelőzés irányadó.

(3) Az elkövetőre illetékes bíróság illetékessége a bűnpártolóra és az orgazdára is kiterjed.

Az ügyek egyesítése és elkülönítése

32. § (1) A bűncselekmény valamennyi elkövetőjét, továbbá a bűnpártolót és az orgazdát rendszerint ugyanabban az eljárásban kell felelősségre vonni.

(2) Egyesíteni lehet azokat az ügyeket, amelyek együttes elbírálása az eljárás tárgyra vagy az abban részt vevő személyekre tekintettel avagy egyéb okból célszerű.

(3) Az ügyek egyesítését mellőzni kell, illetőleg az ügyeket el kell különíteni, ha a terheltek nagy száma vagy egyéb ok az ugyanabban az eljárásban történő felelősségre vonást jelentősen nehezítené.

(4) Az elkülönített ügy iratait az egyébként illetékes hatósághoz kell áttenni.

A hatáskör és az illetékesség vizsgálata

33. § (1) A hatóság a hatáskörét és az illetékességét hivatalból vizsgálja.

(2)⁵³ A hatáskör hiányát a tárgyalás megkezdése után a bíróság csak akkor veszi figyelembe, ha az ügy a megyei bíróság hatáskörébe tartozik.

(3) Az illetékesség hiányát a bíróság a tárgyalás megkezdése után csak a 29. § (1) bekezdése és a 297. § (1)—(2) bekezdése esetén veszi figyelembe.

Az eljáró bíróság kijelölése

34. § (1) Bíróságok között felmerült hatásköri vagy illetékességi összeütközés esetében az eljáró bíróságot az ügyész indítványának beszerzése után ki kell jelölni.

⁵² A 31. § (1) bekezdése az 1989: XXVI. törvény 3. §-ával megállapított szöveg.

⁵³ A 33. § (2) bekezdéséből a „vagy a katonai bíróság” szövegrészt az 1991: LVII. törvény 13. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

(2)⁵⁴ A kijelölésről a megyei bíróság másodfokú tanácsa tanácsulésen határoz, ha a hatásköri vagy az illetékességi összeütközés a területén levő helyi bíróságok között merült fel. Egyébként a kijelölésről a legfőbb ügyész indítványát követően a Legfelsőbb Bíróság dönt. A Legfelsőbb Bíróság jelöli ki az eljáró bíróságot akkor is, ha az illetékességet meghatározó körülmények nem állapíthatók meg.

(3)⁵⁵

(4) A Legfelsőbb Bíróság a legfőbb ügyész indítványára az illetékes bíróság helyett azonos hatáskörű más bíróságot jelöl ki, ha ezt az ügy előkészítése, a bizonyítás felvételének megkönnyítése vagy más fontos érdek nyomatékosan indokolja.

III. Cím

A BÜNTETŐ ÜGYEKBE ELJÁRÓ HATÓSÁGOK TAGJAINAK KIZÁRÁSA

A kizárás általános szabályai

35. § (1) A büntető ügyben a hatóság tagjaként nem járhat el:

a) aki az ügyben mint terhelt vagy védő, továbbá mint sértett, feljelentő vagy mint ezek képviselője vesz vagy vett részt, valamint a felsoroltak hozzátartozója;

b) aki az ügyben mint tanú vagy szakértő vesz vagy vett részt;

c) akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.⁵⁶

(2) Nem kizárási ok, ha a hatóság tagja a hivatali hatáskörében tudomására jutott bűncselekmény miatt tett feljelentést.

(3) A hatóság tagjának kizárására vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell a jegyzőkönyvvezetőre is.

(4) Nem járhat el az ügyben — az országos hatáskörű szervek kivételével — az a hatóság, amelynek vezetőjével szemben az (1) bekezdés a) pontjában szabályozott kizárási ok áll fenn.

36. § (1) A hatóság köteles gondoskodni arról, hogy ne járjon el az, akivel szemben kizárási ok áll fenn. Ilyen esetben a hatóság vezetője a kizárást hivatalból kezdeményezi.

⁵⁴ A 34. § (2) bekezdése az 1983: II. törvény 7. §-a (2) bekezdésének megfelelően a „járásbíróság” szövegrész helyett a „helyi bíróság” szövegrészt tartalmazza.

⁵⁵ A 34. § (3) bekezdését az 1991: LVII. törvény 13. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁵⁶ Lásd az Alkotmánybíróság 17/2001. (VI. 1.) AB határozatát.

(2) A hatóság tagja köteles a hatóság vezetőjének haladéktalanul bejelenteni, ha vele szemben kizárási ok áll fenn. A bejelentés elmulasztásáért vagy késedelmes teljesítéséért fegyelmi és anyagi felelősséggel tartozik.

(3) A kizárási okot az ügyész, a terhelt, a védő, a sértett és a sértett képviselője is bejelentheti.

37. § (1) A hatóságnak az a tagja, aki a reá vonatkozó kizárási okot maga jelentette be, bejelentésének elintézéséig az ügyben nem járhat el.

(2) Ha a terhelt, a védő, a sértett vagy a sértett képviselője nyilvánvalóan alaptalanul jelent be kizárási okot, vagy ugyanabban az ügyben a hatóság ugyanazon tagja ellen ismételt tesz alaptalan bejelentést, a kizárást megtagadó határozatban rendbírsággal sújtható.

(3) A hatóság tagja a 38. § (2), a 39. § (2) és a 41. § (2) bekezdésében szabályozott korlátozás nélkül járhat el, ha a bejelentő a kizárás megtagadása után az eljárás ugyanazon szakaszában kizárásra irányuló újabb bejelentést tesz.

A nyomozó hatóság tagjának kizárása

38. § (1) A nyomozásban — a 35. §-ban szabályozott eseteken kívül — nem vehet részt a nyomozó hatóságnak az a tagja sem, aki az ügyben mint bíró járt el, vagy az eljáró bíró hozzátartozója. A perújítás során elrendelt nyomozásból a nyomozó hatóságnak az alapügyben eljáró tagja is ki van zárva.

(2) Ha a nyomozó hatóság tagja a kizárási okot nem maga jelentette be, a bejelentés elintézéséig eljárhat, de halaszthatatlanul sürgős esetet kivéve kényszerintézkedést nem alkalmazhat.

(3) A nyomozó hatóság tagjának kizárásáról a nyomozó hatóság vezetője, az utóbbi kizárásáról a felettes nyomozó hatóság vezetője határoz.

Az ügyész kizárása

39. § (1) A büntetőeljárásban ügyészként — a 35. §-ban szabályozott eseteken kívül — nem vehet részt az sem, aki az ügyben mint bíró járt el vagy az eljáró bíró hozzátartozója.

(2) Ha az ügyész a kizárási okot nem maga jelentette be, a bejelentés elintézéséig az ügyben eljárhat, de — a 35. § (1) bekezdésének c) pontjában szabályozott kizárási ok kivételével — a nyomozást nem tagadhatja meg, és nem szüntetheti meg, halaszthatatlanul sürgős esetet kivéve kényszerintézkedést nem alkalmazhat, vádat nem emelhet, és a vádat nem képviselheti.

(3)⁵⁷ A helyi ügyészségi ügyész kizárásáról a helyi vezető ügyész, az utóbbi és a megyei főügyészségi ügyész kizárásáról a megyei főügyész, a megyei főügyész és a legfőbb ügyészségi ügyész kizárásáról a legfőbb ügyész határoz.

A bíró kizárása

40. § (1) Bíróként — a 35. §-ban szabályozott eseteken kívül — nem járhat el az sem, aki az ügyben mint nyomozó hatóság tagja vagy mint ügyész járt el, illetőleg ezek hozzátartozója.

(2) A másodfokú eljárásból ki van zárva az a bíró, aki az ügy első fokú elbírálásában részt vett.

(3) A hatályon kívül helyezés folytán megismételt első fokú eljárásból ki van zárva az a bíró, aki a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező határozatának meghozatalában részt vett.

(4)⁵⁸ A perújítási eljárásból, a felülvizsgálati indítvány, valamint a törvényesség érdekében emelt jogorvoslat elbírálásából ki van zárva az a bíró, aki a perújítással, a felülvizsgálati indítvánnyal, illetőleg törvényesség érdekében emelt jogorvoslattal megtámadott határozat meghozatalában részt vett.

(5)⁵⁹ A bíróság további eljárásából ki van zárva az a bíró, aki az ügyben

a) a 379/D. § alapján kijelölt bíróként járt el,

b) külön törvény alapján titkos információgyűjtés⁶⁰ engedélyezéséről döntött, tekintet nélkül arra, hogy a titkos információgyűjtéssel szerzett adatokat a büntetőeljárásban felhasználták-e.

41. § (1) A 35. § (1) bekezdésének c) pontjában szabályozott kizárási okot a 36. § (3) bekezdésében megjelölt személy a tárgyalás megkezdése után csak akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást és ha azt nyomban bejelenti.

(2) Ha a bíró a kizárási okot nem maga jelentette be, a bejelentés elintézéséig az ügyben eljárhat, de — a 35. § (1) bekezdésének c) pontjában szabályozott kizárási ok kivételével — az ügydöntő határozat meghozatalában nem vehet részt.

42. § (1) A bíróság elnöke intézkedik más bíró kijelöléséről, ha a bíró a kizárási okot maga jelentette be, vagy a kizáráshoz hozzájárult. Ez esetben a kizárásról nem kell külön határozatot hozni.

(2) Ha a kizárás iránti bejelentés az (1) bekezdésben szabályozott módon nem intézhető el, azt a bíróság másik tanácsa bírálja el.

(3) A 35. § (4) bekezdésében szabályozott esetekben, továbbá ha a bíróságnak nincs olyan tanácsa, amelyre a kizárási ok nem vonatkozik, a kizárásról a másodfokú bíróság határoz. Ha a kizárás iránti bejelentésnek helyt ad, az eljáró bíróság kijelölésére a 34. § megfelelően irányadó.

(4)⁶¹ A kizárásról a bíróság tanácsulésen határoz. Ha a bejelentést nem a bíró tette, be kell szerezni a nyilatkozatát.

(5) A kizárást kimondó határozat ellen fellebbezésnek nincs helye; a kizárás megtagadását pedig az ügydöntő határozat elleni fellebbezésben lehet sérelmezni.

III. Fejezet

A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN RÉSZT VEVŐ SZEMÉLYEK

43. § A büntetőeljárásban — a II. fejezetben felsorolt hatóságokon, illetőleg azok tagjain kívül — a terhelt, a védő, továbbá a sértett, a magánvádló, a magánfél, az egyéb érdekelt és ezek képviselői vesznek részt.

A terhelt

44. § (1) Akivel szemben a büntetőeljárást folytatják (a terhelt) a nyomozás során gyanúsított, a bírósági eljárásban vádlott, a büntetés jogerős kiszabása után elítélt.

(2) A terhelt jogosult megismerni, hogy milyen bűncselekmény miatt indult, illetőleg folyik ellene büntetőeljárás.

(3) A gyanúsított a nyomozási cselekményeknél akkor lehet jelen, ha ezt e törvény megengedi. A vádlott a bírósági eljárásban — ha e törvény másként nem rendelkezik — az eljárási cselekményeknél akkor is jelen lehet, ha jelenléte nem kötelező.

(4)⁶² A terhelt az ügy iratait a nyomozás befejezését követően — ha e törvény eltérően nem rendelkezik — megtekintheti. A nyomozás során is megtekintheti a saját vallomásától és azokról az eljárási cselekményekről készült iratokat, amelyeknél jelen lehetett, továbbá a szakvéleményt, az egyéb iratokat pedig akkor, ha ez a nyomozás érdekeit nem sérti.

⁵⁷ A 39. § (3) bekezdése az 1983: 25. törvényerejű rendelet 2. §-a (3) bekezdésének megfelelően a „járású ügyészségi ügyész” és a „járású vezető ügyész” szövegrész helyett a „helyi ügyészségi ügyész” és a „helyi vezető ügyész” szövegrészt tartalmazza.

⁵⁸ A 40. § (4) bekezdése az 1999: CX. törvény 59. §-ával megállapított szöveg.

⁵⁹ A 40. § (5) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 3. §-a iktatta be.

⁶⁰ Lásd az 1994: XXXIV. és az 1995: CXXV. törvényt.

⁶¹ A 42. § (4) bekezdésének második mondatát az Alkotmánybíróság 33/2001. (VII. 11.) AB határozata megsemmisítette.

⁶² A 44. § (4) bekezdésének első mondata az 1998: LXXXVIII. törvény 4. §-ával megállapított szöveg.

(5) A terhelt az eljárás minden szakaszában indítványokat és észrevételeket tehet, büntetőeljárási jogairól és kötelezettségeiről a hatóságtól felvilágosítást kérhet, a tárgyaláson kihallgatottakhoz kérdést intézhet.

(6)⁶³ A fogva lévő terhelt a védőjével szóban és írásban ellenőrzés nélkül érintkezhet.

A védő

45. § (1) Védő lehet:

- a) az ügyvéd, meghatalmazás vagy kirendelés alapján;
- b)⁶⁴ a helyi bíróságon vétség miatt folytatott eljárásban a terhelt törvényes képviselője és meghatalmazás alapján nagykorú hozzátartozója;
- c) meghatalmazás alapján az, akit erre külön jogszabály feljogosít.

(2) A terhelt érdekében több védő is eljárhat. Több terhelt érdekében ugyanaz a védő csak akkor járhat el, ha a terheltek érdekei nem ellentétesek.

46. § (1) Nem lehet védő:

- a) a sértett, a sértett hozzátartozója és képviselője;
- b) aki az ügyben mint bíró, ügyész, vagy mint a nyomozó hatóság tagja járt el;
- c) aki a terhelt érdekével ellentétes magatartást tanúsított vagy akinek érdeke a terheltével ellentétes;
- d) aki az ügyben tanúként vagy szakértőként vesz vagy vett részt;
- e)⁶⁵ akit a közügyektől eltiltottak.

(2)⁶⁶ Ügyvédjelölt ügyvéd helyetteseként csak a helyi bíróság tárgyalásán járhat el.

47. § Védő részvétele a büntetőeljárásban kötelező, ha

- a) a bűncselekményre a törvény öt évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést rendel;
- b) a terheltet fogva tartják, az őrizetbevételt kivéve;
- c)⁶⁷ a terhelt süket, néma, vak, kóros elmeállapotú vagy a magyar nyelvet nem ismeri;
- d)⁶⁸

e)⁶⁹

f)⁷⁰ e törvényben meghatározott egyéb esetekben.

48. § (1) Védőt elsősorban a terhelt hatalmazhat meg. A meghatalmazásról a terhelt törvényes képviselője vagy nagykorú hozzátartozója is gondoskodhat; a meghatalmazásról a terheltet értesíteni kell.

(2) A terhelt a meghatalmazást mind az általa, mind a más által meghatalmazott védőtől megvonhatja.

49. § (1) A hatóság védőt rendel ki, ha a terheltnek nincs meghatalmazott védője és a védelem kötelező.

(2) A hatóság a 48. § (1) bekezdésében felsoroltak kérelmére vagy hivatalból védőt rendel ki, ha ezt a terhelt érdekében szükségesnek tartja.

(3)⁷¹ Védőként ügyvédet vagy ügyvédi irodát lehet kirendelni. A kirendelés a hatályát veszti, ha a terhelt védelméről meghatalmazás útján gondoskodnak.

(4) A védő kirendelése ellen jogorvoslatnak nincs helye.

50. § (1) A kirendelés, illetőleg — ellenkező megállapodás hiányában — a meghatalmazás hatálya az ügydöntő határozat jogerőre emelkedéséig tart.

(2) A védő a meghatalmazás, illetőleg a kirendelés alapján jogosult részt venni a különleges eljárásokban (XVIII. fejezet).

(3)⁷² A kirendelt védő indokolt esetben a kirendelés alóli felmentését kérheti. A kérelem elfogadásáról a hatóság határoz.

51. § A védő köteles a terhelt érdekében minden törvényes védekezési eszközt és módot késedelem nélkül felhasználni, a terheltet a védekezés törvényes eszközeiről felvilágosítani, jogaira kioktatni, és a terheltet mentő, illetőleg a felőlősségét enyhítő tények felderítését elősegíteni.

52. § (1) Ha a védelem kötelező, a védő köteles jelen lenni

- a) a tárgyaláson,
- b) e törvényben meghatározott más eljárási cselekményeknél.

⁶³ A 44. § (6) bekezdését az 1989: XXVI. törvény 4. §-a iktatta be.

⁶⁴ A 45. § b) pontja az 1983: II. törvény 7. §-a (2) bekezdésének megfelelően a „járásbíró” szövegrész helyett a „helyi bíróság” szövegrészt tartalmazza.

⁶⁵ A 46. § (1) bekezdésének e) pontját az 1979: 4. törvényerejű rendelet 3. §-a iktatta be.

⁶⁶ A 46. § (2) bekezdése az 1983: II. törvény 7. §-a (2) bekezdésének megfelelően a „járásbíró” szövegrész helyett a „helyi bíróság” szövegrészt tartalmazza.

⁶⁷ A 47. § c) pontja az 1979: 4. törvényerejű rendelet 4. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

⁶⁸ A 47. § d) pontját az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁶⁹ A 47. § e) pontját az 1979: 4. törvényerejű rendelet 4. §-ának (2) bekezdése iktatta be, a rendelkezést az 1989: LV. törvény 9. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁷⁰ A 47. § korábbi e) pontjának jelölését az 1979: 4. törvényerejű rendelet 4. § (2) bekezdése módosította f) pontra.

⁷¹ A 49. § (3) bekezdése az 1991: XXIII. törvény 37. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg. A bekezdés szövege az 1998: XI. törvény 126. §-a (4) bekezdésének megfelelően az „egyéni ügyvéd” szövegrész helyett az „ügyvéd” szövegrészt tartalmazza.

⁷² Az 50. § (3) bekezdése az 1991: XXIII. törvény 37. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg.

(2) A védő a nyomozási cselekményeknél akkor lehet jelen, ha ezt a törvény megengedi. A bírósági eljárásban — ha e törvény másként nem rendelkezik — az eljárási cselekményeknél akkor is jelen lehet, ha jelenléte nem kötelező.

(3) A védő iratmegtekintési jogára a 44. § (4) bekezdése irányadó.

(4) A védő az eljárás minden szakaszában indítványokat és észrevételeket tehet, a hatóságtól felvilágosítást kérhet, a tárgyaláson a kihallgatottakhoz kérdést intézhet, és felszólalhat.

A sértett

53. § (1) Sértett az, akinek jogát vagy jogos érdekét a bűncselekmény sértette vagy veszélyeztette.

(2) A sértett

a) a nyomozás során e törvényben meghatározott esetekben, a bírósági eljárásban — ha e törvény másként nem rendelkezik — bármely eljárási cselekménynél jelen lehet,

b) az őt érintő iratokat a nyomozás befejezését követően megtekintheti,

c) az eljárás minden szakaszában indítványokat és észrevételeket tehet, a hatóságtól büntetőeljárási jogairól és kötelezettségeiről felvilágosítást kérhet,

d) a tárgyaláson a kihallgatottakhoz kérdés feltételét indítványozhatja, és felszólalhat.

A magánvádló

54. § (1)⁷³ Könnyű testi sértés, magántitok megsértése, levéltitok megsértése, rágalmozás, becsületsértés és kegyeltsértés esetén a vádat mint magánvádló a sértett képviseli, ha az elkövető magánindítványra büntethető.

(2) A magánvádló halála esetén helyébe harminc napon belül a hozzátartozója léphet.

(3)⁷⁴ A 314. § (3) bekezdésében szabályozott magánindítványt előterjesztő sértett mint viszonzvádló jár el. Ahol e törvény a magánvádlóról szól, ezen a viszonzvádlót is érteni kell.

A magánfél

55. § (1) Magánfél az a sértett, aki a büntetőeljárásban polgári jogi igényt érvényesít.

(2) A magánfél a terhelttel szemben azt a polgári jogi igényt érvényesítheti, amely a bűncselekmény vagy a bíróság által elbírált szabálysértés folytán keletkezett.

(3) A polgári jogi igény egyéb törvényes úton történő érvényesítését nem zárja ki az, hogy a sértett magánfélként nem lépett fel.

(4) A polgári jogi igényt az ügyész is érvényesítheti.

(5) A sértett halála esetén örököse magánfélként felléphet; az 53. §-ban szabályozott jogok azonban csak a polgári jogi igény érvényesítésével kapcsolatban illetik meg.

56. § Amennyiben a polgári jogi igény érvényesítésével kapcsolatos eljárási kérdésről e törvény nem rendelkezik, a polgári eljárás⁷⁵ szabályait kell alkalmazni, feltéve, hogy azok e törvénnyel, illetőleg a büntetőeljárás feladatával és jellegével nem ellentétesek. A bíróság egyezségkötést nem kísérelhet meg, egyezséget nem hagyhat jóvá, a terhelt a magánféllel szemben követelést nem érvényesíthet, és beszámítási kifogással nem élhet.

Az egyéb érdekelt

57. § (1)⁷⁶ Az, akinek jogára vagy jogos érdekére a büntetőeljárásban hozott határozat közvetlen kihatással lehet, a tárgyaláson megjelenhet, és az őt közvetlenül érintő körben indítványokat és észrevételeket tehet.

(2)⁷⁷ Ha az eljárás olyan bűncselekmény miatt folyik, amellyel kapcsolatban elkobzásnak vagy vagyoneklobzásnak van helye, annak az egyéb érdekeltnek a jogaira, aki az elkobozható, illetve a vagyoneklobzás alá eső dolog tulajdonosa, a sértett jogai [53. § (2) bek.] irányadók.

(3) A (2) bekezdés esetében, ha a bíróság elkobzást vagy vagyoneklobzást rendelt el, az egyéb érdekelt az ítélet jogerőre emelkedését követő hatvan napon belül tulajdonjogi igényét egyéb törvényes úton érvényesítheti.

⁷⁵ Lásd az 1952: III. törvényt.

⁷⁶ Az 57. § korábbi szövegének jelölését (1) bekezdésre módosította az 1998: LXXXVIII. törvény 5. §-a.

⁷⁷ Az 57. § (2) és (3) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 5. §-a iktatta be, a (2) és (3) bekezdés szövegét a 2001: CXXI. törvény 79. §-ának (2) bekezdése állapította meg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg:

„(2) Ha az eljárás olyan bűncselekmény miatt folyik, amellyel kapcsolatban elkobzásnak van helye, annak az egyéb érdekeltnek a jogaira, aki az elkobozható dolog tulajdonosa, a sértett jogai [53. § (2) bek.] irányadók.

(3) A (2) bekezdés esetében, ha a bíróság elkobzást rendelt el, az egyéb érdekelt az ítélet jogerőre emelkedését követő hatvan napon belül tulajdonjogi igényét egyéb törvényes úton érvényesítheti.”

⁷³ Az 54. § (1) bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 5. §-ával megállapított szöveg.

⁷⁴ Az 54. § (3) bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 5. §-ával megállapított szöveg.

A sértett és az egyéb érdekelt képviselői

58. § (1) A sértett és az egyéb érdekelt a jogait képviselője útján is gyakorolhatja.

(2) Az (1) bekezdésben felsoroltakat képviselheti

- a) ügyvéd, meghatalmazás alapján;
- b) törvényes képviselő és meghatalmazás alapján nagykorú hozzátartozó;
- c) az, akit erre külön jogszabály feljogosít.

(3) Állami szervet, társadalmi szervezetet, szövetkezetet és egyesületet az erre feljogosított dolgozója, illetőleg ügyintézésre jogosult tagja vagy alkalmazottja is képviselhet.

(4)⁷⁸ Nem lehet képviselő az, akit a közügyektől eltiltottak.

*Az államtitok és a szolgálati titok megismerése*⁷⁹

58/A. § A büntetőeljárás során a terhelt, a védő, a törvényes képviselő, a sértett, a magánvádló, a magánfél, az egyéb érdekelt, a sértett, a magánfél és az egyéb érdekelt képviselője jogosult megismerni azt az államtitkot és szolgálati titkot, amit olyan irat tartalmaz, amelyet e törvény szerint megtekinthet.

IV. Fejezet

A BIZONYÍTÁS

I. Cím

A BIZONYÍTÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

A bizonyítás tárgya

59. § (1) A bizonyítás azokra a tényekre terjed ki, amelyek a büntető törvények és az eljárási jogszabályok alkalmazása szempontjából jelentősek.

(2) Nem kell bizonyítani azokat a tényeket, amelyek köztudomásúak, vagy amelyekről a hatóságnak hivatalos tudomása van.

A bizonyítás törvényessége

60. § (1) A bizonyítékok felderítése, összegyűjtése és biztosítása során e törvény rendelkezései szerint kell eljárni. Jogszabály előírhatja a bizonyítási cselekmények elvégzésének, így különösen a bizonyítási eszközök rögzítésének és megvizsgálásának meghatározott módját.

⁷⁸ Az 58. § (4) bekezdését az 1979: 4. törvényerejű rendelet 6. §-a iktatta be.

⁷⁹ Az alcímet és az 58/A. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 6. §-a iktatta be.

(2) Erőszakkal, fenyegetéssel vagy más hasonló módon senkit sem szabad vallomásra kényszeríteni.

(3)⁸⁰ Az e törvény rendelkezéseivel ellentétesen lefolytatott bizonyítás eredménye bizonyítékként nem vehető figyelembe.

A bizonyítás eszközei

61. § (1)⁸¹ A bizonyítás eszközei különösen a tanúvallomás, a szakvélemény, a tárgyi bizonyítási eszköz, az okirat, a szemle, a helyszínelés, a bizonyítási kísérlet, a felismerés-re bemutatás és a terhelt vallomása.

(2) Az eljárás során fel lehet használni a bizonyítás olyan eszközeit is, amelyeket az arra illetékes hatóságok — a törvényben meghatározott feladataik teljesítése során — a büntetőeljárás megindítása előtt szereztek meg.

(3) A bizonyítás eszközeinek nincs előre meghatározott bizonyító ereje.

(4) A kétséget kizáróan nem bizonyított tényt a terhelt terhére értékelni nem lehet.

II. Cím

A BIZONYÍTÁS ESZKÖZEI

A tanúvallomás

62. § (1) Tanúként az hallgatható ki, akinek a bizonyítandó tényről tudomása van.

(2) A tanúként megidézett személy köteles kihallgatása végett megjelenni és — ha e törvény kivételt nem tesz — vallomást tenni. A tanúnak igénye van — külön jogszabályban megállapított mértékben — a megjelenésével felmerült költségek megtérítésére. Erre a tanút kihallgatásának befejezésekor figyelmeztetni kell.

(3) Az idézésben a tanút arra is fel lehet hívni, hogy feljegyzéseit, iratait vagy a bizonyításnál felhasználható egyéb tárgyait hozza magával.

62/A. §⁸² A tanú életének és testi épségének vagy személyes szabadságának védelme, valamint annak érdekében, hogy a tanú a vallomástételi kötelezettségének eleget tegyen, és a vallomását megfélemlítés nélkül tegye meg, a tanút az e törvényben meghatározottak szerint védelemben kell részesíteni.

⁸⁰ A 60. § (3) bekezdését az 1989: XXVI. törvény 5. §-a iktatta be.

⁸¹ A 61. § (1) bekezdése az 1987: IV. törvény 3. §-ával megállapított szöveg.

⁸² A 62/A. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 7. §-a iktatta be.

63. § (1)⁸³ A kihallgatás kezdetén a tanútól meg kell kérdezni a nevét, születési helyét, anyja nevét, lakóhelyét, foglalkozását, személyi azonosítóját, továbbá azt, hogy az ügyben érdekelt vagy elfoglalt-e. Ezekre a kérdésekre a tanú akkor is köteles válaszolni, ha egyébként a vallomástételt megtagadhatja.

(2) Tisztázni kell, hogy a tanú vallomástételének nincs-e akadálya (65—66. §), és figyelmeztetni kell őt a hamis tanúzás következményeire.

(3) Gyermekekörűt csak akkor lehet tanúként kihallgatni, ha vallomása olyan bizonyítékot tartalmazhat, amely előreláthatóan másként nem pótolható.

(4) Gyerme- és fiatakorú tanúkénti kihallgatásánál — a hatóság belátása szerint — gondozója és pedagógus nevelője is jelen lehet.

(5)⁸⁴ A hatóság a tanú kérelmére vagy hivatalból elrendelheti, hogy a tanúnak az (1) bekezdésben felsorolt személyi adatait — a nevén kívül — elkülönítve, zártan kezeljék. Kivételesen indokolt esetben a tanú nevének zárt kezelése is elrendelhető. Ezekben az esetekben a tanú zártan kezelt adatait csak az ügyben eljáró bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság tekintheti meg. Az elkülönített, zártan kezelt iratról az iratok között olyan másolatot kell elhelyezni, amely a tanú zártan kezelt adatait nem tartalmazza.

(6) Ha a tanú személyi adatainak zárt kezelését rendelték el, a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság tagja a tanú személyazonosságát az azonosítására alkalmas iratok megtekintésével állapítja meg.

63/A. §⁸⁵ Ha a tanú (sértett) külön jogszabályban meghatározottak szerint a Védelmi Program hatálya alatt áll, és a védelem érdekében a személyazonosság megváltoztatását rendelték el, a tanú (sértett) az eljárásban eredeti személyazonosító adatait közli, lakóhelyének, tartózkodási helyének közlése helyett pedig a Tanúvédelmi Szolgálat címét jelölheti meg.

64. § (1) A tanúnak módot kell adni arra, hogy vallomását összefüggően adhassa elő. Ezután a tanúhoz kérdések intézhetők. Ha a tanú vallomása a korábbi vallomásától eltér, ennek okát tisztázni kell.

(2)⁸⁶ Ha a tanú vallomása a terhelt vagy más tanú vallomásával ellentétes, ennek tisztázását szükség esetén szembesítéssel kell megkísérelni. A szembesített személyek vallomásukat egymással élő szóban közlik. A hatóság megengedheti, hogy kérdéseket tegyenek fel egymásnak. Ha a tanú védelme szükségessé teszi, a tanú szembesítését mellőzni kell.

(3) A tanú vallomását első személyben és a szükséges részletességgel kell jegyzőkönyvbe foglalni. Emellett a tanú a vallomását saját kezűleg is leírhatja; a leírt vallomást az iratokhoz kell csatolni.

(4)⁸⁷ A hatóság engedélyezheti, hogy a tanú a szóbeli kihallgatását követően vagy e nélkül írásban, úgy tegyen vallomást, hogy azt a tanú saját kezűleg leírja és aláírja, vagy a tanúnak a más módon leírt vallomását két tanú, illetőleg bíró vagy közjegyző hitelesítse.

(5)⁸⁷ Ha a tanú szóbeli kihallgatás nélkül, vagy a szóbeli kihallgatást követően írásban tesz vallomást, az írásbeli vallomásból ki kell tűnnie, hogy a tanú a vallomást a vallomástétel akadályainak (65—66. §), valamint a hamis tanúzás következményeinek ismeretében tette meg. Erre a tanút az írásbeli vallomás megtételének engedélyezésével egyidejűleg, a vallomástétel akadályainak és a hamis tanúzás következményeinek ismertetésével figyelmeztetni kell.

*Különösen védett tanú*⁸⁸

64/A. § Különösen védetté nyilvánítható a tanú, ha

- a) vallomása kiemelkedő súlyú ügy lényeges körülményeire vonatkozik,
- b) a vallomásától várható bizonyíték mással nem pótolható,
- c) személye, tartózkodási helye, vagy az a tény, hogy a nyomozó hatóság tanúként kívánja kihallgatni, a gyanúsított és a védő előtt ismeretlen,
- d) személyének felfedése esetén a tanú vagy hozzátartozója élete, testi épsége vagy személyes szabadsága súlyos fenyegetésnek lenne kitéve.

A tanú vallomástételének akadályai

65. § (1) Nem lehet tanúként kihallgatni

- a) a védőt arra nézve, amiről mint védő szerzett tudomást;
- b) akitől testi vagy szellemi fogyatékosága miatt nyilvánvalóan nem várható helyes vallomás;

⁸³ A 63. § (1) bekezdésének első mondata az 1987: IV. törvény 4. §-ával megállapított szöveg. A szövegben — minthogy a személyi szám az 1992: LXVI. törvény 38. §-ának (3) bekezdése értelmében megszűnt — a „személyi szám” szövegrész helyett az 1996: XX. törvény 45. §-ának megfelelően a „személyi azonosító” szövegrész szerepel. A személyi azonosító fogalmára és kezelésére lásd az 1996: XX. törvény V. fejezetét.

⁸⁴ A 63. § (5) és (6) bekezdését az 1994: XCII. törvény 3. §-a iktatta be, az (5) és (6) bekezdés szövegét az 1998: LXXXVIII. törvény 8. §-a állapította meg.

⁸⁵ A 63/A. §-t a 2001: LXXXV. törvény 45. §-ának (1) bekezdése iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1.

⁸⁶ A 64. § (2) bekezdésének utolsó mondatát az 1998: LXXXVIII. törvény 9. §-a iktatta be.

⁸⁷ A 64. § (4)—(5) bekezdését az 1999: CX. törvény 60. §-a iktatta be.

⁸⁸ Az alcímet és a 64/A. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 10. §-a iktatta be.

c) aki a titoktartás alól nem kapott felmentést, olyan tényről, amely államtitoknak vagy szolgálati titoknak minősül.

(2) Azt, hogy a titoktartás alól mely hatóság vagy szerv adhat felmentést, külön jogszabály határozza meg. A felmentésre irányuló megkeresésben meg kell jelölni azokat a kérdéseket, amelyekre a felmentést kéri.

66. § (1) A tanúvallomást megtagadhatja

a) a terhelt hozzátartozója;

b) az, aki magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná, az ezzel kapcsolatos kérdésben;

c) aki foglalkozásánál vagy közmegbízásánál fogva titoktartásra köteles, ha a tanúvallomással titoktartási kötelezettségét sértené meg, kivéve, ha ez alól felmentették.

(2) A tanút mentességére kihallgatása előtt, illetőleg mihelyt a mentesség ismertté vált, figyelmeztetni kell. Ennek megtörténtét, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni. A tanúvallomás megtagadásának jogosságáról a hatóság dönt.

(3)⁸⁹ A tanúvallomást az (1) bekezdés b) pontja alapján nem tagadhatja meg az, akivel szemben a nyomozást megtagadták [127. § (1) bekezdés b) pontja] vagy megszüntették [139. § (1) bekezdés c) pontja], avagy a bíróság az eljárást megszüntette [213. § (1) bekezdés a) pontja], és a kérdésre adott válasszal önmagát olyan bűncselekmény elkövetésével vádolná, amelynek büntethetősége a Btk. 255/A. §-ában, a 263/C. §-ának (2) bekezdésében, a 283/A. § (3)⁹⁰ bekezdésében vagy a 329/B. § (4) bekezdésében meghatározott ok miatt szűnt meg.

66/A. §⁹¹ A külön jogszabály szerint a Védelmi Program hatálya alatt álló tanú megtagadhatja a vallomást olyan adatokra, tényekre nézve, amelynek ismeretében új személyazonosságára, illetve lakóhelyére vagy tartózkodási helyére következtetni lehet.

67. § (1) A vallomástétel akadályát figyelembe kell venni, ha az akár a bűncselekmény elkövetésekor, akár a kihallgatáskor áll fenn.

(2) A tanú titoktartási kötelezettsége [65. § (1) bek. c) pont, 66. § (1) bek. c) pont] az annak alapjául szolgáló viszony megszűnése után is fennmarad.

(3) A 65—66. § rendelkezései ellenére kihallgatott tanú vallomása bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe.

⁸⁹ A 66. § (3) bekezdését a 2001: CXXI. törvény 79. §-ának (3) bekezdése iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1.

⁹⁰ A Btk. 283/A. §-ának (3) bekezdését a 2001: CXXI. törvény 53. §-ának (2) bekezdése újrászabályozta. A Btk. 283/A. § szerinti bűncselekményhez kapcsolódó büntethetőséget megszüntető okot a Btk. 283/A. §-ának (4) bekezdése szabályozza.

⁹¹ A 66/A. §-t a 2001: LXXXV. törvény 45. §-ának (2) bekezdése iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1.

A szakvélemény

Szakértő igénybevétele

68. § (1) Ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, szakértőt kell igénybe venni.

(2)⁹² Szakértő igénybevétele kötelező, ha az eldöntendő kérdés tárgya

a) kóros elmeállapot,

b) kényszergyógykezelés vagy kényszergyógyítás szükségessége.

(3) Az igazságügy-miniszter — a belügyminiszterrel és a legfőbb ügyésszel egyetértésben — szakértő igénybevételét a (2) bekezdésben nem említett kérdésben is kötelezővé teheti.

(4) A szakértő kirendeléséről szóló határozatnak meg kell jelölnie a vizsgálat tárgyát, és tartalmaznia kell azokat a kérdéseket, amelyekre a szakértőnek választ kell adnia.

69. § (1) Rendszerint egy szakértőt kell igénybe venni. Ha a vizsgálat jellege szükségessé teszi, több szakértő is kirendelhető.

(2)⁹³ A hatóság több szakértőt akként is kirendelhet, hogy csak a szakértői csoport vezetőjét rendeli ki, és feljogosítja arra, hogy a többi szakértőt bevonja. A szakértői csoport vezetője az általa bevont szakértők személyéről és feladatairól a hatóságot tájékoztatja. Ha a hatóság a bevont szakértő igénybevételét nem tiltja meg, a bevont szakértő kötelezettségeire és jogaira a kirendelt szakértőre vonatkozó rendelkezések az irányadók. A hatóság úgy is rendelkezhet, hogy több szakértőt rendel ki, és kijelöli a szakértői csoport vezetőjét.

(3) Igazságügyi orvosi boncolásnál és a terhelt elmeállapotának vizsgálatánál két szakértőt kell igénybe venni. Az igazságügy-miniszter — a belügyminiszterrel és a legfőbb ügyésszel egyetértésben — több szakértő igénybevételét más esetben is kötelezővé teheti.

A szakértő⁹⁴

70. § (1) A hatóság külön jogszabályban feljogosított intézményt, kijelölt igazságügyi szakértőt, ha pedig ez nem lehetséges, kellő szakértelemmel rendelkező személyt vagy intézményt (eseti szakértő) rendelhet ki szakértőként.

⁹² A 68. § (2) bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 7. §-ával megállapított szöveg.

⁹³ A 69. § (2) bekezdését beiktatta, és a korábbi (2) bekezdés jelölését (3) bekezdésre módosította az 1987: IV. törvény 5. §-a.

⁹⁴ Lásd az 53/1993. (IV. 2.) Korm. rendeletet és a 2/1988. (V. 19.) IM rendeletet.

(2) Intézmény kirendelése esetén annak vezetője jelöli ki az eljáró szakértőt.

(3) A szakértő kirendeléséről, a (2) bekezdés esetében pedig az eljáró szakértő kijelöléséről a terheltet, a védőt, a vádirat benyújtása után pedig az ügyészt is — külön jogszabályban meghatározott módon — értesíteni kell.

A szakértő kizárása

71. § (1) Szakértőként nem járhat el

a) a 35. § (1) bekezdésének a) és c) pontjában megjelölt személy;

b) aki az ügyben mint a hatóság tagja járt el;

c) a halottszemlénél vagy a boncolásnál az az orvos, aki a meghalt személyt közvetlenül halála előtt gyógykezelte;

d) a szakértői intézmény állandó szakértője, ha a 35. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott kizáró ok az intézmény vezetőjére áll fenn;

e) a szakvélemény felülvizsgálatánál az a szakértő, aki a véleményt adta.

(2) Az (1) bekezdés b) pontjának alkalmazásában nem tekintendő a hatóság tagjának a külön jogszabályban szakvélemény adására feljogosított intézmény szakértője.

(3) A 36. § (2)—(3) bekezdése, valamint a 65—66. § a szakértőre értelemszerűen irányadó.

A szakértő kötelezettségei és jogai

72. § (1) A szakértő köteles az ügyben közreműködni és szakvéleményt adni.

(2) A szakértőt a kirendelés alól a hatóság fontos okból felmentheti. Ha a szakkérdés nem tartozik szakismereteinek körébe, a szakértő erről a kirendelő hatóságot értesíti.

(3) A szakértő köteles és jogosult mindazokat az adatokat megismerni, amelyek feladatának teljesítéséhez szükségesek. Az ügy iratait megtekintheti, az eljárási cselekményeknél jelen lehet, a terheltet, a tanúhoz és a többi szakértőhöz kérdést intézhet. Amennyiben ez feladatának teljesítéséhez szükséges, további adatok, iratok és felvilágosítások közlését, tárgyak rendelkezésre bocsátását kérheti, és bizonyítás felvételét indítványozhatja.

(4) A szakértő a hatóság távollétében is végezhet vizsgálatot, és megtekintheti a véleményadáshoz szükséges tárgyakat; ennek során a megvizsgált személyhez, tárgyak azonosításával, kezelésével és őrzésével kapcsolatban pedig a jelenlevő személyhez is tehet fel kérdéseket.

Közreműködési kötelezettség a szakértő eljárása során

73. § (1) A terhelt és a sértett köteles — a műtétet és a műtétnek minősülő vizsgálati eljárást kivéve — a szakértői vizsgálatnak magát alávetni, és tűrni, hogy a szakértő a véleményadáshoz elengedhetetlenül szükséges vizsgálatot

elvégezze. A sértett köteles továbbá a vizsgálat elvégzését egyéb módon (pl. adatszolgáltatással) is elősegíteni. A szakértői vizsgálattal okozott kárért — külön jogszabály szerint — kártalanításnak van helye.

(2) A terhelt az (1) bekezdésben megjelölt cselekmények tűrésére kényszeríthető. Ha a sértett az (1) bekezdésben szabályozott kötelezettségét nem teljesíti, rendbírósággal sújtható.

(3) Az (1) és a (2) bekezdésnek a sértettre vonatkozó rendelkezéseit a tanúra is alkalmazni kell. A 65—66. § rendelkezései azonban értelemszerűen irányadók.

Az elmeállapot megfigyelése

74. § (1)⁹⁵ A terheltet a bíróság — a vádirat benyújtásáig az ügyész indítványára — elmeorvosintézetbe⁹⁶ utalhatja, ha a szakvélemény szerint az elmeállapotának hosszabb megfigyelése szükséges. A megfigyelés egy hónapig tarthat, ezt a határidőt a bíróság az elmeorvosintézet véleménye alapján egy hónappal meghosszabbíthatja.

(2) Az elmeorvosintézetbe utalás miatt bejelentett jogorvoslat halasztó hatályú, ha a terhelt szabadlábon van.

A szakvélemény előadása vagy előterjesztése

75. § (1) A szakértő a szakvéleményt — a hatóság rendelkezésének megfelelően — szóban előadja, vagy a hatóság által kitűzött határidőn belül írásban terjeszti elő.

(2) A szakértő a szakvéleményt a saját nevében adja. Ha több szakértő azonos véleményre jut, a szakvéleményt közösen is előterjeszthetik (együttes vélemény). Több szakághoz tartozó szakkérdésben a szakértők véleményüket egyesíthetik (egyesített vélemény).

(3)⁹⁷ A szakértőt — ha megidézésére nincs szükség — a további eljárási cselekményekről csak akkor kell értesíteni, ha ezt az írásbeli szakvélemény előterjesztésével egyidejűleg kéri. Erről a szakértőt a kirendeléséről szóló határozatban tájékoztatni kell.

A szakértő meghallgatása

76. § (1) A szakvélemény előadása előtt meg kell állapítani a szakértő személyazonosságát, tisztázni kell, hogy az ügyben érdekelt vagy elfogult-e, az eseti szakértőt pedig figyelmeztetni kell a hamis véleményadás következményeire. A szakértőhöz a szakvélemény előadása vagy előterjesztése után kérdéseket lehet intézni.

⁹⁵ A 74. § (1) bekezdése az 1989: XXVI. törvény 6. §-ával megállapított szöveg.

⁹⁶ Lásd az egészségügyről szóló 1997: CLIV. törvény 188. §-át.

⁹⁷ A 75. § (3) bekezdését az 1999: CX. törvény 61. §-a iktatta be.

(2) Ha a szakvélemény, illetőleg annak bármely része hiányos, homályos, önmagával vagy más szakvéleménnyel vagy az ügy más adatával ellentétben állónak látszik, vagy helyességéhez egyébként kétség fér, a szakértő köteles a hatóság felhívására a szükséges felvilágosítást megadni, illetőleg szakvéleményét kiegészíteni.

Más szakértő kirendelése

77. § (1) Ha az eljáró szakértőtől kért felvilágosítás vagy a szakvélemény kiegészítése nem vezetett eredményre, vagy egyéb okból szükséges, kérelemre vagy hivatalból más szakértőt kell kirendelni.

(2) Ha kijelölt vagy eseti szakértő járt el, és ugyanabban a szakkérdésben újabb szakvélemény szükséges, elsősorban szakértői intézményt kell kirendelni.

(3) Ha kényszergyógykezelésről kell határozni, a terhelt, törvényes képviselője vagy házastársa, illetőleg a védő kérelmére más szakértőt is ki kell rendelni.

(4)⁹⁸ Ha a hatóság a nyomozás során szakértőt rendelt ki, a vádlottnak vagy a védőnek az idézés (értesítés) és a vádirat kézbesítésétől [181. § (1) bek.] számított tizenöt napon belül benyújtott kérelmére — ugyanazon tényre — a bíróságnak más szakértőt is ki kell rendelnie.

(5) A (4) bekezdés alkalmazásának nincs helye, ha az ügyben a bíróság is kirendelt szakértőt.

A szakvélemény felülvizsgálata

78. § Ha a szakkérdés más szakértő kirendelésével sem tisztázható, a hatóság, ha erre lehetőség van, a szakvélemény felülvizsgálatát rendeli el, és evégett az erre kijelölt testületet megkeresi.

Szaktanácsadó közreműködése a bizonyításban

79. § (1) A hatóság a szemlénél, a bizonyítási kísérletnél és más eljárási cselekménynél szaktanácsadót vehet igénybe, ha a bizonyítási eszközök felkutatásához, összegyűjtéséhez vagy rögzítéséhez különleges szakértelem szükséges, illetőleg a hatóság valamilyen szakkérdésben felvilágosítást kér.

(2) A szakértő kizárására, valamint a szakértői vizsgálat elvégzésével közvetlenül összefüggő jogokra és kötelezettségekre vonatkozó rendelkezéseket [71. §, 72. § (3)—(4) bek.] a szaktanácsadóra is megfelelően alkalmazni kell.

A tolmács⁹⁹

80. § (1) Ha nem magyar anyanyelvű személy az eljárás során anyanyelvét kívánja használni, tolmácsot kell igénybe venni.

(2) Süketet vagy némát általában tolmács igénybevételel kell kihallgatni, de kihallgatható írásbeli érintkezés útján is.

(3) E törvénynek a szakértőre vonatkozó rendelkezései a tolmácsra megfelelően irányadók.

Kényszerintézkedések a tanúval és a szakértővel szemben

81. § (1) Ha a tanú vagy a szakértő a vallomástételt, illetőleg a közreműködést és a véleménynyilvánítást a következményekre történt figyelmeztetés után jogosulatlanul megtagadja, rendbírsággal sújtható, és az okozott költségek megfizetésére kötelezhető.

(2) A szakértőt rendbírsággal lehet sújtani akkor is, ha a szakvélemény előterjesztésével indokolatlanul késlekedik.

(3) Ha a tanú vagy a szakértő mentességére hivatkozva tagadja meg a vallomástételt, illetőleg a véleményadást, az ennek helyt nem adó határozat elleni jogorvoslatnak hálasztó hatálya van.

A tárgyi bizonyítási eszköz

82. § (1) Tárgyi bizonyítási eszköz minden olyan dolog, amely a bizonyítandó tény bizonyítására alkalmas, így különösen az, amely a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozza, vagy a bűncselekmény elkövetése útján jött létre, amelyet a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használtak, vagy amelyre a bűncselekményt elkövették.

(2)¹⁰⁰ E törvény alkalmazásában tárgyi bizonyítási eszköz az irat, a rajz és minden olyan tárgy, amely műszaki, vegyi vagy más eljárással adatokat rögzít. Ahol e törvény iratról rendelkezik, ezen az adatot rögzítő tárgyat is érteni kell.

(3) A tárgyi bizonyítási eszközt, ha lefoglalásra nem alkalmas, a bűncselekménnyel kapcsolatos egyedi tulajdonságainak leírását vagy fényképét az iratokhoz kell csatolni.

⁹⁸ A 77. § (4) és (5) bekezdését az 1994: XCII. törvény 4. §-a iktatta be, a (4) és (5) bekezdés szövegét az 1999: CX. törvény 62. §-a állapította meg.

⁹⁹ Lásd a 24/1986. (VI. 26.) MT rendeletet és a 7/1986. (VI. 26.) IM rendeletet.

¹⁰⁰ A 82. § (2) bekezdését a 2001: XXXV. törvény 30. §-a állapította meg. Hatálybalépésének napja: 2001. szeptember 1.

Az okirat

83. § (1) Valamilyen tény vagy körülmény igazolására kiállított irat (okirat) bizonyítási eszköz, ha a bizonyítandó tény bizonyítására alkalmas.

(2) Az okiratra vonatkozó rendelkezések irányadók minden olyan tárgyra is, amely valamely tény vagy körülmény igazolása végett a 82. § (2) bekezdésében megjelölt módon készült.

(3)¹⁰¹ Vallomás (nyilatkozat) tartalmát rögzítő okirat csak e törvény rendelkezései szerint, a közvetlenség elvének sérelme nélkül használható fel a bizonyítás eszközeként. Felhasználható az okirat, ha a vallomást tevő nem hallgatható ki, a vallomást megtagadja, vagy az okirat tartalma és a vallomás között ellentét van.

A szemle

84. § (1) Szemlét kell tartani, ha a bizonyítandó tény felderítéséhez vagy megállapításához személy, tárgy vagy helyszín közvetlen megtekintése, illetőleg megfigyelése szükséges.

(2) A szemle alkalmával a bizonyítás szempontjából jelentős minden körülményt részletesen rögzíteni kell. A szemle tárgyáról, ha lehetséges és szükséges, felvételt, rajzot vagy vázlatot kell készíteni, és azt a jegyzőkönyvhöz kell csatolni. A szemlén fel kell kutatni és össze kell gyűjteni a tárgyi bizonyítási eszközöket is.

(3) Ha a szemle tárgyat egyáltalán nem, vagy csak jelentős nehézség, illetőleg költség árán lehetne a hatóság elé vinni, a szemlét a helyszínen kell megtartani.

(4) Mindenki köteles a szemlének magát alávetni, a birtokában levő tárgyat pedig a szemle céljából rendelkezésre bocsátani. A terhelt erre kényszeríthető, ha pedig más szegi meg ezt a kötelezettségét, rendbírsággal sújtható.

A helyszínelés¹⁰²

84/A. § (1) Helyszínelést kell tartani, ha a hatóság szükségesnek tartja, hogy a terhelt vagy a tanú a bűncselekménnyel összefüggő helyet, cselekményt vagy tárgyi bizonyítási eszközt mutasson meg.

(2) A helyszínelésen közreműködő személyt előzetesen ki kell hallgatni arról, hogy a kérdéses helyet, cselekményt vagy tárgyi bizonyítási eszközt milyen körülmények között észlelte, és miről ismerné fel.

¹⁰¹ A 83. § (3) bekezdése az 1994: XCII. törvény 5. §-ával megállapított szöveg.

¹⁰² Az alcímet és a 84/A. § az 1987: IV. törvény 6. §-a iktatta be.

A bizonyítási kísérlet

85. § (1) Bizonyítási kísérletet a hatóság akkor rendel el, ha azt kell megállapítani vagy ellenőrizni, hogy valamely esemény vagy jelenség meghatározott helyen, időben, módon, illetőleg körülmények között megtörténhetett-e.

(2) A bizonyítási kísérletet lehetőleg ugyanolyan körülmények között kell lefolytatni, mint ahogyan a vizsgált esemény vagy jelenség megtörtént, illetőleg megtörténhetett.

(3) A bizonyítási kísérlet az emberi méltóságot nem sértheti, senki egészségét nem veszélyeztetheti.

A felismerésre bemutatás

86. § (1) A terheltnek vagy a tanúnak személyt vagy tárgyat felismerés céljából be lehet mutatni.

(2) Azt, akitől a felismerés várható, előzetesen ki kell hallgatni arról, hogy a kérdéses személyt vagy tárgyat milyen körülmények között észlelte, és miről ismerné fel.

(3) A személyt vagy a tárgyat olyan körülmények között kell bemutatni, amely a terhelt vagy a tanú befolyásolását kizárja.

(4)¹⁰³ Ha a tanú védelme szükségessé teszi, a felismerésre bemutatást úgy kell végezni, hogy a felismerésre bemutatott személy a tanút ne ismerhesse fel, illetőleg ne észlelhesse. Ha a tanú személyi adatainak zárt kezelését rendelék el, erről a felismerésre bemutatásnál is gondoskodni kell.

A terhelt vallomása

87. § (1) A hatóság köteles a terheltet részletesen kihallgatni. A kihallgatás kezdetén a terheltől meg kell kérdezni a)¹⁰⁴ nevét, születési helyét, anyja nevét, lakóhelyét és személyi azonosítóját,

b) állampolgárságát, foglalkozását és munkahelyét, iskolai végzettségét, családi, kereseti és vagyoni körülményeit, állami szervnél, társadalmi szervezetben, szövetkezetben, valamint érdekképviselői szervben viselt tisztségét, katonai rendfokozatát, kitüntetéseit, továbbá — ha büntetve volt — a büntetésére vonatkozó adatokat.

¹⁰³ A 86. § (4) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 11. §-a iktatta be.

¹⁰⁴ A 87. § (1) bekezdésének a) pontja az 1987: IV. törvény 7. §-ával megállapított szöveg. A szövegben — minthogy a személyi szám az 1992: LXVI. törvény 38. §-ának (3) bekezdése értelmében megszűnt — a „személyi szám” szövegrész helyett az 1996: XX. törvény 45. §-ának megfelelően a „személyi azonosító” szövegrész szerepel. A személyi azonosító fogalmára és kezelésére lásd az 1996: XX. törvény V. fejezetét.

(2)¹⁰⁵ A terheltet a kihallgatásának megkezdésekor figyelmeztetni kell arra, hogy nem köteles vallomást tenni, a vallomás tételét a kihallgatás folyamán bármikor megtagadhatja, továbbá, hogy amit mond, az bizonyítékként felhasználható. A figyelmeztetést és a terhelt választát jegyzőkönyvbe kell foglalni. A figyelmeztetés elmaradása esetén a terhelt vallomása bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe.

(3)¹⁰⁶ Ha a terhelt a vallomás tételét megtagadja, figyelmeztetni kell arra, hogy ez az eljárás folytatását nem akadályozza, de a védekezésének erről a módjáról lemond.

(4) A terheltnek módot kell adni arra, hogy a vallomását összefüggően előadhassa. Ezután kérdések intézhetők hozzá. Ha a terhelt vallomása korábbi vallomásától eltér, ennek okát tisztázni kell.

(5)¹⁰⁷ Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a terhelt beismerése esetén is meg kell szerezni az egyéb bizonyítékokat.

(6) Ha a terhelt vallomásában mást bűncselekmény elkövetésével vádol, ennek következményeire figyelmeztetni kell.

87/A. §¹⁰⁸ (1) Ha a terhelt külön jogszabályban meghatározottak szerint a Védelmi Program hatálya alatt áll, és a védelem érdekében a személyazonosság megváltoztatását rendelték el, a terhelt az eljárásban eredeti személyazonosító adatait közli, lakóhelyének, tartózkodási helyének közlése helyett pedig a Tanúvédelmi Szolgálat címét jelölheti meg.

(2) A külön jogszabály szerint a Védelmi Program hatálya alatt álló terhelt megtagadhatja a vallomást olyan adatokra, tényekre nézve, amelynek ismeretében új személyazonosságára, illetve lakóhelyére vagy tartózkodási helyére következtetni lehet.

88. § (1) A terhelteket egyenként kell kihallgatni, és gondoskodni kell arról, hogy kihallgatásuk alkalmával a hatóság engedélye nélkül ne léphessenek egymással érintkezésbe. A 64. § (3) bekezdését a terhelt vallomására is megfelelően alkalmazni kell.

(2) Ha a terheltek, illetőleg a terhelt és a tanú vallomásai egymással ellentétesek, szükség esetén szembesítéssel [64. § (2) bek.] kell az ellentétet tisztázni.

(3)¹⁰⁹ Ha a tanú védelme szükségessé teszi, a tanú szembesítését mellőzni kell.

¹⁰⁵ A 87. § (2) bekezdését az 1989: XXVI. törvény 7. § (1) bekezdése iktatta be.

¹⁰⁶ A 87. § (3) bekezdésének szövegét az 1989: XXVI. törvény 7. §-ának (2) bekezdése állapította meg, és egyidejűleg az eredeti a) korábbi (2) és (4)–(5) bekezdés számozását (4)–(6) bekezdésre módosította.

¹⁰⁷ A 87. § (5) bekezdése az 1999: CX. törvény 63. §-ával megállapított szöveg.

¹⁰⁸ A 87/A. §-t a 2001: LXXXV. törvény 45. §-ának (3) bekezdése iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1.

¹⁰⁹ A 88. § (3) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 12. §-a iktatta be.

V. Fejezet

A BÜNTETŐELJÁRÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

I. Cím

A BÜNTETTI ÉS A VÉTSÉGI ELJÁRÁS

89. § (1) A büntetőeljárást a büntetti vagy a vétségi eljárás szabályai szerint kell lefolytatni.

(2) A büntetti eljárás szabályait kell alkalmazni azokban az ügyekben, amelyek a 90. § értelmében nem tartoznak vétségi eljárásra.

(3) A büntetti eljárás szabályait kell alkalmazni, ha büntetti és vétségi eljárásra tartozó ügyeket ugyanabban az eljárásban bírálják el.

90. §¹¹⁰ (1) A vétségi eljárás szabályait kell alkalmazni vétség [Btk. 11. § (2) bek.] miatt folytatott eljárásban, kivéve, ha a bűncselekményre a törvény öt évi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel.

(2)¹¹¹ A vétségi eljárás szabályait kell alkalmazni az olyan büntett [Btk. 11. § (2) bek.] miatt folytatott eljárásban, amelyre a törvény három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetést rendel.

(3)¹¹² Nincs helye vétségi eljárásnak, ha

a) a terhelt kóros elmeállapotú,

b)¹¹³

c)¹¹⁴

(4) Vétségi eljárásra tartozó ügyekben — eltérő rendelkezés hiányában — mind az eljárás egészére, mind egyes eljárási cselekményekre, a büntetti eljárás szabályai alkalmazhatók, ha ezt az ügy bonyolultsága vagy más körülmény indokolja.

II. Cím

A KÉNYSZERINTÉZKEDÉSEK

Az őrizetbevétel

91. § (1) A hatóság a terheltet őrizetbe veheti

a) tettenérés esetén, ha személyazonossága nem állapítható meg,

¹¹⁰ A 90. § az 1979: 4. törvényerejű rendelet 9. §-ával megállapított szöveg.

¹¹¹ A 90. § (2) bekezdését az 1987: IV. törvény 8. §-a iktatta be, szövegét az 1995: LXI. törvény 1. §-a állapította meg.

¹¹² A 90. § eredeti (2) és (3) bekezdésének jelölését (3) és (4) bekezdésre módosította az 1987: IV. törvény 8. §-a.

¹¹³ A 90. § (3) bekezdésének b) pontját az 1989: LV. törvény 9. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

¹¹⁴ A 90. § (3) bekezdésének c) pontját az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

b)¹¹⁵ ha az előzetes letartóztatás elrendelésének oka [92. § (1) bek., 340. § (1) bek.] áll fenn.

(2)¹¹⁶ Az őrizet legfeljebb hetvenkét óráig tarthat, ennek elteltével a terheltet — ha az előzetes letartóztatását nem rendelték el — szabadon kell bocsátani.

(3)¹¹⁷

(4)¹¹⁸ Az őrizetbevételről a hatóság késedelem nélkül értesíti a terhelt által megjelölt hozzátartozót; ennek hiányában a terhelt által megjelölt más személy is értesíthető.

(5) A bűncselekmény elkövetésén tettenért személyt bárki elfoghatja; köteles azonban őt haladéktalanul a rendőrségnek vagy az ügyésznek átadni, ha pedig erre nincs módja, ezek valamelyikét értesíteni.

(6)¹¹⁹ A katona őrizetbevételéről a parancsnokát is értesíteni kell.

Az előzetes letartóztatás

92. § (1)¹²⁰ Szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt a terhelt előzetes letartóztatásának akkor lehet helye, ha

a) megszökött, a hatóság elől elrejtőzött, illetőleg a bűncselekmény súlyossága folytán vagy egyéb okból a szökéstől vagy az elrejtőzésétől lehet tartani,

b) alaposan feltehető, hogy szabadlábon hagyása esetén az eljárást megghiúsítaná vagy megnehezítené, illetőleg veszélyeztetné,

c)¹²¹ az eljárás alatt szabadságvesztéssel büntetendő újabb bűncselekményt követett el, illetőleg alaposan feltehető, hogy szabadlábon hagyása esetén a megkísérelt vagy előkészített bűncselekményt véghezvinné, vagy szabadságvesztéssel büntetendő újabb bűncselekményt követne el.

(2) Az előzetes letartóztatás a magánindítvány előterjesztése előtt nem rendelhető el, ha büntetőeljárásnak csak magánindítványra van helye.

93. §¹²² (1) Az előzetes letartóztatás elrendeléséről a bíróság végzéssel határoz.

¹¹⁵ A 91. § (1) bekezdésének b) pontja az 1979: 4. törvényerejű rendelet 10. §-ával megállapított szöveg.

¹¹⁶ A 91. § (2) bekezdése az 1994: XCII. törvény 6. §-ával megállapított szöveg.

¹¹⁷ A 91. § (3) bekezdését az 1989: XXVI. törvény 8. §-ának (2) bekezdése iktatta be, és az 1994: XCII. törvény 34. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

¹¹⁸ A 91. § (4) bekezdését az 1989: XXVI. törvény 8. §-ának (2) bekezdése iktatta be, és egyidejűleg az eredeti (3) bekezdés jelölését (5) bekezdésre módosította.

¹¹⁹ A 91. § (6) bekezdését az 1991: LVII. törvény 3. §-a iktatta be.

¹²⁰ A 92. § (1) bekezdése az 1987: IV. törvény 9. §-ával megállapított szöveg.

¹²¹ A 92. § (1) bekezdésének c) pontja a 2000: XIV. törvény 2. §-ával megállapított szöveg.

¹²² A 93. § (1) és (2) bekezdése az 1989: XXVI. törvény 9. §-ával megállapított szöveg.

(2) Az előzetes letartóztatás elrendeléséről a nyomozás befejezéséig a nyomozó hatóság, a nyomozás befejezése után a vádirat benyújtásáig az ügyész, a vádirat benyújtása után a bíróság késedelem nélkül értesíti a terhelt által megjelölt hozzátartozót; ennek hiányában a terhelt által megjelölt más személy is értesíthető.

(3)¹²³ A katona előzetes letartóztatásának elrendeléséről, az előzetes letartóztatásának meghosszabbításáról és megszüntetéséről a parancsnokát is értesíteni kell.

94. §¹²⁴ A nyomozás befejezéséig a nyomozó hatóság, a nyomozás befejezése után a vádirat benyújtásáig az ügyész, a vádirat benyújtását követően a bíróság, az előzetesen letartóztatott meghallgatása után haladéktalanul, a felügyelet nélkül maradó

a)¹²⁵ kiskorú gyermekét gondozás céljából a hozzátartozójának, illetőleg az arra alkalmas más személynek vagy intézménynek átadja, és erről a gyámhatóságot¹²⁶, a terhelt által gondozott más személyről a jegyzőt¹²⁷ értesíti;

b) vagyonának és lakásának biztonságba helyezéséről gondoskodik.

95. §¹²⁸ (1) A vádirat benyújtása előtt elrendelt előzetes letartóztatás az első fokú bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig, de legfeljebb egy hónapig tart. Az előzetes letartóztatást a helyi bíróság egy alkalommal, legfeljebb két hónappal meghosszabbíthatja. Három hónap eltelte után az előzetes letartóztatást a megyei bíróság egyesbíróként eljárva, két alkalommal, legfeljebb az előzetes letartóztatás elrendelésétől számított egy év elteltéig meghosszabbíthatja. Ezt követően az előzetes letartóztatást a Legfelsőbb Bíróság hosszabbíthatja meg.

(2) A vádirat benyújtása után, az első fokú bíróság által elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás az első fokú bíróság ügydöntő határozatának kihirdetéséig, az ezután elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás az eljárás jogerős befejezéséig, de legfeljebb az első fokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés tartamáig tart.

(3) Ha a vádirat benyújtása után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás tartama

a) hat hónapot meghalad, és az első fokú bíróság még nem hozott ügydöntő határozatot, az első fokú bíróság,

b) egy évet meghalad, a Legfelsőbb Bíróság az előzetes letartóztatás indokoltságát felülvizsgálja.

¹²³ A 93. § (3) bekezdését az 1991: LVII. törvény 4. §-a iktatta be.

¹²⁴ A 94. § az 1989: XXVI. törvény 10. §-ával megállapított szöveg.

¹²⁵ A 94. § a) pontja az 1991: XXI. törvény 49. §-ával módosított szöveg.

¹²⁶ Lásd az 1997: XXXI. törvényt.

¹²⁷ A 94. § a) pontjában a „jegyző” szövegrészt az 1991: XX. törvény 49. §-a állapította meg.

¹²⁸ A 95. § az 1989: XXVI. törvény 11. §-ával megállapított szöveg.

(4)¹²⁹ Ha az előzetes letartóztatás, az ideiglenes kényszerógyógykezelés, illetőleg a lakhelyelhagyási tilalom megszüntetése iránti ismételt kérelem nem tartalmaz új körülményt, a bíróság, illetőleg az ügyész a határozat hozatalát mellőzheti.

96. § (1) A hatóságoknak arra kell törekedniük, hogy az előzetes letartóztatás a lehető legrövidebb ideig tartson. Ha a terhelt előzetes letartóztatásban van, az eljárást soron kívül kell lefolytatni.

(2)¹³⁰ Az előzetes letartóztatást nyomban meg kell szüntetni, ha elrendelésének oka megszűnt, vagy tartama meghosszabbítás nélkül lejárt. Az előzetes letartóztatás megszüntetésére a vádirat benyújtásáig az ügyész is jogosult.

97. § (1) Az előzetesen letartóztatottal szemben csak olyan korlátozásoknak van helye, amelyeket a büntetőeljárás feladatának megvalósítása, vagy a letartóztatást fogantató intézet rendje szükségessé tesz. Az előzetesen letartóztatott eljárási jogainak gyakorlásában, így különösen a védekezésre való felkészülésben, nem korlátozható.

(2) Az előzetesen letartóztatott

a)¹³¹

b) hozzátartozójával vagy más személlyel akár szóban, akár írásban ellenőrzés mellett érintkezhet.

Az ideiglenes kényszerógyógykezelés

98. § (1) Ideiglenes kényszerógyógykezelésnek akkor van helye, ha — a szakvéleményt és az eljárás egyéb adatait figyelembe véve — alaposan lehet következtetni arra, hogy a terhelt kényszerógyógykezelését kell elrendelni.

(2)¹³² Az ideiglenes kényszerógyógykezelés elrendeléséről a bíróság határoz. A vádirat benyújtása előtt elrendelt ideiglenes kényszerógyógykezelés az első fokú bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig, a vádirat benyújtása után elrendelt vagy fenntartott ideiglenes kényszerógyógykezelés az első fokú bíróság ügydöntő határozatának kihirdetéséig, az ezután elrendelt vagy fenntartott ideiglenes kényszerógyógykezelés az eljárás jogerős befejezéséig tart.

(3)¹³³ Ha az ideiglenes kényszerógyógykezelés megkezdésétől hat hónap eltelt, és a vádiratot még nem nyújtották be, a fenntartásának szükségességét a megyei bíróság egyesbíróként eljárva megvizsgálja. Az ideiglenes kényszerógyógykezelés elrendelésétől számított egy év elteltével a kényszerógyógykezelés szükségességét a Legfelsőbb Bíróság vizsgálja felül. Az ideiglenes kényszerógyógykezelés megszüntetésére a vádirat benyújtásáig az ügyész is jogosult.

(4) Ha a vádirat benyújtása után elrendelt vagy fenntartott ideiglenes kényszerógyógykezelés tartama hat hónapot meghalad, és az első fokú bíróság még nem hozott ügydöntő határozatot, az első fokú bíróság, ha egy évet meghalad, a Legfelsőbb Bíróság az ideiglenes kényszerógyógykezelés indokoltságát felülvizsgálja.

(5)¹³⁴ Az ideiglenes kényszerógyógykezelés a kijelölt egészségügyi intézetben hajtható végre.

(6) Ha a terhelt előzetes letartóztatásban van, az ideiglenes kényszerógyógykezelés elrendelésével egyidejűleg az előzetes letartóztatást meg kell szüntetni.

(7)¹³⁵ Az ideiglenesen kényszerógyógykezelt jogaira a 97. § rendelkezései megfelelően irányadóak; az ideiglenesen kényszerógyógykezelt a törvényes képviselőjével szóban ellenőrzés nélkül, ha pedig feltehető, hogy ezáltal az eljárást megghiúsítaná, ellenőrzés mellett érintkezhet.

A lakhelyelhagyási tilalom

99. §¹³⁶ (1) A 92. § (1) bekezdésében meghatározott esetben — ha ez a bűncselekmény jellegére, a terhelt személyi körülményeire, különösen az egészségi állapotára, idős korára, családi körülményeire tekintettel elegendőnek látszik — lakhelyelhagyási tilalom is elrendelhető.

(2) A lakhelyelhagyási tilalom hatálya alatt álló terhelt a meghatározott területet, körzetet engedély nélkül nem hagyhatja el, a tartózkodási helyét, illetőleg a lakóhelyét nem változtathatja meg.

(3) A lakhelyelhagyási tilalom elrendeléséről a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság határoz. A 379/A—379/B. §-ban meghatározott eljárásban a bíróság az előzetes letartóztatás helyett lakhelyelhagyási tilalmat is elrendelhet.

¹²⁹ A 95. § (4) bekezdése az 1999: CX. törvény 64. §-ával megállapított szöveg.

¹³⁰ A 96. § (2) bekezdése az 1989: XXVI. törvény 12. §-ával megállapított szöveg.

¹³¹ A 97. § (2) bekezdésének a) pontját az 1989: XXVI. törvény 34. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

¹³² A 98. § (2) bekezdése az 1994: XCII. törvény 7. §-ával megállapított szöveg.

¹³³ A 98. § (3) és (4) bekezdését az 1994: XCII. törvény 7. §-a iktatta be, és egyidejűleg az eredeti (3)—(5) bekezdés számozását (5)—(7) bekezdésre módosította.

¹³⁴ A 98. § (5) — eredetileg (3) — bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 12. §-ával megállapított szöveg.

¹³⁵ A 98. § (7) — eredetileg (5) — bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 12. §-ával megállapított szöveg.

¹³⁶ A 99. § az 1999: CX. törvény 65. §-ával megállapított szöveg.

(4) A lakhelyelhagyási tilalmat elrendelő határozatban előírható, hogy a terhelt meghatározott időközönként a rendőrségen jelentkezze.

(5) A lakhelyelhagyási tilalom végrehajtását a rendőrség ellenőrzi.

99/A. §¹³⁷ (1) A vádirat benyújtása előtt elrendelt lakhelyelhagyási tilalom az első fokú bíróság tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig, az ezt követően elrendelt vagy fenntartott lakhelyelhagyási tilalom az első fokú bíróság ügydöntő határozatának kihirdetéséig, az ezután elrendelt vagy fenntartott lakhelyelhagyási tilalom az eljárás jogerős befejezéséig tart.

(2) Ha a lakhelyelhagyási tilalom végrehajtása során a terhelt életkörülményeiben olyan lényeges változás következik be, amely miatt a tilalommal érintett terület, körzet elhagyása, vagy a tartózkodási hely, illetőleg lakóhely megváltoztatása szükséges, a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság a terhelt kérelmére a lakhelyelhagyási tilalmat részlegesen feloldhatja. A lakhelyelhagyási tilalom részleges feloldásáról szóló határozatban a terhelt részére engedélyezhető a lakhelyelhagyási tilalommal érintett terület, körzet meghatározott célból és úti célra történő egyszeri, időszakos vagy rendszeres elhagyása, illetőleg a tartózkodási hely vagy a lakóhely megváltoztatása.

(3) Ha a lakhelyelhagyási tilalom elrendelésétől a vádirat benyújtásáig hat hónap eltelt, fenntartásának szükségességét az ügyész megvizsgálja.

(4) A lakhelyelhagyási tilalmat meg kell szüntetni, ha elrendelésének oka megszűnt, vagy az eljárást jogerősen befejezték. A bíróság által elrendelt lakhelyelhagyási tilalom megszüntetésére a vádirat benyújtásáig az ügyész is jogosult.

99/B. §¹³⁸ (1) A bíróság a lakhelyelhagyási tilalom keretében elrendelheti a terhelt házi őrizetét is. Házi őrizet elrendelése esetén a bíróság által kijelölt lakást és az ahhoz tartozó bekerített helyet a terhelt csak a bíróság határozatában meghatározott célból, az ott írt időben és távolságra (úti célra) hagyhatja el.

(2) Házi őrizet elrendelése esetén a lakhelyelhagyási tilalom elrendelésére, tartamára, illetőleg fenntartására az előzetes letartóztatás elrendelésére (379/A—379/C. §), meghosszabbítására, illetőleg fenntartására vonatkozó rendelkezéseket (95. §) kell alkalmazni.

(3) A bíróság rendelkezhet úgy, hogy a házi őrizet előírásainak megtartását a rendőrség folyamatos őrzéssel, vagy — a terhelt hozzájárulásával — a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszközzel is ellenőrizze.

99/C. §¹³⁹ (1) Ha a terhelt a lakhelyelhagyási tilalmat, illetőleg a házi őrizetet megszegi, rendbírsággal sújtható. A lakhelyelhagyási tilalom, illetőleg a házi őrizet elrendelésekor erre a terheltet a határozatban figyelmeztetni kell.

(2) Ha a lakhelyelhagyási tilalom, illetőleg a házi őrizet az előzetes letartóztatással elérni kívánt célok biztosítására már nem elegendő, a terhelt előzetes letartóztatása, lakhelyelhagyási tilalom esetén a terhelt házi őrizete is elrendelhető.

Az úti okmány elvétele¹⁴⁰

99/D. § (1) Az előzetes letartóztatás, az ideiglenes kényszerorvoskezelés és a lakhelyelhagyási tilalom elrendelésekor a terhelt úti okmányát el kell venni, és azt a visszavonás elrendelése érdekében haladéktalanul meg kell küldeni az útlevelel hatóságnak, és erről a központi adatkezelő szervet értesíteni kell¹⁴¹. Az úti okmány elvétele és az útlevelel hatóságnak történő megküldése ellen jogorvoslatnak nincs helye.

(2) A vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság a terhelt úti okmányának elvételét az (1) bekezdésben fel nem sorolt esetekben is elrendelheti, ha olyan bűncselekmény miatt folyik eljárás, amelyre a törvény három évi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel, és az úti okmány elvétele a terhelt eljárási cselekményeknél való jelenlétének biztosítása végett indokolt.

(3) Az úti okmány elvételének elrendelése esetén az úti okmány visszavonása érdekében haladéktalanul meg kell keresni az útlevelel hatóságot és a központi adatkezelő szervet; az elvett úti okmányt haladéktalanul meg kell küldeni az útlevelel hatóságnak.

(4) A vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság a terhelt indokolt kérelmére hozzájárulhat ahhoz, hogy az útlevelel hatóság a terhelt külföldre utazását meghatározott időtartamra engedélyezze.

(5) Ha az úti okmány elvételének oka megszűnt, vagy az eljárást jogerősen befejezték, erről a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság értesíti az útlevelel hatóságot és a központi adatkezelő szervet.

(6) Az őrizetbe vétel elrendelésekor a terhelt úti okmányát el kell venni, de azt az őrizetbe vétel megszűnését követően a terheltnek vissza kell adni. Ha a terhelt őrizetbe vétele úgy szűnt meg, hogy vele szemben előzetes letartóztatást, ideiglenes kényszerorvoskezelést vagy lakhelyelhagyási tilalmat nem rendeltek el, de az útlevelel elvételének elrendelése a (2) bekezdés alapján indokolt, az útlevelel elvételét elrendelő határozatot az őrizetbe vétel megszűnését követő hetvenkét órán belül meg kell hozni. A határozat meghozataláig a terhelt útlevele visszatartható.

¹³⁷ A 99/A. §-t az 1999: CX. törvény 65. §-a iktatta be.

¹³⁸ A 99/B. §-t az 1999: CX. törvény 65. §-a iktatta be.

¹³⁹ A 99/C. §-t az 1999: CX. törvény 65. §-a iktatta be.

¹⁴⁰ Az alcímet és a 99/D. §-t az 1999: CX. törvény 66. §-a iktatta be.

¹⁴¹ Lásd az 1998: XII. törvényt.

99/E. §¹⁴² (1) A 99/D. § rendelkezéseit a külföldi terhelte uti okmányának elvételére is megfelelően alkalmazni kell, azzal, hogy a külföldi uti okmányát az idegenrendészeti hatóságnak kell megküldeni a visszatartás elrendelése érdekében.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés nem alkalmazható, ha a terheltnak az ügyész vagy a bíróság biztosíték letétbe helyezését engedélyezte.”

99/F. §¹⁴³ Ha a magyar állampolgárságú terhelte külföldi hatóság által kiállított uti okmánnyal is rendelkezik, annak elvételéről a magyar uti okmány elvételével egyidejűleg kell rendelkezni.

Az elővezetés

100. § (1) Akinek az elővezetését elrendelték — szükség esetén kényszer alkalmazásával — a hatóság elé kell állítani.¹⁴⁴

(2) Az elővezetést végrehajtó hivatalos személy az előállítás mellőzheti, ha az útba indulást ellenőrzi, és alaposan feltételezheti, hogy az, akinek elővezetését elrendelték, a hatóság előtt megjelenik. A hatóság az elővezetést elrendelő határozatban úgy is rendelkezhet, hogy az előállítás nem mellőzhető.

(3) A fegyveres erők, fegyveres testületek és rendészeti szervek¹⁴⁵ tagjának elővezetése iránt az illetékes elöljáróját kell megkeresni.

A lefoglalás

101. § (1) A hatóság lefoglalja azt a dolgot, amely

- a) tárgyi bizonyítási eszköz,
- b)¹⁴⁶ a törvény értelmében elkobozható, vagy amelyre vagyonelkobzás rendelhető el,
- c)¹⁴⁷

(2) A lefoglalt dolgot a hatóság letétbe helyezi. A megőrzésről egyéb módon kell intézkedni, ha a dolog letétbe helyezésre nem alkalmas, vagy ezt más fontos ok indokolja.

¹⁴² A 99/E. §-t a 2001: XXXIX. törvény 98. §-a iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2002. január 1.

¹⁴³ A 99/F. §-t a 2001: XXXIX. törvény 99. §-a iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2002. január 1.

¹⁴⁴ Lásd az 1994: XXXIV. törvény 34. §-át és a 3/1995. (III. 1.) BM rendelet 43–44. §-át.

¹⁴⁵ A fegyveres erők fogalmára lásd az 1993: XC. törvény 21. §-át, az 1997: XXXII. törvény 28. §-át és a 2001: XCV. törvény 1. §-át, a „fegyveres testületek” idejétmúlt fogalom, lásd az 1996: XLIII. törvény 332. §-ának (1) bekezdését, a „rendészeti szervek” fogalom alatt az 1996: XLIII. törvény 1. §-ának (1) bekezdésében említett szervek értendők.

¹⁴⁶ A 101. § (1) bekezdésének b) pontja az 1998: LXXXVIII. törvény 13. §-ával megállapított szöveg.

¹⁴⁷ A 101. § (1) bekezdésének c) pontját az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

(3) A címzettnek még nem kézbesített postai és távközlési küldeményt csak az ügyész, illetőleg a bíróság határozata alapján lehet lefoglalni; a határozat meghozataláig csak visszatartásnak van helye.

102. § (1) A lefoglalást meg kell szüntetni, mielőtt arra az eljárás érdekében nincs szükség. A lefoglalás megszüntetése helyett a más jogszabályban meghatározott módon kell eljárni, ha a lefoglalt dolog birtoklása jogszabályba ütközik.

(2)¹⁴⁸ A lefoglalás megszüntetésekor a lefoglalt dolgot annak kell kiadni, aki a bűncselekmény elkövetésekor a dolog tulajdonosa volt, és ezt kétséget kizáró módon igazolni tudja. Ha nincs olyan személy, akinek az előbbi rendelkezés szerint a dolgot ki kell adni, és ez az eljárás adataiból sem tűnik ki, a dolgot annak kell kiadni, aki a kiadása iránt alaposnak látszó igényt jelentett be. Ha ilyen személy sincs, és ilyen igény az eljárás adataiból nem tűnik ki, a dolgot annak kell kiadni, akitől lefoglalták. A terheltnak a lefoglalt dolgot csak akkor lehet kiadni, ha azt az előbbi rendelkezések szerint másnak nem lehet kiadni.

(3) A terhelttől lefoglalt dolog az állam tulajdonába kerül, ha az kétségtelenül másra illet, de kiléte nem állapítható meg. A később jelentkező igénylő az elévülési időn belül kérheti a dolog visszaadását, illetőleg az értékesítésből származó ellenértékét.

(4) Ha a lefoglalt dolog értéktelen, és arra senki sem tart igényt, a lefoglalás megszüntetése után azt meg kell semmisíteni.

(5)¹⁴⁹ A terhelte részére kiadandó dolgot a vele szemben megállapított pénzbüntetés, vagyonelkobzás, bűnügyi költség vagy a polgári jogi igény biztosítására vissza lehet tartani. A polgári jogi igény biztosítását szolgáló visszatartást meg kell szüntetni, ha a magánfél a megállapított teljesítési határidő lejártától számított hatvan napon belül nem kért végrehajtást, illetőleg a polgári jogi igény érvényesítésének egyéb törvényes útra utasítása esetén hatvan napon belül nem igazolja, hogy a polgári perben biztosítási intézkedés iránti kérelmet nyújtott be.

¹⁴⁸ A 102. § (2) bekezdése az 1999: CX. törvény 67. §-ával megállapított szöveg.

¹⁴⁹ A 102. § (5) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 79. §-ának (4) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(5) A terhelte részére kiadandó dolgot a vele szemben megállapított pénzbüntetés, vagyonelkobzás, vagyoni előny, elkobzás alá eső érték, bűnügyi költség vagy a polgári jogi igény biztosítására vissza lehet tartani. A polgári jogi igény biztosítását szolgáló visszatartást meg kell szüntetni, ha a magánfél a megállapított teljesítési határidő lejártától számított hatvan napon belül nem kért végrehajtást, illetőleg a polgári jogi igény érvényesítésének egyéb törvényes útra utasítása esetén hatvan napon belül nem igazolja, hogy a polgári perben biztosítási intézkedés iránti kérelmet nyújtott be.”

(6)¹⁵⁰ A lefoglalás megszüntetése esetén, ha a dolog természetben már nem adható ki, a dolog előzetes értékesítéséből befolyt ellenértéket — vámáru esetén az elfogadott vámértéket — alapul véve, a kezeléséből, tárolásából eredő költségekkel — vámáru esetén a vámteherrel is — csökkentett, a megtérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor törvényes kamatával növelt összegét kell megtéríteni. A jogosult az ezt meghaladó igényét a polgári jog szabályai szerint érvényesítheti.

A lefoglalt dolog előzetes értékesítése¹⁵¹

102/A. § (1) A vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság a lefoglalt dolog értékesítéséről határoz, ha a lefoglalt dolog

- a) gyors romlásnak van kitéve,
- b) huzamos tárolásra alkalmatlan.

(2) A vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság a lefoglalt dolog értékesítése iránt akkor is határozhat, ha a lefoglalt dolog

- a) kezelése, tárolása, illetve őrzése — különösen a dolog értékére, vagy az előreláthatólag hosszú ideig tartó tárolására tekintettel — aránytalan és jelentős költséggel járna,
- b) értéke az előreláthatólag hosszú ideig tartó tárolás miatt jelentősen csökkenne.

(3) Az (1)—(2) bekezdés esetén a lefoglalt dolog akkor értékesíthető, ha a lefoglalt dolog kiadása iránt senki nem jelentett be jogos igényt.

(4) Az (1)—(2) bekezdés szerinti határozatot a 145. §-ban megjelölt időpontig az ügyész előzetes hozzájárulásával a nyomozó hatóság is meghozhatja.

(5) A lefoglalt dolog értékesítéséből befolyt ellenérték a lefoglalt dolog helyébe lép.

A házkutatás

103. § (1)¹⁵² Ház, lakás, egyéb helyiség vagy azokhoz tartozó bekerített hely, továbbá jármű átkutatásának a hatóság határozata alapján akkor van helye, ha alaposan feltehető, hogy az a bűncselekmény elkövetőjének kézrekerítésére, a bűncselekmény nyomainak felderítésére vagy tárgyi bizonyítási eszköz megtalálására vezet.

(2) A házkutatást rendszerint az érdekelt jelenlétében kell elvégezni; megkezdése előtt közölni kell vele a házkutatást elrendelő határozatot, és fel kell őt szólítani, hogy a keresett tárgyat önként adja elő. Ha az érdekelt távol van, és megbízottja sincs, érdekeinek védelmére a hatóság képviselőt rendel ki.

(3) Házkutatás a hatóság határozata nélkül akkor tartható meg, ha

- a) a késedelem az intézkedés eredményességét veszélyezteti,
- b) a tettenért elkövető megszökött,
- c) olyan terheltet kell kézre keríteni, akinek az előzetes letartóztatását rendelték el,
- d) a házkutatás bűncselekmény megakadályozása céljából szükséges.

A motozás

104. § (1) Tárgyi bizonyítási eszköz megtalálása érdekében a hatóság intézkedésére meg lehet motozni azt, akiről alaposan feltehető, hogy ilyen tárgyat tart magánál.

(2) A motozás előtt az érdekeltet fel kell szólítani, hogy a keresett tárgyat önként adja át.

(3) A motozást csak a megmotozottal azonos nemű végezheti, és egyébként is csak ilyen személy lehet jelen.

A lefoglalás, a házkutatás és a motozás közös szabályai

105. § (1) A lefoglalást, a házkutatást és a motozást az érintett kíméletével, lehetőleg nappal kell végezni. Biztosítani kell, hogy az intézkedés folytán ne kerüljenek nyilvánosságra a magánéletnek az ügygel össze nem függő körülményei, s kerülni kell a szükségtelen károkozást.

(2) A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni, hogy a tárgyi bizonyítási eszközt hol és milyen körülmények között találták meg.

(3) Aki a lefoglalást, a házkutatást vagy a motozást akadályozza, ezek túrására kényszeríthető és — a terhelte kivételével — rendbírsággal sújtható.

A zár alá vétel

106. § (1)¹⁵³ Ha az eljárás olyan bűncselekmény miatt folyik, amellyel kapcsolatban vagyoneklkobzásnak van helye, továbbá, ha polgári jogi igényt érvényesítenek, és tartani lehet attól, hogy a kielégítést megghiúsítják, a hatóság ezek biztosítására a terhelte egész vagyonának vagy egyes vagyontárgyainak zár alá vételét határozattal elrendelheti.

¹⁵³ A 106. § (1) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 79. §-ának (5) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(1) Ha az eljárás olyan bűncselekmény miatt folyik, amellyel kapcsolatban vagyoneklkobzásnak, illetőleg vagyoni előny, vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezésnek van helye, továbbá, ha polgári jogi igényt érvényesítenek, és tartani lehet attól, hogy a kielégítést megghiúsítják, a hatóság ezek biztosítására a terhelte egész vagyonának vagy egyes vagyontárgyainak zár alá vételét határozattal elrendelheti.”

¹⁵⁰ A 102. § (6) bekezdését az 1999: CX. törvény 67. §-a iktatta be.

¹⁵¹ Az alcímet és a 102/A. §-t az 1999: CX. törvény 69. §-a iktatta be.

¹⁵² A 103. § (1) bekezdése az 1987: IV. törvény 15. §-ával megállapított szöveg.

(2) Magánfél által érvényesített polgári jogi igény biztosítására zár alá vételnek csak a magánfél indítványára van helye.

(3)¹⁵⁴ A zár alá vételnek a közhitelű nyilvántartásba történő bejegyzése iránt haladéktalanul intézkedni kell. Ha nincs külön jogszabály szerinti közhitelű nyilvántartás, a zár alá vétellel érintett gazdálkodó szervezetet kell értesíteni.

107. § A zár alá vételt fel kell oldani, ha

a) elrendelésének oka megszűnt;

b)¹⁵⁵ az eljárást vagyonekbevétele alkalmazása nélkül fejezték be, illetőleg a polgári jogi igényt elutasították;

c) a polgári jogi igény megítélése esetén a magánfél a megállapított teljesítési határidő lejártától számított harminc napon belül végrehajtást nem kért;

d) a polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasítása esetén az ügyész, illetőleg a magánfél hatvan napon belül nem igazolja, hogy igényét érvényesítette;

e)¹⁵⁶ a zár alá vételt meghatározott összeg biztosítására rendelték el, és ezt az összeget letétbe helyezték.

*A biztosítási intézkedés*¹⁵⁷

107/A. § (1) Ha a zár alá vétel feltételeinek fennállása valószínűsíthető, a dolog elrejtése, rendelkezési jogának átruházása, elidegenítése, megterhelése vagy ezek megkísérlése megalapozottan feltehető, a nyomozó hatóság, illetőleg az ügyész a zár alá vétel biztosítása, illetőleg a dolog elrejtésének, átruházásának, elidegenítésének vagy megterhelésének megakadályozása végett biztosítási intézkedést alkalmazhat.

(2) A biztosítási intézkedés a terhelt ingó és ingatlan vagyona, hitelviszonyt vagy tagsági jogot megtestesítő értékpapírai, értékpapírnak nem minősülő, de hitelviszonyt megtestesítő papírai, gazdálkodó szervezet vagyonából megillető üzletrésze feletti rendelkezési jogának átmeneti, ideiglenes jellegű megakadályozása. Ha a biztosítási intézkedés a jogi személyiség nélküli gazdasági társaság tagjának a vagyonára történik, a biztosítási intézkedés csak arra a hányadra terjedhet ki, amely a tagot a társaság vagy a tagsági viszony megszűnése esetére megilleti.

¹⁵⁴ A 106. § (3) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 14. §-a iktatta be.

¹⁵⁵ A 107. § b) pontja a 2001: CXXI. törvény 80. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „b) az eljárást vagyonekbevétele alkalmazása, vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezés nélkül fejezték be, illetőleg a polgári jogi igényt elutasították.”

¹⁵⁶ A 107. § e) pontját az 1998: LXXXVIII. törvény 15. §-a iktatta be.

¹⁵⁷ Az alcímet és a 107/A. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 16. §-a iktatta be.

(3)¹⁵⁸ A biztosítási intézkedés végrehajtása érdekében a nyomozó hatóság, illetőleg az ügyész a (2) bekezdésben meghatározott dolgokat lefoglalja, vagy a 118/A. §-ban felsorolt hatóságokat bízta meg a hatáskörükbe tartozó intézkedések elvégzése céljából. A hatóságok az intézkedéseket haladéktalanul kötelesek megtenni, és ennek megtörténtéről a nyomozó hatóságot, illetőleg az ügyészt haladéktalanul tájékoztatni kötelesek.

(4) A nyomozó hatóság, illetőleg az ügyész a 118/A. §-ban fel nem sorolt más szervezetet, gazdálkodó szervezeteket is megkereshet a terhelt vagyonának zárolása és annak nyilvántartásba vétele céljából. A megkeresett szervek a biztosítási intézkedést haladéktalanul nyilvántartásba veszik, és ennek megtörténtéről a megkeresést intéző hatóságot tájékoztatni kötelesek. A biztosítási intézkedés nyilvántartásba vételét követően a biztosítási intézkedést elszenvedő a rendelkezési jog átmeneti, ideiglenes jellegű korlátozását tűrni köteles.

(5) A biztosítási intézkedés elsősorban azzal szemben alkalmazható, akinek a zár alá vétel a rendelkezési jogát függesztené fel. Mással szemben akkor alkalmazható, ha a terhelttel — a dolog elrejtése, rendelkezési jogának átruházása, elidegenítésének megkísérlése céljából — való kapcsolattartása vagy ilyen kapcsolat létesítése megalapozottan feltételezhető. A biztosítási intézkedésről az érintettet — ha az a fogatosítást nem veszélyezteti — tájékoztatni kell.

(6) A biztosítási intézkedést követően a zár alá vételt haladéktalanul el kell rendelni.

A rendbírság

108. §¹⁵⁹ (1) Az e törvényben meghatározott esetekben a rend fenntartása érdekében, valamint az eljárási kötelezettségek megszegése miatt a nyomozó hatóság ezer forinttól százezer forintig, az ügyész és a bíróság ezer forinttól kétszázezer forintig, különösen súlyos vagy ismételt esetben a nyomozó hatóság kétszázezer, az ügyész és a bíróság ötszázezer forintig terjedő rendbírságot szabhat ki.

(2) A rendbírság összegének megállapításánál a kiszabásra okot adó cselekmény súlyát és következményét kell figyelembe venni.

(3) A rendbírság kiszabása ellen bejelentett jogorvoslatnak halasztó hatálya van.

¹⁵⁸ A 107/A. § (3) bekezdésének első mondatában a (2) bekezdésre történő utalást az 1999: CX. törvény 68. §-a állapította meg.

¹⁵⁹ A 108. § az 1998: LXXXVIII. törvény 17. §-ával megállapított szöveg.

III. Cím

EGYÉB ÁLTALÁNOS ELJÁRÁSI SZABÁLYOK

A határidők

109. § (1) A határidőket órákban, napokban, hónapokban vagy években kell megállapítani.

(2) A napokban megállapított határidőbe nem számít be az a nap, amelyre a határidő kezdetére okot adó körülmény esik (kezdőnap). A hónapokban vagy években megállapított határidő azon a napon végződik, amelynek száma a kezdőnapnak megfelel, ha pedig a hónapban nincs ilyen nap, a hónap utolsó napján.

(3) Ha a határidő utolsó napja munkaszüneti nap, a határidő a következő munkanapon jár le.

(4) A hatósághoz intézett beadvány előterjesztésének és a hatóság előtt teljesíthető cselekménynek a határideje a hatóság hivatali munkaidejének végével jár le. Nem számít a határidő elmulasztásának, ha a beadványt a határidő utolsó napján postára adták.

Az igazolás

110. § (1) Ha az ügyész, a terhelt, a védő, a magánvádló, a magánfél, a tanú vagy a szakértő határidőt vagy határnapot, illetőleg a jogorvoslatra jogosult határidőt hibáján kívül mulasztott el — eltérő rendelkezés hiányában —, igazolásnak van helye.

(2) Az igazolási kérelmet az elmulasztott határidő utolsó napjától, illetőleg a határnaptól számított nyolc napon belül lehet előterjeszteni. Ha a mulasztás később jutott a mulasztó tudomására, vagy az akadály később szűnt meg, az igazolási kérelem határideje a tudomásszerzéssel, illetőleg az akadály megszűnésével kezdődik. Hat hónapon túl igazolási kérelmet nem lehet előterjeszteni.

(3) Az igazolási kérelemben elő kell adni a mulasztás okát és azokat a körülményeket, amelyek a mulasztás véltenséget valószínűsítik.

(4) Határidő elmulasztása esetén az igazolási kérelem előterjesztésével együtt az elmulasztott cselekményt is pótolni kell.

(5) Az igazolási kérelemnek az eljárás folytatására, illetőleg a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya. Ha azonban az igazolási kérelem teljesíthetőnek látszik, az eljárás vagy a határozat végrehajtása felfüggeszthető.

111. § (1) Az igazolási kérelemről az a hatóság határoz, amelynek eljárása során a mulasztás történt; jogorvoslati határidő elmulasztása esetén a jogorvoslat elbírálására jogosult hatóság.

(2) Az igazolási kérelmet méltányosan kell elbírálni.

(3) Az igazolási kérelmet érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani, ha

a) az igazolást e törvény kizárja,

b) a kérelem elkésett,

c) határidő elmulasztása esetén az igazolást kérő az elmulasztott cselekményt — a kérelem előterjesztésével együtt — nem pótolta, holott az lehetséges volt.

(4) Ha a hatóság az igazolási kérelemnek helyt ad, az igazolást kérő által pótolta cselekményt olyannak kell tekinteni, mintha azt az elmulasztott határidőn belül teljesítette volna, az elmulasztott határnapon végzett eljárási cselekményt pedig a szükséges keretben meg kell ismételni. Az ismétlés eredményéhez képest a korábbi eljárási cselekmény hatályban tartásáról vagy teljes, illetőleg részleges hatályon kívül helyezéséről is határozni kell.

(5) Az igazolási kérelemnek helyt adó határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Az idézés és az értesítés

112. § (1) A hatóság — ha e törvény kivételt nem tesz — azt idézi, akinek jelenléte az eljárási cselekménynél kötelező, és azt értesíti, akinek a jelenléte nem kötelező, de a törvény lehetővé teszi.

(2) Az idézés és az értesítés rendszerint írásban vagy a hatóság előtti megjelenés alkalmával szóban történik. Az írásbeli idézésnek, illetőleg értesítésnek tartalmaznia kell, hogy a megidézettnek milyen minőségben, hol és mikor kell megjelennie, illetőleg az értesített milyen minőségben jelenhet meg, a távolmaradás következményeire való figyelmeztetést, valamint — a vádirat benyújtása után — az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény megjelölését.

(3) Szükség esetén az idézés vagy az értesítés rövid úton (pl. távbeszélő útján) is történhet.

(4) Az írásbeli idézést vagy értesítést a terheltnek zárt iratban kell megküldeni.

(5) A fegyveres erők, fegyveres testületek vagy rendészeti szervek¹⁶⁰ tagját rendszerint előljárója útján kell idézni, illetőleg értesíteni. Az idézés, illetőleg az értesítés az előljáró egyidejű értesítése mellett közvetlenül is történhet, ha a megidézettnek, illetőleg az értesítettnek a hatóság székhelyén nincs előljárója, és a késedelem az eljárás sikerét veszélyeztetné.

(6) Kiskorú idézéséről a gondozóját azzal a felhívással kell értesíteni, hogy a megjelenéséről gondoskodjék. Kiskorú idézéséről és értesítéséről a törvényes képviselőjét is értesíteni kell.

¹⁶⁰ A fegyveres erők fogalmára lásd az 1993: XC. törvény 21. §-át, az 1997: XXXII. törvény 28. §-át és a 2001: XCV. törvény 1. §-át, a „fegyveres testületek” idejétmúlt fogalom, lásd az 1996: XLIII. törvény 332. §-ának (1) bekezdését, a „rendészeti szervek” fogalom alatt az 1996: XLIII. törvény 1. §-ának (1) bekezdésében említett szervek értendők.

(7)¹⁶¹ A külön jogszabály szerint a Védelmi Program hatálya alatt álló tanút, sértettet vagy terheltet a Tanúvédelmi Szolgálat útján kell idézni, illetőleg értesíteni.

Az idézéssel szembeni mulasztás következményei

113. § (1) Ha a terhelt, a védő, a tanú vagy a szakértő a 112. § (2) bekezdése szerinti idézés ellenére nem jelenik meg, és ezt alapos okkal előzetesen nem menti ki, vagy engedély nélkül eltávozik, illetőleg a terhelt vagy a tanú önhibájából olyan állapotban jelenik meg, hogy nem hallgatható ki, a hatóság

- a) a terhelt elővezetését rendelheti el,
- b) a tanú elővezetését rendelheti el, vagy rendbírsággal sújthatja,
- c) a védőt és a szakértőt rendbírsággal sújthatja.

(2) Az (1) bekezdésben szabályozott esetben a tanút és a szakértőt a meg nem jelenésével, illetőleg az eltávozásával okozott költség megtérítésére kell kötelezni.

(3) Ha a 112. § (2) bekezdése szerint idézett kiskorú nem jelenik meg, és gondozója nem igazolja, hogy a kiskorú meg nem jelenésében vétlen, a hatóság a gondozót rendbírsággal sújthatja, és a meg nem jelenéssel okozott költség megtérítésére kötelezheti.

A kézbesítés

114. § (1) A kézbesítés a hivatalos iratok kézbesítésére vonatkozó külön jogszabály szerint történik,¹⁶² a címzett az iratot a hatóságnál is átveheti.

(2) Ha a sértettnek vagy az egyéb érdekeltnek meghatalmazottja van, a részére szóló iratot — az idézés kivételével — a meghatalmazottnak kell kézbesíteni.

(3)¹⁶³ Az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt részére a hivatalos iratokat hirdetményi úton kell kézbesíteni.

(4)¹⁶⁴ Ha hirdetményi kézbesítésnek van helye, az iratot tizenöt napra ki kell függeszteni a hatóság, valamint a címzett utolsó lakóhelye szerinti helyi önkormányzat¹⁶⁵ hirdetőtáblájára. Az iratot a hatóságnál történő kifüggesztéstől számított tizenötödik napon kell kézbesítettnek tekinteni.

¹⁶¹ A 112. § (7) bekezdését a 2001: LXXXV. törvény 45. §-ának (4) bekezdése iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1.

¹⁶² Lásd a 254/2001. (XII. 18.) Korm. rendeletet.

¹⁶³ A 114. § (3) bekezdését beiktatta és a korábbi (3) bekezdés számozását (4) bekezdésre módosította az 1999: CX. törvény 70. §-a.

¹⁶⁴ Az 1992: XCII. törvény 9. §-ával beiktatott (4) és (5) bekezdést az 1998: LXXXVIII. törvény 56. §-ának (3) bekezdése hatályon kívül helyezte. A jelenlegi (4) — eredeti (3) — bekezdés számozását az 1999: CX. törvény 70. §-a állapította meg.

¹⁶⁵ A szöveg az 1990: LXV. törvény 103. §-ának (4) bekezdése alapján a „helyi tanács” szövegrész helyett a „települési önkormányzat” szövegrészt tartalmazza.

(5)¹⁶⁶

114/A. §¹⁶⁷ (1) Az államtitkot és a szolgálati titkot tartalmazó irat kézbesítésére a 114. § rendelkezései a (2)—(5) bekezdésben foglalt eltérésekkel alkalmazandók.

(2) Államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó irat az államtitokról és a szolgálati titokról szóló 1995. évi LXV. törvény IV. és V. fejezetében foglalt szabályok megtartásával, csak a hatóságnál kézbesíthető.

(3) Ha a címzettnél az államtitokról és a szolgálati titokról szóló 1995. évi LXV. törvény IV. és V. fejezetében foglalt szabályok megtartása nem biztosított, a címzett az államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó iratot a hatóság épületéből nem viheti ki, részére államtitkot vagy szolgálati titkot nem tartalmazó kivonatot kell adni.

(4) A (3) bekezdésben írt korlátozás a büntető ügyben eljáró hatóságokra nem terjed ki.

(5) Hirdetményi úton államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó irat nem kézbesíthető. Hirdetményi úton államtitkot vagy szolgálati titkot nem tartalmazó kivonatot kell kézbesíteni.

A jegyzőkönyv

115. § (1) Az eljárási cselekményekről — ha e törvény másként nem rendelkezik — jegyzőkönyvvezető vagy a hatóság tagja jegyzőkönyvet készít.

(2) A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni:

- a) a hatóság megnevezését,
- b) az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény megjelölését és a terhelt nevét,
- c) az eljárási cselekmény helyét és idejét,
- d)¹⁶⁸ a hatóság tagja, az eljárásban résztvevő személy és képviselője, a szakértő, a hatósági tanú, továbbá — ha e törvény eltérően nem rendelkezik — a tanú nevét.

(3) A jegyzőkönyvben röviden le kell írni az eljárási cselekmény menetét akként, hogy a jegyzőkönyv alapján az eljárási szabályok megtartását is ellenőrizni lehessen. A terhelt és a tanú vallomását, valamint a szakvéleményt a jegyzőkönyvnek a szükséges részletességgel, indokolt esetben szó szerint kell tartalmaznia. Jegyzőkönyvbe lehet foglalni — az ítélet kivételével — az eljárás során hozott határozatokat is. A hatóság tagja és a bírósági eljárásban a jegyzőkönyvvezető a jegyzőkönyvet aláírja.

¹⁶⁶ A 114. § (5) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 56. § (3) bekezdése hatályon kívül helyezte.

¹⁶⁷ A 114/A. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 18. §-a iktatta be.

¹⁶⁸ A 115. § (2) bekezdésének d) pontja az 1998: LXXXVIII. törvény 19. §-ával megállapított szöveg.

(4) Ha a jelen levő ügyész, terhelt, védő, sértett vagy egyéb érdekelt az eljárással összefüggő esemény vagy nyilatkozat jegyzőkönyvbe vételét kéri, ez csak abban az esetben mellőzhető, ha ennek megtörténtéről a hatóságnak nincs tudomása.

(5) A jegyzőkönyvet a hatóság szükség esetén kiegészíti vagy kijavítja, erről az érdekelteket értesíti.

(6) A hatóság elrendelheti az eljárási cselekmény rögzítését gyorsírással, hangfelvevővel vagy egyéb berendezéssel. A terhelt, a védő vagy a sértett indítványára ez csak akkor rendelhető el, ha a költséget előlegezik. A rögzítés ilyen módja — a (7) bekezdés esetét kivéve — a jegyzőkönyvet nem pótolja. A gyorsírói feljegyzést, a hang- vagy egyéb felvételt külön jogszabály rendelkezései szerint kell megőrizni és lehet felhasználni. A gyorsírókat a képzett gyorsírók közül kell igénybe venni; a gyorsíróra a szakértőkre vonatkozó rendelkezések irányadók.

(7) Külön jogszabályban¹⁶⁹ meghatározott esetben az eljárási cselekmény jegyzőkönyv helyett más módon is rögzíthető. Ahol e törvény a jegyzőkönyvről rendelkezik, azon a külön jogszabályban meghatározott módon adatokat rögzítő, okiratnak tekintendő tárgyat is érteni kell.

A határozat

116. § (1) A határozat bevezető és rendelkező részből, indokolásból és keltezésből áll. A jegyzőkönyvbe foglalt határozatnak nincs bevezető része és keltezése; e törvényben meghatározott esetekben a határozat indokolását mellőzni kell, illetve mellőzni lehet.

(2) Az ügydöntő és az őrizetbe vételről, az előzetes letartóztatásról, az ideiglenes kényszergyógyógykezelésről, valamint a lakhelyelhagyási tilalomról rendelkező határozat — ha nem foglalták jegyzőkönyvbe — tartalmazza a terheltnek a 87. § (1) bekezdésének a) pontjában felsorolt személyi adatait is.

(3) A határozatot azzal kell közölni, akire rendelkezést tartalmaz; a terhelttel közölt határozatot a védővel is. A határozatot a jelenlevőkkel szóban, egyébként kézbesítés útján kell közölni; kihirdetése esetén — szükség esetén — meg kell magyarázni.

(4) Névcseré, szám- vagy számítási hiba és más hasonló elírás esetén a hatóság a határozat kijavítását mind kérelemre, mind hivatalból elrendelheti. A kijavítást a határozatra és kiadmányaira fel kell jegyezni.

Intézkedés a bűnözés megelőzésére

117. § (1) A hatóságok kötelessége, hogy a bűncselekmények elkövetését lehetővé tevő, a büntetőeljárás során felderített okokról és körülményekről a további bűncselekmények megelőzése végett az intézkedésre illetékes szervet külön jogszabály rendelkezései szerint értesítsék.

(2) Az értesített szerv harminc napon belül köteles a hatóságot az intézkedéséről tájékoztatni. Ennek elmulasztása esetén a hatóság az értesített szerv felettes szervéhez fordul.

(3)¹⁷⁰ A hatóság az eljárás befejezésekor értesíti az illetékes idegbeteg gondozó intézetet, illetőleg egészségügyi hatóságot, ha a kényszergyógykezelés, vagy az alkoholista terhelt kényszergyógygyítása elrendelésének feltételei nincsenek meg, de megítélése szerint gyógyítása és gondozása szükséges. Az idegbeteg gondozót, illetőleg az egészségügyi hatóságot akkor is értesíteni kell, ha a kábítószer-élvező vagy a kábító hatású anyagot fogyasztó terhelt gyógyítása és gondozása szükséges.

A megkeresések

118. §¹⁷¹ (1) A büntető ügyben eljáró hatóság állami és helyi önkormányzati szervet, köztestületet, gazdálkodó szervezetet, alapítványt, közalapítványt és társadalmi szervezetet kereshet meg tájékoztatás adása végett, és ennek teljesítésére legfeljebb harmincnapos határidőt állapíthat meg. A megkeresett — ha törvény másképp nem rendelkezik — köteles a megkeresést teljesíteni, illetőleg a teljesítés akadályát közölni.

(2) A büntető ügyben eljáró hatóság helyi önkormányzatot és más hatóságot iratok rendelkezésre bocsátása végett is megkereshet.

(3) Ha a megkeresés személyes adatok közlésére vonatkozik, az csak annyi és olyan személyes adatra vonatkozhat, amely a megkeresés céljának megvalósításához elengedhetetlenül szükséges. A megkeresésben az adatkezelés pontos célját és a kért adatok körét meg kell jelölni.¹⁷²

(4) Ha a megkeresés eredményeként olyan személyes adat jut a megkereső tudomására, amely a megkeresés céljával nem függ össze, az adatot törölni kell.

¹⁷⁰ A 117. § (3) bekezdését az 1979: 4. törvényerejű rendelet 14. §-a, a bekezdés második mondatát az 1987: IV. törvény 16. §-a iktatta be. Lásd az egészségügyről szóló 1997: CLIV. törvényt.

¹⁷¹ A 118. § az 1998: LXXXVIII. törvény 20. §-ával megállapított szöveg.

¹⁷² Lásd az 1992: LXIII. törvényt.

¹⁶⁹ Lásd a 14/1976. (XII. 7.) IM—BM együttes rendeletet.

(5) Ha a (4) bekezdésben meghatározott személyes adat az irat eredeti példányában található, a megkeresés céljával összefüggő személyes adatról kivonatot kell készíteni, és ezzel egyidejűleg az eredeti iratot a megkeresettnek vissza kell küldeni.

(6)¹⁷³ Ha a megkeresett szerv a megkeresést a büntetőügyben eljáró hatóság által megállapított határidőn belül nem teljesíti, vagy a megkeresés teljesítését jogosulatlanul megtagadja, rendbírsággal sújtható.

(7) Ha a megkeresett szerv a megkeresést azért nem teljesíti, mert a büntetőügyben eljáró hatóság részére történő tájékoztatás adását törvény kizárja, a büntetőügyben eljáró hatóság a megkeresésben kért adat megszerzése érdekében a megkeresettet érintő további eljárási cselekményt nem végezhet.

118/A. §¹⁷⁴ A büntetőügyben eljáró hatóság a helyi önkormányzat jegyzőjét és más hatóságot megbízhat a büntetőeljárás érdekében szükséges eljárási cselekmény végzésével; a megbízásnak a megkeresett haladéktalanul köteles eleget tenni.

Intézkedés az ismeretlen helyen lévő tárgyak felkutatására

118/B. §¹⁷⁵ (1) A bizonyítékok felderítése és biztosítása érdekében a hatóság a körözését rendelheti el annak az ismeretlen helyen lévő tárgynak,

- a) amely tárgyi bizonyítási eszköz;
- b) amelynek lefoglalását vagy zár alá vételét elrendeltek;
- c) amely a törvény értelmében elkobozható, vagy amelyre vagyonelkobzás rendelhető el.

118/C. §¹⁷⁶ Az ügyész és a bíróság indítványozhatja az idegenrendészeti hatóságnál, hogy a külön törvény szerint engedélyezze annak a külföldinek, és reá tekintettel hozzátartozójának a beutazását, illetve tartózkodását, akinek a vallomása olyan bizonyítékot tartalmazhat, amely előreláthatólag másként nem pótolható.

*Intézkedés ismeretlen helyen tartózkodó terhelt, illetve bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható ismeretlen személy felkutatására*¹⁷⁷

119. §¹⁷⁸ (1) Az eljárásnak nem akadálya, hogy a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik. Ebben az esetben tartózkodási helyének felkutatása iránt kell intézkedni. Ennek során el lehet rendelni lakóhelyének megállapítását, körözését,¹⁷⁹ és — szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén — elfogatóparancsot lehet kibocsátani.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt intézkedések elrendelésére a hatóság — a bírósági eljárásban a bírósági tanács elnöke — jogosult.

(3) Ha hatóság vagy hivatalos személy olyan terhelt tartózkodási helyéről szerez tudomást, akivel szemben az (1) bekezdés szerinti intézkedést rendeltek el, köteles erről az elrendelő hatóságot értesíteni.

(4) Szabadságvesztés büntetéssel büntetendő bűncselekmény esetén a terhelt elfogása és meghatározott hatóság elé állítása is elrendelhető. Ez esetben a körözést elfogatóparancsban kell elrendelni.

(5) Azt, aki ellen elfogatóparancsot bocsátottak ki, megtalálása esetén őrizetbe kell venni és hetvenkét órán belül az elfogatóparancsot kibocsátó vagy az abban megjelölt más hatóság elé kell állítani.

(6) Az (1) bekezdésben felsorolt intézkedéseket vissza kell vonni, mielőtt elrendelésük oka megszűnt. A visszavonásról az elrendelő hatóság intézkedik.

(7) Ha a bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható személy tartózkodási helye, illetve személyazonossága ismeretlen, tartózkodási helyének, illetve személyazonosságának megállapítása érdekében körözését lehet elrendelni.

*Személyes adatok kezelése*¹⁸⁰

119/A. § (1) A büntetőeljárás lefolytatása érdekében felvett személyes adatokat a hatóság az e törvényben meghatározottak szerint kezeli.

(2) A büntetőeljárásban részt vevő személy személyes adatait — a büntetőeljárás céljához szükséges mértékben — jegyzőkönyvben kell rögzíteni.

(3) A büntetőeljárás során rögzített személyes adatok nem törölhetők.

¹⁷³ A 118. § (6) és (7) bekezdését a 2001: XVIII. törvény 44. §-ának (1) bekezdése iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2001. november 1.

¹⁷⁴ A 118/A. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 21. §-a iktatta be.

¹⁷⁵ Az alcímet és a 118/B. §-t a 2001: XVIII. törvény 44. §-ának (2) bekezdése iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2001. november 1.

¹⁷⁶ A 118/C. §-t a 2001: XXXIX. törvény 100. §-a iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2002. január 1.

¹⁷⁷ Az alcímet a 2001: XVIII. törvény 45. §-a állapította meg. Hatálybalépésének napja: 2001. november 1.

¹⁷⁸ A 119. § a 2001: XVIII. törvény 45. §-ával megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2001. november 1.

¹⁷⁹ Lásd a 2001: XVIII. törvényt.

¹⁸⁰ Az alcímet és a 119/A. §-t az 1994: XCII. törvény 10. §-a iktatta be.

*Másolat készítése a hatóság iratairól*¹⁸¹

119/B. § (1) A büntetőeljárás során keletkezett iratokról — ideértve az eljáró hatóság által beszerzett, illetőleg a büntetőeljárásban részt vevő személyek által becsatolt iratokat is — az a hatóság, amely előtt a büntetőeljárás folyamatban van, a terhelt, a védő, a törvényes képviselő, a sértett, a magánvádló, a magánfél, az egyéb érdekelt, valamint a sértett, a magánfél és az egyéb érdekelt képviselője kérelmére — az őket érintő körben — tizenöt napon belül másolatot ad ki.

(2) A feljelentő részére csak a feljelentésről adható másolat.

(3) A nyomozás befejezéséig az (1) bekezdésben felsoroltak csak olyan nyomozási cselekményről készült iratról kaphatnak másolatot, amelyeknél jelenlétüket e törvény lehetővé teszi. A terhelt és a védő a nyomozás során is másolatot kaphat a szakvéleményről, az egyéb iratokról pedig akkor, ha ez a nyomozás érdekeit nem sérti.

(4) A (3) bekezdés szerinti iratokról a terhelt és a védő akkor is másolatot kaphat, ha az eljárásba a terheltet később vonták be, illetőleg az eljárásba a védő később kapcsolódott be.

(5) A terheltre vonatkozó erkölcsi bizonyítványról, adózására, jövedelmi és szociális helyzetére vonatkozó igazolásról, környezetanulmányról és orvosi iratról csak a terhelt, illetőleg a védő és a törvényes képviselő részére adható másolat.

(6) A sértett, illetőleg a tanú vallomását tartalmazó nyomozási iratról készült másolaton nem tüntethetők fel a sértett, illetőleg a tanú személyi adatai.

(7) Nem adható másolat

- a) az eljáró hatóság határozatának tervezetéről,
- b) a bíróság tanácsulési jegyzőkönyvéről,
- c) a kisebbségi véleményen lévő bíró írásbeli véleményéről.

*Másolat készítése államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó iratról*¹⁸²

119/C. § (1) Ha a 119/B. § (1) bekezdésében felsoroltaknál az államtitokról és a szolgálati titokról szóló 1995. évi LXV. törvény IV. és V. fejezetében foglalt szabályok megtartása nem biztosított, a (2) bekezdés rendelkezései irányadók.

(2) A 114/A. § (3) bekezdése esetén a címzett kérelmére az államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó iratról másolatot kell készíteni.

¹⁸¹ Az alcímet és a 119/B. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 22. §-a iktatta be.

¹⁸² Az alcímet és a 119/C. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 22. §-a iktatta be.

(3) Az (1)–(2) bekezdés esetén az államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó iratról készült másolatot a 119/B. § (1) bekezdésében felsoroltak a hatóság épületéből nem vihetik ki. Az államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó másolatot a hatóság őrzi, biztosítani kell, hogy a másolatot a 119/B. § (1) bekezdésében felsoroltak a hatóság hivatali munkaidejében korlátozás nélkül tanulmányozhassák, és a bíróság hivatalos helyiségében az ügyben tartott tárgyalás idejére a másolat rendelkezésükre álljon.

*A bűnügyi költség***120. § (1) Bűnügyi költség**

a)¹⁸³ mindaz a költség, amelyet az ügyben az eljárás megindításától a büntetés végrehajtásának befejezéséig, továbbá a perújítási és a felülvizsgálati eljárás, valamint a különleges eljárások során az állam előlegezett;

b) a terheltnek és a magánvádlónak az ügyben felmerült készkiadása;

c) a védőnek és a sértett képviselőjének készkiadása és díja.

(2) Az okozott költség viselésére kötelező határozat [81. § (1) bek., 113. § (2)–(3) bek., 177. § (2) bek., 192. § (5) bek.] elleni jogorvoslat halasztó hatályú.

(3)¹⁸⁴ A külön jogszabály szerint a Védelmi Program hatálya alatt álló tanú, sértett vagy terhelt megjelenésével, illetve közreműködésével felmerült költség nem minősül bűnügyi költségnek.

IV. Cím

*A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN RÉSZTVEVŐK VÉDELME*¹⁸⁵

120/A. §¹⁸⁶ Különösen indokolt esetben a hatóság kezdeményezheti, hogy a terhelt, a védő, a sértett, az egyéb érdekelt, a sértett és az egyéb érdekelt képviselője, továbbá a tanú, a szakértő, a szaktanácsadó, a tolmács, a hatósági tanú, illetve ezek valamelyikére tekintettel más személy a külön jogszabályban¹⁸⁷ meghatározott védelemben részesüljön.

¹⁸³ A 120. § (1) bekezdésének a) pontja az 1992: LXIX. törvény 5. §-ával megállapított szöveg.

¹⁸⁴ A 120. § (3) bekezdését a 2001: LXXXV. törvény 45. §-ának (5) bekezdése iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1.

¹⁸⁵ Az V. fejezet IV. címét az 1998: LXXXVIII. törvény 23. §-a iktatta be, a cím szövegét a 2001: LXXXV. törvény 45. §-ának (6) bekezdése állapította meg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „A büntetőeljárásban résztvevők személyi védelme”.

¹⁸⁶ A 120/A. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 23. §-a iktatta be.

¹⁸⁷ Lásd a 2001: LXXXV. törvényt és a 34/1999. (II. 26.) Korm. rendeletet.

MÁSODIK RÉSZ

VI. Fejezet

A NYOMOZÁS

I. Cím

NYOMOZÁS A BÜNTETTI ELJÁRÁSBAN

A büntetőeljárás megindulása

121. § (1) A büntetőeljárás feljelentés, bejelentés vagy a nyomozó hatóság észlelése alapján indulhat meg.

(2) A büntetőeljárás megindulásával egyidejűleg intézkedni kell a bűncselekmény elkövetésének vagy folytatásának megakadályozásáról.

A feljelentés

122. § (1) Bűncselekmény miatt bárki tehet feljelentést; a feljelentés kötelező azokban az esetekben, amelyekben a feljelentés elmulasztása bűncselekmény.

(2) Minden hatóság és hivatalos személy köteles a hivatali hatáskörében tudomására jutott bűncselekményt — ha az elkövető ismert, annak megjelölésével — feljelenteni. A feljelentéshez csatolni kell a bizonyítási eszközöket, vagy ha ez nem lehetséges, a megőrzésükről kell gondoskodni.

(3)¹⁸⁸ Ha külön jogszabály a feljelentést valamely hatóság belátására bízta, ezt a hatóságot a (2) bekezdésben meghatározott feljelentési kötelezettség nem terheli. Az ilyen bűncselekményre vonatkozó adatokat ezzel a hatósággal kell közölni.

123. § (1) Magánindítványra büntethető bűncselekmény miatt csak a jogosult feljelentése alapján indítható büntetőeljárás. A magánindítvány előterjesztésére jogosultnak minden olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségrevonását kívánja, magánindítványnak kell tekinteni.

(2) A magánindítvány előterjesztésére jogosult nyilatkozatát be kell szerezni, ha az eljárás megindulását követően derül ki, hogy a cselekmény csak magánindítványra büntethető.

(3)¹⁸⁹ A magánindítványt attól a naptól számított 30 napon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekmény elkövetőjének kilétéről tudomást szerzett. A (2) bekezdés esetén ezt a határidőt attól a naptól kell számítani, amelyen a magánindítványra jogosult a hatóság felhívásáról tudomást szerzett. A meghalt sértett hozzátartozója a még nyitva álló idő alatt terjesztheti elő a magánindítványt.

(4)¹⁹⁰ A magánindítvány előterjesztésére nyitva álló határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

124. § Ha a büntető törvény szerint büntetőeljárásnak csak a jogszabályban meghatározott szerv feljelentése alapján vagy kívánatra van helye, a feljelentés vagy a kívánat hiánya esetén a nyomozás elrendelhető, de az csak a halaszthatatlan nyomozási cselekményekre [130. § (2) bek.] terjedhet ki.

A feljelentés módja

125. § (1) A feljelentést a nyomozó hatóságnál kell írásban vagy szóban megtenni. A feljelentést más hatóság is elfogadhatja, de köteles azt a büntető ügyekben eljáró hatóságnak megküldeni. A szóban tett feljelentést jegyzőkönyvbe kell foglalni.

(2) Ha a feljelentést nem a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező nyomozó hatóságnál tették, a feljelentést az eljárásra jogosult hatósághoz kell áttenni. A halaszthatatlan nyomozási cselekményeket azonban a nyomozó hatóság hatáskör és illetékesség hiányában is köteles elvégezni.

Intézkedések a feljelentés alapján

126. § (1)¹⁹¹ A feljelentés beérkezésétől számított három napon belül a nyomozás megtagadásáról vagy elrendeléséről kell határozni. Ha a feljelentés alapján ebben nem lehet megnyugtatóan állást foglalni, tizenöt napon belül a feljelentés kiegészítésének van helye. Ezt a határidőt a nyomozó hatóság vezetője indokolt esetben tizenöt nappal, ha pedig vizsgálatot kell tartani, további harminc nappal meghosszabbíthatja.

¹⁸⁹ A 123. § (3) bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 15. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

¹⁹⁰ A 123. § (4) bekezdését az 1979: 4. törvényerejű rendelet 15. §-ának (2) bekezdése iktatta be.

¹⁹¹ A 126. § (1) bekezdésének utolsó mondata az 1987: IV. törvény 17. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

¹⁸⁸ A 122. § (3) bekezdése az 1993: XVII. törvény 77. §-ával megállapított szöveg.

(2) A feljelentés kiegészítése során a nyomozó hatóság

a)¹⁹² a feljelentett kivételével bárkitől okiratok és adatok rendelkezésére bocsátását, valamint felvilágosítás adását, a feljelentő vagy sértett állami szerv, társadalmi szervezet, szövetkezet vagy egyesület vezetőjétől, illetőleg a vizsgálatra jogosult szervtől vizsgálat tartását és a kár megállapítását kérheti;

b) a feljelentőt, illetőleg a sértettet meghallgathatja, a helyszínt megtekintheti és a feljelentettre vonatkozó hatósági vagy más nyilvántartás, illetőleg eljárás adatait felhasználhatja;

c) szaktanácsadót alkalmazhat, ha a feljelentés elbírálása szakkérdésben való állásfoglalástól függ.

A nyomozás megtagadása

127. § (1) A nyomozást határozattal meg kell tagadni, ha a feljelentésből vagy a feljelentés kiegészítése során szerzett adatokból megállapítható, hogy

a)¹⁹³ a feljelentett cselekmény nem bűncselekmény, vagy a bűncselekmény alapos gyanúja hiányzik,

b) a büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok áll fenn,

c) a feljelentett cselekményt már jogerősen elbírálták,

d)¹⁹⁴

(2)¹⁹⁵ Bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja esetén az ügyész előzetes jóváhagyásával a nyomozó hatóság a nyomozást megtagadhatja, ha a bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható személlyel történő együttműködéshez fűződő nemzetbiztonsági vagy bűnüldözési érdek jelentősebb, mint az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződő érdek. A nyomozás nem tagadható meg azzal szemben, aki más életének szándékos kioltásával járó bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható alaposan.

(3)¹⁹⁶ Ha a nyomozást nemzetbiztonsági érdekből tagadja meg a nyomozó hatóság, a határozat jóváhagyására a legfőbb ügyész által kijelölt ügyész jogosult.

(4)¹⁹⁷ Ha a nyomozás megtagadásakor a terheltet megrovásban (Btk. 71. §) részesítik, a megrovásban részesített panaszra esetén a nyomozást el kell rendelni, kivéve, ha a nyomozás megtagadásának más oka áll fenn.

(5) A nyomozás megtagadása nem akadályozza annak, hogy az ügyben utóbb nyomozást folytassanak.

*A nyomozás megtagadása a fedett nyomozóval szemben*¹⁹⁸

127/A. § (1) A bűncselekményelkövetésének alapos gyanúja esetében az ügyész a nyomozást megtagadja, ha a bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható fedett nyomozó (131/A. §) a cselekményt a szolgálati feladatának teljesítése közben bűnüldözési érdekből követte el, és a bűnüldözési érdek jelentősebb, mint az, amely az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződik.

(2) A nyomozásnak az (1) bekezdés alapján történt megtagadása esetén az állam téríti meg azt a kárt, amely az elkövetőt a polgári jog szerint terheli. Ha a kártérítésről polgári perben kell határozni, a kárigény jogalapját vélelmezni kell. A kártérítési igény tekintetében az államot az igazságügy-miniszter képviseli.

(3) Ha a nyomozást az (1) bekezdés alapján tagadják meg, a határozat rendelkező részből és keltezésből áll. A rendelkező rész tartalmazza a bűncselekmény megjelölését, a nyomozás megtagadásának tényét, és a tájékoztatást arról, hogy a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatban felmerült kár az állammal szemben miként érvényesíthető.

(4) Az (1) bekezdés esetén a nyomozás nem tagadható meg azzal a fedett nyomozóval szemben, aki más életének szándékos kioltásával járó bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható alaposan.

128. § A nyomozást nem lehet megtagadni, ha

a) kényszergyógykezelés elrendelése látszik szükségesnek;

b)¹⁹⁹ elkobzásnak vagy vagyonekobzásnak a büntethetőségtől függetlenül helye van, kivéve, ha az elkobzásra, vagyonekobzásra irányuló eljáráshoz a bizonyítékok rendelkezésre állnak.

¹⁹² A 126. § (2) bekezdésének a) pontja az 1987: IV. törvény 17. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg.

¹⁹³ A 127. § (1) bekezdésének a) pontja az 1987: IV. törvény 18. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

¹⁹⁴ A 127. § (1) bekezdésének d) pontját az 1979: 4. törvényerejű rendelet 64. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

¹⁹⁵ A 127. § (2) bekezdését az 1992: XXII. törvény 203. §-a (3) bekezdésének c) pontja hatályon kívül helyezte. A bekezdést ismételtelen az 1994: XXXIV. törvény 104. §-ának (1) bekezdése iktatta be, az első mondat szövegét az 1995: CXXV. törvény 82. §-ának (1) bekezdése állapította meg, a második mondatot az 1998: LXXXVIII. törvény 24. §-a iktatta be.

¹⁹⁶ A 127. § (3) bekezdését az 1994: XXXIV. törvény 104. §-ának (1) bekezdése iktatta be, a szövegét az 1995: CXXV. törvény 82. §-ának (1) bekezdése állapította meg.

¹⁹⁷ A 127. § korábbi (3)—(4) bekezdésének számozását (4)—(5) bekezdésre módosította az 1994: XXXIV. törvény 104. §-ának (1) bekezdése. A (4) — eredeti (3) — bekezdés az 1987: IV. törvény 18. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg.

¹⁹⁸ A 127/A. §-t és az azt megelőző alcímet az 1998: LXXXVIII. törvény 25. §-a iktatta be.

¹⁹⁹ A 128. § b) pontja a 2001: CXXI. törvény 80. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2001. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „b) elkobzásnak, vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezésnek a büntethetőségtől függetlenül helye van, kivéve, ha az elkobzásra, illetőleg vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére való kötelezésre irányuló eljáráshoz a bizonyítékok rendelkezésre állnak.”

129. § (1)²⁰⁰ A nyomozás megtagadásáról a nyomozó hatóság, a Btk. 22. §-ának *e*) pontjában meghatározott büntethetőséget kizáró ok, a Btk. 32. §-ának *d*) pontjában meghatározott büntethetőséget megszüntető ok fennállása esetén, illetőleg ha a feljelentést az ügyésznél tették, az ügyész határoz. A nyomozást megtagadó határozatot közölni kell a sértettel, továbbá azzal, aki feljelentést tett, vagy magánindítványt terjesztett elő. Ha a határozatot a nyomozó hatóság hozta, azt az ügyésznek is megküldi.

(2) A nyomozás megtagadása esetén a felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

129/A. §²⁰¹ (1) Ha a nyomozást a 127. § (2) bekezdése alapján tagadja meg a hatóság, az állam téríti meg azt a kárt, amely az elkövetőt a polgári jog szerint terheli.

(2)²⁰² A kártérítési igény tekintetében az államot az igazságügy-miniszter képviseli. Ha a kártérítésről polgári perben kell határozni, a kártérítés jogalapját vélelmezni kell.

(3)²⁰³

129/B. §²⁰⁴ Ha a nyomozást a 127. § (2) bekezdése alapján tagadja meg a hatóság, a határozat rendelkező részéből és keltezésből áll. A rendelkező rész tartalmazza:

- a) a bűncselekmény jelölését,
- b) a nyomozás megtagadásának tényét,
- c) tájékoztatást arról, hogy a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatban felmerült kár az állammal szemben miképp érvényesíthető.

A nyomozás elrendelése

130. § (1)²⁰⁵ Nyomozásnak — a halaszthatatlan nyomozási cselekmények kivételével — a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozata alapján van helye. A határozatnak csak rendelkező része és keltezése van.

(2) A nyomozás elrendelése előtt halaszthatatlan nyomozási cselekményeknek van helye, ha a késedelem veszéllyel jár, így különösen a megkezdett bűncselekmény befejezésének, újabb bűncselekmény elkövetésének, az elkövető elrejtőzésének, a bizonyítékok eltüntetésének vagy megsemmisítésének megakadályozása érdekében. Előzetes letartóztatás, ideiglenes kényszergyógykezelés és lakhelyelhagyási tilalom azonban nem rendelhető el.

²⁰⁰ A 129. § (1) bekezdése az 1987: IV. törvény 20. §-ával megállapított szöveg.

²⁰¹ A 129/A. §-t az 1995: CXXV. törvény 82. §-ának (2) bekezdése iktatta be.

²⁰² A 129/A. § (2) bekezdésének második mondatát az 1998: LXXXVIII. törvény 26. §-a iktatta be.

²⁰³ A 129/A § (3) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 56. §-ának (3) bekezdése hatályon kívül helyezte.

²⁰⁴ A 129/B. §-t az 1995: CXXV. törvény 82. §-ának (3) bekezdése iktatta be.

²⁰⁵ A 130. § (1) bekezdése az 1989: XXVI. törvény 15. §-ával megállapított szöveg.

(3) Halaszthatatlan nyomozási cselekmény esetén a nyomozást utólag el kell rendelni, kivéve, ha a nyomozás megszüntetésének van helye.

(4) A nyomozás elrendeléséről az ügyészt értesíteni kell.

A nyomozás teljesítése

131. § (1)²⁰⁶ A nyomozás során a valóságnak megfelelő tényállás felderítése érdekében haladéktalanul meg kell tenni minden törvényes és célszerű intézkedést.

(2) A nyomozást a bűncselekménnyel összefüggő szabálysértésre is le lehet folytatni.

(3)²⁰⁷ A nyomozást az elrendelésétől számított két hónapon belül be kell fejezni. Ha az ügy bonyolultsága vagy elháríthatatlan akadály indokolja, a nyomozás határidejét a helyi ügyészség vezetője két hónappal, ezt követően a megyei főügyész legfeljebb a nyomozás elrendelésétől számított egy év elteltéig meghosszabbíthatja; egy éven túl a legfőbb ügyész jogosult a nyomozás határidejének meghosszabbítására. Ha az ügyész nyomoz, a nyomozás határidejét az ügyészség vezetője két hónappal, a felettes ügyész legfeljebb a nyomozás elrendelésétől számított egy év elteltéig hosszabbíthatja meg.

(4)²⁰⁸ A nyomozó hatóság a nyomozás helyszínéről eltávolíthatja azt, akinek a jelenléte az eljárást akadályozza; rendbírsággal sújthatja azt, aki az eljárás rendjét zavarja.

(5) A nyomozás elősegítése érdekében a nyomozó hatóság bárkit a nyomozás helyszínén való tartózkodásra kötelezhet. Aki ezt a kötelezettséget megszegi, rendbírsággal sújtható.

(6)²⁰⁹ Törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés rendelkezése alapján

a) a külföldi állampolgárságú gyanúsított ellen, illetőleg

b) a külföldi állampolgárságú sértett sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt indult eljárás során lehetővé kell tenni, hogy a nyomozási cselekményen a külföldi állam hatóságának tagja jelen lehessen. Az értesítés mellőzhető, ha a késedelem veszéllyel jár. Ebben az esetben a külföldi állam hatóságát az elvégzett nyomozási cselekményről utólag haladéktalanul értesíteni kell.

²⁰⁶ A 131. § (1) és (2) bekezdése az 1987: IV. törvény 22. §-ával megállapított szöveg.

²⁰⁷ A 131. § (3) bekezdését az 1987: IV. törvény 73. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte, a (2) bekezdést ismételtelen az 1989: XXVI. törvény 16. §-a iktatta be, a szövegét az 1999: CX. törvény 71. §-a állapította meg.

²⁰⁸ A 131. § (4) bekezdése az 1989: XXVI. törvény 16. §-ával megállapított szöveg.

²⁰⁹ A 131. § (6) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 27. §-a iktatta be.

*Fedett nyomozó igénybevétele*²¹⁰

131/A. § A nyomozó hatóság az ügyész engedélyével a nyomozás során a nyomozó hatóság olyan tagját is igénybe veheti, aki e minőségét leplezi (fedett nyomozó).

*A nyomozó hatóság egyéb adatszerző tevékenysége*²¹¹

131/B. § (1) A nyomozó hatóság a nyomozás elrendelése után annak megállapítására, hogy vannak-e bizonyítási eszközök, és ezek hol találhatók, puhatolást végezhet, ennek során információt gyűjthet, felvilágosítást kérhet, iratokat megtekinthet, a bűncselekmény helyszínét megtekintheti, szaktanácsadót vehet igénybe, és a megszerzett adatokat ellenőrizheti.

(2) A nyomozó hatóság a puhatolás során fénykép vagy más adathordozó bemutatásával személyt vagy tárgyat kiválasztathat, illetőleg a bemutatott személyről vagy tárgyról felvilágosítást kérhet.

(3) A nyomozó hatóságnak az a tagja, aki a puhatolást végezte, erről jelentést készít. A jelentés tartalmára a 150. § (3) bekezdésének rendelkezései irányadók.

Az alapos gyanú közlése és a gyanúsított kihallgatása

132. § (1) Ha a rendelkezésre álló adatok alapján meghatározott személy alaposan gyanúsítható bűncselekmény elkövetésével, a hatóság közli vele ennek lényegét, a vonatkozó jogszabályok megjelölésével.

(2) A gyanúsítás közlése után figyelmeztetni kell a gyanúsítottat arra, hogy védőt választhat, illetőleg védő kirendelését kérheti. Kötelező védelem esetén fel kell hívni a figyelmét arra is, hogy amennyiben három napon belül nem hatalmaz meg védőt, a hatóság rendeli ki.

(3) A gyanúsítás közlését, a gyanúsított figyelmeztetését és nyilatkozatát jegyzőkönyvbe kell foglalni.

(4) A gyanúsítottat az alapos gyanú közlését követően — ha fogva van, huszonnégy órán belül — ki kell hallgatni. E határidőt attól az időponttól kell számítani, amikor a gyanúsítottat a nyomozó hatóság elé állították.

A kihallgatás egyéb szabályai

133. § (1) A gyanúsított és a tanú kihallgatásánál, illetőleg a szakértő meghallgatásánál a hatóság azt végző tagján és a jegyzőkönyvvezetőn kívül csak az lehet jelen, akinek jelenlétét e törvény megengedi.

(2) A gyanúsított, a tanú és a tolmács a jegyzőkönyv minden oldalát aláírja. Ha az aláírást megtagadják, ezt a körülményt a megtagadás okának megjelölésével a jegyzőkönyvben fel kell tüntetni.

(3)²¹² A 87. § (2) bekezdésében szabályozott figyelmeztetést és a gyanúsított választát a gyanúsítottal külön alá kell íratni.

(4)²¹³ A külföldi állampolgárságú személy gyanúsítottkénti vagy tanúkénti kihallgatásán jelen lehet államának konzuli tisztviselője.

(5)²¹⁴ Ha a tanú nevének zárt kezelését rendelték el, a tanú a kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv oldalainak aláírása helyett külön nyilatkozik arról, hogy a jegyzőkönyv a vallomását tartalmazza. A tanú e nyilatkozatát aláírja. A nyilatkozat kezelésére a 63. § (5) bekezdését kell alkalmazni.

Az érdekeltek részvétele a nyomozási cselekményeknél

134. § (1)²¹⁵ A védő a gyanúsított és — ha e törvény eltérően nem rendelkezik — a tanú kihallgatásánál jelen lehet, a kihallgatotthoz kérdéseket intézhet. E jog gyakorlása a gyanúsított, illetőleg a tanú kihallgatását nem késleltetheti.

(2)²¹⁶

(3)²¹⁷ A gyanúsított, a védő és a sértett jelen lehet a szakértő meghallgatásánál, a szemlénél, a helyszínelésnél, a bizonyítási kísérletnél és a felismerésre bemutatásnál. A felsoroltak értesítése mellőzhető, ha a késedelem veszéllyel jár. Az értesítést mellőzni kell, ha ennek következtében a tanú zártan kezelt adatai a gyanúsított, a védő és a sértett előtt ismertté válnának.

(4) Aki nyomozási cselekménynél a (3) bekezdés értelmében van jelen, indítványt terjeszthet elő és észrevételt tehet.

(5)²¹⁸ Azoknál a nyomozási cselekményeknél, amelyeken a védő jelen lehet, a védő mellett vagy helyetteseként ügyvédjelölt is jelen lehet.

²¹² A 133. § (3) bekezdését az 1989: XXVI. törvény 17. §-a iktatta be.

²¹³ A 133. § (4) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 29. §-a iktatta be.

²¹⁴ A 133. § (5) bekezdését az 1999: CX. törvény 73. §-a iktatta be.

²¹⁵ A 134. § (1) bekezdése az 1989: XXVI. törvény 18. §-ával, a bekezdés első mondata az 1998: LXXXVIII. törvény 30. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

²¹⁶ A 134. § (2) bekezdését az 1989: XXVI. törvény 34. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

²¹⁷ A 134. § (3) bekezdésének első mondata az 1987: IV. törvény 23. §-ával megállapított szöveg; a bekezdés harmadik mondatát az 1998: LXXXVIII. törvény 30. §-ának (2) bekezdése iktatta be.

²¹⁸ A 134. § (5) bekezdését az 1999: CX. törvény 74. §-a iktatta be.

²¹⁰ Az alcímet és a 131/A. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 28. §-a iktatta be.

²¹¹ Az alcímet és a 131/B. §-t az 1999: CX. törvény 72. §-a iktatta be.

A hatósági tanú

135. §²¹⁹ (1) A nyomozó hatóság a szemle, a helyszínelés, a bizonyítási kísérlet, a felismerésre bemutatás, a lefoglalás, a házkutatás és a motozás végrehajtásánál, valamint az írni-olvasni nem tudó személy kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv ismertetésénél a terhelt, védője, valamint a szemlével érintett személy, továbbá a lefoglalást, a házkutatást, a motozást elszenvedő személy, továbbá az írni-olvasni nem tudó személy indítványára — elháríthatatlan akadály kivételével — hatósági tanút alkalmaz. Erre az érdekeltet figyelmeztetni kell. A hatósági tanú igazolja annak a nyomozási cselekménynek a lefolyását és eredményét, amelynél jelen volt.

(2) A nyomozási cselekmény előtt a hatósági tanút a jogairól és a kötelességeiről fel kell világosítani. A nyomozási cselekményt úgy kell lefolytatni, hogy azt a hatósági tanú nyomon követhesse. A hatósági tanú a nyomozási cselekményre észrevételt tehet.

(3) Hatósági tanúként olyan, lehetőleg érdektelen személyt kell igénybe venni, aki képes érzékelni és igazolni a nyomozási cselekmény elvégzését. Nem lehet hatósági tanú az eljáró ügyész, a nyomozó hatóság tagja; az eljáró ügyészség vagy nyomozó hatóság alkalmazottja csak akkor lehet hatósági tanú, ha más személy igénybevételének elháríthatatlan akadálya van.

(4) A hatósági tanúként közreműködésre senki sem kötelezhető.

(5) A nyomozási cselekményről készült jegyzőkönyvben fel kell tüntetni a hatósági tanú nevét, lakcímét, érdektelenségét vagy esetleges érdekeltiségét. Ha a hatósági tanú az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság alkalmazottja, a lakcíme helyett a munkakörét, illetve beosztását kell feltüntetni. Ha a nyomozási cselekmény során a hatósági tanú észrevételt tett, a jegyzőkönyvben ezt is fel kell tüntetni.

(6) A tanú költségére vonatkozó rendelkezéseket a hatósági tanúra is alkalmazni kell.

A nyomozás mellőzése

136. § (1) A gyanúsított kihallgatása után a további nyomozást mellőzni lehet olyan bűncselekmény vagy szabálysértés miatt, amelynek az elkövetett jelentősebb súlyú bűncselekmény mellett a felelősségrevonás szempontjából nincs jelentősége.

(2) A nyomozás mellőzéséről szóló határozatot közölni kell a sértettel, továbbá azzal, aki feljelentést tett vagy magánindítványt terjesztett elő.

²¹⁹ A 135. § az 1999: CX. törvény 75. §-ával megállapított szöveg.

A nyomozás felfüggesztése

137. § (1) A nyomozást fel kell függeszteni, ha

a)²²⁰ a gyanúsított ismeretlen helyen vagy külföldön tartózkodik, és az eljárás a távollétében nem folytatható;

b) a cselekmény elbírálása olyan előzetes kérdéstől függ, amelynek eldöntése bíróság vagy más hatóság hatáskörébe tartozik;

c)²²¹ diplomáciai vagy személyes mentességre vonatkozó, továbbá bíró (ülnök) vagy ügyész felelősségrevonásához, illetőleg nem magyar állampolgár által külföldön elkövetett bűncselekmény miatt a büntetőeljárás megindításához szükséges döntést kell beszerezni;

d) az eljárás folytatását a gyanúsítottnak a bűncselekmény elkövetése után bekövetkezett elmebetegsége akadályozza.

(2)²²² Ha a Btk. 282/A. §-a (6) bekezdésének a) vagy b) pontjában meghatározott büntethetőséget megszüntető okból a nyomozás megszüntetésének lehet helye, a nyomozást egy ízben, egy évi időtartamra fel kell függeszteni, ha a kábítószerfüggő gyanúsított vállalja a folyamatos, kábítószerfüggőséget gyógyító kezelést. Az eljárást folytatni kell, ha a gyanúsított okirattal nem igazolja, hogy a felfüggesztéstől számított egy éven belül legalább hat hónapig tartó folyamatos, kábítószerfüggőséget gyógyító kezelésben részesült.

(3)²²³ A nyomozást fel lehet függeszteni, ha

a)²²⁴

b) a gyanúsított elmeállapotának megfigyelése szükséges;

c) a gyanúsított súlyos betegsége miatt az eljárás vele szemben nem folytatható;

d) jogsegély teljesítése végett külföldi hatóságot kell megkeresni.

(4)²²⁵ A tartás elmulasztása (Btk. 196. §) miatt indított nyomozást — ha ettől az elmulasztott kötelezettség teljesítése várható —, egy ízben legfeljebb hat hónapra fel lehet függeszteni. Ha a gyanúsított az esedékes tartási kötelezettségének továbbra sem tesz eleget, az eljárás a határidő letelte előtt is folytatható.

²²⁰ A 137. § (1) bekezdésének a) pontja az 1999: XC. törvény 76. §-ával megállapított szöveg.

²²¹ A 137. § (1) bekezdésének c) pontjából a „népi” szövegrészt az 1999: XC. törvény 175. § (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

²²² A 137. § (2) bekezdését az 1993: XVII. törvény 78. §-ának (1) bekezdése iktatta be, a szövegét az 1998: LXXXVIII. törvény 31. §-a állapította meg. Lásd még a 2000: XIV. törvény 1. §-át.

²²³ A 137. § eredeti (2)—(5) bekezdésének számozását az 1993: XVII. törvény 78. §-ának (2) bekezdése (3)—(6) bekezdésre módosította. A (3) — eredetileg (2) — bekezdés az 1987: IV. törvény 25. §-ával megállapított szöveg.

²²⁴ A 137. § (3) bekezdésének a) pontját az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

²²⁵ A 137. § (4) — eredetileg (3) — bekezdése az 1979: 5. törvényerejű rendelet 3. §-ának megfelelően módosított szöveg.

(5) A nyomozás felfüggesztése után csak olyan nyomozási cselekmények végezhetők, amelyek nem a gyanúsított személyével kapcsolatosak. A felfüggesztés tartama a nyomozás határidejébe nem számít be.

(6) A nyomozást folytatni kell, mihelyt a felfüggesztés oka megszűnt. Az (1) bekezdés *b)* pontja esetében a nyomozást akkor is folytatni kell, ha a hatóság által felhívott érdekelt az előzetes kérdés eldöntéséhez szükséges eljárást a megadott határidő alatt nem indította meg.

138. § (1)²²⁶

(2) A határozatot közölni kell a gyanúsítottal, a feljelentővel és a sértettel.

A nyomozás megszüntetése

139. § (1) A nyomozást határozattal meg kell szüntetni, ha

a) a cselekmény nem bűncselekmény, vagy azt nem a gyanúsított követte el;

b) a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése, az elkövető kiléte, illetőleg az, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte el, és az eljárás folytatásától sem várható eredmény;

c) a büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok áll fenn;

d) a cselekményt már jogerősen elbírálták;

*e)–f)*²²⁷

(2)²²⁸ Bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja esetén az ügyész előzetes jóváhagyásával a nyomozó hatóság a nyomozást megszüntetheti, ha a bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható személlyel történő együttműködéshez fűződő nemzetbiztonsági vagy bűnüldözési érdek jelentősebb, mint az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződő érdek. A nyomozás nem szüntethető meg azzal szemben, aki más életének szándékos kioltásával járó bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható alaposan.

(3)²²⁹ Ha a nyomozást nemzetbiztonsági érdekből szünteti meg a nyomozó hatóság, a határozat jóváhagyására a legfőbb ügyész által kijelölt ügyész jogosult.

²²⁶ A 138. § (1) bekezdését az 1987: IV. törvény 73. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

²²⁷ A 139. § (1) bekezdésének *e)–f)* pontját az 1979: 4. törvényerejű rendelet 64. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

²²⁸ A 139. § (2) bekezdését az 1992: XXII. törvény 203. §-a (3) bekezdésének *c)* pontja hatályon kívül helyezte. A (2) bekezdést ismételtelen az 1995: CXXV. törvény 83. §-ának (1) bekezdése, a bekezdés utolsó mondatát az 1998: LXXXVIII. törvény 32. §-a iktatta be.

²²⁹ A 139. § (3) bekezdését az 1994: XXXIV. törvény 104. §-ának (2) bekezdése iktatta be, szövegét az 1995: CXXV. törvény 83. §-ának (1) bekezdése iktatta be.

(4)²³⁰ A nyomozást nem lehet megszüntetni, ha kényszergyógykezelés elrendelése látszik szükségesnek.

(5)²³¹ A nyomozás megszüntetése esetén a felmerült költséget az állam viseli, azonban a gyanúsítottat kötelezni kell annak a költségnek a viselésére, amely az ő mulasztása folytán merült fel.

140. § (1)²³² A nyomozás megszüntetéséről a nyomozó hatóság, a Btk. 22. §-ának *e)* pontjában meghatározott büntethetőséget kizáró ok, illetőleg a Btk. 32. §-ának *d)* pontjában meghatározott büntethetőséget megszüntető ok fennállása esetén az ügyész határoz.

(2)²³³ A nyomozást megszüntető határozatot közölni kell a sértettel, a feljelentővel és azzal, aki magánindítványt terjesztett elő. Ha a határozatot a nyomozó hatóság hozta, azt az ügyésznek is megküldi.

141. § (1) A nyomozás megszüntetése nem akadályozza annak, hogy a hatóság ugyanabban az ügyben utóbb az eljárást folytassa.

(2)²³⁴ Az eljárás folytatását — ha a nyomozást a 139. § (1) bekezdésének *a)*, *c)* vagy *d)* pontja alapján szüntették meg — az ügyész, ha pedig a nyomozást az ügyész szüntette meg, a felettes ügyész rendelheti el. Ha a gyanúsítottat megrovásban részesítették (Btk. 71. §), az ügyész, illetőleg a felettes ügyész a nyomozást megszüntető határozatot hatályon kívül helyezi.

141/A. §²³⁵ (1)²³⁶ Ha a nyomozást a 139. § (2) bekezdése alapján szünteti meg a hatóság, az állam téríti meg azt a kárt, amely az elkövetőt a polgári jog szerint terheli. Ha a kártérítésről polgári perben kell határozni, a kárigény jogalapját vélelmezni kell.

(2) A kártérítési igény tekintetében az államot az igazságügy-miniszter képviseli.

(3)²³⁷

141/B. §²³⁸ Ha a nyomozást a 139. § (2) bekezdése alapján szünteti meg a hatóság, a határozat rendelkező részből és keltezésből áll. A rendelkező rész tartalmazza:

²³⁰ A 139. § eredeti (3) és (4) bekezdésének jelölését (4) és (5) bekezdésre módosította az 1994: XXXIV. törvény 104. §-ának (2) bekezdése.

²³¹ A 139. § (5) — eredetileg (4) — bekezdése az 1987: IV. törvény 26. §-ával megállapított szöveg.

²³² A 140. § (1) bekezdése az 1987: IV. törvény 27. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

²³³ A 140. § (2) bekezdésének második mondatát az 1987: IV. törvény 27. §-ának (2) bekezdése iktatta be.

²³⁴ A 141. § (2) bekezdése az 1987: IV. törvény 28. §-ával megállapított szöveg.

²³⁵ A 141/A. §-t az 1995: CXXV. törvény 83. §-ának (2) bekezdése iktatta be.

²³⁶ A 141/A. § (1) bekezdésének utolsó mondatát az 1998: LXXXVIII. törvény 33. §-a iktatta be.

²³⁷ A 141/A. § (3) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 56. §-ának (3) bekezdése hatályon kívül helyezte.

²³⁸ A 141/B. §-t az 1995: CXXV. törvény 83. §-ának (3) bekezdése iktatta be.

- a) a bűncselekmény jelölését,
- b)²³⁹ a nyomozás megszüntetésének tényét,
- c) tájékoztatást arról, hogy a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatban felmerült kár az állammal szemben miképp érvényesíthető.

*A nyomozás megszüntetése a fedett nyomozóval szemben*²⁴⁰

141/C. § (1) A bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja esetében az ügyész a nyomozást megszünteti, ha a bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható fedett nyomozó (131/A. §) a cselekményt a szolgálati feladatának teljesítése közben bűnüldözési érdekből követte el, és a bűnüldözési érdek jelentősebb, mint az, amely az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez függök.

(2) A nyomozásnak az (1) bekezdés alapján történt megszüntetése esetén az állam téríti meg azt a kárt, amely az elkövetőt a polgári jog szerint terheli. Ha a kártérítésről polgári perben kell határozni, a kárigény jogalapját vélelmezni kell.

(3) Ha a nyomozást az (1) bekezdés alapján szüntetik meg, a határozat rendelkező részéből és keltezésből áll, a rendelkező rész tartalmazza a bűncselekmény megjelölését, a nyomozás megszüntetésének tényét, és tájékoztatást ad arról, hogy a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatban felmerült kár az állammal szemben miként érvényesíthető.

(4) Az (1) bekezdés esetén a nyomozás nem szüntethető meg azzal a fedett nyomozóval szemben, aki más életének szándékos kioltásával járó bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható alaposan.

A nyomozás iratainak ismertetése és a nyomozás befejezése

142. § (1) Ha a hatóság a nyomozást elvégezte, a gyanúsítottat és a védőt értesíti, hogy a nyomozás iratait megtekinthetik, illetőleg a fogva levő gyanúsítottat e célból előállítja. A gyanúsított és a védő az iratok megismerése során a nyomozás kiegészítését indítványozhatják, egyéb indítványokat és észrevételeket tehetnek. A gyanúsítottat erre a jogára figyelmeztetni kell. Az iratismertetés hatánapjának elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

(2)²⁴¹ A nyomozás iratainak ismertetésénél lehetővé kell tenni, hogy a gyanúsított és a védő a nyomozás során keletkezett iratokat — kivéve a zártan kezelt iratokat — megismerhesse.

²³⁹ A 141/B. § b) pontja az 1998: LXXXVIII. törvény 34. §-ával megállapított szöveg.

²⁴⁰ Az alcímet és a 141/C. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 35. §-a iktatta be.

²⁴¹ A 142. § (2) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 36. §-a iktatta be, és egyidejűleg az eredeti (2) bekezdés számozását (3) bekezdésre módosította.

(3) Ha a nyomozás kiegészítését nem indítványozzák, vagy az indítványt elutasították, illetőleg a nyomozást kiegészítették, a nyomozó hatóság a nyomozás befejezését közli a gyanúsítottal és a védővel.

143. § (1) A 142. §-ban szabályozott eljárási cselekményről felvett jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell:

- a) a gyanúsított és a védő rendelkezésére bocsátott iratok felsorolását, az iratismertetés kezdő és befejező időpontját,
- b) a gyanúsított és a védő indítványait és észrevételeit,
- c) a hatóságnak az indítványokkal kapcsolatos intézkedését,
- d) ha a gyanúsított nem él az iratok megismerésének jogával, ennek okát,
- e) a nyomozás befejezésének közlését a gyanúsítottal és a védővel.

(2) Ha a gyanúsított és a védő a nyomozás iratainak megismerése végett az értesítésre nem jelent meg, jegyzőkönyv készítése helyett ezt a körülményt kell az iratokban feltüntetni.

144. § Ha a nyomozás iratainak ismertetését követően a nyomozás kiegészítésére kerül sor, a kiegészített nyomozást illetően is a 142—143. § szerint kell eljárni.

A nyomozás iratainak megküldése az ügyésznek

145. § (1)²⁴² A nyomozó hatóság az iratokat a nyomozás befejezésének közlésétől számított nyolc napon belül megküldi az ügyésznek.

(2) Az ügyész az ügy iratait harminc napon belül megvizsgálja, és ennek eredményéhez képest²⁴³

- a) vádat emel,
- b) pótnyomozást rendel el,
- c) a nyomozást felfüggeszti,
- d) a nyomozást megszünteti.

(3)²⁴⁴

(4)²⁴⁵ A (2) bekezdésben megjelölt határidőt az ügyész-ség vezetője kivételes esetben harminc nappal meghosszabbíthatja.

²⁴² A 145. § (1) bekezdése az 1987: IV. törvény 29. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

²⁴³ A 145. § (2) bekezdésének bevezető szövege az 1999: CX. törvény 77. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

²⁴⁴ A 145. § (3) bekezdését az 1987: IV. törvény 29. §-ának (2) bekezdése iktatta be, és az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályaon kívül helyezte.

²⁴⁵ A 145. § eredeti (3)—(5) bekezdésének számozását az 1987: IV. törvény 29. §-ának (2) bekezdése (4)—(6) bekezdésre módosította. A (4) bekezdés az 1999: CX. törvény 77. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg.

(5) Az ügyész a (2) bekezdésben felsorolt intézkedések előtt a gyanúsítottat kihallgathatja, a még szükséges nyomozási cselekményeket maga is elvégezheti.

(6) Az előzetes letartóztatásban levő gyanúsítottat a vádemelés előtt ki kell hallgatni.

145/A. §²⁴⁶

A vádirat

146. § (1) A vádemelés vádiratnak a bírósághoz való benyújtásával történik.

(2) A vádiratnak tartalmaznia kell:

a) a vádlottnak a 87. § (1) bekezdésének a) pontjában felsorolt személyi adatait,

b) a vád tárgyává tett cselekmény rövid leírását, a bizonyítási eszközök megjelölésével,

c) a vád tárgyává tett cselekménynek a büntető törvény szerinti minősítését,

d) ha az eljárást a törvény feltételhez (magánindítvány, feljelentés, kívánat, mentelmi jog vagy mentesség felfüggesztése stb.) köti, annak előadását, hogy az fennáll,

e) a bíróság hatáskörére és illetékességére vonatkozó jogszabályok megjelölését,

f)²⁴⁷ az érvényesített polgári jogi igényeket, továbbá azokat az egyéb indítványokat, amelyekről a bíróságnak határoznia kell,

g) a tárgyalásra idézendők és értesítendők indítványozását.

(3) Ha a gyanúsított a vádirat benyújtásakor a személyi szabadság elvonásával vagy korlátozásával járó kényszerintézkedés hatálya alatt áll, ennek fenntartására indítványt kell tenni.

(4)²⁴⁸ Ha a vádlott a gyermeke sérelmére szándékos bűncselekményt követett el, az ügyész a vádiratban indítványozhatja, hogy a bíróság a vádlott szülői felügyeleti jogát szüntesse meg.

(5) Az ügyész a vádiratban indítványozhatja, hogy a bíróság a vád tárgyává tett bűncselekménnyel összefüggő szabálysértést bírálja el.

(6) A vádiratot annyi példányban kell benyújtani, hogy a bíróságnak, valamennyi vádlottnak és védőnek egy-egy példány jusson. A vádirat bírósági példányához csatolni kell a nyomozás összes iratát és ezzel egyidejűleg át kell adni a bíróságnak a tárgyi bizonyítási eszközöket is.

²⁴⁶ A 145/A. §-t az 1987: IV. törvény 30. §-a iktatta be, és az 1989: XXVI. törvény 34. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

²⁴⁷ A 146. § (2) bekezdésének f) pontja az 1989: LV. törvény 1. §-ával megállapított szöveg.

²⁴⁸ A 146. § (4) bekezdését az 1987: IV. törvény 31. §-a iktatta be, és egyidejűleg az eredeti (4)—(5) bekezdés számozását (5)—(6) bekezdésre módosította.

(7)²⁴⁹ A különösen védett tanú vallomásáról készült jegyzőkönyvi kivonatot a vádirat bírósági példányához kell csatolni.

(8) Ha a tanú nevének, illetőleg adatainak zárt kezelését rendelték el, a tárgyalásra idézendő tanú nevét, illetve adatait nem a vádiratban, hanem külön zárt iratban kell közölni.

A vádemelés mellőzése

147. § (1) Az ügyész mellőzheti a vádemelést az olyan bűncselekmény miatt, amelynek a vád tárgyává tett jelentősebb súlyú bűncselekmény mellett a felelősségrevonás szempontjából nincs jelentősége. Erre a vádiratban utalni és ezt a sértettel közölni kell.

(2) Az (1) bekezdés megfelelően irányadó a bűncselekménnyel összefüggő szabálysértésre is.

A vádemelés elhalasztása²⁵⁰

147/A. § (1) Az ügyész a vádemelés feltételeinek fennállása esetén három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetéssel büntetendő bűncselekmény miatt a vádemelést egy évtől két évig terjedő időre elhalaszthatja, ha ennek a gyanúsított jövőbeni magatartásában mutatkozó kedvező hatása feltételezhető.

(2) Az ügyész a vádemelés elhalasztása esetén megállapítja, hogy a gyanúsított pártfogó felügyelet alatt áll.

(3) A vádemelést elhalasztó határozatot a sértettel, a feljelentővel és a magánindítványt előterjesztővel is közölni kell.

(4) Ha a határozat ellen a gyanúsított panasszal él, az ügyész — amennyiben a nyomozás megszüntetésének feltételei nem állnak fenn — vádat emel.

(5)²⁵¹ Ha a gyanúsítottal szemben a vádemelés elhalasztásának tartama alatt elkövetett szándékos bűncselekmény miatt vádemelésre kerül sor, illetve a gyanúsított a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegi, az ügyész vádat emel. Az ügyész akkor is vádat emel, ha a vádemelés elhalasztásának tartama alatt állapítják meg, hogy a vádemelés elhalasztása a 147/B. §-ban meghatározott valamely kizáró ok ellenére történt.

(6) Ha a vádemelés elhalasztásának tartama eredményesen eltelt, az ügyész a nyomozást megszünteti.

²⁴⁹ A 146. § (7)—(8) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 37. §-a iktatta be.

²⁵⁰ Az alcímet és a 147/A. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 38. §-a iktatta be.

²⁵¹ A 147/A. § (5) bekezdése az 1999: CX. törvény 78. §-ával megállapított szöveg.

(7) A (6) bekezdés esetén a hatóság ugyanabban az ügyben az eljárást nem folytathatja, kivéve, ha az (5) bekezdés alapján vádemelésnek van helye.

147/B. §²⁵² A vádemelés nem halasztható el, ha a gyanúsított

a) többszörös visszaeső,

b) a szándékos bűncselekményt a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaideje alatt, vagy a szándékos bűncselekmény elkövetése miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélté után, a szabadságvesztés végrehajtásának befejezése előtt követte el.

Jogorvoslat a nyomozás során

148. § (1) Akinek a hatóság határozata, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása a jogait vagy érdekeit sérti, emiatt panasszal élhet.

(2)²⁵³ Nincs helye panasznak a feljelentés kiegészítése, valamint a nyomozó hatóság egyéb adatszerző tevékenysége során végzett eljárási cselekmények, a nyomozás elrendelése, a vádemelés, továbbá a bizonyítás körébe tartozó nyomozási cselekmények elrendelése és sorrendje miatt. Csak a sértett élhet panasszal a vádemelés mellőzése miatt.

(3) A hatóság határozata vagy intézkedése elleni panasznak — ha e törvény kivételt nem tesz — nincs halasztó hatálya. Kivételesen indokolt esetben a hatóság a határozat vagy az intézkedés végrehajtását a panasz elbírálásáig felfüggesztheti.

(4) A panaszt a határozat közlésétől, illetőleg az intézkedésnek vagy az intézkedés elmulasztásának a panaszra jogosult tudomására jutásától számított nyolc napon belül lehet a hatóságnál megtenni.

(5) Ha a hatóság a panasznak nem ad helyt, az iratokat huszonnégy órán belül a panasz elbírálására jogosult ügyésznek, illetőleg a felettes ügyésznek köteles nyilatkozatával együtt megküldeni. Az ügyész, illetőleg a felettes ügyész a panaszt nyolc napon belül elbírálja.

(6) A panaszt akkor is el lehet utasítani, ha elkészt, vagy nem jogosulttól származik.

(7) A panasz elbírálásáról a panasztevőt — határozat hatályon kívül helyezése, illetőleg megváltoztatása esetén pedig azokat is, akikkel a határozatot közölték — értesíteni kell.

(8) A panasz elbírálásából ki van zárva az, aki a panaszra okot adó határozatot hozta vagy jóváhagyta, illetőleg az intézkedést tette vagy elmulasztotta.

²⁵² A 147/B. §-t az 1999: CX. törvény 79. §-a iktatta be.

²⁵³ A 148. § (2) bekezdése az 1999: CX. törvény 80. §-ával megállapított szöveg.

148/A. §²⁵⁴ A büntetőeljárást folytatni kell, ha a gyanúsított a nyomozást megszüntető határozat ellen benyújtott panaszában a megrovás alkalmazását sérelmezi, és a büntetőeljárás megszüntetésének más oka nincs. Erre a gyanúsítottat a határozatban figyelmeztetni kell.

II. Cím

NYOMOZÁS A VÉTSÉGI ELJÁRÁSBAN

149. § (1) A vétségi eljárásban a IV. és V. fejezet, valamint az I. cím rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni.

(2)²⁵⁵ A vétségi eljárás szabályai nem alkalmazhatók, ha tanút különösen védetté nyilvánítottak.

150. § (1) Jegyzőkönyv helyett jelentést lehet készíteni

a) a feljelentés kiegészítése során végzett meghallgatásokról,

b)²⁵⁶ a tanú kihallgatásáról, valamint a szemléről, a helyszínelésről, a bizonyítási kísérletről, a lefoglalásról és a motozásról.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható, ha nem magyar anyanyelvű személy a kihallgatás, illetőleg a szembesítés során anyanyelvét kívánja használni.

(3) A jelentésnek tartalmaznia kell:

a) az eljárási cselekmények helyét, idejét, a jelenlevők nevét és lakóhelyét,

b) a tanúnak a 63. § (2) bekezdése, a hatósági tanúnak a 135. § (2) bekezdése szerinti figyelmeztetését, illetőleg kioktatását és az erre vonatkozó nyilatkozatát,

c) a meghallgatott, illetőleg a kihallgatott személy valóságának lényegét, az egyéb nyomozási cselekmények rövid leírását és eredményét,

d) az eljárás során beszerzett okiratok és más hatósági eljárásban keletkezett iratok, illetőleg a tárgyi bizonyítási eszközök megjelölését.

151. § Ha a gyanúsított elleni fegyelmi, szabálysértési vagy más hatósági eljárás iratai megnyugtató bizonyítékot szolgáltatnak, az ilyen eljárásban jegyzőkönyvbe foglalt vallomást tett személy kihallgatását mellőzni lehet. Ez a gyanúsított kihallgatására nem vonatkozik.

152. §²⁵⁷

²⁵⁴ A 148/A. §-t az 1994: XCII. törvény 12. §-a iktatta be, és szövegét az 1999: CX. törvény 81. §-a állapította meg.

²⁵⁵ A 149. § (2) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 39. §-a iktatta be, és egyidejűleg is eredeti jelölését (1) bekezdésre módosította.

²⁵⁶ A 150. § (1) bekezdésének b) pontja az 1987: IV. törvény 32. §-ával megállapított szöveg.

²⁵⁷ A 152. §-t az 1995: XLI. törvény 29. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

153. §²⁵⁸

154. § A vádemelés a vád tárgyává tett cselekménylényegét, a 146. § (2) bekezdésének *a)*, *c)*, *f)* és *g)* pontjában felsoroltakat, valamint az ügyésznek a tárgyaláson való részvételre vonatkozó nyilatkozatát tartalmazó vádindítvánnyal történik.

155. § Ha a hatóság megállapítja, hogy a vétségi eljárás szabályai nem alkalmazhatók, a nyomozást a büntetői eljárás szabályai szerint folytatja. Szükség esetén a tanút újból kihallgatja, illetőleg a tanú egyéb módon rögzített vallomása alapján a jegyzőkönyvet utólag elkészíti.

III. Cím

A PÓTNYOMOZÁS

156. § (1) A pótnyomozás során e fejezet rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) Az ügyész pótnyomozást rendelhet el, ha

a) a tényállás nincs kellően felderítve,

b) olyan eljárási szabálysértés történt, amely az ügy elintézését lényegesen befolyásolja, így különösen, ha a gyanúsított vagy a védő törvényes jogait nem gyakorolhatta.

157. § (1) E fejezet rendelkezései irányadók a bíróság által elrendelt pótnyomozásra is. Ha azonban a bíróság a pótnyomozást tárgyaláson rendeli el, és ennek során az eljárás felfüggesztése vagy megszüntetése válik szükségesé, ez iránt az ügyész a bíróságnak indítványt tesz.

(2)²⁵⁹ A pótnyomozás teljesítésére az ügyész határidőt állapít meg. Ha a bíróság a pótnyomozást tárgyaláson rendeli el, annak teljesítésére határidőt állapít meg.

(3) Ha a pótnyomozás eredményeként más bűncselekmény miatt vagy más gyanúsítottnal szemben is vádat kell emelni, az ügyész pótvádiratot, illetőleg pótvádindítványt készít, és az iratokat ezzel együtt küldi meg a bíróságnak.

VII. Fejezet

A BÍRÓSÁGI ELJÁRÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

A bíróság tárgyalása és ülése

158. § (1) A bíróság e törvényben meghatározott esetekben tárgyalást vagy ülést tart.

²⁵⁸ A 153. §-t az 1989: XXVI. törvény 34. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

²⁵⁹ A 157. § (2) bekezdésének első mondata az 1987: IV. törvény 35. §-ával megállapított szöveg.

(2) A bíróság ülésére, ha e törvény másként nem rendelkezik, a tárgyalás nyilvánosságára vonatkozó rendelkezés (11. §) irányadó.

(3) A tanácsülésen csak a bíróság tagjai és a jegyzőkönyvvezető vehetnek részt.

Az egyesbíró eljárása

159. § (1) A vétségi eljárásra tartozó ügyekben első fokon egyesbíró jár el.

(2) Ahol e törvény a bíróságról, a bíróság tanácsáról vagy a tanács elnökéről szól, ezen a vétségi eljárásban az egyesbíró kell érteni.

A jegyzőkönyv

160. § (1) A bíróság üléséről akkor kell jegyzőkönyvet készíteni, ha e törvény rendeli, vagy a bíróság szükségesnek tartja.

(2) A tárgyaláson a jegyzőkönyvet — a 115. § (7) bekezdésének esetét kivéve — csak jegyzőkönyvvezető készítheti.

(3) A jegyzőkönyvben — a 115. § (2) bekezdésében felsoroltakon kívül — fel kell tüntetni azt is, hogy a tárgyalás vagy az ülés nyilvános volt-e.

(4) Nem kell rögzíteni a vallomásnak vagy a szakvéleménynek azt a részét, amely az ügyben korábban készült bírósági jegyzőkönyv tartalmával megegyezik; ehelyett erre a jegyzőkönyvre kell utalni.

(5) E törvényben meghatározott esetekben rövidített jegyzőkönyvet lehet készíteni. A rövidített jegyzőkönyvnek csak a 115. § (2) bekezdésében megjelölt adatokat, az eljárási cselekmény lényegét és azt kell tartalmaznia, hogy a tárgyalás (ülés) nyilvános volt-e.

161. § (1) A jegyzőkönyvet legkésőbb az eljárási cselekmény időpontjától számított nyolc napon belül kell elkészíteni. Ha a jegyzőkönyv nem egyidejűleg készült, fel kell tüntetni írásba foglalásának napját is.

(2)²⁶⁰ Az ügyész és a büntetőeljárásban résztvevő személyek a jegyzőkönyv elkészítésétől számított tizenöt napon belül annak kiegészítését vagy kijavítását kérhetik. Erről a bíróság — szükség szerint az eljárási cselekménynél jelen voltak meghallgatása után — határoz.

Tanácskozás és szavazás

162. § (1) A bíróság — ha tanácsban jár el — határozatát tanácsülésen, tanácskozás után, szavazással hozza meg.

²⁶⁰ A 161. § (2) bekezdése a Magyar Közlöny 1973. augusztus 5-i, 52. számában közzétett helyesbítésnek megfelelő szöveg.

(2) A fiatalabb bíró az idősebbet megelőzően, a tanács elnöke utolsónak szavaz. Szavazateltérés esetén a tanács szavazattöbbséggel dönt.

(3) A határozathozatal céljából tartott tanácsulésről akkor kell jegyzőkönyvet készíteni, ha a határozat nem egyhangú. Ezt a jegyzőkönyvet és mellékleteit az iratok között zártan kell kezelni, és csak a külön jogszabályban megjelöltek tekinthetik meg. A kisebbségi véleményen levő bíró jogosult írásbeli véleményét a tanácsulésről készült jegyzőkönyvhöz csatolni.

A bíróság határozatai

163. § (1)²⁶¹ A bíróságe törvényben meghatározott esetekben ítélettel, egyébként végzéssel határoz; ítéletét és ügyszöndöntő végzését „A Magyar Köztársaság nevében” hozza.

(2) A bíróságnak az ügyszöndöntő határozatban a vádról határoznia kell; a tényállás jogi elbírálásában az indítványok nem kötik.

(3) A bíróság az ügyszöndöntő határozatban rendelkezik a bűnügyi költség viseléséről.

(4) A határozat indokolása — ha e törvény másként nem rendelkezik — tartalmazza a tényállást, és a bizonyítékok értékelésével számot ad arról, hogy a bíróság azt miért állapította meg; kifejti a határozat rendelkezéseinek indokait, és megjelöli az azok alapjául szolgáló jogszabályokat.

(5) A pervezető végzést nem kell indokolni. A bizonyítási indítvány elutasításának indokait az ügyszöndöntő határozatban kell kifejteni.

A határozat kihirdetése

164. § (1) A határozat kihirdetése során fel kell olvasni a rendelkező részt és ismertetni kell az indokolás lényegét.

(2) Az ítélet és az ügyszöndöntő végzés rendelkező részét a tanács elnöke állva olvassa fel, a jelenlevők pedig állva hallgatják meg.

A határozat írásba foglalása

165. § (1) A jegyzőkönyvbe nem foglalt határozatot — eltérő rendelkezés hiányában — legkésőbb a meghozatalától, illetőleg a kihirdetésétől számított nyolc napon belül, ha hosszabb indokolást igényel, tizenöt napon belül kell írásba foglalni.

(2) A határozat eredeti példányát, illetőleg a kihirdetés előtt írásba foglalt rendelkező részét az eljáró bírósági tanács minden tagja aláírja.

(3) A jegyzőkönyvbe foglalt határozatot csak akkor kell külön aláírni, ha ügyszöndöntő.

A határozat közlése

166. § (1) A tárgyalás vezetése és rendjének fenntartása körében hozott határozatok kivételével a határozatot közölni kell az ügyésszel is.

(2) Az ügyszöndöntő határozat rendelkező részét a vádlottnak akkor is kézbesíteni kell, ha azt vele kihirdetés útján már közölték. Ha az ügyszöndöntő határozat ellen fellebbezést jelentettek be, a fellebbezőnek, továbbá a vádlottnak és a védőnek az indokolást is tartalmazó példányt kell kézbesíteni. Egyébként az indokolást is tartalmazó határozatot a vádlottnak, illetőleg a védőnek a kihirdetéskor előterjesztett külön kérelmére kell kézbesíteni.

(3)²⁶²

VIII. Fejezet

A TÁRGYALÁS ELŐKÉSZÍTÉSE

I. Cím

A TÁRGYALÁS ELŐKÉSZÍTÉSE A BŰNTETTI ELJÁRÁSBAN

A tanács elnökének teendői

167. § (1) A tanács elnöke az ügynek a bírósághoz érkezésétől számított nyolc napon belül köteles megvizsgálni, hogy milyen kérdésekben kell a tárgyalás előkészítése során határozni. Ha ilyen határozatra nincs szükség, tárgyalást tűz ki.

- (2) A tárgyalás előkészítése során meg kell vizsgálni, hogy
- a) helye van-e az ügy áttételének,
 - b) az eljárás felfüggesztésének vagy
 - c) az eljárás megszüntetésének,
 - d) vissza kell-e küldeni az iratokat az ügyésznek,
 - e) határozni kell-e az előzetes letartóztatásról, az ideiglenes kényszergyógykezelésről vagy a lakhelyelhagyási tilalomról,
 - f) a bűncselekmény a vádtól eltérően minősülhet-e,
 - g) az ügyet öttagú tanács tárgyalja-e.

Áttétel

168. § Ha a bíróságnak az ügyben nincs hatásköre vagy illetékessége, az ügyet ahhoz a bírósághoz vagy más hatósághoz teszi, amelyhez az tartozik.

²⁶¹ A 163. § (1) bekezdése az 1989: XLII. törvény 17. §-ának (5) bekezdésével megállapított szöveg.

²⁶² A 166. § (3) bekezdését az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

Az eljárás felfüggesztése

169. § (1)²⁶³ A bíróság az eljárást felfüggesztheti a 137. § (1) bekezdésében és (3) bekezdésének *c*) pontjában meghatározott esetekben.

(2) Az előzetes kérdést a bíróság rendszerint maga bírálja el. Ha a büntetőtörvény alkalmazása a személyi állapotra vonatkozó olyan körülménytől függ, amelyre nézve a polgári perben eljáró bíróság ítélete mindenkivel szemben hatályos, az eljárást e bíróság határozatának jogerőre emelkedéséig fel kell függeszteni; ha pedig a polgári per még nincs folyamatban, annak megindítására az érdekelteket megfelelő határidő kitűzése mellett fel kell hívni.

(3) Mihelyt a felfüggesztés oka megszűnt, a bíróság az eljárást folytatja. A (2) bekezdés utolsó fordulata esetében az eljárást akkor is folytatni kell, ha az erre felhívott érdekelt a kitűzött határidő alatt a polgári pert nem indította meg.

(4)²⁶⁴ A tartás elmulasztása (Btk. 196. §) miatt indított eljárást — ha a nyomozást ebből a célból a 137. § (3) bekezdése alapján nem függesztették fel — az első fokú bíróság legfeljebb hat hónapra, egy ízben felfüggesztheti, feltéve, hogy ettől az elmulasztott kötelezettség teljesítése várható. A bíróság az eljárást a határidő letelte előtt folytatja, ha a vádlott az esedékes tartási kötelezettségének továbbra sem tesz eleget.

(5)²⁶⁵ Ha a Btk. 282/A. § (6) bekezdésének *a*) vagy *b*) pontjában meghatározott büntethetőséget megszüntető okból az eljárás megszüntetésének lehet helye — amennyiben a nyomozást ebből a célból a 137. § (2) bekezdése alapján nem függesztették fel — az első fokú bíróság az eljárást egy ízben, egy évi időtartamra felfüggeszti, ha a kábítószerfüggő vádlott vállalja a folyamatos, kábítószerfüggőséget gyógyító kezelést. Az eljárást folytatni kell, ha a vádlott okirattal nem igazolja, hogy a felfüggesztéstől számított egy éven belül legalább hat hónapig tartó folyamatos, kábítószerfüggőséget gyógyító kezelésben részesült.

(6)²⁶⁶ Az eljárás felfüggesztéséről hozott végzést a vádlottnak és a védőnek a vádirattal együtt kell kézbesíteni.

(7)²⁶⁷ Az (1) bekezdésben felsorolt okok miatt az eljárást a bírósági titkár is felfüggesztheti.

²⁶³ A 169. § (1) bekezdése az 1999: CX. törvény 82. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

²⁶⁴ A 169. § (4) bekezdése az 1979: 5. törvényerejű rendelet 3. §-ának megfelelően módosított szöveg.

²⁶⁵ A 169. § (5) bekezdését az 1993: XVII. törvény 79. §-ának (1) bekezdése iktatta be, szövegét az 1998: LXXXVIII. törvény 40. §-a állapította meg. Lásd még a 2000: XIV. törvényt.

²⁶⁶ A 169. § eredeti (5) bekezdésének jelölését az 1993: XVII. törvény 79. §-ának (2) bekezdése (6) bekezdésre módosította.

²⁶⁷ A 169. § (7) bekezdését az 1999: CX. törvény 82. §-ának (2) bekezdése iktatta be.

Az eljárás megszüntetése

170. § (1) A bíróság az eljárást megszünteti,

a) ha a vád tárgyává tett cselekmény nem bűncselekmény;

b) ha a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése, illetőleg az, hogy a bűncselekményt a vádlott követte el, és ez az eljárás folytatásától sem várható;

c) ha a büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok áll fenn;

d) ha a cselekményt már jogerősen elbírálták;

e) ha a vádat a vádirat benyújtása után elejtették;

f) az olyan bűncselekmény vagy szabálysértés miatt, amelynek a vád tárgyává tett jelentősebb súlyú bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége.

*g)–h)*²⁶⁸

(2) Ha a cselekmény miatt, amelyre nézve a büntetőeljárást megszüntették, más hatóság vagy szerv előtt egyéb eljárást kell vagy lehet lefolytatni, a bíróság erről az annak lefolytatására jogosult hatóságot vagy szervet értesíti.

(3) Az eljárás megszüntetéséről értesíteni kell a sértettet, a magánfelet pedig azzal a figyelmeztetéssel, hogy a polgári jogi igényét egyéb törvényes úton érvényesítheti.

(4) Az eljárást nem lehet megszüntetni, ha kényszer-gyógykezelés elrendelése látszik szükségesnek.

Az iratok visszaküldése az ügyésznek

171. § (1) A bíróság a tényállás teljes felderítése érdekében pótnyomozást rendelhet el, és az ügy iratait visszaküldheti az ügyésznek, ha további bizonyítási eszközöket kell felkutatni, vagy ha a szükséges bizonyítást a tárgyaláson csak jelentős nehézséggel lehetne felvenni. Pótnyomozás elrendelésének akkor is helye van, ha az ügy adatai alapján arra lehet következtetni, hogy a további bizonyítás az eljárás megszüntetését eredményezheti.

(2) Ha a vád kiterjesztésének lehet helye, a bíróság erre az ügyész figyelmét felhívja. Felhívhatja az ügyész figyelmét arra is, hogy az ügy adatai a vád tárgyává tett cselekménnyel szorosan összefüggő bűncselekmény miatt más személlyel szemben is vádemelésre adnak alapot. Ebben az esetben az iratokat az ügyésznek — indítványára — megküldi.

²⁶⁸ A 170. § (1) bekezdésének *g)–h)* pontját az 1979: 4. törvényerejű rendelet 64. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

Határozat az előzetes letartóztatásról, az ideiglenes kényszergyógyógykezelésről és a lakhelyelhagyási tilalomról

172. § (1)²⁶⁹ A bíróság a tárgyalás előkészítése során határoz, illetőleg határozhat az előzetes letartóztatásról, az ideiglenes kényszergyógyógykezelésről és a lakhelyelhagyási tilalomról.

(2) Az ügy áttétele esetén a bíróság által elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás és ideiglenes kényszergyógyógykezelés annak a bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig tart, amelyhez az ügyet áttették.

*A vádtól eltérés lehetősége*²⁷⁰

173. §²⁷¹ A bíróság megállapíthatja, hogy a bűncselekmény a vádtól eltérően hogyan minősülhet. Az eljárás folytatása során ezt a megállapítást is figyelembe veszi.

Öttagú tanács elé utalás

174. § A bíróság elrendelheti, hogy az ügyet öttagú tanács tárgyalja, ha ennek feltétele fennáll.

A bíróság tanácsának jogköre

175. § (1) A tárgyalás előkészítése során a bíróság tanácsa vagy a tanács elnöke jár el.

(2) A bíróság tanácsa határoz az eljárás megszüntetéséről, az iratok visszaküldéséről az ügyésznek, az előzetes letartóztatás és az ideiglenes kényszergyógyógykezelés elrendeléséről, fenntartásáról vagy megszüntetéséről, valamint a lakhelyelhagyási tilalom elrendeléséről vagy megszüntetéséről.

(3) A bíróság tanácsa minden olyan kérdésben határozhat, amely egyébként a tanács elnökének jogkörébe tartozik.

Tanácsülés és előkészítő ülés

176. § (1)²⁷² A bíróság a tárgyalás előkészítése során vizsgált kérdésekben az ügy érkezésétől számított tizenöt napon belül tanácsülésen határoz.

²⁶⁹ A 172. § (1) bekezdése az 1989: XXVI. törvény 19. §-ával megállapított szöveg.

²⁷⁰ A 173. § alcímét az 1979: 4. törvényerejű rendelet 20. §-a állapította meg.

²⁷¹ A 173. § az 1989: LV. törvény 2. §-ával megállapított szöveg.

²⁷² A 176. § (1) és (2) bekezdése az 1995: LXI. törvény 2. §-ával megállapított szöveg.

(2) Ha az ügyész vagy a vádlott meghallgatása a határozat meghozatala előtt szükségesnek látszik, a bíróság harminc napon belül előkészítő ülést tart.

(3) Az előkészítő ülés kötelező, ha a bíróság az iratoknak az ügyészhez visszaküldéséről határoz.

177. § (1) A tanács elnöke az ügyészt, a vádlottat és a védőt az előkészítő ülés időpontjáról értesíti. Ha a vádlott személyes meghallgatása szükséges, a vádlottat és — kötelező védelem esetén — a védőt idézi; az idézéshez vagy az értesítéshez mellékelni kell a vádiratot.

(2) Az előkészítő ülés nem tartható meg az ügyész, a megidézett vádlott és védő távollétében. Ha a megidézett védő nem jelent meg, helyette a vádlott más védőt hatalmazhat meg, illetőleg védőt kell kirendelni. Ha ez azonnal nem lehetséges, az előkészítő ülést a meg nem jelent védő költségére el kell halasztani.

178. § (1) Az előkészítő ülés megnyitása után a tanács elnöke röviden ismerteti az ügyet; a tanács tagjai, az ügyész, a vádlott és a védő további iratok ismertetését kérhetik.

(2) A tanács elnöke és tagjai az ügyészhez, valamint a vádlotthoz kérdést intézhetnek. A vádlotthoz az ügyész és a védő is intézhet kérdést, az ügyészhez intézendő kérdésre pedig a vádlott és a védő indítványt tehet.

(3) Az előkészítő ülésről jegyzőkönyvet kell készíteni.

A tanács elnökének jogköre

179. § (1)²⁷³ A tanács elnöke az ügy érkezésétől számított nyolc napon belül határoz az ügy áttételéről, az eljárás felfüggesztéséről, megállapítja a vádtól eltérés lehetőségét, illetőleg elrendelheti, hogy az ügyet öttagú tanács tárgyalja.

(2)²⁷⁴ Ha a bíróság a vádlottat távollétében részesítette megrovásban (Btk. 71. §), ennek fogatosításáról a tanács elnöke gondoskodik.

A tárgyalás kitűzése és az ezzel kapcsolatos intézkedések

180. § (1)²⁷⁵ A tanács elnöke a tárgyalást a lehető legközelebbi napra tűzi ki. A tárgyalást rendszerint a bíróság hivatalos helyiségében kell tartani, fontos okból azonban más helyen is tartható.

²⁷³ A 179. § (1) bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 64. §-ának (2) bekezdésével módosított szöveg.

²⁷⁴ A 179. § (2) bekezdése az 1979: 5. törvényerejű rendelet 3. §-a alapján módosított szöveg.

²⁷⁵ A 180. § (1) bekezdése az 1987: IV. törvény 37. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

(2)²⁷⁶ A tárgyalás megtartásának feltételeiről a tanács elnöke gondoskodik. Megidézi a vádlottat, kötelező védelem esetén a védőt és mindazokat, akiknek a részvétele a tárgyaláson szükséges. Értesíti az ügyészt, továbbá azokat a büntetőeljárásban résztvevő személyeket, akiknek a jelenlétét a tárgyaláson e törvény lehetővé teszi. Ha az ügyész a vádlott szülői felügyeleti jogának megszüntetését indítványozza, a tárgyalásról értesíteni kell a másik szülőt és a gyámhatóságot. A különösen védett tanú (64/A. §) a tárgyalásra nem idézhető.

(3) A (2) bekezdés szerinti idézésben vagy értesítésben a büntetőeljárásban résztvevő személyeket fel kell hívni arra, hogy bizonyítási indítványukat késedelem nélkül, a tárgyalás előtt tegyék meg. A tanács elnöke intézkedik, hogy az ügy elbírálásához a bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak. További bizonyítási eszközök felkutatása végett az ügyészt — az iratok visszaküldése nélkül — megkeresheti.

180/A. §²⁷⁷ (1) A tanács elnöke a vádirat kézbesítésével egyidejűleg közli a vádlottal és a védővel, ha az ügyész különösen védett tanú vallomását kívánja bizonyítási eszköként felhasználni; figyelmezteti őket arra, hogy a tanú vallomását tartalmazó jegyzőkönyvi kivonatot megtekinthetik, és írásban a különösen védett tanúhoz kérdés feltevését indítványozhatják.

(2) Ha a vádlott vagy a védő a különösen védett tanúhoz kérdés feltevését indítványozta, a bíróság elrendelheti, hogy a 379/D. § alapján kijelölt bíró a különösen védett tanút ismételtlen kihallgassa. A kihallgatásra a 379/E. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A kijelölt bíró az ismételt kihallgatás során is gondoskodik arról, hogy a különösen védett tanú személyére és tartózkodási helyére a vallomásáról készült jegyzőkönyvi kivonat alapján ne lehessen következtetni.

181. § (1) A vádlott és a védő idézéséhez, illetőleg a védő értesítéséhez mellékelni kell a vádiratot, valamint a 173. § alapján hozott határozatot, feltéve, hogy ezeket korábban nem kézbesítették. A vádlottnak az idézést a vádirattal együtt legalább nyolc nappal, egyébként legalább öt nappal a tárgyalás előtt kell kézbesíteni.

(2)²⁷⁸

182. § (1) A tanács elnöke a tárgyalást fontos okból elhalaszthatja. A védő akadályoztatása miatt a tárgyalás csak akkor halasztható el, ha a vádlott más védőt nem hatalmaz meg, illetőleg más védő kirendelése már nem lehetséges, vagy ha az új védő a tárgyalásig — idő hiányában — a védelemre nem tud felkészülni.

²⁷⁶ A 180. § (2) bekezdésének negyedik mondatát az 1987: IV. törvény 37. §-ának (2) bekezdése, ötödik mondatát az 1998: LXXXVIII. törvény 41. §-a iktatta be.

²⁷⁷ A 180/A. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 42. §-a iktatta be.

²⁷⁸ A 181. § (2) bekezdését az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

(2) Ha az idézést a vádlottnak azért nem lehetett kézbesíteni, mert ismeretlen helyen tartózkodik, a tanács elnöke a tárgyalás elhalasztása mellett az eljárást felfüggeszti.

Határozat a tárgyalás előkészítésének befejezése után

183. § (1) A tárgyalás előkészítésének befejezése, illetőleg a tárgyalás kitűzése után, ha szükséges, a 170. és a 172. §-ban szabályozott kérdésekben a bíróság tanácsülésen, a 168., a 169., a 173., a 174. és a 180. §-ban szabályozott kérdésekben a tanács elnöke határoz.

(2) Az ügyész a vád elejtését indokolni köteles.

Fellebbezés a tárgyalás előkészítése során hozott határozatok és intézkedések ellen

184. § (1) Nincs helye fellebbezésnek

- a) a tárgyalás kitűzése és elhalasztása,
- b) az előkészítő ülésre és a tárgyalásra idézés, illetőleg az erről szóló értesítés,
- c) az eljárásnak a 182. § (2) bekezdése alapján történt felfüggesztése,
- d)²⁷⁹ a vádtól eltérés lehetőségének megállapítása és
- e) az öttagú tanács elé utalás ellen.

(2) Csak az ügyész élhet fellebbezéssel a pótnyomozás elrendelése miatt.

(3)²⁸⁰ Ha a bíróság a vádlottat megrovásban részesíti, ez ellen fellebbezésnek nincs helye, de az ügyész és a vádlott a végzés közlésétől számított nyolc napon belül tárgyalás tartását kérheti. A kérelem alapján a bíróság tárgyalást tart. A tárgyalásra a XVII. fejezet rendelkezései irányadók.

II. Cím

A TÁRGYALÁS ELŐKÉSZÍTÉSE A VÉTSÉGI ELJÁRÁSBAN

185. § A vétségi eljárásban az I. cím rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni.

186. § (1) Ha az egyesbíró az ügyet a bíróság tanácsa elé utalja, a tárgyalás előkészítésére az I. cím rendelkezései irányadók.

²⁷⁹ A 184. § (1) bekezdésének d) pontja az 1979: 4. törvényerejű rendelet 64. §-ának (2) bekezdésével módosított szöveg.

²⁸⁰ A 184. § (3) bekezdése az 1979: 5. törvényerejű rendelet 3. §-ának megfelelően módosított szöveg.

(2) A bíróság a tényállás teljes felderítése érdekében előkészítő ülésen az ügy iratait akkor is visszaküldheti az ügyésznek, ha a nyomozást a vétségi eljárás szabályai szerint folytatták le, azonban ennek törvényi feltételei hiányoztak.

(3) A bíróság az ügyészt értesíti, ha arra kötelezte, hogy a tárgyaláson vegyen részt.

(4) Az (1) és a (3) bekezdés alapján hozott határozat ellen fellebbezésnek nincs helye, a (2) bekezdés esetében csak az ügyész fellebbezhet.

(5)²⁸¹ A 170. § (1) bekezdésének *d*)—*f*) pontjában meghatározott ok miatt, valamint büntetethetőséget megszüntető ok fennállása esetén az eljárást a bírósági titkár is megszüntetheti.

IX. Fejezet

AZ ELSŐ FOKÚ BÍRÓSÁGI TÁRGYALÁS

I. Cím

TÁRGYALÁS A BŰNTETTI ELJÁRÁSBAN

A bíróság tanácsa

187. § (1) A tárgyaláson a bíróság háromtagú tanácsban jár el.

(2) A bíróság öttagú tanácsban ítélezik, ha az ügy kiemelkedő jelentőségű vagy rendkívül bonyolult.

(3) A tanács tagjai a tárgyaláson mindvégig jelen vannak.

(4) A tanács tagjának elkerülhetetlen akadályoztatása esetén az ügydöntő határozatot más összetételű tanács is kihirdetheti.

A tárgyalás vezetése és rendjének fenntartása

188. § (1) A tárgyalást a tanács elnöke vezeti. Ügyel a törvény rendelkezéseinek megtartására, a tárgyalás tekintélyének megóvására, és gondoskodik arról, hogy az eljárásban résztvevő személyek jogait gyakorolhassák; ezekre figyelmüket felhívja.

(2) E törvény keretei között a tanács elnöke határozza meg az eljárási cselekmények sorrendjét.

(3) A tanács elnöke hallgatja ki a vádlottat és a tanút, illetőleg hallgatja meg a szakértőt; hozzájuk a bíróság tagjain kívül az ügyész, a vádlott, a védő, a magánfél, valamint — az őket érintő körben — az egyéb érdekelték és a szakértő kérdést intézhetnek, a sértett kérdés feltételét indítványozhatja. Ha a kérdés a kihallgatott személy befolysolására alkalmas, illetéktelen személy tette fel, az ügygel össze nem függő körülményre vonatkozik, vagy a tárgyalás tekintélyét sérti, a tanács elnöke a kérdés feltevését, illetőleg a feleletet megtiltja.

189. § (1) A tárgyalás rendjét a tanács elnöke tartja fenn.

(2) A tanács elnöke a hallgatóság köréből a tizennégyéven aluliakat kizárja, a tizennyolc éven aluliakat kizárhatja.

(3)²⁸² Azt, aki a tárgyalást zavarja, a tanács elnöke rendretasítja, ismételt vagy súlyos rendzavarás esetén pedig a tárgyalásról kiutasíthatja, illetőleg kivezetetheti. A bíróság a rendzavarót rendbírsággal sújthatja, a kiutasított vagy kivezetett vádlottat legfeljebb huszonnégy órára őrizetbe veheti. Az ügyészt és a védőt a tanács elnöke a tárgyalás rendjének megtartására csupán figyelmeztetheti.

(4) Olyan rendzavarás esetén, amely a tárgyalás folytatását akadályozza, a tanács elnöke a hallgatóságot vagy egy részét a teremből eltávolíttathatja.

190. § (1) A bíróság a tárgyalást a kiutasított vagy kivezetett vádlott távollétében is folytatja, de legkésőbb a bizonyítási eljárás befejezése előtt a vádlottat ismét a bíróság elé kell állítani, és ismertetni kell vele a távollétében lefolytatott bizonyítást.

(2) Büntető- vagy fegyelmi eljárás alapjául szolgáló rendzavarásról a tanács elnöke az illetékes hatóságot értesíti.

191. § A tárgyalás vezetésének és rendjének fenntartása körébe tartozó határozatok és intézkedések ellen külön fellebbezésnek nincs helye, kivéve, ha a határozat rendbírság kiszabásáról, költségek viselésére kötelezésről vagy őrizetbe vételről rendelkezik.

A tárgyalás megnyitása

192. § (1) A tárgyalást a tanács elnöke az ügy megjelölésével nyitja meg. Megállapítja, hogy a megidézetek és az értesítettek megjelentek-e. Ettől függően megvizsgálja, hogy a tárgyalást meg lehet-e tartani.

(2) Az ügyész jelenléte nélkül a tárgyalás nem tartható meg.

(3) A tárgyalás a vádlott távollétében akkor tartható meg,
a)²⁸³

²⁸² A 189. § (3) bekezdése az 1989: XXVI. törvény 20. §-ával megállapított szöveg.

²⁸³ A 192. § (3) bekezdésének *a*) pontját az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

²⁸¹ A 186. § (5) bekezdését az 1999: CX. törvény 83. §-a iktatta be.

b) ha az eljárás tárgya a vádlott kényszergyógykezelésének elrendelése, és állapota miatt a tárgyaláson nem jelenhet meg, illetőleg jogainak gyakorlására képtelen.

(4) Ha az eljárás több vádlott ellen folyik,

a) a vádlott távollétében is megtartható a tárgyalásnak az a része, amely őt nem érinti;

b) a meg nem jelent vádlott távollétében a tárgyalást az ügy elkülönítése nélkül meg lehet tartani addig, amíg nem kerül sor a kihallgatására.

(5) A védő távollétében — a (4) bekezdés a) pontját kivéve — a tárgyalás nem tartható meg, ha a védelem kötelező. Ha a megidézett védő nem jelent meg, helyette a vádlott más védőt hatalmazhat meg, illetőleg védőt kell kirendelni. Ha ez azonnal nem lehetséges, illetőleg az új védőnek megfelelő időre van szüksége ahhoz, hogy a védelemre felkészüljön, a tárgyalást a meg nem jelent védő költségére el kell halasztani.

193. § (1) A tanács elnöke intézkedik, hogy a 112. § (2) bekezdése szerinti idézés ellenére meg nem jelent vádlottat vagy tanút azonnal vezessék elő, a távol maradt szakértőt pedig a tárgyaláson való megjelenésre hívja fel.

(2) Ha a tanács elnöke azt állapítja meg, hogy a vádlott ismeretlen helyen tartózkodik, a 182. § (2) bekezdése szerint jár el.

(3) Ha olyan személy maradt el a tárgyalásról, akinek távolléte a tárgyalás megtartását nem akadályozza, a tárgyalást meg kell kezdeni, és a megjelentek kihallgatása előtt nem szabad elnapolni.

194. § A megjelentek számbavétele után, ha a tárgyalás megtartásának nincs akadálya, a tanács elnöke felhívja a tanúkat — a sértett kivételével — a tárgyalóterem elhagyására. Figyelmezteti őket az igazolatlan eltávozás következményeire.

195. § Az ügyész, a vádlott, a védő és a sértett a tárgyalás megkezdése előtt az ügy áttételét, egyesítését vagy elkülönítését, a tanács tagjának vagy az ügyésznek a kizárását indítványozhatja, vagy más olyan körülményt jelölhet meg, amely a tárgyalás megtartását akadályozhatja, illetőleg amelyet még a tárgyalás megkezdése előtt figyelembe kell venni.

A tárgyalás megkezdése

196. § (1) Ha a tanács elnöke megállapítja, hogy a tárgyalás megtartásának nincs akadálya, a bíróság a tárgyalást megkezdi, és az ügy befejezéséig lehetőleg nem szakítja meg. Ha az ügy terjedelme miatt vagy egyéb okból szükséges, a tanács elnöke a megkezdett tárgyalást legfeljebb nyolc napra félbeszakíthatja, a bíróság pedig — a bizonyítás kiegészítése céljából vagy más fontos okból — a tárgyalást elnapolhatja.

(2)²⁸⁴ Az (1) bekezdés esetében a tárgyalás folytatásának napját ki kell tűzni, kivéve, ha — az elnapolás okára tekintettel — kétséges, hogy a tárgyalást hat hónapon belül folytatni lehet.

197. §²⁸⁵ (1) A tárgyalást hat hónapon belül ismétlés nélkül lehet folytatni, ha a tanács összetételében nem történt változás; egyébként előről kell kezdeni.

(2) A tárgyalás hat hónapon belül a korábbi tárgyalás anyagának ismertetésével is megismételhető, ha a hivatásos bíró személyében nem történt változás.

(3) A tárgyalás anyagának ismertetése után figyelmeztetni kell a vádlottat arra, hogy az ismertetésre észrevételt tehet. A figyelmeztetést és a vádlott nyilatkozatát jegyzőkönyvbe kell foglalni.

(4) Az elnapolt tárgyalást a tárgyalás korábbi részéről készült jegyzőkönyv ismertetésével kell folytatni, ha megkezdése óta nyolc napnál hosszabb idő telt el.

A vádirat és a polgári jogi igény ismertetése

198. § A tárgyalás megkezdése után

a) a tanács elnöke felhívja az ügyészt, hogy ismertesse a vádiratnak a 146. § (2) bekezdése b), c) és f) pontjában megjelölt részét;

b) a tanács elnöke ismerteti a magánfél polgári jogi igényét;

c) a sértett nyilatkozik, hogy bejelentett igényét fenntartja-e, illetőleg érvényesít-e polgári jogi igényt;

d) a tanács elnöke felhívja a tanúként kihallgatandó sértettet a tárgyalóterem elhagyására.

A bizonyítás felvételének sorrendje

199. § (1) A bizonyítási eljárást a vádlott kihallgatásával kell kezdeni.

(2) A vádiratban megjelölt bizonyítási eszközök sorrendben rendszerint megelőzik a vádlott és a védő által megjelölt bizonyítási eszközöket.

(3) A tanúk közül általában a sértettet kell elsőként kihallgatni.

A vádlott kihallgatása

200. § (1) A személyi adatok [87. § (1) bek.] felvétele után a vádlottól meg kell kérdezni, hogy a vádat megértette-e, és tagadó válasz esetén azt meg kell magyarázni. Ezután kérdést kell hozzá intézni, hogy bűnösségét elismeri-e.

²⁸⁴ A 196. § (2) bekezdése az 1995: LXI. törvény 3. §-ával megállapított szöveg.

²⁸⁵ A 197. § az 1995: LXI. törvény 4. §-ával megállapított szöveg.

(2) A vádlottat általában a még ki nem hallgatott vádlott-társai távollétében kell kihallgatni.

(3) Azt a vádlottat, akinek jelenléte a másik vádlottat a vallomásaiban zavarná, a tanács elnöke a vallomástétel tartamára a tárgyalásról eltávolíthatja. A 190. § (1) bekezdését ebben az esetben is alkalmazni kell.

(4) A vádlott a tárgyalás rendjének zavarása nélkül a tárgyalás alatt is értekezhet védőjével; kihallgatása közben ezt csak a tanács elnökének engedélyével teheti meg.

A tanú kihallgatása

201. § (1) A tanú kihallgatása alatt a még ki nem hallgatott tanúk nem lehetnek jelen. Ettől a rendelkezéstől a tanúként kihallgatandó sértett esetében el lehet térni.

(2) A tanú kihallgatására a 200. § (3) bekezdését értelemszerűen alkalmazni kell.

(3)²⁸⁶ A különösen védett tanú (64/A. §) a tárgyaláson nem hallgatható ki.

A tárgyi bizonyítási eszköz felmutatása

202. § A tárgyaláson megtekintésre fel kell mutatni a tárgyi bizonyítási eszközt vagy fényképét, illetőleg ismertetni kell a leírását.

Az okiratok felolvasása

203. § (1) A tárgyaláson fel kell olvasni — a 83. § (3) bekezdésének korlátai között — azt a bizonyítás eszközéül szolgáló okiratot vagy iratot, amelynek tartalmát a bíróság bizonyítékként értékeli.

(2)²⁸⁷ Ha a tanú a tárgyaláson a mentességi jogával él, a korábban tett vallomása nem olvasható fel.

(3)²⁸⁸ Ha a szakértő az idézés vagy értesítés ellenére a tárgyaláson nem jelenik meg, illetőleg az értesítést a bíróság a 75. § (3) bekezdése alapján mellőzte, az írásbeli szakvéleményt fel kell olvasni; ha meghallgatása szükséges, a tárgyalást el kell napolni, és a szakértőt a kitűzött tárgyalásra meg kell idézni.

²⁸⁶ A 201. § (3) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 43. §-a iktatta be.

²⁸⁷ A 203. § (2) bekezdését az 1994: XCII. törvény 13. §-a iktatta be, és egyidejűleg az eredeti (2)—(3) bekezdés jelölését (3)—(4) bekezdésre módosította.

²⁸⁸ A 203. § (3) bekezdése az 1999: CX. törvény 84. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

(4)²⁸⁹ Fel lehet olvasni — egészben vagy részben — annak a tanúnak a vallomását, akit a tárgyaláson már kihallgattak, de a tárgyalást a 197. § (1) bekezdése vagy a 228. § alapján előlről kell kezdeni. Az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára a tanút újból ki kell hallgatni.

A szemle és a bizonyítási kísérlet

204. § A szemlét és a bizonyítási kísérletet szükség esetén helyszíni tárgyaláson kell megtartani. Ha ez nehézségbe ütközik, a bíróság a 206. § (2) bekezdése szerint jár el.

A bizonyítás mellőzése

205. § Ha a vádlott ellen több bűncselekmény, illetőleg bűncselekmény és szabálysértés miatt folyik az eljárás, a bíróság mellőzheti a bizonyítást azzal a csekélyebb súlyú bűncselekménnyel vagy azzal a szabálysértéssel kapcsolatban, amelynek a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége.

A bizonyítás kiegészítése

206. § (1) A bíróság a tényállás teljes felderítése érdekében — indítványra vagy hivatalból — elrendelheti a bizonyítás kiegészítését. Ha ez nyomban nem lehetséges, a tárgyalást el kell napolni.

(2)²⁹⁰ A bizonyítás tárgyaláson kívül vehető fel, ha tárgyaláson való felvétele rendkívüli nehézségbe ütköznék. Ebben az esetben a bíróság hivatásos bíró tagját küldi ki, vagy — szükség esetén — más bíróságot keres meg. A bizonyítás felvételének helyéről és idejéről az ügyészt, a vádlottat, a védőt és a sértettet értesíteni kell. A vádlott, a védő és a sértett értesítését mellőzni kell, ha ennek következtében a tanú zártan kezelt adatai a vádlott, a védő vagy a sértett előtt ismertté válnának.

(3) Ha a bizonyítást az (1) és (2) bekezdésben szabályozott módon nem lehet kiegészíteni, a bíróság pótnyomozást rendel el, és az ügy iratait visszaküldi az ügyésznek.

(4) Pótnyomozás elrendelése miatt az ügyész fellebbezhet, egyébként a bizonyítás kiegészítésének elrendelése és annak módja ellen fellebbezésnek nincs helye. A bizonyítási indítvány elutasítása az ügydöntő határozat ellen bejelentett fellebbezésben sérelmezhető.

²⁸⁹ A 203. § (4) bekezdése az 1999: CX. törvény 84. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg.

²⁹⁰ A 206. § (2) bekezdésének utolsó mondatát az 1998: LXXXVIII. törvény 44. §-a iktatta be.

Az ügy áttétele és az eljárás felfüggesztése

207. § (1) A tárgyalás megkezdése után az ügyet a 33. § (2) és (3) bekezdésében meghatározott okból lehet áttenni.

(2) A tárgyalás megkezdése után az ügyet nem lehet vétségi eljárásra vagy öttagú tanács elé utalni.

(3)²⁹¹ Az eljárás a tárgyalás megkezdése után is felfüggeszthető [169. §, 182. § (2) bek.]. Ha a bíróság az eljárást a vádlott ismeretlen helyen vagy külföldön tartózkodása, illetőleg a bűncselekmény elkövetése után bekövetkezett elmebetegsége miatt függeszti fel, elkobzást vagy vagyon-elkobzást rendelhet el.

Határozatok tárgyaláson kívül

208. § (1) A tárgyalás elnapolása után, ha szükséges, a bíróság tanácsülésen is határozhat az ügy áttételéről, az eljárás felfüggesztéséről vagy megszüntetéséről, valamint az előzetes letartóztatásról, a lakhelyelhagyási tilalomról vagy az ideiglenes kényszergyógykezelésről.

(2) Ha a vádlott a tárgyalás elnapolása után ismeretlen helyre távozik, a tanács elnöke a 182. § (2) bekezdése szerint jár el.

A vád elejtése és módosítása

209. § (1) Az ügyész a bizonyítás eredményéhez képest a 212. § (6) bekezdése szerinti tanácsülésig a vádat elejtheti; a vád elejtését indokolni köteles.

(2) Ha az ügyész úgy látja, hogy a vádlott más bűncselekményben bűnös, vagy más bűncselekményben is bűnös, mint amely miatt vádat emelt, a 212. § (6) bekezdése szerinti tanácsülésig a vádat megváltoztatja, illetőleg kiterjeszti vagy pótvádirat benyújtása végett a tárgyalás elnapolását indítványozza.

(3)²⁹² A vád megváltoztatása, illetőleg kiterjesztése esetén a bíróság a tárgyalást a védelem előkészítése érdekében elnapolhatja; erre nézve az ügyészt, a vádlottat és a védőt meghallgatja. Ugyanígy jár el akkor is, ha megállapítja, hogy a tárgyalás adatai alapján a bűncselekmény a vádnál súlyosabban minősülhet.

²⁹¹ A 207. § (3) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 80. §-ának (3) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(3) Az eljárás a tárgyalás megkezdése után is felfüggeszthető [169. §, 182. § (2) bek.]. Ha a bíróság az eljárást a vádlott ismeretlen helyen vagy külföldön tartózkodása, illetőleg a bűncselekmény elkövetése után bekövetkezett elmebetegsége miatt függeszti fel, elkobzást rendelhet el, vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezheti.”

²⁹² A 209. § (3) bekezdése az 1989: LV. törvény 3. §-ával megállapított szöveg.

(4)²⁹³ A bíróság azzal a bűncselekménnyel kapcsolatban, amelyre a vádat kiterjesztették, az eljárást kivételesen elkülönítheti.

(5) Ha a megváltoztatott, illetőleg kiterjesztett vád elbírálása a 33. § (2)—(3) bekezdésében meghatározott okból más bírósághoz tartozik, az ügyet — a területén működő ügyész útján — e bírósághoz kell áttenni.

*Kényszergyógykezelés elrendelésének indítványozása*²⁹⁴

210. § Ha az ügyész a tárgyaláson indítványozza a vádlott kényszergyógykezelésének elrendelését, a 209. § (3) bekezdését kell megfelelően alkalmazni.

Polgári jogi igény érvényesítése

211. § A magánfél, illetőleg az ügyész a polgári jogi igényt a vádlottal szemben a 212. § (6) bekezdése szerinti tanácsülésig terjesztheti elő.

*A szülői felügyelet megszüntetésének indítványozása*²⁹⁵

211/A. §²⁹⁵ Az ügyész a vádlott szülői felügyeleti jogának megszüntetését a 212. § (6) bekezdése szerinti tanácsülésig indítványozhatja.

Perbeszéd és felszólalások

212. § (1) A bizonyítási eljárás lefolytatása után, ha bizonyítási indítványt nem tettek, vagy azt a bíróság elutasította, a tanács elnöke a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánítja. Ezután az ügyész tartja meg vádbeszédét. Indokolt indítványt terjeszt elő arra, hogy a bíróság

a) a vádlottat milyen tények alapján, milyen bűncselekményben mondja ki bűnösnek;

b) milyen büntetést szabjon ki, de a büntetés meghatározott mértékére nem tehet indítványt;

c) milyen egyéb rendelkezéseket tegyen.

(2) Az ügyész után a sértett, a magánfél és az egyéb érdekelt felszólalhatnak. Ennek során a sértett a vádlott bűnösségéről, a magánfél a polgári jogi igényről nyilatkozhat, az egyéb érdekelt pedig az 57. §-ban meghatározott körben indítványt tehetnek.

(3) A felszólalások után a védőbeszéd következik. Ha a vádlott érdekében több védő jár el, a védőbeszédet — meg egyezésük szerint — egyikük tartja.

²⁹³ A 209. § (4) bekezdése a Magyar Közlöny 1973. augusztus 5-i, 52. számában közzétett helyesbítésnek megfelelő szöveg.

²⁹⁴ Az alcímet és a 210. §-t az 1989: LV. törvény 4. §-a állapította meg.

²⁹⁵ Az alcímet és a 211/A. §-t az 1987: IV. törvény 38. §-a iktatta be.

(4) A perbeszédre és a felszólalásokra válaszoknak van helye.

(5) Az utolsó szó joga a vádlottat illeti.

(6) A perbeszéd és a felszólalások után a bíróság határozatának meghozatala céljából tanácsulást tart.

(7)²⁹⁶ Ha a bíróság az ügydöntő határozat meghozatala előtt azt állapítja meg, hogy a vád tárgyává tett cselekmény a vádirati minősítéstől eltérően minősülhet, a tárgyalást a védelem előkészítése érdekében elnapolhatja, erre nézve az ügyészt, a vádlottat és a védőt meghallgatja.

Az eljárást megszüntető végzés

213. § (1) A bíróság az eljárást megszünteti,

*a)*²⁹⁷ ha büntethetőséget megszüntető ok (Btk. 32. §) áll fenn,

*b)*²⁹⁸ ha a vádlott a cselekménye társadalomra veszélyességének csekély foka miatt nem büntethető (Btk. 28. §), továbbá, ha az eljárás lefolytatásához szükséges magánindítvány, feljelentés vagy kívánság hiányzik és a hiányt nem pótolták, illetőleg az már nem pótolható,

c) ha a cselekményt már jogerősen elbírálták,

d) az olyan bűncselekmény miatt, amelynek a vád tárgyává tett jelentősebb súlyú bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége,

e) ha a bíróság a büntetés kiszabását mellőzi,

f) ha az ügyész a vádat elejtette [209. § (1) bek.].

(2)²⁹⁹ Az eljárást megszüntető végzésben a bíróság elkobzást vagy vagyonelkobzást rendelhet el, és az (1) bekezdés *a)* pontja, továbbá — amennyiben a Btk. 71. §-át alkalmazza — *b)* pontja, valamint *d)* pontja esetén a polgári jogi igényt érdemben elbírálhatja.

(3) Az eljárást megszüntető végzés rendelkező része tartalmazza

a) a vádlott előzetes fogva tartására vonatkozó adatokat,

b) annak a bűncselekménynek a megjelölését, amely miatt vádat emeltek, továbbá az eljárás megszüntetéséről szóló rendelkezést,

c) a jogszabályon alapuló egyéb rendelkezéseket.

²⁹⁶ A 212. § (7) bekezdését az 1999: CX. törvény 85. §-a iktatta be.

²⁹⁷ A 213. § (1) bekezdésének *b)* pontja az 1979: 5. törvényerejű rendelet 3. §-ának megfelelően módosított szöveg.

²⁹⁸ A 213. § (1) bekezdésének *b)* pontja az 1979: 4. törvényerejű rendelet 23. §-ával megállapított szöveg.

²⁹⁹ A 213. § (2) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 80. §-ának (4) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(2) Az eljárást megszüntető végzésben a bíróság elkobzást rendelhet el, továbbá — a vádlott halála kivételével — vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezhet, és az (1) bekezdés *a)* pontja, továbbá — amennyiben a Btk. 71. §-át alkalmazza — *b)* pontja, valamint *d)* pontja esetén a polgári jogi igényt érdemben elbírálhatja.”

(4) Az eljárást megszüntető végzés indokolásának tartalmára a 220. § (3) bekezdésének és a 221. § (1) bekezdésének rendelkezései értelemszerűen irányadók.

Ítélet

214. § (1) A bíróság ítélettel határoz, ha a vádlottat bűnösnek mondja ki vagy felmenti.

(2)³⁰⁰ A bíróság a vádlottat bűnösnek mondja ki, ha megállapította, hogy bűncselekményt követett el és büntethető; ebben az esetben büntetést szab ki, kivéve, ha önálló intézkedésként kényszergyógyítását rendeli el (Btk. 76. §) vagy végzéssel próbára bocsátja (214/A. §).

(3) A bíróság a vádlottat a vád alól felmenti, ha

a) a vád tárgyává tett cselekmény nem bűncselekmény, vagy azt nem a vádlott követte el;

b) nincs bizonyítva bűncselekmény elkövetése, illetőleg az, hogy a bűncselekményt a vádlott követte el;

*c)*³⁰¹ büntethetőségét kizáró ok áll fenn, kivéve a cselekmény társadalomra veszélyességének csekély fokát és a magánindítvány hiányát.

(4)³⁰² A (3) bekezdés *c)* pontja esetén a bíróság kényszergyógykezelést, elkobzást és vagyonelkobzást rendelhet el, és a polgári jogi igényt érdemben elbírálhatja.

A próbára bocsátás³⁰³

214/A. § (1) A bíróság végzésben határoz, ha a bűncselekmény elkövetésének megállapítása mellett a vádlottat próbára bocsátja (Btk. 72. §). Ha a bíróság a vádlottat pártfogó felügyelet alá helyezi, a végzés tartalmazza a bíróság által megállapított magatartási szabályokat is.

(2)³⁰⁴ A bíróság a végzésben elkobzást és vagyonelkobzást rendelhet el, és a polgári jogi igényt érdemben elbírálhatja.

(3) A vádlottat kötelezni kell a bünygi költség viselésére.

³⁰⁰ A 214. § (2) bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 24. §-ával megállapított szöveg.

³⁰¹ A 214. § (3) bekezdésének *c)* pontja az 1979: 4. törvényerejű rendelet 24. §-ával megállapított szöveg.

³⁰² A 214. § (4) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 81. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(4) A (3) bekezdés *c)* pontja esetén a bíróság kényszergyógykezelést és elkobzást rendelhet el, vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezhet, és a polgári jogi igényt érdemben elbírálhatja.”

³⁰³ Az alcímet és a 214/A. §-t az 1979: 4. törvényerejű rendelet 25. §-a iktatta be.

³⁰⁴ A 214/A. § (2) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 81. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(2) A bíróság a végzésben elkobzást rendelhet el, vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezhet, és a polgári jogi igényt érdemben elbírálhatja.”

*A bűnösség megállapítása büntetés kiszabásának
mellőzésével³⁰⁵*

214/B. §

A polgári jogi igény elbírálása

215. § (1) A polgári jogi igényt az ítéletben vagy az ügydöntő végzésben lehetőleg érdemben kell elbírálni. Ha ez az eljárás befejezését jelentékenyen késleltetné, a bíróság az ügydöntő határozatában a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasíthatja.

(2) Ha a polgári jogi igény érvényesítése során eltérő indítványt, illetőleg kérelmet terjesztenek elő, a bíróság — a magasabb összegű igénykorlátain belül — valamennyi indítványt, illetőleg kérelmet elbírálja.

A szülői felügyeleti jog megszüntetése³⁰⁶

215/A. § Ha az ügyész a vádlott szülői felügyeleti jogának megszüntetését indítványozza, a bíróság

a) a vádlott szülői felügyeleti jogát az ítéletben megszünteti, ha a szülői felügyelet megszüntetésének a Csjt.³⁰⁷ 88. §-ának (1) bekezdésében meghatározott feltétele fennáll; és e cselekmény miatt a vádlott bűnösségét megállapítja;

b) az a) pontban meghatározott feltétel hiányában az indítványt elutasítja;

c) a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja, ha az indítvány elbírálása az eljárás befejezését jelentékenyen késleltetné, vagy az indítványnak a büntetőeljárásban való érdemi elbírálását más körülmény kizárja.

A szabálysértés elbírálása

216. § (1) A bíróság a szabálysértést elbírálja, ha

a) a vád tárgyává tett bűncselekménnyel összefüggő szabálysértés elbírálását az ügyész a vádiratban indítványozta;

b) a tárgyalás eredményéhez képest úgy látja, hogy a vád tárgyává tett cselekmény szabálysértés, és ezért a vádlottat a vád alól felmenti.

(2) A bíróság az eljárást megszünteti az olyan szabálysértés miatt, amelynek a vád tárgyává tett bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége.

(3)³⁰⁸ Az (1) bekezdés b) pontja esetében a bíróság elkobzást rendelhet el, és a polgári jogi igényt érdemben elbíráhatja.

A bűnügyi költség viselése

217. § (1) A bíróság a vádlottat a bűnügyi költség viselésére kötelezi, ha őt bűnösnek mondja ki, vagy szabálysértés elkövetéséért a felelősségét megállapítja. Ez a rendelkezés nem vonatkozik arra a bűnügyi költségre, amelynek viselésére e törvény alapján mást kell kötelezni.

(2) A vádlottat csak azzal a cselekménnyel, illetőleg a tényállással azzal a részével kapcsolatban felmerült bűnügyi költség viselésére lehet kötelezni, amelyre bűnösségét vagy felelősségét megállapították. Nem lehet kötelezni annak a bűnügyi költségnek viselésére, amely — nem az ő mulasztása folytán — szükségtelenül merült fel.

(3) A bíróság a bűncselekmény súlyához képest aránytalanul nagy bűnügyi költség egy részének megfizetése alól a vádlottat kivételesen mentesítheti.

(4) A bíróság a bűnösnek kimondott vádlottakat külön-külön vagy egyetemlegesen kötelezi a bűnügyi költség viselésére. Nincs helye egyetemleges kötelezésnek, ha a bűnügyi költség, illetőleg annak egy része vádlottak szerint elkülöníthető.

218. § (1)³⁰⁹ Az állam viseli a 120. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott bűnügyi költséget, ha a bíróság a vádlottat felmenti, az eljárást megszünteti vagy szabálysértés miatt a felelősségét nem állapítja meg, továbbá azt a költséget is, amely annak kapcsán merült fel, hogy a vádlott a magyar nyelvet nem ismeri, illetve azt a költséget, amelynek viselésére a bíróság a vádlottat a 217. § (2)—(3) bekezdése alapján nem kötelezte.

(2) A bíróság — az eset körülményeitől függően — kötelezheti a vádlottat a bűnügyi költségnek vagy egy részének megfizetésére, ha megállapítja, hogy bűncselekményt követett el, de a büntetőeljárást megszünteti.

(3) A vádlott felmentése vagy a büntetőeljárás megszüntetése esetén is kötelezni kell a vádlottat annak a költségnek a viselésére, amely az ő mulasztása folytán merült fel.

219. § (1) A bíróság — a felmentés esetét kivéve — a kirendelt védő kérelmére kötelezheti a vádlottat, hogy a védő részére a büntető ügyben megbízás esetén felszámítható díjnak megfelelő munkadíjat fizesse meg. A védő ezt a kérelmét legkésőbb a védőbeszédben terjesztheti elő.

³⁰⁵ Az alcímet és a 214/B. §-t az 1987: IV. törvény 39. §-a iktatta be; a 214/B. §-t az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³⁰⁶ Az alcímet és a 215/A. §-t az 1987: IV. törvény 40. §-a iktatta be.

³⁰⁷ Lásd az 1952: IV. törvényt.

³⁰⁸ A 216. § (3) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 81. §-ának (3) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(3) Az (1) bekezdés b) pontja esetében a bíróság elkobzást rendelhet el, elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezhet, és a polgári jogi igényt érdemben elbíráhatja.”

³⁰⁹ A 218. § (1) bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 26. §-ával megállapított szöveg.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazására csak akkor kerülhet sor, ha a bíróság a védő részére kirendelt védői díjat még nem állapított meg.

(3) A magánfél és képviselője készíadásának, valamint az utóbbi díjának megfizetésére a bíróság a vádlottat akkor kötelezi, ha a magánfél által érvényesített polgári jogi igénynek helyt ad. Részbeni helytadás esetén a vádlottat az említett költség arányos részének megfizetésére kell kötelezni; egyébként e költséget a magánfél viseli.

Az ítélet tartalma

220. § (1) Az ítélet rendelkező része tartalmazza

a) a vádlott előzetes fogvatartására vonatkozó adatokat;

b) a vádlott bűnösnek kimondását vagy felmentését;

c)³¹⁰ a jogszabályon alapuló egyéb rendelkezéseket.

(2)³¹¹ Ha a vádlottat bűnösnek mondják ki, az ítélet rendelkező része tartalmazza annak a bűncselekménynek a megjelölését, amelyben bűnösségét megállapították, továbbá a kiszabott büntetést, illetőleg az elrendelt intézkedést, és az ezekkel kapcsolatos egyéb rendelkezéseket is. Felmentés esetében az ítélet rendelkező részének tartalmaznia kell annak a bűncselekménynek a megjelölését, amelynek vádja alól a vádlottat felmentették.

(3) Az ítélet indokolása a 163. § (4) bekezdésében szabályozottakon kívül tartalmazza a vádlott korábbi büntetéseire vonatkozó adatokat, a bizonyítás kiegészítése iránti vagy egyéb indítvány elutasításának okát; amennyiben a bíróság a szakvéleményt nem fogadja el, ennek okait.

Rövidített indokolás és jegyzőkönyv

221. § (1)³¹² Ha a kihirdetés útján közölt ítélet, illetőleg próbára bocsátást kimondó végzés ellen sem az ügyész, sem a vádlott, sem a védő nem jelentett be fellebbezést, az ítélet, illetőleg a végzés indokolásának csupán a rövid tényállást és az alkalmazott jogszabályok megjelölését kell tartalmaznia. A felmentő ítélet indokolásában a tényállás is mellőzhető.

(2) Ha a bíróság ügydöntő határozata első fokon jogerőre emelkedik, rövidített jegyzőkönyvet lehet készíteni.

Az ügydöntő határozat kihirdetése

222. § (1) Az ügydöntő határozatot meghozatala után nyomban ki kell hirdetni.

³¹⁰ A 220. § (1) bekezdésének eredeti c) pontját hatályon kívül helyezte és a korábbi d) pont jelölését c) pontra módosította az 1979: 4. törvényerejű rendelet 64. §-ának (1) bekezdése.

³¹¹ A 220. § (2) bekezdésének első mondata az 1979: 4. törvényerejű rendelet 27. §-ával megállapított szöveg.

³¹² A 221. § (1) bekezdésének első mondata az 1987: IV. törvény 41. §-ával megállapított szöveg.

(2) Ha az ügy bonyolultsága vagy a határozat nagy terjedelme szükségessé teszi, a határozat meghozatalát és kihirdetését legfeljebb nyolc napra el lehet halasztani.

(3) A határozat kihirdetése után a tanács elnöke megkérdezi a jelen levő fellebbezésre jogosultakat, hogy kíván-e fellebbezni. A fellebbezési nyilatkozatok sorrendje a következő: az ügyész, a magánfél, a vádlott, a védő és az egyéb érdekeltek nyilatkozata.

Egyéb határozatok

223. § (1) Ha az ügydöntő határozat a kihirdetésekor nem emelkedik jogerőre, az előzetes letartóztatásról, az ideiglenes kényszergyógykezelésről és a lakhelyelhagyási tilalomról nyomban határozni kell.

(2)³¹³ Ha a bíróság a terhelttel szemben nem végrehajtható szabadságvesztés mellett alkalmazott kiutasítás mellékbüntetést, és az ügydöntő határozat a kihirdetésekor jogerőre emelkedik, a bíróság a kiutasítás mellékbüntetés végrehajtása érdekében elrendeli a terheltnek az illetékes idegenrendészeti hatósághoz történő előállítását.

(3)³¹⁴ A vádlott felmentése, próbára bocsátása vagy az eljárás megszüntetése esetén az előzetes letartóztatást vagy a lakhelyelhagyási tilalmat meg kell szüntetni, és — szükség esetén — az ideiglenes kényszergyógykezelésről kell határozni.

(4) Az ítélet jogerőre emelkedése esetén a bíróság, ha ennek feltételei fennállnak, lehetőleg azonnal lefolytatja az összbüntetési eljárást.

(5) A fellebbezésre vonatkozó nyilatkozatok megtétele, valamint az (1)—(3) bekezdésben említett határozatok meghozatala után a tanács elnöke a tárgyalást berekeszti.

II. Cím

TÁRGYALÁS A VÉTSÉGI ELJÁRÁSBAN

224. § A vétségi eljárásban az I. cím rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni.

A tárgyaláson részt vevő személyek

225. § (1) Ha az ügyész részvétele a tárgyaláson kötelező, jelenléte nélkül a tárgyalás nem tartható meg.

(2)³¹⁵

³¹³ A 223. § (2) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 45. §-a iktatta be, ezt a rendelkezést az Alkotmánybíróság 19/1999. (VI. 25.) AB határozata megsemmisítette. A (2) bekezdés szövegét 2002. január 1-jével ismételtén a 2001: XXXIX. törvény 101. §-a állapította meg.

³¹⁴ A 223. § eredeti (2)—(4) bekezdésének számozását az 1998: LXXXVIII. törvény 45. §-a (3)—(5) bekezdésre módosította. A (3) — korábbi (2) — bekezdés az 1979: 4. törvényerejű rendelet 28. §-ával megállapított szöveg.

³¹⁵ A 225. § (2) bekezdését az 1994: XCII. törvény 34. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

A vád ismertetése

226. § Ha az ügyész nincs jelen a tárgyaláson, a vádindítványból a vád tárgyává tett cselekmény lényegét a bíróság ismerteti.

A vád kiterjesztése

227. § Ha a vád kiterjesztésének feltételei állnak fenn, és az ügyész nincs jelen a tárgyaláson, erről a bíróság az ügyészt a tárgyalás elnapolása vagy az eljárás elkülönítése mellett értesíti.

Büntető eljárásra utalás

228. § (1) Ha a bíróság megállapítja, hogy az ügybüntető eljárásra tartozik, az ügyet — a tárgyalás megkezdése után is — a bíróság tanácsa elé utalja. Ebben az esetben a tárgyalást előlről kell kezdeni. E határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

(2) A tárgyalás megkezdése után a 90. § (4) bekezdése nem alkalmazható.

A határozat közlése az ügyésszel

229. § Ha a kihirdetés útján közölt ügydöntő határozat ellen a vádlott és a védő nem jelent be fellebbezést, a bíróság azt a tárgyaláson jelen nem levő ügyésszel a rendelkező rész kézbesítése útján közli.

III. Cím

A MEGISMÉTELTELT ELJÁRÁS SZABÁLYAI

230. § Az első fokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezése folytán megismételt eljárásban az I. és a II. cím rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni.

231. § A megismételt eljárásban általában nem járhat el az a bíró, aki a hatályon kívül helyezett határozat meghozatalában részt vett.

232. § A tárgyalás megkezdése után a tanács elnöke ismerteti a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező határozatát, szükség esetén a hatályon kívül helyezett határozatot, majd — az esetleg módosított — vádiratot.

233. § (1) A tanú újabb kihallgatása, illetőleg a szakértő újabb meghallgatása helyett a bíróság előtt korábban tett vallomásról, illetőleg a korábban előterjesztett szakvéleményről készült jegyzőkönyvet fel lehet olvasni.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható, ha a hatályon kívül helyezés azért történt, mert az ítélet megalapozatlanságát nem lehetett kiküszöbölni [262. § (1) bek.].

(3) A (2) bekezdés nem vonatkozik a tényállásnak arra a részére, amelyet az ítélet megalapozatlansága nem érint.

234. § (1) Ha a vádlott terhére fellebbezést nem jelentettek be, a megismételt eljárásban sem lehet a felmentett vádlott bűnösségét megállapítani, illetőleg a hatályon kívül helyezett ítéletben kiszabott büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni.

(2) Az (1) bekezdés nem irányadó, ha a hatályon kívül helyezés a 250. § II. a) — c) pontja alapján történt, vagy ha a megismételt eljárásban új bizonyíték merül fel, és ennek alapján a bíróság olyan új tényt állapít meg, amelynek folytán súlyosabb minősítést kell alkalmazni, vagy jelentős mértékben súlyosabb büntetést kell kiszabni, illetőleg — feltéve, hogy az ügyész a vádat kiterjesztette — a vádlott bűnösségét más bűncselekményben is meg kell állapítani.

(3) A (2) bekezdés esetében sem lehet a vádlott bűnösségét megállapítani, illetőleg súlyosabb büntetést kiszabni, ha a másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét a 237. § (2) bekezdése alapján helyezte hatályon kívül.

(4)³¹⁶ A bíróság a megismételt eljárásban felmerült bűnügyi költségnek vagy egy részének megfizetése alól a vádlottat mentesítheti, ha a megfizetésre kötelezés — az eljárás megismétlésének okára tekintettel — méltánytalan lenne.

X. Fejezet

A MÁSODFOKÚ BÍRÓSÁGI ELJÁRÁS

I. Cím

*A MÁSODFOKÚ BÍRÓSÁGI ELJÁRÁS ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEI**A fellebbezési jog és a fellebbezés hatálya*

235. § (1) Az első fokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a másodfokú bírósághoz.

(2) A fellebbezés az ítélet bármely rendelkezése vagy kizárólag az indokolás ellen is irányulhat.

(3) Fellebbezésnek anyagi jogi vagy eljárásjogi okból van helye.

(4) A fellebbezés az ítélet jogerőre emelkedését abban a részben függeszti fel, amelyet a fellebbezés folytán a másodfokú bíróság felülbírál [236. §, 237. § (1) bek.].

³¹⁶ A 234. § (4) bekezdése az 1987: IV. törvény 42. §-ával megállapított szöveg.

A felülbírálat terjedelme

236. § (1) A másodfokú bíróság — amennyiben a törvény kivételt nem tesz — a fellebbezéssel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírálja, tekintet nélkül arra, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

(2) Ha a vádlott ellen több bűncselekmény miatt emeltek vádat, az ítéletnek csak az a felmentő vagy megszüntető rendelkezése bírálható felül, amely ellen fellebbeztek.

(3)³¹⁷ Ha a fellebbezés kizárólag az ítéletnek a lefoglalás megszüntetésére, a polgári jogi igényre, a szülői felügyeleti jog megszüntetésére vagy a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezése ellen irányul, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak ezt a részét bírálja felül.

237. § (1) Ha az első fokú bíróság ítélete több vádlottról rendelkezik, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak azokra a vádlottakra vonatkozó részét bírálja felül, akiket a fellebbezés érint.

(2) A másodfokú bíróság a fellebbezéssel nem érintett vádlottat felmenti, bűncselekménye enyhébb minősítése folytán törvénysértően súlyos büntetését enyhíti, vagy az első fokú bíróság ítéletének reá vonatkozó részét hatályon kívül helyezi, és vele szemben az eljárást megszünteti, illetőleg az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a fellebbezéssel érintett vádlott tekintetében is ugyanígy határoz.

(3) Az ítélet megalapozatlansága esetén az első fokú bíróságot a (2) bekezdés alkalmazásával akkor lehet új eljárásra utasítani, ha ez a fellebbezéssel nem érintett vádlott felmentését, a bűncselekmény enyhébb minősítése folytán a törvénysértően súlyos büntetés enyhítését vagy az eljárás megszüntetését eredményezheti.

A másodfokú bíróság határozata

238. § A másodfokú bíróság — e törvényben meghatározott esetekben — az első fokú bíróság ítéletét helybenhagyja, megváltoztatja, vagy hatályon kívül helyezi, illetőleg a fellebbezést elutasítja.

Kötöttség az első fokú bíróság ítéletének tényállásához

239. § (1) A másodfokú bíróság a határozatát az első fokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az első fokú bíróság ítélete megalapozatlan.

(2) Az első fokú bíróság ítélete megalapozatlan, ha

a) a tényállás nincs felderítve,

b) a bíróság nem állapított meg tényállást, vagy a megállapított tényállás hiányos,

c) a megállapított tényállás ellentétes az iratok tartalmával,

d) a bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.

Bizonyítás a másodfokú bírósági eljárásban

240. § Az első fokú bíróság ítélete megalapozatlanságának kiküszöbölése végett bizonyításnak akkor van helye, ha a tényállás hiányos, vagy részben nincs felderítve. A bizonyítást csak tárgyaláson lehet felvenni.

A súlyosítási tilalom

241. §³¹⁸ (1) Az első fokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét megállapítani, illetőleg a vádlott büntetését súlyosítani csak akkor lehet, ha a terhére fellebbezést jelentettek be.

(2) Az (1) bekezdés szempontjából a vádlott terhére bejelentett fellebbezésnek azt kell tekinteni, amely bűnösségének megállapítására, cselekményének súlyosabb minősítésére vagy büntetésének súlyosítására irányul.

II. Cím

*A FELLEBBEZÉS ELINTÉZÉSE A BÜNTETTI ELJÁRÁSBAN**A fellebbezésre jogosultak*

242. § Fellebbezésre jogosult

I. a vádlott javára:

a) a vádlott,

b) az ügyész,

c) a védő, a vádlott hozzájárulása nélkül is,

d) a vádlott örököse, a polgári jogi igénynek helyt adó rendelkezés ellen,

e) a kényszergyógykezelés elrendelése ellen — a vádlott hozzájárulása nélkül is — a nagykorú vádlott törvényes képviselője és házastársa;

II. a vádlott terhére:

a) az ügyész,

b) a magánfél, a polgári jogi igényt érdemben elbíráló rendelkezés ellen;

III. az, akivel szemben az ítélet rendelkezést tartalmaz, a reá vonatkozó rendelkezés ellen.

³¹⁷ A 236. § (3) bekezdése az 1987: IV. törvény 43. §-ával megállapított szöveg.

³¹⁸ A 241. § az 1989: LV. törvény 5. §-ával megállapított szöveg.

A fellebbezés bejelentése

243. § (1) Az, akivel az első fokú bíróság az ítéletét kihirdetés útján közli, fellebbezését nyomban bejelentheti, vagy erre háromnapi határidőt tarthat fenn. E határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

(2) A kézbesítés útján közölt ítélet ellen nyolc napon belül lehet fellebbezni.

(3) A nem az ítélet kihirdetésekor bejelentett fellebbezést az első fokú bíróságnál kell írásban benyújtani, vagy jegyzőkönyvbe mondani.

(4)³¹⁹ A (3) bekezdés esetén az ügyész fellebbezéséről a vádlottat és a védőt értesíteni kell.

A fellebbezés visszavonása

244. § (1) A fellebbező a másodfokú bíróság határozathozatal céljából tartott tanácsüléséig fellebbezését visszavonhatja.

(2) Az ügyész fellebbezését az iratok felterjesztése után a másodfokú bíróság területén működő ügyész vonhatja vissza. Ha az ügyész a fellebbezést visszavonja, és más nem fellebbezett, az iratokat nyilatkozatával együtt az első fokú bíróságnak visszaküldi.

(3) A vádlott javára más által bejelentett fellebbezést a fellebbező csak a vádlott hozzájárulásával vonhatja vissza. Ez a rendelkezés az ügyész fellebbezésére nem vonatkozik.

(4) A visszavont fellebbezést nem lehet újból előterjeszteni.

A fellebbezés tartalma és indokolása

245. § (1) A fellebbezésben elő kell adni a fellebbezés okát és célját; a fellebbezési ok téves megjelölése, vagy a fellebbezés egyébként téves volta miatt a fellebbezés érdemi elbírálását nem lehet megtagadni.

(2) A fellebbezésben új tény is lehet állítani, és új bizonyítékokra is lehet hivatkozni.

(3) A fellebbezés írásban részletesen indokolható. Az indokolást az iratok felterjesztéséig az első fokú bíróságnál, az iratok felterjesztése után pedig a másodfokú bíróságnál — legkésőbb a tárgyalást megelőző nyolcadik napon — kell előterjeszteni.

Észrevétel a fellebbezésre

246. § A fellebbezéssel érintettek az iratok felterjesztéséig az első fokú bíróságnál, az iratok felterjesztése után pedig a másodfokú bíróságnál a fellebbezésre észrevételt tehetnek.

³¹⁹ A 243. § (4) bekezdését az 1994: XCII. törvény 14. §-a iktatta be.

Az iratok felterjesztése a másodfokú bírósághoz

247. § (1) A törvényben kizárt, az arra nem jogosulttól származó vagy az elkésett fellebbezést az első fokú bíróság elutasítja.

(2) Ha a fellebbezési határidő valamennyi jogosultra lejárt, a tanács elnöke az iratokat — a másodfokú bíróság területén működő ügyész útján — haladéktalanul, de legkésőbb tizenöt napon belül felterjeszti a másodfokú bírósághoz.

(3) Ha a fellebbezést olyan eljárási szabálysértésre alapították, amelynek körülményei az iratokból nem tűnnek ki, a tanács elnöke erről a felterjesztésben felvilágosítást ad.

(4) A másodfokú bíróság területén működő ügyész az iratokat indítványával vagy egyéb nyilatkozatával nyolc napon belül, különösen bonyolult vagy nagy terjedelmű ügyben tizenöt napon belül megküldi a másodfokú bíróságnak.

*A fellebbezés elintézésének előkészítése*³²⁰

248. § (1) A másodfokú bíróság tanácsának elnöke

a) a tanácsülés, illetőleg a tárgyalás előtt intézkedik — szükség esetén — a hiányok pótlása, az iratok kiegészítése, új iratok beszerzése, az iratoknak az ügyészhez való megküldése vagy a megfelelő felvilágosításnak az első fokú bíróságtól való megszerzése iránt;

b) a fellebbezőt a fellebbezésnek három napon belüli kiegészítésére hívja fel, ha nem lehet megállapítani, hogy az első fokú bíróság eljárását, illetőleg az ítéletet miért tartja sérelmesnek;

c) az iratokat visszaküldi az első fokú bíróságnak, ha a fellebbezéseket visszavonták;

d) az ügyet az érkezésétől számított harminc napon belüli időpontra tanácsülésre (249. §), illetőleg tárgyalásra (255. §) tűzi ki, ha a c) pontban említett intézkedésre nincs szükség;

e)³²¹ kézbesíti a vádlottnak és a védőnek a másodfokú bíróság területén működő ügyész indítványát.

(2)³²² A másodfokú bíróság a tárgyalás előtt tanácsülésen — szükség esetén — bizonyítást rendelhet el.

A fellebbezés elintézése tanácsülésen

249. § A másodfokú bíróság a fellebbezést tanácsülésen intézi el, ha

a) az a törvényben kizárt, nem jogosulttól származik, vagy elkésett és az első fokú bíróság a fellebbezés elutasítását [247. § (1) bek.] elmulasztotta. Ezekben az esetekben a fellebbezést elutasítja;

³²⁰ A 248. § alcímét az 1987: IV. törvény 44. §-a állapította meg.

³²¹ A 248. § (1) bekezdésének e) pontját az 1994: XCII. törvény 15. §-a iktatta be.

³²² A 248. § (2) bekezdését az 1987: IV. törvény 44. §-a iktatta be.

b) a fellebbezés elbírálására nincs hatásköre vagy illetékessége. Ilyenkor az iratokat a fellebbezés elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz teszi át;

c)³²³ az eljárás felfüggesztésének van helye [169. §, 182. § (2) bek.]. Ha a vádlott a bűncselekmény elkövetése után elmebeteggé vált, vagy súlyosan beteg, az eljárás csak akkor függeszthető fel, ha a tárgyalás a vádlott távollétében nem tartható meg;

d) a 250. §-ban felsorolt határozatok hozatalának van helye.

250. § A másodfokú bíróság tanácsülésén

I. hatályon kívül helyezi az első fokú bíróság ítéletét, és az eljárást megszünteti, ha

a) a büntethetőség a vádlott halála, elévülés vagy kegyelem folytán megszűnt;

b) az első fokú bíróság az eljárás lefolytatásához szükséges magánindítvány, feljelentés vagy kívánság hiányában hozott ítéletet;

c) a cselekményt már jogerősen elbírálták;

II. hatályon kívül helyezi az ítéletet, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha

a) a bíróság nem volt törvényesen megalakítva;

b) az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt vagy olyan bíró vett részt, aki nem volt mindvégig jelen a tárgyaláson;

c) a bíróság a hatáskörét túllépte vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el;

d) a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek részvétele a törvény értelmében kötelező;

III. hatályon kívül helyezi az ítéletet és az iratokat az ügyésznek megküldi, ha az első fokú bíróság törvényes vád hiányában járt el és ez az ítéletet lényegesen befolyásolta;

IV. az ítéletnek kizárólag a lefoglalás megszüntetéséről, illetőleg a bűnügyi költségről rendelkező részét helybenhagyja, ha a fellebbezés alaptalan, egyébként az erre vonatkozó rendelkezést megváltoztatja.

251. § (1)³²⁴ A 250. § I. a) pontja, valamint az eljárásnak a vádlott elmebetegsége miatt történt felfüggesztése esetében az első fokú bíróság ítéletének az elkobzásra, vagyonelkobzásra és a polgári jogi igény megállapítására vonatkozó rendelkezését a másodfokú bíróság

a) hatályban tartja, ha ezekben a kérdésekben fellebbezést nem jelentettek be, vagy az ezekre vonatkozó fellebbezés alaptalan;

³²³ A 249. § c) pontjának második mondata az 1999: CX. törvény 86. §-ával megállapított szöveg.

³²⁴ A 251. § (1) bekezdésének bevezető szövege a 2001: CXXI. törvény 81. §-ának (4) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja. 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(1) A 250. § I. a) pontja, valamint az eljárásnak a vádlott elmebetegsége miatt történt felfüggesztése esetében az elsőfokú bíróság ítéletének az elkobzásra, továbbá — az eljárásnak a vádlott halála folytán történt megszüntetését kivéve — a vagyoni előny vagy az elkobzás alá eső érték megfizetésére és a polgári jogi igény megállapítására vonatkozó rendelkezését a másodfokú bíróság”

b) megváltoztatja és a törvénynek megfelelő határozatot hoz, ha az első fokú bíróság határozatában jogszabályt helytelenül alkalmazott.

(2) Ha a másodfokú bíróság a felfüggesztett eljárást folytatja, az (1) bekezdés alapján hozott rendelkezést hatályon kívül helyezheti.

(3) A felmentő ítéletet, illetőleg az ítélet felmentő rendelkezését a 250. § II/d) pontja alapján nem kell hatályon kívül helyezni, ha az ítéletet a vádlott vagy a védő távollétében hozták meg.

252. § (1) A tanács elnöke tanácsülésre tartozó ügyben tárgyalást tűzhet ki, ha úgy látja, hogy a fellebbezés csak tárgyaláson bírálható el.

(2) A tanácsülésen hozható határozatot a másodfokú bíróság tárgyaláson is meghozhatja, ha az ennek alapjául szolgáló okot a tárgyaláson észleli.

Idézés a tárgyalásra

253. § (1) A vádlottat idézni kell, ha a tárgyaláson bizonyítást vesznek fel, vagy ha a bíróság megítélése szerint a jelenléte szükséges.

(2) Ha a megidézett vádlott fogva van, őt a tárgyalásra elő kell állítani.

(3) A vádlottnak az idézést olyan időben kell kiadni, hogy kézbesítése legalább öt nappal a tárgyalás időpontja előtt megtörténjék. Ha a fellebbezést nem az ítélet kihirdetésekor jelentették be, ezt a vádlottal az idézésben közölni kell.

(4) Kötelező védelem esetén a védőt a tárgyalásra idézni kell.

Értesítés a tárgyalásról

254. § (1) Ha a vádlottat nem kell megidézni (253. §), a tárgyalásról értesíteni kell. Ha a vádlott fogva van — a saját vagy a védő kérelmére —, a tárgyalásra elő kell állítani.

(2) A tárgyalásról értesíteni kell az ügyészt, kötelező védelem esetén kívül a védőt, a sértettet, valamint azokat, akik fellebbeztek.

(3) Az értesítést olyan időben kell kiadni, hogy kézbesítése legalább öt nappal a tárgyalás előtt megtörténjék.

(4) Az egy napon tárgyalásra kerülő ügyek jegyzékét a másodfokú bíróságnál legkésőbb a tárgyalást megelőző ötödik napon ki kell függeszteni.

A tárgyalás

255. § (1) A másodfokú eljárásban a IX. fejezet rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) Az ügyész részvétele a tárgyaláson kötelező a Legfelsőbb Bíróság előtt, továbbá, ha részvételét bejelentette. Ebben az esetben az ügyész jelenléte nélkül a tárgyalást nem lehet megtartani.

(3) A megidézett vádlott távollétében a tárgyalás nem tartható meg, kivéve a 192. § (3) bekezdésének eseteit.

(4) A tárgyalást meg lehet tartani, ha arról a vádlottat azért nem lehetett értesíteni, mert lakcímének megváltozását nem jelentette be, vagy az értesítés kézbesítéséről szóló igazolás a tárgyalásig nem érkezett vissza.

(5) A tárgyalás elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

256. § (1) A tárgyaláson a tanács elnöke által kijelölt bírő az ügyet előadja. Ennek során ismerteti az első fokú bíróság ítéletét, a fellebbezést és az arra tett észrevételeket, továbbá az iratok tartalmából mindazt, ami az ügy felülbírálásához szükséges.

(2) A bíróság tagjai, az ügyész, a vádlott, a védő, valamint a sértett az előadás kiegészítését kérhetik.

(3) Az esetleges bizonyítást az ügy előadása után kell felvenni. Ezt követően a 212. § szerint jogosultak perbeszédet tartanak, illetőleg felszólalnak. Perbeszédet először a fellebbező tart. Ha az ügyész is fellebbezett, először ő mondja el perbeszédét.

(4)³²⁵ Ha a másodfokú bíróság az ügydöntő határozat meghozatala előtt azt állapítja meg, hogy a cselekmény az első fokú bíróság által megállapított minősítéstől eltérően minősülhet, a 212. § (7) bekezdésében foglaltaknak megfelelően jár el.

A fellebbezési tárgyaláson hozott határozatok

257. § (1) A másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletének megváltoztatása esetén ítélettel, egyébként végzéssel határoz.

(2) A határozat indokolásának tartalmaznia kell, hogy ki és miért fellebbezett, továbbá a fellebbezés elbírálásának indokait.

258. § (1) Megalapozatlanság [239. § (2) bek.] esetén a másodfokú bíróság

a) a tényállást kiegészíti, illetőleg helyesbíti, ha a hiánytalan, illetőleg a helyes tényállás az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás útján megállapítható; az első fokú bíróság ítéletét az így megállapított tényállás alapján bírálja felül;

b) az első fokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg, ha a felvett bizonyítás alapján a vádlott felmentésének vagy az eljárás megszüntetésének van helye.

(2) Az (1) bekezdés esetében a másodfokú bíróság csak azokkal a tényekkel kapcsolatban értékelheti az első fokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat, amelyekre bizonyítást vett fel.

Az első fokú bíróság ítéletének helybenhagyása

259. § (1) A másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét helybenhagyja, ha a fellebbezés alaptalan és az ítéletet nem kell hatályon kívül helyezni, vagy nem kell, illetőleg — a súlyosítási tilalom miatt — nem lehet megváltoztatni.

(2) A határozat indokolásának a helybenhagyás indokait csupán röviden kell tartalmaznia.

Az első fokú ítélet megváltoztatása

260. § Ha az első fokú bíróság jogszabályt helytelenül alkalmazott, és ítéletét nem kell hatályon kívül helyezni, a másodfokú bíróság az ítéletet megváltoztatja, és a törvénynek megfelelő határozatot hoz.

Az első fokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése

261. § (1) A másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a 250. § II. pontjában fel nem sorolt olyan eljárási szabálysértés történt, amely az ítéletet lényegesen befolyásolta. Ilyennek kell tekinteni különösen, ha az eljárásban részt vevő személyek törvényes jogait nem gyakorolhatták vagy ezek gyakorlását korlátozták, illetőleg ha az első fokú bíróság indokolási kötelezettségének nem tett eleget.

(2) A felmentő ítéletet, illetőleg az ítélet felmentő rendelkezését nem kell hatályon kívül helyezni, ha az (1) bekezdés szerinti eljárási szabálysértés a vádlott vagy a védő törvényes jogait érintette.

262. § (1) A másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a 258. § alapján ki nem küszöbölhető megalapozatlanság a bűnösség megállapítását vagy a büntetés kiszabását lényegesen befolyásolta.

(2) Az ítélet felmentő rendelkezését nem kell hatályon kívül helyezni, ha az ítélet csupán egyéb részben megalapozatlan.

³²⁵ A 256. § (4) bekezdését az 1999: CX. törvény 88. §-a iktatta be.

263. §³²⁶ A másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti, ha a vádlott a cselekménye társadalomra veszélyességének csekély foka miatt nem büntethető (Btk. 28. §), vagy büntethetősége a cselekménye társadalomra veszélyességének megszűnése (Btk. 36. §), vagy a törvényben meghatározott egyéb ok [Btk. 32. § e) pont] folytán megszűnt, továbbá a 213. § (1) bekezdésének d) és e) pontja esetében. Ez esetben a 251. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezéseket is megteheti.

264. § (1) A hatályon kívül helyező végzés indokolásának tartalmaznia kell a hatályon kívül helyezés okát, továbbá a másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatását.

(2) A másodfokú bíróság elrendelheti, hogy az ügyet az első fokú bíróság másik tanácsa vagy — kivételesen — más bíróság tárgyalja.

(3) Ha a vádlott előzetes letartóztatásban van, illetőleg ideiglenes kényszerorvoskezelését rendelték el, a másodfokú bíróság határoz ennek fenntartásáról vagy megszüntetéséről.

(4) Ha a hatályon kívül helyezés folytán nyomozásra kerül sor, ennek lefolytatására a pótnyomozás szabályai irányadók.

A polgári jogi igény

265. § (1) Ha a másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletének kizárólag a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezését bírálja felül és a fellebbezést alaposnak találja, az ítéletnek ezt a részét megváltoztatja. Ha a polgári jogi igény érdemi elbírálása az eljárást késleltetné, az első fokú bíróság ítéletének erre vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezi, és a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja. Ha a fellebbezés alaptalan, az első fokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

(2) A másodfokú bíróság a polgári jogi igényt akkor is elbírálhatja érdemben, ha az ügyész fellebbezése alapján az első fokú bíróság ítéletének azt a rendelkezését bírálja felül, amellyel a polgári jogi igényt egyéb törvényes útra utasította.

*A szülői felügyeleti jog megszüntetése*³²⁷

265/A. § A 265. § rendelkezései értelemszerűen irányadók, ha a másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletének kizárólag a szülői felügyeleti jog megszüntetésére vonatkozó rendelkezését bírálja felül.

³²⁶ A 263. § (1) bekezdésének első mondata az 1979: 4. törvényerejű rendelet 30. §-ával megállapított szöveg.

³²⁷ Az alcímet és a 265/A. §-t az 1987: IV. törvény 45. §-a iktatta be.

A bűnügyi költség

266. § (1) A másodfokú bíróság határozatában megállapítja a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget, és szükség esetén rendelkezik annak viseléséről.

(2) A bíróság a bűnösnek kimondott vádlottat mentesítheti a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségnek vagy egy részének megfizetése alól, ha a vádlott vagy a védő fellebbezése eredményes volt.

Intézkedések a fellebbezés elintézése után

267. § (1) A fellebbezés elintézése után a másodfokú bíróság az ügy iratait határozatának kiadmányaival és a tárgyalási jegyzőkönyvvel együtt visszaküldi az első fokú bíróságnak.

(2) Az első fokú bíróság gondoskodik a másodfokú bíróság határozatának kézbesítés útján közléséről, illetőleg a vádlott és a védő részére kézbesítéséről.

(3)³²⁸ Ha a másodfokú bíróság a vádlottat távollétében részesítette megrovásban (Btk. 71. §), ennek foganatosításáról az első fokú bíróság tanácsának elnöke gondoskodik.

267/A. §³²⁹ (1)³³⁰ Ha az egyéb érdekelt az első fokú bíróság ítéletének elkobzást, illetve vagyoneklobzást elrendelő rendelkezése ellen fellebbezést jelentett be, és a másodfokú bíróság e fellebbezés vagy bármely más fellebbezés alapján az első fokú bíróság — az egyéb érdekelt tulajdonjogát érintő — elkobzást vagy vagyoneklobzást kimondó rendelkezését

a) nem változtatta meg, és nem helyezte hatályon kívül, a másodfokú bíróság az iratokat az egyéb érdekelt tulajdonjogra vonatkozó igényének elbírálására első fokon hatáskörrel és illetékességgel rendelkező polgári ügyben eljáró bíróságnak küldi meg,

³²⁸ A 267. § (3) bekezdése az 1979: 5. törvényerejű rendelet 3. §-ának megfelelően módosított szöveg.

³²⁹ A 267/A. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 46. §-a iktatta be.

³³⁰ A 267/A. § (1) és (2) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 81. §-ának (5) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg:

„(1) Ha az egyéb érdekelt az első fokú bíróság ítéletének elkobzást elrendelő rendelkezése ellen fellebbezést jelentett be, és a másodfokú bíróság e fellebbezés vagy bármely más fellebbezés alapján az első fokú bíróság — az egyéb érdekelt tulajdonjogát érintő — elkobzást kimondó rendelkezését

a) nem változtatta meg, és nem helyezte hatályon kívül, a másodfokú bíróság az iratokat az egyéb érdekelt tulajdonjogra vonatkozó igényének elbírálására első fokon hatáskörrel és illetékességgel rendelkező polgári ügyben eljáró bíróságnak küldi meg,

b) megváltoztatta ugyan, de az elkobzást nem mellőzte, az első fokú bíróság a másodfokú bíróság határozatának az egyéb érdekelt részére történő közléséről az egyéb érdekeltnek az 57. § (3) bekezdésében írt jogára való tájékoztatással gondoskodik.

(2) Ha az egyéb érdekelt tulajdonjogát érintő elkobzást a másodfokú bíróság rendeli el, a határozat rendelkező részének tartalmaznia kell az egyéb érdekelt 57. § (3) bekezdésében írt jogára történő tájékoztatást.”

b) megváltoztatta ugyan, de az elkobzást, illetve a vagyonelkobzást nem mellőzte, az első fokú bíróság a másodfokú bíróság határozatának az egyéb érdekelt részére történő közléséről az egyéb érdekeltnek az 57. § (3) bekezdésében írt jogára való tájékoztatással gondoskodik.

(2) Ha az egyéb érdekelt tulajdonjogát érintő elkobzást vagy vagyonelkobzást a másodfokú bíróság rendeli el, a határozat rendelkező részének tartalmaznia kell az egyéb érdekelt 57. § (3) bekezdésében írt jogára történő tájékoztatást.

(3) Az (1) bekezdés esetén a polgári perben eljáró első fokú bíróság az egyéb érdekelt tulajdonjogi igényét az egyéb érdekeltnek a büntetőeljárás során bejelentett fellebbezése keretei között, a Polgári perrendtartás tulajdonjogi perekre vonatkozó szabályai szerint bírálja el.

III. Cím

A VÉGZÉS ELLENI FELLEBBEZÉS A BÜNTETTI ELJÁRÁSBAN

268. §³³¹ Tárgyalás alapján hozott eljárást megszüntető (213. §), illetve a próbára bocsátó (214/A. §) végzés elleni fellebbezés esetén az I—II. cím rendelkezései irányadóak. Egyéb végzés elleni fellebbezés esetén az I—II. cím rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni.

269. § (1) Az első fokú bíróság végzése ellen fellebbezésnek van helye, ha azt e törvény nem zárja ki.

(2) A végzés fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható, kivéve, ha a fellebbezés halasztó hatályát e törvény kimondja. Kivételesen indokolt esetben a végzés végrehajtását mind az első fokú, mind a másodfokú bíróság felfüggesztheti.

(3) Ha az első fokú bíróság a végzést kihirdetés útján közli, a fellebbezést a kihirdetéskor be kell jelenteni.

(4) A másodfokú bíróság a végzés elleni fellebbezést bizonyítás felvétele esetében tárgyaláson, egyébként tanácsulésen intézi el.

IV. Cím

A FELLEBBEZÉS ELINTÉZÉSE A VÉTSÉGI ELJÁRÁSBAN

270. § (1) E cím rendelkezései a másodfokú eljárásra akkor irányadók, ha az első fokú bíróság a vétségi eljárás szabályait alkalmazta.

(2) Vétségi eljárásban az I—III. cím rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni.

271. § Az első fokú bíróság ítélete megalapozatlanságának kiküszöbölése érdekében bizonyításnak akkor van helye, ha a tényállás nincs felderítve vagy hiányos.

272. § (1) Ha a bíróság az ítéletet az ügyésszel a rendelkező rész kézbesítése útján közli (229. §), az ügyész a fellebbezését három napon belül jelentheti be.

(2) Az ügyész az iratokat indítványával vagy egyéb nyilatkozatával nyolc napon belül küldi meg a másodfokú bíróságnak.

(3) A másodfokú bíróság tanácsának elnöke az ügyet indokolás nélküli határozattal büntetti eljárásra utalja, ha az büntetti eljárásra tartozik.

273. § A másodfokú bíróság tanácsulésen intézi el a)³³²

b) a tárgyalás alapján hozott megszüntető végzés elleni fellebbezést.

274. § (1) Megalapozatlanság [239. § (2) bek.] esetében a másodfokú bíróság az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás alapján az első fokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg; ennek során a bizonyítékokat a 258. § (2) bekezdésében foglalt korlátozás nélkül értékelheti.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható, ha ennek folytán olyan vádlott bűnösségét kellene megállapítani, akit az első fokú bíróság felmentett, vagy akivel szemben az eljárást megszüntette.

275. § (1)³³³ Az ítélet hatályon kívül helyezésének³³⁴ a 262. § (1) bekezdése alapján akkor van helye, ha a megalapozatlanság kiküszöbölése esetén olyan vádlott bűnösségét kellene megállapítani, akit az első fokú bíróság felmentett, vagy akivel szemben az eljárást megszüntette.

(2) Ha a másodfokú bíróság a megismételt eljárásnak a büntetti eljárás szabályai szerinti lefolytatására lát alapot, erre az első fokú bíróságot a hatályon kívül helyező végzésben utasítja.

³³¹ A 268. § első mondata az 1979: 4. törvényerejű rendelet 31. §-ával megállapított szöveg.

³³² A 273. § a) pontját az 1979: 4. törvényerejű rendelet 64. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³³³ A 275. § (1) bekezdése az 1987: IV. törvény 46. §-ával megállapított szöveg.

³³⁴ A szövegből a „a 261. § (1) bekezdése alapján akkor van helye, ha az első fokú bíróság ítélete nem merítette ki a vádat,” szövegrészt az Alkotmánybíróság 49/1998. (XI. 27.) AB határozata megsemmisítette.

V. Cím³³⁵

KIFOGÁS

275/A. § (1) A másodfokú eljárásban hozott olyan, nem ügydöntő végzés ellen, amely ellen az első fokú eljárásban fellebbezésnek lenne helye, kifogás emelhető. Ha a másodfokú bíróság a végzést kihirdetés útján közli, a kifogást a kihirdetésekor be kell jelenteni. Egyébként a kifogás bejelentésének határidejére a 243. § (2) bekezdése irányadó.

(2) Az elmulasztott határidő utolsó napjától számított tizenöt nap elteltével igazolásnak nincs helye.

(3) A bíróság a végzést a kifogás alapján maga is megváltoztathatja. Ha a kifogásnak a megtámadott végzést hozó tanács nem ad helyt, a kifogást a bíróságnak ugyanazon a fokon eljáró másik tanácsa — a végzés elleni fellebbezésre vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával — tanácsülésein bírálja el. E határozat ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

(4) A végzés a kifogásra tekintet nélkül végrehajtható, kivételesen indokolt esetben azonban a végzés végrehajtását a kifogást elbíráló tanács felfüggesztheti.

XI. Fejezet

A PERÚJÍTÁS

A perújítás okai

276. § (1) A bíróság jogerős ítéletével elbírált cselekmény (alapügy) esetén perújításnak van helye, ha

a) az alapügyben akár felmerült, akár fel nem merült tényre vonatkozó olyan új bizonyítékot hoznak fel, amely valószínűvé teszi, hogy

1. a terheltet fel kell menteni, lényegesen enyhébb büntetést kell kiszabni, vagy a büntetőeljárást meg kell szüntetni,
2. a terhelt bűnösségét meg kell állapítani vagy lényegesen súlyosabb büntetést kell kiszabni;

b) a terhelttel szemben ugyanazon cselekmény miatt több ítéletet hoztak;

c) az alapügyben hamis vagy hamisított bizonyítékot használtak fel;

d)³³⁶ az alapügyben a hatóság valamely tagja kötelességét a büntető törvénybe ütköző módon megszegte;

e)³³⁷ az alapügyben az ítéletet a XVII/A. fejezet szerinti eljárásban a terhelt távollétében hozták.

(2) Az (1) bekezdés c) és d) pontja esetében perújításnak csak akkor van helye, ha

a) a perújítási okként megjelölt bűncselekmény elkövetését jogerős ítélet megállapította, vagy ilyen ítélet meghozatalát nem bizonyítottság hiánya zárja ki, és

b) e bűncselekmény a bíróság határozatát befolyásolta.

(3)³³⁸ Perújításnak a terhelt javára helye van akkor is, ha az Alkotmánybíróság a jogerős határozattal lezárt büntetőeljárás felülvizsgálatát elrendelte.

(4)³³⁹ Perújításnak a terhelt terhére csak életében és csak az elévülési időn belül van helye. A perújítást nem zárja ki, hogy a terhelt büntetését végrehajtották, a terhelt javára szóló perújítást pedig az sem, hogy a büntethetősége megszűnt.

(5)³⁴⁰ A 276. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti új bizonyítéknak kell tekinteni

a) a magyar joghatóság alá tartozó személy panasza alapján indult eljárásban a nemzetközi emberi jogi szervek által hozott döntést, ha az törvénysértés miatt állapította meg a nemzetközi jogi kötelezettség megsértését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének a magyar állam nemzetközi szerződésben alávetette magát,

b) a Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozatát.

(6) Az (5) bekezdésben meghatározott okok miatt perújításnak csak a terhelt javára van helye. A perújítást csak a nemzetközi emberi jogi szerv határozatának közlésétől, illetve a jogegységi határozat közzétételétől számított hat hónapon belül lehet kezdeményezni.

A perújítási indítvány és kérelem

277. § (1) Az ügyész mind a terhelt javára, mind a terhére indítványozhat perújítást. Ha bármely hatóság vagy hivatalos személy hivatali hatáskörében olyan körülményről szerez tudomást, amelynek alapján perújítást lehet indítványozni, köteles erről az alapügyben eljáró első fokú bíróság területén működő ügyészt értesíteni.

(2) A terhelt javára perújítási kérelmet terjeszthet elő:

a) a terhelt,

b) a védő, kivéve, ha a terhelt ezt megtiltja,

c) a terhelt halála után egyenesági rokona, testvére vagy házastársa,

d) a terhelt törvényes képviselője, a kényszergyógykezelést elrendelő ítélet ellen.

³³⁸ A 276. § (3) bekezdését az 1992: LXIX. törvény 6. §-ának (1) bekezdése iktatta be.

³³⁹ A 276. § eredeti (3) bekezdésének számozását az 1992: LXIX. törvény 6. §-ának (2) bekezdése (4) bekezdésre módosította.

³⁴⁰ A 276. § (5)–(6) bekezdését az 1999: CX. törvény 90. §-ának (2) bekezdése iktatta be.

³³⁵ Az V. címet és a 275/A. §-t az 1999: CX. törvény 89. §-a iktatta be.

³³⁶ A 276. § (1) bekezdésének d) pontja az 1989: XXVI. törvény 21. §-ával megállapított szöveg.

³³⁷ A 276. § (1) bekezdésének e) pontja az 1999: CX. törvény 90. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

(3)³⁴¹ A 276. § (1) bekezdésének *e*) pontja alapján abban az esetben lehet perújítást kezdeményezni, ha a terhelt a Magyar Köztársaság területén tartózkodik.

(4)³⁴² A 276. § (3) bekezdése alapján az ügyész köteles perújítást kezdeményezni.

A perújítási eljárás

278. § (1)³⁴³ A perújítási kérelmet az alapügyben eljáró első fokú bíróság területén működő ügyésznél kell írásban benyújtani vagy jegyzőkönyvbe mondani. Az ügyész indítványát, illetőleg a kérelmet — nyilatkozatával együtt, harminc napon belül — az alapügyben eljáró első fokú bíróságnak küldi meg. A perújítási kérelemben meg kell jelölni a kérelem okát és bizonyítékait; az ok nem szabatos megjelölése a perújításnak nem akadálya.

(2)³⁴⁴ A perújítási indítvány, illetőleg kérelem megküldése előtt az ügyész, ezt követően a bíróság nyomozást rendelhet el; a bíróság e célból az ügyészt keresi meg. A nyomozásra a VI. fejezet rendelkezései — a perújítási eljárás jellegének megfelelően — értelemszerűen irányadók, az előzetes letartóztatás, ideiglenes kényszergyógykezelés és lakhelyelhagyási tilalom azonban nem rendelhető el.

(3)³⁴⁵ A bíróság a perújítási indítványt, illetőleg a kérelmet tanácsban, tanácsülésen bírálja el.

279. § (1)³⁴⁶ Ha a bíróság a perújítási indítványt, illetőleg kérelmet alaposnak találja, a perújítást elrendeli, és az ügyet tárgyalásra tűzi ki, illetőleg a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz teszi át; egyidejűleg az alapügyben hozott bármely rendelkezés végrehajtását felfüggesztheti, illetőleg félbeszakíthatja vagy a szükséges kényszerintézkedést elrendelheti.

(2) Ha a bíróság a perújítási indítványt, illetőleg a kérelmet alaptalannak találja, azt elutasítja. A határozatot közölni kell az ügyésszel és azzal, aki a perújítási kérelmet előterjesztette.

(3) A felmerült bűnügyi költséget a perújítási indítvány elutasítása esetén az állam, a perújítási kérelem elutasítása esetén a kérelmező viseli.

(4)³⁴⁷ A perújítás elrendelése ellen fellebbezésnek nincs helye, a perújítási indítvány elutasítása miatt az ügyész, a perújítási kérelem elutasítása miatt a kérelmet előterjesztő fellebbezhet.

280. § (1) A perújítás elrendelése esetén a VII. és a IX. fejezet rendelkezéseit a perújítás jellegéből folyó értelemszerű eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A terheltnek a tárgyalásra szóló idézéssel együtt a perújítást elrendelő végzést is kézbesíteni kell; a tárgyaláson a vádirat helyett a perújítással megtámadott ítéletet és a perújítást elrendelő végzést kell ismertetni.

281. § (1) Ha a bíróság — a tárgyalás eredményétől függően — megállapítja, hogy a perújítás alapos, az alapügyben hozott ítéletet egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és új ítéletet hoz; ha pedig a perújítást alaptalannak találja, azt elutasítja.

(2) Ha az alapügyben kiszabott büntetést összbüntetésbe foglalták, és a perújítás alapossága folytán az összbüntetési ítéletet is hatályon kívül kell helyezni, a bíróság az összbüntetési ítéletet is hatályon kívül helyezi, és új összbüntetést szab ki, feltéve, hogy az a 378. § (1) bekezdése szerinti hatáskörét nem haladja meg; ellenkező esetben az iratokat a 378. § (1) bekezdése szerint hatáskörrel rendelkező bírósághoz küldi meg.

(3) Ha a perújítási indítványt, illetőleg kérelmet a terhelt javára terjesztették elő, az ítéletet a hátrányára nem lehet megváltoztatni.

(4) A perújítás elrendelése után hozott határozatok ellen az általános szabályok szerint lehet fellebbezni. A másodfokú bíróság eljárására a X. fejezet rendelkezései irányadók.

282. § Perújítás esetében az érdemben elbírált polgári jogi igényt újból el kell bírálni, ha ezt az ügyész, a terhelt vagy a magánfél indítványozza. Kizárólag a polgári jogi igény kérdésében azonban perújításnak (új eljárásnak) csak a polgári perben eljáró bíróság vagy az igény eldöntésére egyébként hatáskörrel bíró hatóság előtt lehet helye az arra meghatározott feltételek alapján és eljárás szerint.

283. §³⁴⁸ E fejezet rendelkezéseit akkor is megfelelően alkalmazni kell, ha a perújítási indítványt, illetőleg kérelmet az eljárást megszüntető, próbára bocsátó vagy tárgyalás mellőzésével hozott végzés ellen terjesztették elő.

³⁴¹ A 277. § (3) bekezdése az 1987: IV. törvény 47. §-ával megállapított szöveg, amely az 1989: XXXI. törvény 38. §-a (1) bekezdésének megfelelően a „Magyar Népköztársaság” helyett a „Magyar Köztársaság” szövegét tartalmazza.

³⁴² A 277. § (4) bekezdését az 1992: LXIX. törvény 7. §-a iktatta be.

³⁴³ A 278. § (1) bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 32. §-ával megállapított szöveg.

³⁴⁴ A 278. § (2) bekezdése az 1989: XXVI. törvény 22. §-ával megállapított szöveg.

³⁴⁵ A 278. § (1) bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 32. §-ával megállapított szöveg.

³⁴⁶ A 279. § (1) és (2) bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 33. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

³⁴⁷ A 279. § (4) bekezdésének utolsó mondatát az 1979: 4. törvényerejű rendelet 33. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³⁴⁸ A 283. § az 1996: LII. törvény 33. §-ával megállapított szöveg.

XII. Fejezet³⁴⁹

A FELÜLVIZSGÁLAT

Felülvizsgálat kezdeményezése

284. § (1) A bíróság másodfokon felülbírált jogerős ügydöntő határozata, illetőleg a másodfokú bíróság jogerős ügydöntő határozata vagy határozatának meghatározott része ellen felülvizsgálatnak van helye, ha

a) a terhelt felmentésére vagy büntetőjogi felelősségének megállapítására, kényszergyógykezelésének elrendelésére vagy az eljárás megszüntetésére a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor;

b) a bűncselekmény törvénysértő minősítése, vagy más anyagi jogszabálysértés miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

(2) Az (1) bekezdés b) pontja esetén nincs helye felülvizsgálatnak, ha a büntetést a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között szabták ki.

(3)³⁵⁰ A bíróság első fokon jogerős vagy másodfokon felülbírált jogerős ügydöntő határozata, illetőleg a másodfokú bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye akkor is, ha a büntetés végrehajtását a Btk. 90. §-ában foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel.

284/A. § (1) Felülvizsgálati indítvány benyújtására jogosult

I. a terhelt javára:

- a) a terhelt,
- b) az ügyész,
- c) a védő, kivéve, ha a terhelt ezt megtiltja,
- d) a fiataikorú terhelt törvényes képviselője,
- e) a kényszergyógykezelés elrendelése ellen — a terhelt hozzájárulása nélkül is — a nagykorú terhelt törvényes képviselője és házastársa,
- f) a terhelt halála után egyenesági rokona, testvére, házastársa;

II. a terhelt terhére:

- a) az ügyész,
- b) felmentés vagy az eljárás megszüntetése esetén a magánvádló.

(2)³⁵¹ Az (1) bekezdésben felsoroltak felülvizsgálati indítványt nyújthatnak be akkor is, ha a határozat meghozatalára a 250. § II—III. pontjában, valamint a 349/A. §-ban, a 355/A. §-ban vagy a 355/S. § (2) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott okból a felülvizsgálatnak akkor is helye van, ha a jogerős ügydöntő határozatot az első fokú bíróság hozta.

(4)³⁵² Felülvizsgálati indítványt a terhelt terhére a határozat közlésétől számított hat hónapon belül, a 284. § (3) bekezdésében meghatározott okból felülvizsgálati indítványt a határozat jogerőre emelkedésétől számított hat hónapon belül lehet előterjeszteni.

(5) Minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt.

285. § (1) A felülvizsgálati indítvány a Legfelsőbb Bíróság határozathozatal céljából tartott tanácsüléséig visszavonható.

(2) A védő az általa előterjesztett felülvizsgálati indítványt csak a terhelt hozzájárulásával vonhatja vissza.

(3) A felülvizsgálati indítvány visszavonása esetén a bíróság a felülvizsgálati eljárást megszünteti.

A felülvizsgálati eljárás

286. § (1) A felülvizsgálati indítványt a felülvizsgálat okának és céljának megjelölésével az alapügyben eljáró első fokú bíróságnál kell írásban benyújtani.

(2) A bíróság a felülvizsgálati indítványt az alapügy iratával harminc napon belül felterjeszti a Legfelsőbb Bírósághoz.

287. § A felülvizsgálati indítványt a Legfelsőbb Bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsa, ha pedig az a Legfelsőbb Bíróság határozata ellen irányul, a Legfelsőbb Bíróság öt hivatásos bíróból álló tanácsa bírálja el.

287/A. § (1) A tanács elnöke az indítvány előterjesztőjét az indítványnak harminc napon belüli kiegészítésére hívja fel, ha nem lehet megállapítani, hogy a határozatot miért tartja sérelmesnek, vagy ha az indítványban nem felülvizsgálati okra hivatkozott.

(2) A tanács elnöke szükség esetén az indítvány megfogalmazására ügyvédet vagy ügyvédi irodát rendel ki.

(3) Ha a kirendelt ügyvéd vagy ügyvédi iroda az indítványt harminc napon belül nem, vagy hiányosan nyújtja be, rendbírsággal sújtható.

287/B. § A törvényben kizárt, az arra nem jogosulttól származó, az azonos jogosult által ismételten előterjesztett vagy az elkésett indítványt a Legfelsőbb Bíróság elutasítja. A 287/A. § (3) bekezdését kivéve ugyanígy jár el, ha a felülvizsgálati indítványt a felhívás ellenére nem, vagy hiányosan nyújtották be.

³⁴⁹ A XII. fejezetet (284—291/A. §) az 1992: LXIX. törvény 8. §-a állapította meg.

³⁵⁰ A 284. § (3) bekezdését az 1999: CX. törvény 91. §-a iktatta be.

³⁵¹ A 284/A. § (2) bekezdése az 1999: CX. törvény 92. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

³⁵² A 284/A. § (4) bekezdése az 1999: CX. törvény 92. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg.

288. § (1) Ha a felülvizsgálati indítvány elutasításának nincs helye, a tanács elnöke az indítványt az alapügy iratával együtt nyilatkozattétel végett megküldi a Legfőbb Ügyészségnek.

(2) Ha a felülvizsgálati indítványt magánvádas eljárásban hozott határozat ellen nyújtották be, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát csak abban az esetben kell beszerezni, ha az indítványt az ügyész nyújtotta be.

(3) Az ügyész az iratokat nyilatkozatával együtt tizenöt napon belül visszaküldi a Legfelsőbb Bíróságnak.

288/A. § (1) A tanács elnöke az ügyész nyilatkozatát a felülvizsgálati indítvány előterjesztőjének megküldi.

(2) A terhelt részére meg kell küldeni a más által benyújtott felülvizsgálati indítványt, és az arra tett ügyészi nyilatkozatot.

(3) A terhelt részére megküldött indítványt és nyilatkozatot a védőnek is meg kell küldeni.

(4) A magánvádas eljárásban hozott határozat ellen benyújtott felülvizsgálati indítványt és az ügyész nyilatkozatát a magánvádlónak is meg kell küldeni.

(5) A tanács elnöke a felülvizsgálati indítványt és az ügyész nyilatkozatát a jogosultnak azzal küldi meg, hogy a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül észrevételt tehet.

289. § (1) A felülvizsgálati indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

(2) A Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítvány iránya szerint bírálja el, a terhelt terhére kezdeményezett felülvizsgálat esetén azonban a megtámadott határozatot a terhelt javára is megváltoztathatja.

(3) Ha az indítványt a 284. § (1) bekezdésének *a*) pontja alapján terjesztették elő, a *b*) pont alapján is, ha pedig a *b*) pont alapján terjesztették elő, az *a*) pont alapján is felül kell vizsgálni a határozatot.

(4) A Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot a 284/A. § (2) bekezdése alapján akkor is felülvizsgálja, ha a felülvizsgálatot nem ilyen okból kezdeményezték.

(5) A felülvizsgálati indítványnak nincs halasztó hatálya, az indítvány elbírálásáig azonban a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozat végrehajtását felfüggesztheti, vagy félbeszakíthatja.

289/A. § (1) A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt ülésen bírálja el.

(2) A Legfelsőbb Bíróság tanácsülésen határoz, ha

a) a 287/B. § alapján az indítvány elutasításának van helye,

b) az indítványt a 284/A. § (2) bekezdése alapján terjesztették elő.

(3) A tanács elnöke a tanácsülésre tartozó ügyet ülésre utalhatja, ha úgy látja, hogy az indítvány csak ülésen bírálható el.

(4) Az ülést az ügyész és a védő jelenléte nélkül nem lehet megtartani.

(5) Az ülésről a terheltet, a magánvádlót, valamint a 284/A. § I. *d*), *e*) és *f*) pontjában felsorolt jogosultakat értesíteni kell. A fogva levő terheltet elő kell állítani.

(6) Az értesítést olyan időben kell kiadni, hogy a kézbesítése legalább nyolc nappal az ülés előtt megtörténjék. Az ülés megtartásának nem akadály, ha az értesítést azért nem lehetett kézbesíteni, mert a címzett ismeretlen helyen tartózkodik.

290. § (1) Az ülés megnyitása után a tanács elnöke által kijelölt bíró ismerteti a felülvizsgálati indítványt, a megtámadott határozatot és az iratok tartalmából mindazt, ami a felülvizsgálati indítvány elbírálásához szükséges.

(2) Az ügy előadása után az ügyész, a magánvádló, a védő, valamint a 284/A. § I. pontjában felsorolt egyéb jogosultak a felülvizsgálati indítvány keretei között felszólalhatnak. A felszólalások után válasznak van helye. A felszólalás joga utoljára a terheltet illeti.

(3) Az ülés megnyitására, elnapolására, folytonosságára, rendjének fenntartására és a határozat közlésére a VII. és a IX. fejezet rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. Az ülésről jegyzőkönyvet kell készíteni.

A felülvizsgálati eljárás alapján hozott határozat

291. § (1)³⁵³ A Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, és a korábban eljáró bíróságot, illetőleg a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot új eljárásra utasítja, ha

a) a másodfokú bíróság ügydöntő határozatát a 284. § (1) bekezdésében írt anyagi jogi szabálysértéssel hozta, illetőleg a bíróság az ügydöntő határozatban a büntetés végrehajtását a Btk. 90. §-ában foglalt kizáró ok ellenére függesztette fel,

b) a határozat meghozatalára a 250. § II. pontjában, a 355/A. §-ban vagy a 355/S. § (2) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

(2) Ha a hatályon kívül helyezés a 250. § III. pontja, illetve a 349/A. § alapján történt, az iratokat a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező ügyésznek kell megküldeni.

³⁵³ A 291. § (1) bekezdése az 1999: CX. törvény 93. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

(3)³⁵⁴ Az (1) bekezdés *a*) pontja esetében a Legfelsőbb Bíróság maga is hozhat a törvénynek megfelelő határozatot, ha a terhelt felmentésének, a kényszergyógykezelés mellőzésének, az eljárás megszüntetésének, illetőleg enyhébb büntetés kiszabásának vagy enyhébb intézkedés alkalmazásának van helye, valamint, ha a bíróság a büntetés végrehajtását a Btk. 90. §-ában foglalt kizáró ok ellenére függesztette fel. Az (1) bekezdés *b*) pontja esetében a Legfelsőbb Bíróság maga is hozhat a törvénynek megfelelő határozatot, ha az eljárás megszüntetésének van helye.

(4) Ha a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ügydöntő határozatot hatályon kívül helyezi, és a terhelt fogva van, a fogvatartás kérdésében határoz.

(5) A felülvizsgálati eljárás során hozott határozatokra az e fejezetben foglalt eltérésekkel a másodfokú eljárás szabályait kell alkalmazni.

(6)³⁵⁵ A megtámadott határozat hatályon kívül helyezése esetén a megismételt eljárásra a IX. és a X. fejezet rendelkezései az irányadók, a 234. § (2) bekezdésében írt rendelkezések azonban nem alkalmazhatók. Ha a hatályon kívül helyezés a 291. § (1) bekezdésének *a*) pontja alapján azért történt, mert a bíróság a büntetés végrehajtását a Btk. 90. §-ában foglalt kizáró ok ellenére függesztette fel, a megismételt eljárásban a súlyosítási tilalom nem érvényesül.

(7) Ha a Legfelsőbb Bíróság az indítványnak nem ad helyt, a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

(8)³⁵⁶ A felmerült bűnügyi költséget — ideértve a Legfelsőbb Bíróság által az indítvány megfogalmazására kirendelt ügyvéd vagy ügyvédi iroda díját is — a felülvizsgálati indítvány elutasítása esetén — az ügyész által kezdeményezett felülvizsgálat esetét kivéve — az indítvány előterjesztője viseli. Más esetekben a bűnügyi költséget az állam viseli.

291/A. § (1) A felülvizsgálati indítvány elintézése után a Legfelsőbb Bíróság az ügy iratait, határozatának kiadmányaival és az ülésről készült jegyzőkönyvvel együtt, visszaküldi az első fokú bíróságnak. Az első fokú bíróság gondoskodik a Legfelsőbb Bíróság határozatának kézbesítéséről.

(2) Ha a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú bíróságot utasítja új eljárásra, az iratokat a másodfokú bíróság részére küldi meg, és a Legfelsőbb Bíróság határozatát a másodfokú bíróság kézbesíti.

³⁵⁴ A 291. § (3) bekezdésének első mondatát a 2001: XXXI. törvény 34. §-ának (1) bekezdése állapította meg, második mondatát az 1999: CX. törvény 93. §-ának (2) bekezdése iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2001. június 27.

³⁵⁵ A 291. § (6) bekezdésének utolsó mondatát a 2001: XXXI. törvény 34. §-ának (2) bekezdése iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2001. június 27.

³⁵⁶ A 291. § (8) bekezdésének első mondata az 1999: CX. törvény 93. §-ának (3) bekezdésével megállapított szöveg.

XII/A. Fejezet³⁵⁷

JOGORVOSLAT A TÖRVÉNYESSÉG ÉRDEKÉBEN

291/B. §³⁵⁸ A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt javára a törvényesség érdekében jogorvoslatnak van helye, ha

a) a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására vagy kényszergyógykezelésének elrendelésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt,

b) a bűncselekmény törvénysértő minősítése vagy más anyagi jogszabálysértés miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak,

c) a bíróság határozatának meghozatalára a súlyosítási tilalom [234. § (1) bek., 241. §, 354. § (3) bek.] megsértésével került sor,

feltéve, hogy a jogerős ügydöntő határozat más jogorvoslattal nem támadható meg.

291/C. § (1) A törvényesség érdekében jogorvoslat benyújtására a legfőbb ügyész jogosult.

(2) A törvényesség érdekében jogorvoslat kezdeményezésére jogosult

a) a terhelt,

b) a védő,

c) a fiataalkorú terhelt törvényes képviselője,

d) a terhelt halála után egyenes ági rokona, testvére, házastársa,

e) a kényszergyógykezelés elrendelése ellen — a terhelt hozzájárulása nélkül is — a nagykorú terhelt törvényes képviselője és házastársa is.

(3) A (2) bekezdésben felsoroltak a törvényesség érdekében jogorvoslat benyújtása végett a Legfőbb Ügyészséghez fordulhatnak.

(4) Ha bármely hatóság észleli, hogy büntető ügyben a terhelt sérelmére a 291/B. §-ban meghatározott törvénysértés történt, és a jogerős ügydöntő határozat ellen más jogorvoslatra nincs mód, a törvényesség érdekében jogorvoslat megfontolása végett köteles a Legfőbb Ügyészséget tájékoztatni.

291/D. § Ha a 291/C. § (3)—(4) bekezdése szerinti kezdeményezés a 291/B. §-ban foglalt törvényi előfeltételeknek megfelel, a legfőbb ügyész a törvényesség érdekében jogorvoslati indítványt nyújt be a Legfelsőbb Bírósághoz.

291/E. § (1) A jogorvoslati indítványt a Legfelsőbb Bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsa, ha pedig az indítvány a Legfelsőbb Bíróság határozata ellen irányul, a Legfelsőbb Bíróság öttagú tanácsa bírálja el.

³⁵⁷ A XII/A. fejezetet (291/B—291/J. §) az 1999: CX. törvény 94. §-a iktatta be.

³⁵⁸ A 291/B. § a 2001: XXXI. törvény 35. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2001. június 27.

(2) A törvényben kizárt jogorvoslati indítványt a Legfelsőbb Bíróság elutasítja.

291/F. § (1) A jogorvoslati indítványt a megtámadott határozat idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

(2) A jogorvoslati indítványnak nincs halasztó hatálya, a Legfelsőbb Bíróság azonban az indítvány elbírálásáig a megtámadott határozat végrehajtását felfüggesztheti vagy félbeszakíthatja.

(3)³⁵⁹ Ha az indítványt a 291/B. § *a*) pontja alapján terjesztették elő, a *b*) pont alapján is, ha pedig a *b*) pont alapján terjesztették elő, az *a*) pont alapján is felül kell vizsgálni a határozatot.

291/G. § (1) A Legfelsőbb Bíróság a jogorvoslati indítványt ülésen bírálja el.

(2) A Legfelsőbb Bíróság tanácsülésen határoz, ha a 291/E. § (2) bekezdése alapján az indítvány elutasításának van helye. A tanács elnöke a tanácsülésre tartozó ügyet ülésre utalhatja, ha úgy látja, hogy az indítvány csak ülésen bírálható el.

(3) Az ülést az ügyész és a védő jelenléte nélkül nem lehet megtartani.

(4) Az ülésről a terheltet és a 291/C. § (2) bekezdésének *c*)–*e*) pontjában felsorolt jogosultakat értesíteni kell. A fogva levő terheltet az ülésre elő kell állítani.

(5) Az értesítést olyan időben kell kiadni, hogy a kézbesítés legalább nyolc nappal az ülés előtt megtörténjék. Az ülés megtartásának nem akadálya, ha az értesítést azért nem lehetett kézbesíteni, mert a címzett ismeretlen helyen tartózkodik.

291/H. § (1) Az ülés megnyitása után a tanács elnöke által kijelölt bíró ismerteti a jogorvoslati indítványt, a megtámadott határozatot és az iratok tartalmából mindazt, ami a jogorvoslati indítvány elbírálásához szükséges.

(2) Az ügy előadása után az ügyész, a védő és a 291/C. § (2) bekezdésében felsorolt egyéb jogosultak felszólalhatnak, a felszólalás joga utoljára a terheltet illeti.

291/I. § (1)³⁶⁰ A Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, és a korábban eljáró bíróságot új eljárásra utasítja, ha

a) a bíróság az ügydöntő határozatát a 291/B. § *a*) vagy *b*) pontjában írt anyagi jogszabálysértéssel hozta, vagy

b) az ügydöntő határozat meghozatalára a 291/B. § (1) bekezdésének *c*) pontjában írt eljárási szabálysértéssel került sor.

³⁵⁹ A 291/F. § (3) bekezdését a 2001:XXXI. törvény 35. §-ának (2) bekezdése iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2001. június 27.

³⁶⁰ A 291/I. § (1) és (2) bekezdése a 2001:XXXI. törvény 35. §-ának (3) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2001. június 27.

(2) A Legfelsőbb Bíróság maga is hozhat a törvénynek megfelelő határozatot, ha a terhelt felmentésének, a kényszergyógykezelés mellőzésének, az eljárás megszüntetésének, illetőleg enyhébb büntetés kiszabásának vagy enyhébb intézkedés alkalmazásának van helye.

(3) Ha a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ügydöntő határozatot hatályon kívül helyezi, és a terhelt fogva van, a fogvatartás kérdésében határoz.

(4) A jogorvoslati eljárás során hozott határozatokra az e fejezetben foglalt eltérésekkel a másodfokú bírósági eljárás szabályait kell alkalmazni.

(5) Ha a Legfelsőbb Bíróság a jogorvoslati indítványnak nem ad helyt, a megtámadott határozatot a hatályában fenntartja.

(6) A felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

291/J. § (1) A jogorvoslati indítvány elintézése után a Legfelsőbb Bíróság az ügy iratait a határozatának kiadmányaival és az ülésről készült jegyzőkönyvvel együtt visszaküldi annak a bíróságnak, amely a jogorvoslattal megtámadott határozatot hozta. Ez a bíróság gondoskodik a Legfelsőbb Bíróság határozatának kézbesítéséről.

(2) Ha a Legfelsőbb Bíróság az ügydöntő határozatot hozott másodfokú bíróságot új eljárásra utasítja, az iratokat a másodfokú bíróságnak küldi meg.

XII/B. Fejezet³⁶¹

A JOGEGYSÉGI ELJÁRÁS EGYES SZABÁLYAI

291/K. § (1) A jogegységi határozat hozatalára irányuló indítványt — ha azt nem a legfőbb ügyész nyújtotta be — a Legfelsőbb Bíróság jogegységi tanácsának elnöke a jogegységi indítvánnyal érintett bírósági határozat kiadmányával együtt megküldi a legfőbb ügyésznek. A legfőbb ügyész az indítvány kézbesítésétől számított tizenöt napon belül megküldi a jogegységi indítványra tett nyilatkozatát a Legfelsőbb Bíróságnak.

(2) Ha az elvi kérdésben adott iránymutatásból következően a jogegységi határozattal érintett jogerős bírósági határozatnak a terhelt büntetőjogi felelősségét megállapító rendelkezése törvénysértő, a jogegységi tanács a törvénysértő rendelkezést hatályon kívül helyezi, és a terheltet felmenti, illetve az eljárást megszünteti. Ha a terhelt fogva van, a fogvatartást is megszünteti.

(3) A jogegységi tanács a határozatát tizenöt napon belül közli a legfőbb ügyésszel, és azzal a terheltet, akit felmentettek, vagy akivel szemben az eljárást megszüntették. Ha az alapeljárásban a vádat magánvádló képviselte, a határozatot vele is közölni kell.

³⁶¹ A XII/B. fejezetet (291/K. §) az 1999: CX. törvény 95. §-a iktatta be.

HARMADIK RÉSZ KÜLÖN ELJÁRÁSOK

XIII. Fejezet

A FIATALKORÚAK ELLENI BÜNTETŐELJÁRÁS

292. § E törvény rendelkezéseit fiatalkorú [Btk. 107. § (1) bek.] elleni büntetőeljárásban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

293. §³⁶²

Általános rendelkezések

294. § (1) Az eljárást úgy kell lefolytatni, hogy az előmozdítsa a fiatalkorú helyes irányú fejlődését; erre a fiatalkorú jogainak gyakorlásánál is figyelemmel kell lenni.

(2) A büntetőeljárás során — szükség szerint — kezdeményezni kell a fiatalkorú érdekében védő- és óvintézkedés elrendelését, illetőleg a fiatalkorú nevelését, gondozását vagy felügyeletét elmulasztó személlyel szembeni intézkedést.

(3)³⁶³ A tárgyalásról a nyilvánosságot a 11. §-ban meghatározott eseteken kívül is ki kell zárni, ha ez a fiatalkorú érdekében szükséges. A bíróság a tárgyaláson hozott határozatát akkor is nyilvánosan hirdetheti ki, ha a tárgyalásról a nyilvánosságot kizárta.

Az ügyész

295. § (1) Az ügyész jogkörében a felettes ügyész által kijelölt ügyész (a fiatalkorúak ügyésze) jár el.

(2) Fiatalkorúval szemben magánvádnak nincs helye; az 54. § (1) bekezdésében felsorolt bűncselekmények esetében az ügyész jár el.

(3) Az ügyész részvétele az első és a másodfokú bíróság tárgyalásán kötelező.

A bíróság

296. § (1)³⁶⁴ Első fokon büntetési eljárásban és másodfokon — a Legfelsőbb Bíróság kivételével — a bíróság kijelölt tanácsa, vétségi eljárásban első fokon a kijelölt bíró (mint a fiatalkorúak bírósága) jár el.

³⁶² A 293. §-t az 1995: XLI. törvény 29. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³⁶³ A 294. § (3) bekezdése az 1989: XXVI. törvény 24. §-ával megállapított szöveg.

³⁶⁴ A 296. § (1) bekezdése az 1995: XLI. törvény 10. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

(2)³⁶⁵ Az első fokú bíróságon a fiatalkorúak tanácsának elnökét az Országos Igazságszolgáltatási Tanács jelöli ki. A másodfokú bíróságon a fiatalkorúak tanácsának egyik tagja az Országos Igazságszolgáltatási Tanács által kijelölt bíró.

(3)³⁶⁶ Az első fokú bíróságon a fiatalkorúak tanácsának egyik ülnöke pedagógus.

Illetékesség

297. § (1)³⁶⁷ Fiatalkorúak helyi bírósági hatáskörbe tartozó ügyében a megyei bíróság székhelyén levő helyi bíróság, a Fővárosi Bíróság területén pedig a Pesti Központi Kerületi Bíróság jár el. E bíróságok illetékessége a megye, illetőleg a főváros területére terjed ki.

(2)³⁶⁸ A fiatalkorúak bírósága felnőttkorú terhelt ügyét is elbírálja, ha az a fiatalkorú ügyével összefügg.

(3)—(4)³⁶⁹

A védő

298. § (1) A fiatalkorú elleni eljárásban védő részvétele kötelező.

(2)³⁷⁰ A hatóság az alapos gyanú közlésével egyidejűleg védőt rendel ki, ha a fiatalkorú terheltnek nincs meghatalmazott védője.

A törvényes képviselő

299. §³⁷¹ A törvényes képviselő az ügy iratait a nyomozás befejezése után megtekintheti. A nyomozás során is megtekintheti az olyan eljárási cselekményekről készült iratokat, amelyeknél jelen lehetett. Egyébként a törvényes képviselő jelenléti, észrevételezési, felvilágosításkérési, indítványtételi és jogorvoslati jogára a védő jogai irányadók.

³⁶⁵ A 296. § (2) bekezdése az 1999: CX. törvény 96. §-ával megállapított szöveg.

³⁶⁶ A 296. § (3) bekezdése az 1995: XLI. törvény 10. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg.

³⁶⁷ A 297. § (1) bekezdése az 1983: II. törvény 7. §-a (2) bekezdésének megfelelően a „járásbíróság” szövegrész helyett a „helyi bíróság” szövegrészt tartalmazza.

³⁶⁸ A 297. § (2) bekezdése az 1995: XLI. törvény 11. §-ával megállapított szöveg.

³⁶⁹ A 297. § (3)—(4) bekezdését az 1995: XLI. törvény 29. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³⁷⁰ A 298. § (2) bekezdését az 1995: XLI. törvény 12. §-a iktatta be, és egyidejűleg is eredeti szövegének jelölését (1) bekezdésre módosította.

³⁷¹ A 299. § harmadik mondata az 1999: CX. törvény 97. §-ával megállapított szöveg.

300. § (1) A vádirat benyújtásáig a nyomozó hatóság, illetőleg az ügyész, a vádirat benyújtása után pedig a bíróság eseti gondnok kirendelése végett a gyámhatósághoz fordul, ha

a) a törvényes képviselő a bűncselekményt a fiataalkorúval együtt követte el, illetőleg érdekei a fiataalkorú érdekeivel egyébként ellentétesek;

b) a törvényes képviselő jogainak gyakorlásában akadályozva van;

c) a fiataalkorúnak nincs törvényes képviselője vagy nem állapítható meg, hogy ki az.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja esetén a vádirat benyújtásáig az ügyész, a vádirat benyújtása után pedig a bíróság a törvényes képviselőt a büntetőeljárásból az eseti gondnok kirendeléséig kizárhatja.

(3) Az eseti gondnokot a törvényes képviselő jogai illetik meg.

Bizonyítási eszközök

301. § (1) A fiataalkorú egyéniségét, értelmi fejlettségét és életviszonyait jellemző körülmények felderítése érdekében a fiataalkorú gondozóját tanúként kell kihallgatni. Ezek közlésére a 66. §-ban meghatározott mentesség nem terjed ki.

(2)³⁷² A fiataalkorú életkorát közokirattal kell bizonyítani. Környezettanulmányt és a fiataalkorú iskolai vagy munkahelyi jellemzését be kell szerezni.

Az előzetes letartóztatás

302. §³⁷³ (1) Fiataalkorú előzetes letartóztatásának a 92. § (1) bekezdésében megállapított okok esetében is csak akkor van helye, ha ez a bűncselekmény különös tárgyi súlya folytán szükséges.

(2)³⁷⁴ A fiataalkorú előzetes letartóztatását

a) javítóintézetben,

b) büntetés-végrehajtási intézetben vagy rendőrségi fogdában

kell végrehajtani.

(3) A bíróság dönt arról, hogy az előzetes letartóztatást — a fiataalkorú személyiségére vagy a terhére rótt bűncselekmény jellegére tekintettel — hol kell végrehajtani.

³⁷² A 301. § eredeti (2) bekezdését az 1979: 4. törvényerejű rendelet 64. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte, és az eredeti (3) bekezdés jelölését (2) bekezdésre módosította.

³⁷³ A 302. § (1) bekezdése az 1995: XLI. törvény 13. §-ával megállapított szöveg.

³⁷⁴ A 302. § (2)—(5) bekezdését az 1995: XLI. törvény 13. §-a iktatta be, és egyidejűleg az eredeti (2) bekezdés számozását (6) bekezdésre módosította.

(4) Az előzetes letartóztatás tartama alatt a bíróság az előzetes letartóztatás végrehajtásának helyét az ügyész, a terhelt vagy a védő indítványára megváltoztathatja. Erről — a tárgyalás előkészítése során hozott határozatig — az előzetes letartóztatást elrendelő bíróság, azt követően az a bíróság határoz, amelyik előtt a büntetőeljárás folyik.

(5) Ha a fiataalkorú előzetes letartóztatását javítóintézetben hajtják végre, és a fiataalkorú büntetés-végrehajtási intézetben vagy rendőrségi fogdában történő ideiglenes elhelyezéséről a bíróság határoz, a bíróság hatáskörére és illetékességére a (4) bekezdést kell alkalmazni.

(6) Az előzetes letartóztatás foganatosítása során a fiataalkorúakat a felnőttkorúaktól el kell különíteni.

302/A. §³⁷⁵ (1) A vádirat benyújtása előtt a kényszerintézkedésekkel kapcsolatos eljárásban (379/A—379/B. §) a meghallgatás védő távollétében nem tartható meg.

(2) A meghallgatásról a törvényes képviselőt és a gondozót is értesíteni kell.

302/B. §³⁷⁶ A meghallgatáson a törvényes képviselő és a gondozó felszólalhat.

A határozat közlése

303. §³⁷⁷ A határozatot a törvényes képviselővel, az ügydöntő határozatot és a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedésről szóló határozatot a gondozóval is közölni kell.

A vádemelés elhalasztása

303/A. §³⁷⁸ (1) Az ügyész a vádemelés feltételeinek fennállása esetén öt évi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetéssel büntetendő bűncselekmény miatt — a fiataalkorú helyes irányú fejlődése érdekében — a vádemelést egy évtől két évig terjedő időre elhalaszthatja.

(2)—(4)³⁷⁹

(5)³⁸⁰

303/B. §³⁸¹

³⁷⁵ A 302/A. §-t az 1995: XLI. törvény 14. §-a iktatta be.

³⁷⁶ A 302/B. §-t az 1995: XLI. törvény 15. §-a iktatta be.

³⁷⁷ A 303. § az 1995: XLI. törvény 16. §-ával megállapított szöveg.

³⁷⁸ Az alcímet és a 303/A. §-t az 1995: XLI. törvény 17. §-a iktatta be.

³⁷⁹ A 303/A. § (2)—(4) bekezdését az 1998: LXXXVIII. törvény 56. §-ának (3) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³⁸⁰ A 303/A. § (5) bekezdését az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³⁸¹ A 303/B. §-t az 1995: XLI. törvény 18. §-a iktatta be, és az 1998: LXXXVIII. törvény 56. § (3) bekezdése hatályon kívül helyezte.

A tárgyalás

304. § (1) A bíróság elrendelheti, hogy a tárgyalásnak azt a részét, amely a fiatalkorú helyes irányú fejlődését károsan befolyásolhatja, a fiatalkorú távollétében tartsák meg. Az így lefolytatott tárgyalás lényegét a tanács elnöke a fiatalkorúval — legkésőbb a 212. § (6) bekezdésében meghatározott tanácsülés előtt — közli.

(2) A tárgyaláson fel kell olvasni a környezettanulmányt.

*A tárgyalás mellőzése*³⁸²

304/A. § A 353. § (1) bekezdésében felsoroltakon kívül tárgyalás tartását kérheti a törvényes képviselő, a fiatalkorú hozzájárulása nélkül is.

*A tárgyalásról lemondás kizárása*³⁸³

304/B. § A XVII/B. fejezet rendelkezései fiatalkorúval szemben nem alkalmazhatók.

*Javítóintézeti nevelés elrendelése*³⁸⁴

305. § (1)³⁸⁵ A bíróság a javítóintézeti nevelést ítélettel rendeli el, a fiatalkorú bűnösnek kimondását azonban mellőzi.

(2)³⁸⁵ A fiatalkorút kötelezni kell a bűnügyi költség viselésére.

(3)³⁸⁶

A másodfokú bírósági eljárás

306. § (1)–(2)³⁸⁷

(3)³⁸⁸

*A pénzbüntetés átváltoztatása szabadságvesztésre*³⁸⁹

307. § (1) A pénzbüntetésnek, illetőleg a pénzmellék-büntetésnek szabadságvesztésre való átváltoztatásáról a bíróság hivatalból vagy az ügyész indítványára határoz, ha a fiatalkorú nem fizette meg és az behajthatatlan.

(2) Az átváltoztatást kimondó végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

*A javítóintézetből való ideiglenes elbocsátás megszüntetése*³⁹⁰

308. § (1) Ha a javítóintézetből való ideiglenes elbocsátás megszüntetéséről a fiatalkorú ellen indult újabb büntetőeljárásban alkalmazott büntetés vagy intézkedés miatt kell határozni, erre az újabb ügyben eljáró bíróság jogosult.

(2) A bűnügyi költséget az állam viseli, ha a bíróság az ideiglenes elbocsátást nem szünteti meg.

*Egységes intézkedés elrendelése*³⁹¹

308/A. § Több javítóintézeti nevelés helyett egységes intézkedés kiszabására a 378. és 378/A. §-t kell értelemszerűen alkalmazni.

A tanulmányok folytatása a javítóintézetben

309. §³⁹²

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatának utólagos meghatározása

310. §³⁹³

XIV. Fejezet

A MAGÁNVÁDÁS ELJÁRÁS

311. § (1) E törvény rendelkezéseit a magánvád alapján folytatott büntetőeljárásban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A terhelt bűnösségének bizonyítása a magánvádlót terheli.

³⁸² Az alcímet és a 304/A. §-t az 1996: LII. törvény 34. §-a iktatta be.

³⁸³ Az alcímet és a 304/B. §-t az 1999: CX. törvény 98. §-a iktatta be.

³⁸⁴ A 305. § alcímét az 1979: 4. törvényerejű rendelet 37. §-ának (1) bekezdése állapította meg.

³⁸⁵ A 305. § (1) és (2) bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 37. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg.

³⁸⁶ A 305. § (3) bekezdését az 1979: 4. törvényerejű rendelet 37. §-ának (3) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³⁸⁷ A 306. § (1)–(2) bekezdését az 1995: XLI. törvény 29. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³⁸⁸ A 306. § (3) bekezdését az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³⁸⁹ Az alcímet és a 307. §-t az 1979: 4. törvényerejű rendelet 39. §-a állapította meg.

³⁹⁰ Az alcímet és a 308. §-t az 1995: XLI. törvény 19. §-a állapította meg.

³⁹¹ Az alcímet és a 308/A. §-t az 1995: XLI. törvény 20. §-a iktatta be.

³⁹² A 309. §-t az 1979: 11. törvényerejű rendelet 126. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

³⁹³ A 310. §-t az 1979: 11. törvényerejű rendelet 126. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

A magánvádló jogai

312. § (1) A magánvádlót — a sértett jogain felül — a vád képviseletével járó jogok illetik meg, feltéve, hogy e törvény eltérően nem rendelkezik.

(2) Ha az ügyben több sértett van, a megegyezésüktől függ, hogy melyikük jár el magánvádlóként. Megegyezés hiányában a magánvádlót a bíróság jelöli ki.

Az ügyész jogai

313. § (1) Az ügyész az ügy iratait magánvádas eljárásban is megtekintheti, és a tárgyaláson jelen lehet.

(2) Az ügyész a vád képviseletét a magánvádlótól az eljárás bármely szakaszában átveheti; ez esetben a magánvádlót a sértett jogai illetik meg. Ha az ügyész a vád képviseletétől utóbb eláll, a vádat ismét a magánvádló képviseli.

(3) A bíróság az iratokat megküldi az ügyésznek, ha

a) a feljelentés és az iratok alapján olyan bűncselekmény látszik megállapíthatónak, amely miatt a vádat az ügyész képviseli,

b) a bíróság szükségesnek tartja, hogy az ügyész a vád képviseletének átvételét megfontolja,

c) az ügyész a vád képviseletét a személyes meghallgatásra idézés kibocsátása előtt átvette.

(4)³⁹⁴ A (3) bekezdés a) pontja esetén az ügyész a nyomozást elrendeli. Nem kell elrendelni a nyomozást, ha a 127. § (1) bekezdésének b) vagy c) pontjában meghatározott körülmény áll fenn.

(5) Nem kell az ügyész indítványát beszerezni a bíróságok között felmerült hatásköri vagy illetékességi összeütközés, a bíróság kijelölése (34. §), valamint a bíró kizárása [42. § (4) bek.] kérdésében.

Az eljárás megindulása

314. § (1) Az eljárás feljelentés alapján indul meg. Ebben elő kell adni, hogy a feljelentő ki ellen, milyen cselekmény miatt és milyen bizonyítékok alapján kéri a büntető-eljárás lefolytatását. A feljelentést a bíróságon kell írásban vagy szóban megtenni; a szóbeli feljelentést jegyzőkönyvbe kell foglalni.

(2) A nyomozó hatóság a hozzá érkezett feljelentést az illetékes bíróságnak küldi meg. Az ügyész a feljelentést akkor küldi meg a bíróságnak, ha a vád képviseletét nem veszi át.

(3)³⁹⁵ Kölcsönösen elkövetett könnyű testi sértés, rágalmazás vagy becsületsértés esetén az egyik fél sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt megindult eljárásban a 212. § (6) bekezdése szerinti tanácsülésig a másik fél abban az esetben is jogosult a magánindítvány előterjesztésére, ha ennek határideje lejárt, feltéve, hogy a büntethetőség még nem évült el.

(4) A bíróság elbírálja a (3) bekezdésben felsorolt bűncselekményekkel kölcsönösen elkövetett becsületsértés szabálysértését is.

Nyomozás a magánvádas eljárásban

315. § (1) Nyomozást a bíróság vagy az ügyész rendelhet el.

(2) A bíróság nyomozást rendel el és annak lefolytatásával a rendőrséget bízta meg, ha a feljelentett cselekmény elkövetője ismeretlen. Akkor is elrendelhet nyomozást, ha a bizonyítási eszközök felkutatása más módon nem lehetséges.

(3) Az ügyész nyomozást rendelhet el, ha a vád képviseletét a személyes meghallgatásra idézés [318. § (1) bek.] kibocsátása előtt átveszi.

316. § (1) A bíróság által elrendelt nyomozás elvégzése után a nyomozó hatóság az iratokat a bíróságnak visszaküldi.

(2) Amennyiben az ismeretlen elkövető kiléte a nyomozás során sem volt megállapítható, a nyomozást a nyomozó hatóság megszünteti, és erről a határozat megküldésével a nyomozást elrendelő hatóságot is értesíti.

(3) Ha a bíróság által elrendelt nyomozás során a magánvádló a vádat elejti, a nyomozó hatóság az addig keletkezett iratokat és a vád elejtésére vonatkozó nyilatkozatot a bíróságnak visszaküldi.

Határozat személyes meghallgatás nélkül

317. § A bíróság, ha ez a feljelentés és az iratok tartalma alapján lehetséges, határoz az áttételről, az eljárás felfüggesztéséről és az eljárás megszüntetéséről.

A személyes meghallgatás

318. § (1) Ha a 313. § (3) bekezdésében, illetőleg a 317. §-ban felsorolt intézkedéseknek nincs helye, a bíróság a feljelentettet és a feljelentőt személyes meghallgatásra idézi meg. A védőt és a feljelentő képviselőjét erről értesíti. Ha az ügyben több sértett van, a személyes meghallgatásra valamennyi sértettet meg kell idézni.

³⁹⁴ A 313. § (4) bekezdésének második mondatát az 1987: IV. törvény 50. §-a iktatta be.

³⁹⁵ A 314. § (3) és (4) bekezdését az 1979: 4. törvényerejű rendelet 40. §-a iktatta be.

(2) Az idézésben a feljelentőt (sértettet) figyelmeztetni kell arra, hogy kellően ki nem mentett elmaradását a bíróság a vád elejtésének tekintti. A feljelentettet a feljelentő nevére és a bűncselekmény lényegére utalással kell megidézni.

(3) A személyes meghallgatáson csak az arra idézett, illetőleg az arról értesített személyek vehetnek részt. Ennek megkezdésekor a bíróság megállapítja a feljelentő és a feljelentett személyazonosságát, ismerteti a feljelentés lényegét, és — ha annak feltételei fennállnak — figyelmezteti a feljelentettet a viszonzád lehetőségére. Ezt követően megkísérli a feljelentő és a feljelentett kibékítését. Ha a békítés eredménytelen marad, felveszi a feljelentett személyi adatait, majd kérdést intéz hozzá, hogy bűnösségét elismeri-e, és védekezésének alátámasztására milyen bizonyítási eszközöket jelöl meg. Szükség esetén megállapítja, hogy melyik sértett jár el magánvádlóként, illetőleg kijelöli a magánvádlót [312. § (2) bek.]. Felhívja továbbá a feljelentőt bizonyítási eszközeinek megjelölésére.

(4) Ha a feljelentett viszonzádat emel, a bíróság a feljelentőt feljelentettként is meghallgatja.

(5) A személyes meghallgatásról jegyzőkönyvet kell készíteni.

(6)³⁹⁶ A bíróság e §-ban meghatározott teendőit ülnök és bírósági titkár is elláthatja, és jogosult a 319. § (1) bekezdése szerinti határozat meghozatalára.

Határozat a személyes meghallgatás alapján

319. § (1) A bíróság az eljárást megszünteti, ha a feljelentő

a) a személyes meghallgatáson nem jelent meg és magát kellően nem mentette ki, vagy azért nem volt idézhető, mert lakcímének megváltozását nem jelentette be;

b) a feljelentést visszavonta.

(2) A bíróság a személyes meghallgatáson minden olyan kérdésben határozhat, amelyre a személyes meghallgatás előtt is jogosult.

(3) Az (1) bekezdés esetében a viszonzád alapján indult eljárást is meg kell szüntetni, feltéve, hogy a magánindítvány előterjesztésének határideje a személyes meghallgatás napjáig már lejárt.

A tárgyalás kitűzése

320. § A magánvádlót az idézésben figyelmeztetni kell arra, hogy kellően ki nem mentett elmaradását a bíróság a vád elejtésének tekintti, feltéve, hogy képviseléről nem gondoskodik.

Fellebbezés a tárgyalás előkészítése során hozott határozatok és intézkedések ellen

321. § Nincs helye fellebbezésnek

a) a nyomozás elrendelése,

b) a személyes meghallgatásra idézés, illetőleg az erről szóló értesítés,

c) a magánvádló kijelölése miatt, valamint

d) a 313. § (3) bekezdése szerinti intézkedés ellen.

A tárgyaláson részt vevő személyek

322. § Ha a magánvádló a tárgyaláson nem jelenik meg és kellően nem menti ki magát, illetőleg őt azért nem lehetett megidézni, mert lakcímének megváltozását nem jelentette be, úgy kell tekinteni, hogy a vádat elejtette.

A tárgyalás vezetése és rendjének fenntartása

323. § Ha a magánvádlót a tárgyalásról rendzavarás miatt kiutasítják, illetőleg kivezetik, legkésőbb a bizonyítási eljárás befejezése előtt ismertetni kell vele a távollétében lefolytatott bizonyítást. A magánvádló képviselőjének kiutasítása, illetőleg kivezetése esetén a tárgyalást a rendzavaró költségére el kell napolni, ha a magánvádló a tárgyaláson nincs jelen.

A vád ismertetése

324. § A tárgyaláson a bíróság ismerteti a vád, illetőleg a viszonzád lényegét, ha a magánvádlónak nincs képviselője, illetve a vádlottnak nincs védője.

A vád elejtése és elállás a vád képviseletétől

325. § (1) A magánvádló a vádat az ügydöntő határozat meghozataláig elejtheti, a vád elejtését nem köteles indokolni. A 319. § (1) bekezdésének a) pontja a tárgyaláson is irányadó.

(2) Ha az ügyész a vád képviseletétől eláll, és a magánvádló jelen van, a tárgyalást folytatni kell. Ha a magánvádló nincs jelen, a bíróság a tárgyalás elnapolásával egyidejűleg új tárgyalást tűz ki, a magánvádlót pedig értesíti, hogy a vádat ismét ő képviseli.

Az eljárást megszüntető végzés

326. § (1) A bíróság az eljárást megszünteti, ha a magánvádló a tárgyaláson a vádat elejtette, illetőleg mulasztását

³⁹⁶ A 318. § (6) bekezdéséből a „népi” szövegrészt az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

vádelejtésnek kell tekinteni (322. §). A 319. § (3) bekezdése ezekben az esetekben is irányadó.

(2) A rövidített jegyzőkönyvnek (221. §) tartalmaznia kell a vádlottnak azt az esetleges nyilatkozatát, amely a magánvádlót a vád elejtésére indította, valamint a magánvádlónak a vád elejtésére vonatkozó kijelentését.

A másodfokú bírósági eljárás

327. § (1) Az első fokú bíróság az iratokat közvetlenül terjeszti fel a másodfokú bírósághoz.

(2) A másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét tanácsülésen hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti, ha ezt a magánvádló a határozathozatal céljából tartandó tanácsülésig indítványozza. A 319. § (3) bekezdése ez esetben is irányadó.

A bűnügyi költség viselése

328. § (1)³⁹⁷ A 218. § (1) bekezdésében szabályozott esetben a bűnügyi költséget a magánvádló viseli; ha azonban a büntetőeljárást a Btk. 32. §-ának *a*) vagy *c*) pontja szerinti büntethetőséget megszüntető okból szüntették meg, a 120. § (1) bekezdésének *a*) pontjában meghatározott bűnügyi költséget az állam viseli. A 218. § (2) bekezdése alkalmazásának akkor is helye van, ha a bíróság az eljárást a 319. § (1) bekezdésének *b*) pontja, a 325. § (1) bekezdésének első mondata, illetőleg a 327. § (2) bekezdése alapján szüntette meg.

(2) A másodfokú bíróság a magánvádlót a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére kötelezi, ha az első fokú bíróság határozata ellen egyedül a magánvádló fellebbezett, és a másodfokú bíróság a határozatot helybenhagyja.

(3) Viszonvád esetében a bíróság úgy is rendelkezhet, hogy a magánvádló és a viszonvád az általa előlegezett bűnügyi költséget viseli.

A perújítási kérelem

329. § (1) A magánvádló csak akkor terjeszthet elő perújítási kérelmet, ha a terheltet felmentették vagy az eljárást megszüntették.

(2) A perújítási kérelmet közvetlenül a bíróságnál kell előterjeszteni. Ha a perújítási kérelem olyan bűncselekmény megállapítására irányul, amely miatt a vádat az ügyész képviseli, az ügyész nyilatkozatát is be kell szerezni.

XV. Fejezet

A KATONAI BÜNTETŐELJÁRÁS

330. § E törvény rendelkezéseit a katonai büntetőeljárásban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A katonai büntetőeljárás hatálya

331. §³⁹⁸ (1) Katonai büntetőeljárásnak van helye

a) a fegyveres erők tényleges állományú tagja által a tényleges szolgálati viszonyának tartama alatt elkövetett bármely bűncselekmény,

b) a rendőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja által a tényleges szolgálati viszonyának tartama alatt elkövetett katonai bűncselekmény (Btk. XX. fejezet), valamint a büntetés-végrehajtási szervezet és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja által a szolgálati helyen, illetőleg a szolgálattal összefüggésben elkövetett bűncselekmény, továbbá

c) a szövetséges fegyveres erő (Btk. 368. §) Magyarországon állomásozó tagja által belföldön, valamint az e személynek a Magyar Köztársaság határain kívül tartózkodó magyar hajón vagy magyar légi járművön elkövetett, magyar büntető joghatóság alá tartozó bűncselekménye esetén.

(2) A katonai büntetőeljárás hatálya kiterjed a terhelt által elkövetett valamennyi bűncselekményre, ha azok közül valamelyik miatt katonai büntetőeljárásnak van helye, és az elkülönítés nem lehetséges.

(3) Több terhelt esetében akkor van helye katonai büntetőeljárásnak, ha a terheltek valamelyike katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozik, és az eljárás elkülönítése, tekintettel a tényállás szoros összefüggésére, nem lehetséges; ez a rendelkezés az orgazdára és a bűnpártolóra is kiterjed.

A katonai nyomozó hatóságok

332. §³⁹⁹ (1) Nyomozó hatóság a katonai ügyész, valamint a külön jogszabályban meghatározott körben az illetékes parancsnok (vezető).

(2) Halaszthatatlan nyomozási cselekményt bármely nyomozó hatóság végezhet, a halaszthatatlan nyomozási cselekmény elvégzéséről a katonai ügyészt haladéktalanul értesítenie kell.

³⁹⁷ A 328. § (1) bekezdésének első mondata az 1987: IV. törvény 51. §-ával megállapított szöveg.

³⁹⁸ A 331. § az 1999: CX. törvény 99. §-ával megállapított szöveg.

³⁹⁹ A 332. § az 1999: CX. törvény 100. §-ával megállapított szöveg.

(3) A nyomozásra illetékes parancsnokokat, valamint hatáskörüket és a parancsnoki nyomozás részletes szabályait a fegyveres szervet irányító miniszter az igazságügy-miniszterrel együttesen, a legfőbb ügyésszel egyetértésben állapítja meg.⁴⁰⁰

A katonai ügyész

333. § (1) Az ügyész feladatát a katonai ügyész látja el.

(2) A katonai ügyészség vezetője a megyei főügyész jogkörében jár el.

(3)⁴⁰¹ A katonai ügyész illetékességét annak a katonai büntetőeljárásra kijelölt megyei bíróságnak az illetékessége határozza meg, amelynek a területén működik.

(4) A katonai büntetőeljárásban magánvádnak nincs helye; az 54. § (1) bekezdésében felsorolt bűncselekmények esetében a katonai ügyész jár el.

A katonai bíró

334. §⁴⁰² (1) A katonai büntetőeljárásban első fokon hivatásos bíróként katonai bíró jár el.

(2)⁴⁰³ A katonai büntetőeljárásban az ülnök a vádlottnál alacsonyabb rendfokozatú nem lehet. Magasabb rendfokozatú tábornok vádlott elleni eljárásban e szabálytól el lehet térni.

*A megyei bíróság hatásköre és illetékessége*⁴⁰⁴

335. § (1) A katonai büntetőeljárásra tartozó ügyekben első fokon a kijelölt megyei bíróság katonai tanácsa jár el.⁴⁰⁵

(2) A megyei bíróság katonai tanácsa jár el

a) az illetékességi területén elkövetett bűncselekmény esetén,

⁴⁰⁰ Lásd a Magyar Honvédség vonatkozásában a 17/2000. (VII. 19.) HM—IM együttes rendeletet, a Rendőrség vonatkozásában a 2/1995. (II. 10.) BM rendeletet, a büntetés-végrehajtási szervezet vonatkozásában a 3/2000. (II. 29.) IM rendeletet és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok vonatkozásában a 3/2000. (II. 25.) TNM—IM együttes rendeletet.

⁴⁰¹ A 333. § (3) bekezdése az 1991: LVII. törvény 6. §-ával megállapított szöveg.

⁴⁰² A 334. § és az azt megelőző alcím az 1991: LVII. törvény 7. §-ával megállapított szöveg.

⁴⁰³ A 334. § (2) bekezdése az 1999: CX. törvény 101. §-ával megállapított szöveg.

⁴⁰⁴ Az alcímet és a 335. §-t az 1991: LVII. törvény 8. §-a állapította meg.

⁴⁰⁵ Lásd az 1997: LXVI. törvény mellékletének II. részét.

b) az illetékességi területén kívül elkövetett bűncselekmény esetében is, ha az elkövető illetékes parancsnokának állomáshelye az illetékességi területén van, és a katonai ügyész ott emel vádat.

A bírósági tanács szavazásának rendje

336. §⁴⁰⁶ A katonai tanácsban az alacsonyabb rendfokozatú bíró a magasabb rendfokozatút megelőzően szavaz. Azonos rendfokozat esetén az szavaz először, aki a rendfokozatba később lépett elő. A tanács elnöke utolsónak adja le szavazatát.

A védő

337. §⁴⁰⁷

A szakértő igénybevétele

338. §⁴⁰⁸ A katonai büntetőeljárásban lehetőleg katonai igazságügyi szakértőt kell igénybe venni.

*A tanú védelme*⁴⁰⁹

338/A. § A sorkatonai szolgálatot teljesítő tanú különösen indokolt esetben kérheti más szolgálati helyre történő vezénylését vagy áthelyezését. A kérelemről a katonai ügyész dönt.

Az őrizetbe vétel

339. §⁴¹⁰

Az előzetes letartóztatás

340. § (1) Katonával szemben előzetes letartóztatást abban az esetben is el lehet rendelni, ha a terhelt szolgálati vagy fegyelmi okból nem hagyható szabadlábon.

(2)⁴¹¹

⁴⁰⁶ A 336. § első mondata az 1991: LVII. törvény 9. §-ával megállapított szöveg.

⁴⁰⁷ A 337. §-t az 1989: XXVI. törvény 34. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴⁰⁸ A 338. § az 1979: 4. törvényerejű rendelet 42. §-ával megállapított szöveg.

⁴⁰⁹ Az alcímet és a 338/A. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 48. §-a iktatta be.

⁴¹⁰ A 339. §-t az 1991: LVII. törvény 13. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴¹¹ A 340. § (2) bekezdését az 1991: LVII. törvény 13. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

*A lakhelyelhagyási tilalom*⁴¹²

340/A. § (1) Sorállományú katonával szemben lakhelyelhagyási tilalom nem rendelhető el.

(2) A lakhelyelhagyási tilalom végrehajtását katona esetében a parancsnok ellenőrzi.

*A szoros felügyelet alá helyezés*⁴¹³

340/B. § (1) A 92. § (1) bekezdésében és a 340. § (1) bekezdésében meghatározott letartóztatási ok fennállása esetén a vádirat benyújtásáig a katonai ügyész, azt követően a bíróság a sorállományú katona előzetes letartóztatása helyett elrendelheti a terhelt alakulatánál szoros felügyelet alá helyezését. A szoros felügyelet alá helyezett terhelt fegyveres szolgálatot nem láthat el, és szolgálati helyét a katonai ügyész, illetőleg a bíróság engedélye nélkül nem hagyhatja el.⁴¹⁴

(2) A szoros felügyelet alá helyezés határidejére és meghosszabbítására az előzetes letartóztatásra vonatkozó rendelkezések irányadók. A szoros felügyelet alá helyezést meg kell szüntetni, ha a terhelt szolgálati viszonya megszűnt.

(3) A szoros felügyelet alá helyezés elrendelése esetén az eljárásban védő részvétele kötelező.

*A vádemelés elhalasztásának kizárása*⁴¹⁵

340/C. § A katona tényleges szolgálati viszonyának tartama alatt elkövetett katonai bűncselekménye, valamint a szolgálati helyen, illetőleg szolgálattal összefüggésben elkövetett más bűncselekménye miatt — a terhelt tényleges szolgálati viszonyának fennállása alatt — a vádemelés nem halasztható el.

*Határozat a kényszerintézkedésekről*⁴¹⁶

341. §⁴¹⁷ A vádirat benyújtásáig az előzetes letartóztatás elrendeléséről és meghosszabbításáról, valamint az ideiglenes kényszerógyógykezelés elrendeléséről és fenntartásáról a megyei bíróság katonai bírāja határoz, a határozat elleni fellebbezést a Legfelsőbb Bíróság bírálja el.

*A különösen védett tanú kihallgatása*⁴¹⁸

341/A. § A 379/D—379/F. § szerinti eljárást a megyei bíróság katonai bírāja folytatja le azzal, hogy a különösen védetté nyilvánítás tárgyában hozott határozat elleni fellebbezést a Legfelsőbb Bíróság bírálja el.

*Bűncselekmény elbírálása fegyelmi jogkörben***342. §**⁴¹⁹**342/A. §**⁴²⁰*A bűnügyi költség*

343. §⁴²¹ Sorállományú katonával szemben katonai bűncselekmény miatt indult büntetőeljárásban a bűnügyi költséget — a meghatalmazott védőnek, továbbá a sértett képviselőjének készkiadása és díja, valamint a nem katonai büntetés-végrehajtási intézetben végrehajtott szabadságvesztéssel felmerült költség kivételével — az állam viseli.

A fiatalkorúakra vonatkozó rendelkezések alkalmazásának kizárása

344. § Katonával szemben a XIII. fejezet rendelkezéseit nem lehet alkalmazni.

XVI. Fejezet

A BÍRÓSÁG ELÉ ÁLLÍTÁS

345. § Bíróság elé állítás esetén e törvényrendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A bíróság elé állítás feltételei

346. §⁴²² A helyi bíróság hatáskörébe, illetőleg a katonai büntetőeljárásra tartozó olyan bűncselekmény miatt, amelyre a törvény nyolc évi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetést rendel, a terheltet a bűncselekmény elkövetésétől számított tizenöt napon belül az ügyész a bíróság elé állíthatja, ha az ügy megítélése egyszerű, a bizonyítékok rendelkezésre állnak, és a terheltet tetten érték, vagy a bűncselekmény elkövetését beismerte.

⁴¹⁸ A 341/A. § eredeti alcímét (A feljelentés) és a 341/A. §-t az 1979: 4. törvényerejű rendelet 43. §-a iktatta be. A 341/A. §-t az 1993: XVII. törvény 103. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte. Az alcímet és a 341/A. §-t ismételtelen az 1998: LXXXVIII. törvény 49. §-a iktatta be.

⁴¹⁹ A 342. §-t az 1993: XVII. törvény 103. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴²⁰ A 342/A. §-t az 1979: 4. törvényerejű rendelet 44. §-ának (2) bekezdése iktatta be, és az 1993: XVII. törvény 103. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴²¹ A 343. § az 1999: CX. törvény 105. §-ával megállapított szöveg.

⁴²² A 346. § az 1999: CX. törvény 106. §-ával megállapított szöveg.

⁴¹² Az alcímet és a 340/A. §-t az 1999: CX. törvény 102. §-a iktatta be.

⁴¹³ Az alcímet és a 340/B. §-t az 1999: CX. törvény 103. §-a iktatta be.

⁴¹⁴ Lásd a 11/2000. (V. 24.) HM—BM—IM—TNM együttes rendeletet.

⁴¹⁵ Az alcímet és a 340/C. §-t az 1999: CX. törvény 104. §-a iktatta be.

⁴¹⁶ Az alcímet az 1989: XXVI. törvény 27. §-a állapította meg.

⁴¹⁷ A 341. § az 1991: LVII. törvény 10. §-ával megállapított szöveg.

A nyomozás

347. § (1)⁴²³ A nyomozást a vétségi eljárás szabályai (VI. fejezet II. cím) szerint kell lefolytatni; a nyomozás iratainak ismertetése (142. §) azonban mellőzhető.

(2) A nyomozás befejezése után a nyomozó hatóság az iratokat a bíróság elé állítás végett az ügyésznek megküldi.

(3) Az ügyész az iratokat haladéktalanul megvizsgálja. Ha ennek feltételei fennállnak, közli a gyanúsítottal, hogy milyen bűncselekmény miatt, milyen bizonyítékok alapján állítja bíróság elé. Ha a gyanúsítottak nincs védője, védőt rendel ki. Gondoskodik arról, hogy a védő az ügyet megismerhesse és az őrizetben levő gyanúsítottal a tárgyalás előtt beszélhessen.

(4) Ha a bíróság elé állítás feltételei hiányoznak vagy az ügyész a gyanúsítottat egyéb okból nem állítja bíróság elé, vádat emel vagy az iratokat a nyomozás lefolytatása végett a nyomozó hatóságnak visszaküldi.

(5) A bíróság elé állításról az ügyész a bíróságot — vádindítvány benyújtása nélkül — haladéktalanul értesíti.

A tárgyalás előkészítése

348. § (1) Az ügyész a vádlottat a nyomozó hatóság közreműködésével vagy egyéb módon a bíróság elé állítja, a védőt a tárgyalásra rövid úton megidézi, és biztosítja, hogy a bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak.

(2) Bíróság elé állítás esetén a VIII. fejezet rendelkezései nem alkalmazhatók.

Az első fokú bírósági tárgyalás

349. § (1) A tárgyaláson az ügyész és a védő részvétele kötelező.

(2) Az ügyész a vádat szóban terjeszti elő, majd az iratokat és a tárgyi bizonyítási eszközöket a bíróságnak átadja.

(3)⁴²⁴ A bíróság a vád előterjesztése után az iratokat az ügyésznek visszaküldi, ha a bűncselekmény elkövetésétől a bíróság elé állításig több mint tizenöt nap telt el, vagy a bűncselekményre a törvény nyolc évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést rendel. Az iratok visszaküldése miatt fellebbezésnek nincs helye.

⁴²³ A 347. § (1) bekezdése az 1994: XCII. törvény 16. §-ával megállapított szöveg.

⁴²⁴ A 349. § (3) bekezdésének első mondata az 1999: CX. törvény 107. §-ával, második mondata az 1989: LV. törvény 6. §-ával megállapított szöveg.

(4)⁴²⁵ A bíróság a tárgyalást egy ízben, legfeljebb nyolc napon napolhatja el. Ha a bizonyítási eszközök nem állnak rendelkezésre, és ezért a tárgyalás nyolc napon belül nem folytatható, illetőleg újabb elnapolás szükséges, a bíróság az iratokat az ügyésznek visszaküldi.

(5) A vád megváltoztatása, illetőleg kiterjesztése esetén a tárgyalást akkor lehet folytatni, ha a bíróság elé állítás feltételei a megváltozott, illetve a kiterjesztett vád szerinti bűncselekményre is fennállnak. Egyébként a bíróság az iratokat az ügyésznek visszaküldi.

(6) Az ítéletet három napon belül írásba kell foglalni.

A másodfokú bírósági eljárás

349/A. §⁴²⁶ A másodfokú bíróság tanácsulésen hatályon kívül helyezi az ítéletet, és az iratokat az ügyésznek megküldi, ha

a) a bűncselekmény elkövetésétől a bíróság elé állításig több mint tizenöt nap telt el,

b) a bűncselekményre a törvény nyolc évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést rendel.

XVII. Fejezet

A TÁRGYALÁS MELLŐZÉSE⁴²⁷

350. §⁴²⁸ Tárgyalás mellőzésével végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés, pénzbüntetés kiszabása, illetőleg mellékbüntetés önálló büntetésként való alkalmazása vagy próbára bocsátás esetén a bíróság — az e fejezetben foglalt eltérésekkel — a vétségi eljárás szabályai szerint jár el.

351. §⁴²⁹ (1)⁴³⁰ A bíróság az ügyész indítványára — magánvádas ügyben hivatalból — a szabadon levő vádlottal szemben tárgyalás mellőzésével végzésben végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztést, pénzbüntetést, illetőleg önálló büntetésként foglalkozástól eltiltást, járművezetéstől eltiltást vagy kiutasítást — katonával szemben lefokozást és a szolgálati viszony megszüntetését is —, továbbá intézkedésként próbára bocsátást alkalmaz a vétségi eljárásra tartozó bűncselekmény esetén, ha a törvény a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését, a pénzbüntetés kiszabását, az önálló mellékbüntetés, illetve a próbára bocsátás alkalmazását lehetővé teszi, a tényállás egyszerű, a vádlott a bűncselekmény elkövetését beismerte, és a büntetés célja tárgyalás nélkül is elérhető.

⁴²⁵ A 349. § (4) bekezdése az 1987: IV. törvény 54. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg.

⁴²⁶ A 349/A. §-t az 1979: 4. törvényerejű rendelet 46. §-a iktatta be, szövegét az 1999: CX. törvény 108. §-a állapította meg.

⁴²⁷ A XVII. fejezet címét az 1987: IV. törvény 56. §-ának (1) bekezdése állapította meg.

⁴²⁸ A 350. § az 1995: LXI. törvény 5. §-ával megállapított szöveg.

⁴²⁹ A 351. § az 1995: LXI. törvény 6. §-ával megállapított szöveg.

⁴³⁰ A 351. § (1) bekezdése az 1999: CX. törvény 109. §-ával megállapított szöveg.

(2) Tárgyalás mellőzésével egy évet meghaladó szabadságvesztés kiszabásának nincs helye.

351/A. §⁴³¹ (1) A 351. § (1) bekezdésében meghatározott végzés meghozatalának az ügy érkezésétől számított harminc napon belül van helye.

(2) Magánvádas ügyben, vagy ha a bíróság előkészítő ülést tart, az (1) bekezdésben meghatározott határidőt a személyes meghallgatás, illetve az előkészítő ülés napjától kell számítani.

351/B. §⁴³² Ha a tárgyalás mellőzésének helye lehet, de az ügyész a vádindítványban azt nem indítványozta, a bíróság előkészítő ülést tart, amelyen felhívja az ügyész figyelmét a tárgyalás mellőzésével történő elbírálás lehetőségére. Előkészítő ülés tartására a bírósági titkár is jogosult.

352. § (1)⁴³³ A bíróság

a)⁴³⁴ végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés vagy pénzbüntetés kiszabása esetén mellékbüntetésként foglalkozástól eltiltást, járművezetéstől eltiltást vagy kitasítást — katonával szemben lefokozást, a szolgálati viszony megszüntetését, rendfokozatban visszavetést és a várakozási idő meghosszabbítását is —, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása esetén pénzmellékbüntetést alkalmazhat,

b) végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása vagy próbára bocsátás esetén pártfogó felügyeletet is alkalmazhat,

c)⁴³⁵ a végzésben elkobzást és vagyoneklobzást is kimondhat, illetőleg a polgári jogi igénynek helyt adhat, vagy a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasíthatja.

(2) A vádlottat kötelezni kell a büntetőjogi költség viselésére.

(3) A tárgyalás mellőzésével hozott végzés rendelkező részének tartalmaznia kell:

a) a büntetőeljárás megjelölését,

b)⁴³⁶ a kiszabott szabadságvesztést, pénzbüntetést, illetőleg az önálló büntetésként alkalmazott mellékbüntetést vagy próbára bocsátást,

c) a jogszabályon alapuló egyéb rendelkezéseket,

d) a 353. és a 355. §-ban foglaltakra való figyelmeztetést.

(4) A végzés indoklására a 221. § (1) bekezdése megfelelően irányadó.

(5)⁴³⁷ A végzést bírósági titkár is meghozhatja.

353. § (1) A tárgyalás mellőzésével hozott végzés ellen fellebbezésnek nincs helye; az ügyész, a vádlott, a védő, a magánfél és az egyéb érdekelt a kézbesítéstől számított nyolc napon belül tárgyalás tartását kérheti. A kérelem alapján a bíróság tárgyalást tart.

(2)⁴³⁸ Az ügyész nem kérheti tárgyalás tartását azon a címen, hogy a bíróság a 350. § alapján járt el.

(3)⁴³⁹ A magánfél kizárólag a polgári jogi igényt érdemben elbíráló rendelkezéssel, az egyéb érdekelt csak az elkobzással és a vagyoneklobzással kapcsolatban kérheti tárgyalás tartását. Ha a tárgyalás tartását kizárólag a magánfél kérte, a bíróság a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezi, és az igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja.

(4) A tárgyalás tartására irányuló kérelemnek a végzés végrehajtására — a 354. § (2) bekezdésének esetét kivéve — halasztó hatálya van.

354. § (1) A tárgyalás megkezdése után a bíróság ismereti a tárgyalás mellőzésével hozott végzést és a tárgyalás tartására irányuló kérelmet.

(2)⁴⁴⁰ A tárgyalás kérésének a 353. § (3) bekezdésében meghatározott esetében, továbbá, ha az ügyész, a vádlott vagy a védő kizárólag az elkobzásra, vagyoneklobzásra vagy a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezést sérelmezte, a bíróság a tárgyaláson csak ebben a kérdésben határoz.

⁴³⁷ A 352. § (5) bekezdését az 1999: CX. törvény 111. §-ának (2) bekezdése iktatta be.

⁴³⁸ A 353. § (2) bekezdése az 1987: IV. törvény 59. §-ával megállapított szöveg.

⁴³⁹ A 353. § (3) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 82. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(3) A magánfél kizárólag a polgári jogi igényt érdemben elbíráló rendelkezéssel, az egyéb érdekelt csak az elkobzással kapcsolatban kérheti tárgyalás tartását. Ha a tárgyalás tartását kizárólag a magánfél kérte, a bíróság a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezi, és az igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja.”

⁴⁴⁰ A 354. § (2) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 82. §-ának (3) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(2) A tárgyalás kérésének a 353. § (3) bekezdésében meghatározott esetében, továbbá ha az ügyész, a vádlott vagy a védő kizárólag az elkobzásra, az elkobzás alá eső érték megfizetésére vagy a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezést sérelmezte, a bíróság a tárgyaláson csak ebben a kérdésben határoz.”

⁴³¹ A 351/A. §-t az 1995: LXI. törvény 7. §-a iktatta be.

⁴³² A 351/B. §-t az 1995: LXI. törvény 8. §-a, a rendelkezés utolsó mondatát az 1999: CX. törvény 110. §-a iktatta be.

⁴³³ A 352. § (1) bekezdése az 1995: LXI. törvény 9. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

⁴³⁴ A 352. § (1) bekezdésének a) pontja az 1999: CX. törvény 111. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

⁴³⁵ A 352. § (1) bekezdésének c) pontja a 2001: CXXI. törvény 82. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „c) a végzésben elkobzást is kimondhat, elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezhet, illetőleg a polgári jogi igénynek helyt adhat, vagy a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasíthatja.”

⁴³⁶ A 352. § (3) bekezdésének b) pontja az 1995: LXI. törvény 9. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg.

(3)⁴⁴¹ A bíróság a tárgyalás mellőzésével hozott végzést a tárgyalás eredményétől függően hatályban tartja, vagy hatályon kívül helyezi, és új határozatot hoz. A bíróság a vádlott terhére szóló kérelem hiányában csak akkor szabhat ki súlyosabb büntetést, ha a tárgyaláson új bizonyíték merül fel, és ennek alapján a bíróság olyan új tényt állapít meg, amelynek folytán súlyosabb minősítést kell alkalmazni, vagy jelentős mértékben súlyosabb büntetést kell kiszabni. A tárgyaláson hozott határozat elleni fellebbezés halasztó hatályú.

355. § (1) A tárgyalás tartására irányuló kérelmet a kérelmező a tárgyalás megkezdéséig visszavonhatja.

(2) Ha a tárgyaláson a tárgyalást kérő személy nem jelenik meg, és elmaradását alapos okkal előzetesen nem mentette ki, úgy kell tekinteni, mint aki a kérelmet visszavonta. Ez a rendelkezés az ügyészre nem vonatkozik.

355/A. §⁴⁴² A másodfokú bíróság tanácsulésen hatályon kívül helyezi a tárgyalás mellőzésével hozott végzést és az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha

a) a bíróság a 351. § (1) bekezdésében meghatározott ügyészi indítvány nélkül határozott,

b) a bűncselekmény nem tartozik vétségi eljárásra.

XVII/A. Fejezet⁴⁴³

ELJÁRÁS A TÁVOLLEVŐ TERHELTTTEL SZEMBEN

355/B. § Távollevő terhelttel szembeni eljárás esetén e törvény rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

355/C. § (1) Az ismeretlen helyen tartózkodó terhelttel tartózkodási helyének felkutatása iránti intézkedések [119. § (1) bek.] mellett gondoskodni kell a bizonyítási eszközök felderítéséről és biztosításáról.

(2) Ha a terhelttel felkutatására tett intézkedések nem vezettek eredményre, az ügyész a vádiratban indítványozhatja, hogy a tárgyalást a terhelttel távollétében tartsák meg, amennyiben a nyomozás adatai alapján a vádemelésnek nincs akadálya.

(3) Ha az ügyész indítványozza a tárgyalásnak a terhelttel távollétében megtartását, a bíróság elfogató parancsot bocsát ki, feltéve, hogy erre korábban nem került sor.

(4) Az ügyész a vádemelés előtt — ha a terheltnél nincs meghatalmazott védője — védőt rendel ki, és gondoskodik arról, hogy a védő a nyomozás iratait megismerhesse (142—143. §).

A bíróság eljárása az ismeretlen helyen tartózkodó vádlottal szemben

355/D. § (1) A bíróság az ismeretlen helyen tartózkodó vádlottal szemben az erre irányuló ügyészi indítványra jár el. Ha az ügyész indítványozza az ismeretlen helyen tartózkodó vádlottal szembeni eljárást, a bíróság az eljárást a 137. § (1) bekezdésének a) pontja alapján nem függesztheti fel.

(2) Ha az ügyész a tárgyalásnak a vádlott távollétében való megtartását indítványozta, és a vádlott felkutatására tett intézkedések a tárgyalás megkezdése előtt eredményre vezettek, a bíróság értesíti az ügyészt, és a vádlottal szemben szükség esetén az előzetes letartóztatását, az ideiglenes kényszergyógykezelését rendelheti el, vagy lakhelyelhagyási tilalomról rendelkezhet.

355/E. § (1) Ha vádlott tartózkodási helye a vádemelést követően ismeretlenné vált, és a távollétében tárgyalásnak lehet helye [355/C. § (2) bek.], a tanács elnöke az eljárás felfüggesztése nélkül felhívja az ügyészt, hogy kíván-e indítványt tenni a tárgyalásnak a vádlott távollétében való megtartására, és ezzel egyidejűleg elfogató parancsot bocsát ki.

(2) Ha az ügyész indokoltnak tartja, hogy a tárgyalást a vádlott távollétében tartsák meg, a felhívástól számított tizenöt napon belül erre indítványt tesz. Ha a vádlott érdekében korábban nem járt el védő, az ügyész az indítványában védő kirendelését is indítványozza. A tárgyalást a korábbi tárgyalás anyagának ismertetésével kell folytatni.

(3) Ha az ügyész nem tesz indítványt arra, hogy a tárgyalást a vádlott távollétében folytassák, a tanács elnöke az eljárást felfüggeszti.

(4) Az (1)—(3) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell a másodfokú bírósági eljárásban is.

355/F. § A vádlott távollétében tartott tárgyaláson az ügyész és a védő részvétele kötelező.

355/G. § (1) Ha a vádlott felkutatására tett intézkedések eredményre vezettek, a bíróság a tárgyalást a korábbi tárgyalás anyagának ismertetésével folytatja.

(2) Ha a vádlott felkutatására tett intézkedések az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának meghozatala után

⁴⁴¹ A 354. § (3) bekezdése az 1987: IV. törvény 60. §-ával megállapított szöveg.

⁴⁴² A 355/A. §-t az 1979: 4. törvényerejű rendelet 47. §-a iktatta be.

⁴⁴³ A XVII/A. fejezetet (355/B—355/H. §) az 1999: CX. törvény 112. §-a iktatta be.

vezettek eredményre, a vádlott a fellebbezésre nyitva álló határidőn belül, a fellebbezés bejelentése helyett az elsőfokú bíróságnál kérheti a tárgyalás megismétlését.

(3) A tárgyalás megkezdése után a bíróság ismerteti a vádlott távollétében tartott tárgyalás alapján hozott határozatát és a vádlottnak a tárgyalás megismétlésére irányuló kérelmét. A megismételt tárgyaláson a tanú újabb kihallgatása, illetőleg a szakértő újabb meghallgatása helyett a bíróság előtt korábban tett vallomásról, illetőleg a korábban előterjesztett szakvéleményről készült jegyzőkönyvet fel lehet olvasni.

(4) A bíróság a vádlott távollétében tartott tárgyalás alapján hozott határozatát a megismételt tárgyalás eredményétől függően hatályban tartja, vagy hatályon kívül helyezi, és új határozatot hoz.

(5) Ha a vádlott felkutatására tett intézkedések a másodfokú bírósági eljárásban vezettek eredményre, a másodfokú bíróság a vádlott kérelmére az ítélet hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

(6) Ha a terhelt tartózkodási helye a jogerős ítélet meghozatala után válik ismertté, a javára perújítási kérelmet, illetve indítványt lehet előterjeszteni.

Eljárás a külföldön tartózkodó terhelt távollétében

355/H. § (1) Ha a terhelt külföldön tartózkodik, és a kiadatásának nincs helye, illetőleg a kiadatását megtagadták, és a büntetőeljárás átadására sem került sor, az ügyész a vádiratban indítványozhatja, hogy a tárgyalást a vádlott távollétében tartsák meg.

(2) Ha a bírósági eljárásban állapítják meg, hogy a külföldön tartózkodó vádlott kiadatásának nincs helye, vagy a kiadatását megtagadták, és a bíróság a büntetőeljárás átadását nem tartja indokoltnak, felhívhatja az ügyészt, hogy kívánja-e indítványozni a tárgyalásnak a vádlott távollétében történő folytatását.

(3) Ha az ismeretlen helyen tartózkodó vádlott távollétében megkezdett tárgyalás során állapítják meg, hogy a külföldön tartózkodó vádlott kiadatásának nincs helye, vagy a kiadatását megtagadták, és a bíróság a büntetőeljárás átadását nem tartja indokoltnak, a bíróság az ügyész felhívása nélkül folytatja a tárgyalást.

(4) Ha az eljárást a külföldön tartózkodó terhelttel szemben folytatják, illetőleg ha a terhelt hazatért, a 355/C—355/G. § rendelkezéseit értelemszerűen kell alkalmazni.

XVII/B. Fejezet⁴⁴⁴

LEMONDÁS A TÁRGYALÁSRÓL

355/I. § A tárgyalásról lemondás alapján folytatott eljárás esetén e törvény rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

355/J. § (1) A bíróság az ügyész indítványára a nyolc évnél nem súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt indított eljárásban nyilvános ülés alapján hozott ítélettel megállapíthatja a vádlott bűnösségét, és büntetést szabhat ki, ha a vádlott a tárgyaláshoz való jogáról lemond, és beismerő vallomást tesz.

(2) Az eljárásban az ügy nyilvános ülésen történő elbírálására vonatkozó indítvány megtételétől védő részvétele kötelező.

(3) A tárgyalásról lemondás alapján folytatott eljárásban a Btk. 87/C., illetőleg a 85/A. §-a alapulvételével meghatározott mértékű szabadságvesztés szabható ki.

(4) A bíróság a polgári jogi igényt érdemben nem utasíthatja el.

Az ügyész eljárása

355/K. § (1) Az ügyész az ügy körülményeinek, így különösen a terhelt személyének és az elkövetett bűncselekménynek figyelembevételével a vádiratban indítványozhatja az ügy nyilvános ülésen való elbírálását, ha a terhelt

- a) a nyomozás során beismerő vallomást tett, és
- b) kezdeményezi az ügy nyilvános ülésen való elbírálását.

(2) A terheltet a tárgyalásról lemondás lehetőségéről és annak következményeiről az ügyész a vádemelést megelőzően tájékoztatja. A tájékoztatást és a terhelt nyilatkozatát jegyzőkönyvbe kell foglalni. Az ügyész a tájékoztatásról készült jegyzőkönyvet a nyomozási iratok részeként akkor csatolhatja a vádirat bírósági példányához, ha a terhelt kezdeményezte az ügy nyilvános ülésen való elbírálását.

(3) A nyomozás során beismerő vallomást nem tett terhelt a nyomozás befejezése után, de legkésőbb a vádirat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül az ügyésznél kezdeményezheti, hogy az ügyész indítványozza az ügy nyilvános ülésen való elbírálását.

(4) Ha az ügyész a kezdeményezéssel egyetért, a terheltet meghallgatja, és közli a terhelttel, hogy a kezdeményezést elfogadta. Ebben az esetben az ügyész haladéktalanul indítványt tesz a bíróságnak az ügy nyilvános ülésen való elbírálására. A terhelt részére — ha nincs védője — védőt rendel ki, és gondoskodik arról, hogy a védő a nyomozás iratait megismerhesse.

⁴⁴⁴ A XVII/B. fejezetet (355/I—355/S. §) az 1999: CX. törvény 113. §-a iktatta be.

(5) Ha az ügyész az ügy nyilvános ülésen való elbírálását nem indítványozza, a terhelt kezdeményezéséről a bíróságot nem tájékoztathatja, az ezzel összefüggésben keletkezett iratokat nem nyújthatja be a bírósághoz.

(6) Az ügyész az ügy nyilvános ülésen való elbírálására vonatkozó indítványát nem vonhatja vissza. Ha az ügyész az ülés eredményéhez képest úgy látja, hogy a vádlott súlyosabb bűncselekményben bűnös, vagy más bűncselekményben is bűnös, indítványozza az ügy tárgyalásra utalását.

A bíróság eljárása

355/L. § (1) A tárgyalásról lemondás esetén a bíróság egyesbíróként jár el és nyilvános ülést tart. A nyilvános ülésen az ügyész részvétele kötelező.

(2) A nyilvános ülés előkészítésére a tárgyalás előkészítésének szabályai irányadók. A nyilvános ülés megtartására az e fejezetben foglalt eltérésekkel az elsőfokú bírósági eljárás szabályai irányadók.

355/M. § (1) A nyilvános ülés megnyitása után az ügyész ismerteti a vádat és az ügynek nyilvános ülésen alapuló elbírálására vonatkozó indítványát.

(2) A vád és az indítvány ismertetését követően a bíróság tájékoztatja a vádlottat a tárgyalásról lemondás és a bíróság előtt tett beismerése következményeiről, különösen a 355/O. és a 355/R. §-ban foglalt rendelkezésekről.

(3) Ezt követően a bíróság a vádlottat felhívja, hogy nyilatkozzék, lemond-e a tárgyalásról. Lehetővé kell tenni, hogy a nyilatkozat megtétele előtt a vádlott a védőjével tanácskozzék.

(4) Ha a vádlott a tárgyalásról lemond, és a bíróság e tény, az eljárás iratai, valamint — szükség esetén — az ügyészhez, a vádlotthoz és a védőhöz intézett kérdésekre adott válaszok alapján megállapítja, hogy az ügy nyilvános ülésen való elintézésének nincs akadálya, a bíróság a nyilvános ülést megkezdi. Egyéb esetben a bíróság az ügyet tárgyalásra utalja. E végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

355/N. § (1) A bíróság a vádlottat a tárgyalásról lemondó nyilatkozata után kihallgatja a vád tárgyává tett cselekményekről. Ha a vádlott a vallomástételt megtagadja, a bíróság az ügyet tárgyalásra utalja, e végzés ellen nincs helye fellebbezésnek. Erre a vádlottat a kihallgatás megkezdése előtt figyelmeztetni kell.

(2) Ha a vádlott kihallgatását követően a bíróság úgy ítéli meg, hogy a vádlott beszámítási képessége, beismerésének önkéntessége, vagy hitelt érdemlősége iránt ésszerű kételyek mutatkoznak, továbbá, ha — a 355/K. § (3) beke-

désének esetét kivéve — a vádlott vallomása a nyomozás során tett vallomásától lényegesen eltér, az ügyet tárgyalásra utalja. Ha a bíróság erre nem lát alapot, a vádlottat a büntetéskiszabási körülményekre is kihallgatja.

355/O. § (1) A bíróság a vádlott bűnösségét a beismerő vallomására és a nyomozás irataira alapítja.

(2) Ha a vádtól eltérő súlyosabb minősítés látszik megállapíthatónak, a bíróság az ügyet tárgyalásra utalja.

355/P. § Ha az ügyész a nyilvános ülést a 355/K. § (3) bekezdése alapján indítványozta, és a bíróság a nyilvános ülésen az ügyet tárgyalásra utalta — feltéve, hogy a megidézettek a korábban kibocsátott idézésre a bíróságon megjelentek, és a tárgyalás megtartásának nincs akadálya —, a bíróság a tárgyalást nyomban megtartja. A tárgyalásra a IX. fejezet rendelkezései az irányadók.

Jogorvoslat

355/R. § A bűnösség megállapítása, valamint a 355/O. § szerint megállapított, a váddal egyező tényállás miatt nincs helye fellebbezésnek.

355/S. § (1) A másodfokú bíróság az ügyész súlyosításra irányuló fellebbezése esetén is a 355/J. § (3) bekezdésében megállapított kereten belül szabhatja ki a büntetést.

(2) A másodfokú bíróság a határozatot hatályon kívül helyezi, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a bíróság a nyilvános ülést a törvényi előfeltételek hiányában tartotta meg.

NEGYPEDIK RÉSZ

XVIII. Fejezet

KÜLÖNLEGES ELJÁRÁSOK

I. Cím

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

356. § (1) E törvény rendelkezéseit a különleges eljárásokban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A különleges eljárások során — eltérő rendelkezés hiányában —

a) az eljárás hivatalból vagy az ügyész, a terhelt, illetőleg a védő indítványára indul meg;

b) az a bíróság jár el, amely a különleges eljárást megelőzően az ügyben (alapügy) első fokon ügydöntő határozatot hozott;

c)⁴⁴⁵ a bíróság ülnökök közreműködése nélkül, egyesbíróként jár el;

d)⁴⁴⁶ a bíróság az eljárást megszünteti, ha az ügyész az indítványt — alapos okkal — visszavonta;

e) a bíróság az iratok alapján dönt, szükség esetén meghallgatja az ügyészt, a terheltet és a védőt. Bizonyítás felvétele esetén tárgyalást tart;

f) az ügyész, a terhelt és a védő meghallgatásáról jegyzőkönyvet kell készíteni;

g) a bíróság határozata ellen az ügyész, a terhelt és a védő fellebbezhet;

h) a másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítélete elleni fellebbezést is tanácsulésen bírálja el;

i) a bűnügyi költséget a terhelt viseli, amennyiben az alapügyben a bűnügyi költség megfizetésére kötelezték.

(3)⁴⁴⁷ E fejezet alkalmazásában bűnügyi költség a különleges eljárás során felmerült, az állam által előlegezett költség, illetőleg készkiadás [120. § (1) bek.].

(4)⁴⁴⁸ A különleges eljárás során a tárgyalás vagy a meghallgatás megtartása végett az ismeretlen helyen tartózkodó terhelttel szemben a 119. §-ban szabályozott intézkedéseknek van helye; elfogatóparancs akkor bocsátható ki, ha a különleges eljárás folytán szabadságelvonásra kerülhet sor. Ha elfogatóparancsot bocsátottak ki, a terhelt a megtalálása esetén őrizetbe vehető. Az őrizet a tárgyalás, illetőleg a meghallgatás befejezéséig — legfeljebb hat napig — tart.

(5)⁴⁴⁹ Az e fejezetben meghatározott eljárásokat — a 360. §, a 371. §, a 373. §, a 374. § (1) bekezdése, a 378—378/A. §, a 379/A—380. §, a 393/A—393/B. § és a 394/A. § szerinti eljárások kivételével — bírósági titkár is lefolytathatja.

⁴⁴⁵ A 356. (2) bekezdésének c) pontjából a „népi” szövegrészt az 1999: XC. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴⁴⁶ A 356. § (2) bekezdésének d) pontját az 1987: IV. törvény 61. §-a iktatta be, és egyidejűleg az eredeti d)—h) pont jelölését e)—i) pontra módosította.

⁴⁴⁷ A 356. § eredeti (3) bekezdését az 1979: 11. törvényerejű rendelet 126. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte és 126. § (2) bekezdése az eredeti (4) bekezdés számozását (3) bekezdésre módosította.

⁴⁴⁸ A 356. § (4) bekezdését az 1984: 20. törvényerejű rendelet 1. §-a iktatta be.

⁴⁴⁹ A 356. § (5) bekezdését az 1999: CX. törvény 114. §-a iktatta be.

II. Cím

AZ EGYES KÜLÖNLEGES ELJÁRÁSOK

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatának utólagos megállapítása

357. §⁴⁵⁰ A bíróság a szabadságvesztés végrehajtási fokozatáról [Btk. 41. § (1) bek., 111. § (2) bek.] utólag határoz, ha erről a jogerős ítélet nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. A Btk. 45. §-ának (2) bekezdésén alapuló rendelkezés nem pótolható, illetőleg nem vizsgálható felül.

Enyhébb végrehajtási fokozat kijelölése

358. §⁴⁵¹

A feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezés utólagos módosítása

359. §⁴⁵² A bíróság utólag határoz, ha a jogerős ítélet a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatban nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

Feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának elhalasztása életfogytig tartó szabadságvesztés esetén

360. §⁴⁵³ (1)⁴⁵⁴ A bíróság hivatalból vagy az ügyész indítványára tárgyaláson határoz az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt feltételes szabadságra bocsátásának legkorábbi időpontja elhalasztásáról (Btk. 47/B. §).

(2) A bíróság a tárgyalást a büntető eljárás szabályai szerint folytatja le.

⁴⁵⁰ A 357. § az 1979: 5. törvényerejű rendelet 3. §-ának megfelelően módosított szöveg.

⁴⁵¹ A 358. §-t az 1979: 11. törvényerejű rendelet 126. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴⁵² A 359. § az 1979: 5. törvényerejű rendelet 3. §-ának megfelelően módosított szöveg.

⁴⁵³ A 360. §-t az 1979: 11. törvényerejű rendelet 126. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte, a 360. §-t és alcímét ismételtelen az 1993: XVII. törvény 80. §-a iktatta be.

⁴⁵⁴ A 360. § (1) bekezdése az 1999: CX. törvény 115. §-ával megállapított szöveg.

*A feltételes szabadság megszüntetése***361. §**⁴⁵⁵

362. § A bíróság a feltételes szabadság megszüntetéséről utólag határoz, ha erről a feltételes szabadság tartama alatt elkövetett bűncselekményt elbíráló bíróság nem rendelkezett [220. § (1) bek. c) pont].

*Közérdekű munka utólagos meghatározása*⁴⁵⁶

363. § A bíróság utólag határoz, ha a közérdekű munkát kiszabó jogerős ítéletében nem határozott meg közérdekű munkaként végzendő munkát.

*A javító-nevelő munka végrehajthatósága megszűnésének megállapítása***364. §**⁴⁵⁷**365. §**⁴⁵⁸*A javító-nevelő munka átváltoztatása szabadságvesztésre***366. §**⁴⁵⁹*A pénzmellékbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés utólagos meghatározása*⁴⁶⁰

367. § A bíróság utólag határoz, ha jogerős ítélet nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett a pénzmellékbüntetésnek — meg nem fizetése esetén — szabadságvesztésre átváltoztatásáról.

⁴⁵⁵ A 361. §-t az 1979: 11. törvényerejű rendelet 126. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴⁵⁶ A 363. §-t az 1979: 11. törvényerejű rendelet 126. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte, a 363. §-t és alcímét ismételt az 1999: CX. törvény 116. §-a iktatta be.

⁴⁵⁷ A 364. §-t az 1979: 11. törvényerejű rendelet 126. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴⁵⁸ A 365. §-t az 1984: 20. törvényerejű rendelet 6. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴⁵⁹ A 366. §-t az 1984: 20. törvényerejű rendelet 6. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴⁶⁰ A 367. §-t és alcímét az 1979: 4. törvényerejű rendelet 48. §-a állapította meg.

A pénzbüntetés átváltoztatása szabadságvesztésre

368. § (1)⁴⁶¹ A pénzbüntetésnek, illetőleg a pénzmellékbüntetésnek szabadságvesztésre való átváltoztatásáról a bíróság hivatalból vagy az ügyész indítványára határoz, ha az elítélt a pénzbüntetést nem fizette meg.

(2) Az átváltoztatást kimondó végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

*Mellékbüntetések utólagos kiszabása***369. §**⁴⁶²*A járművezetéstől eltiltás utólagos beszámítása*

370. § A bíróság utólag határoz, ha az elítélt vezetői engedélye visszavonásának a járművezetéstől eltiltás időtartamába való beszámításáról a jogerős ítélet nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

*A foglalkozástól és a járművezetéstől végleges eltiltás alóli mentesítés*⁴⁶³

370/A. § (1) A foglalkozástól, illetőleg a járművezetéstől végleges eltiltás alóli mentesítést az elítélt az alapügyben első fokon eljáró bíróságnál kérheti.

(2) A bíróság a kérelem elbírálása előtt beszerzi az ügyész nyilatkozatát. Ha a mentesítés törvényi előfeltételei hiányoznak, a bíróság a kérelmet elutasítja, egyébként érdemben elbírálja.

*A végleges hatályú kiutasítás alóli mentesítés*⁴⁶⁴

370/B. § (1) A végleges hatályú kiutasítás alóli mentesítést az elítélt az alapügyben első fokon eljáró bíróságnál kérheti, a Magyar Köztársaság külképviselete útján előterjesztett kérelmében.

⁴⁶¹ A 368. § (1) bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 49. §-ával megállapított szöveg.

⁴⁶² A 369. §-t az 1993: XVII. törvény 103. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴⁶³ A 370/A. §-t és alcímét az 1979: 4. törvényerejű rendelet 50. §-a iktatta be.

⁴⁶⁴ A 370/B. §-t és alcímét az 1999: CX. törvény 117. §-a iktatta be.

(2) A bíróság a kérelem elbírálása előtt beszerzi az ügyész, az idegenrendészeti hatóság, valamint — lehetőség szerint — az elítélt lakóhelye szerinti állam bünyügyi jogsegély teljesítésére feljogosított hatóságának nyilatkozatát. Ha a mentesítés törvényi előfeltételei hiányoznak, a bíróság a kérelmet elutasítja, egyébként érdemben elbírálja.

A vagyonekobbzás utólagos kiterjesztése

371. §⁴⁶⁵

A vagyonekobbzás módosítása

372. §⁴⁶⁶

A kényszergyógykezelés felülvizsgálata

373. § (1)⁴⁶⁷ A bíróság a kényszergyógykezelés felülvizsgálatáról tanácsban, tárgyaláson határoz. Ha első fokon nem budapesti székhelyű bíróság járt el, a felülvizsgálatra a Pesti Központi Kerületi Bíróság, ha pedig első fokon megyei bíróság járt el, a Fővárosi Bíróság illetékes.

⁴⁶⁵ A 371. §-t a 2001: CXXI. törvény 88. §-a (2) bekezdésének b) pontja 2002. április 1-jével hatályon kívül helyezte. Az ezen időpontig hatályos szöveg:

„(1) A vagyonekobbzás utólagos kiterjesztéséről a bíróság az ügyész indítványára határoz.

(2) A bíróság határozata ellen fellebbezésnek nincs helye, de az ügyész, az elítélt, a védő és az indítvány folytán érdekelt a végzés kézbesítésétől számított nyolc napon belül tárgyalás tartását kérheti.

(3) A bíróság a kérelemre tárgyalást tart. A tárgyalásról a (2) bekezdésben felsoroltakat értesíteni kell. A tárgyalásra a XVII. fejezet rendelkezései értelemszerűen irányadók.

(4) A tárgyaláson hozott végzés ellen az érdekelt is fellebbezhet.

(5) Az indítvány elutasítása esetén a bünyügyi költséget az állam viseli.

(6) A vagyonekobbzás kiterjesztéséről rendelkező, tárgyaláson hozott végzés elleni fellebbezésnek halasztó hatálya van.”

⁴⁶⁶ A 372. §-t a 2001: CXXI. törvény 88. §-a (2) bekezdésének b) pontja 2002. április 1-jével hatályon kívül helyezte. Az ezen időpontig hatályos szöveg:

„(1) Ha a polgári perben a bíróság helyt adott az olyan egyedileg meghatározott vagyontárgyra vonatkozó igénynek, amelyre vagyonekobbzást mondtak ki, a vagyonekobbzás módosításáról az alapügyben eljáró bíróság határoz.

(2) A bíróság a határozatában az ítélet vagyonekobbzást kimondó részét hatályon kívül helyezi, és a vagyonekobbzást egyedileg meghatározott más vagyontárgyra mondja ki.

(3) A vagyonekobbzást módosító végzés elleni fellebbezésnek halasztó hatálya van.”

⁴⁶⁷ A 373. § (1) bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 52. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

(2) A bíróság a kényszergyógykezelés megkezdésétől számított egy év eltelté előtt a kényszergyógykezelés szükségességét hivatalból felülvizsgálja. Ha a kényszergyógykezelést nem szünteti meg, a felülvizsgálatot évenként megismétli.

(3)⁴⁶⁸ A kényszergyógykezelés felülvizsgálatának helye van az ügyész indítványára, a kényszergyógykezelés alatt állónak, házastársának, törvényes képviselőjének, vagy a védőnek a kérelmére, továbbá a kényszergyógykezelést végrehajtó intézet vezetőjének előterjesztésére is. A bíróság a kényszergyógykezelésnek kérelemre való felülvizsgálatát mellőzheti, ha erre hat hónapon belül már sor került.

(4) A felülvizsgálat előtt orvosszakértői véleményt kell beszerezni.

(5)⁴⁶⁹ A kényszergyógykezelés felülvizsgálatáról hozott végzés ellen a kényszergyógykezelés alatt álló házastársa és törvényes képviselője is fellebbezhet.

Pártfogó felügyelet utólagos elrendelése⁴⁷⁰

373/A. § (1) A bíróság a pártfogó felügyelet elrendeléséről utólag határoz, ha erről a jogerős ítélet nem rendelkezett; vagy a szabadságvesztés végrehajtását kegyelemből próbaidőre felfüggesztették, és az elítélt visszaeső [Btk. 82. § (1) bek.].

(2) A bíróság a pártfogó felügyelet elrendelése előtt beszerzi az ügyész indítványát. A bíróság tárgyalást tart, ha külön magatartási szabályok [Btk. 82. § (6) bek.] előírása látszik szükségesnek, illetőleg a külön magatartási szabályok előírását az ügyész indítványozza.

Eljárás próbára bocsátás esetén⁴⁷¹

374. § (1) A bíróság hivatalból vagy az ügyész indítványára tárgyaláson határoz a próbaidő meghosszabbításáról vagy a próbára bocsátás megszüntetéséről [Btk. 73. § (1)—(2) bek.], ha a próbára bocsátott a pártfogó felügyelet magatartási szabályait megszegte. Fiatalkorú esetén a bíróság kijelölt tanácsa (296. §) jár el.

⁴⁶⁸ A 373. § (3) bekezdésének első mondata az 1979: 4. törvényerejű rendelet 52. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg.

⁴⁶⁹ A 373. § eredeti (5) bekezdését az 1979: 4. törvényerejű rendelet 52. §-ának (3) bekezdése hatályon kívül helyezte, és az eredeti (6) bekezdés számozását (5) bekezdésre módosította.

⁴⁷⁰ A 373/A. §-t és alcímét az 1998: XXII. törvény 6. §-a iktatta be.

⁴⁷¹ A 374. § (1) és (3) bekezdését és a szakasz alcímét az 1979: 4. törvényerejű rendelet 53. §-a állapította meg.

(2)⁴⁷² Ha a próbára bocsátott ellen

a) a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt újabb büntetőeljárás indul, az ügyeket egyesíteni kell, és az újabb ügy elbírálására illetékes bíróság jár el, az ügyész indítványára azonban a próbára bocsátást elrendelő bíróság is eljárhat;

b) a próbaidő előtt elkövetett bűncselekmény miatt a próbaidő alatt indul büntetőeljárás, a bíróság az ügyeket egyesíti, a próbára bocsátást kimondó végzést hatályon kívül helyezi, és új határozatot hoz, vagy az egyesített ügyeket újból elkülöníti.

(3) A bíróság határozata elleni fellebbezésre a X. fejezet rendelkezései az irányadók.

Az elkobzásra irányuló eljárás

375. § (1)⁴⁷³ Ha a büntető törvény értelmében elkobzásnak vagy vagyoneklobzásnak van helye, azonban büntetőeljárás senki ellen sem indult, illetőleg azt megszüntették vagy a terhelt ismeretlen helyen avagy jogszerű külföldön tartózkodása, illetve elmebetegsége miatt az eljárást felfüggesztették, a bíróság az ügyész indítványára határoz.

(2) Az eljárást az a bíróság folytatja le, amely a bűncselekmény elbírálására hatáskörrel rendelkezik és illetékes; ha ez nem állapítható meg, az a bíróság, amelynél az ügyész indítványozza.

(3) A bíróság határozata ellen fellebbezésnek nincs helye, de az ügyész és az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz, a végzés kézbesítésétől számított nyolc napon belül tárgyalás tartását kérheti.

(4)⁴⁷⁴ A tárgyalásról értesíteni kell az ügyészt és az indítvány folytán érdekeltet; ha ismeretlen vagy ismeretlen helyen tartózkodik, illetőleg a magyar nyelvet nem ismeri, részére a bíróság képviselőt rendel ki.

(5) A tárgyalásra a XVII. fejezet rendelkezései értelem-szerűen irányadók. A bűnügyi költség viselésére az erre vonatkozó általános rendelkezéseket (217—219. §) megfelelően alkalmazni kell. A tárgyaláson hozott végzés ellen az érdekelt is fellebbezhet; a fellebbezésnek halasztó hatálya van.

(6)⁴⁷⁵

375/A. §⁴⁷⁶ (1) Ha a lefoglalt dolog birtoklása a közbiztonságot veszélyezteti vagy a dolog birtoklása jogszabályba ütközik, a bíróság a vádirat benyújtásáig az ügyész indítványára — szükség esetén mintavétel elrendelése mellett — a lefoglalt dolog elkobzásáról határoz.

(2) A bíróság eljárására a 375. § (2)—(5) bekezdése értelem-szerűen irányadó.

*Elkobzás, vagyoneklobzás utólagos kimondása*⁴⁷⁷

376. § (1)⁴⁷⁸ Ha a bíróság a tárgyalás alapján hozott ügydöntő határozatában az elkobzásról, illetve a vagyoneklobzásról nem rendelkezett, erről az ügyész indítványára, illetőleg hivatalból utólag határoz. A bíróság eljárására a 375. § (3) bekezdése irányadó.

(2) Ha a bíróság tárgyalást tart, erről az ügyészt, a terheltet, a védőt és az indítvány folytán érdekeltet értesíteni kell. A tárgyalásra a XVII. fejezet rendelkezései értelem-szerűen irányadók.

(3) A tárgyaláson hozott végzés ellen az érdekelt is fellebbezhet, a fellebbezésnek halasztó hatálya van.

*Utólagos rendelkezés a lefoglalt dologról*⁴⁷⁹

376/A. §⁴⁷⁹ Ha a bíróság az ügydöntő határozatában a lefoglalt dolog kiadásáról nem rendelkezett, erről az ügyész indítványára vagy hivatalból utólag a 376. § megfelelő alkalmazásával határoz.

⁴⁷² A 374. § (2) bekezdése az 1987: IV. törvény 62. §-ával megállapított szöveg.

⁴⁷³ A 375. § (1) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 82. §-ának (4) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(1) Ha a büntető törvény értelmében elkobzásnak, vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezésnek van helye, azonban büntetőeljárás senki ellen sem indult, illetőleg azt megszüntették vagy a terhelt ismeretlen helyen avagy jogszerű külföldön tartózkodása, illetve elmebetegsége miatt az eljárást felfüggesztették, a bíróság az ügyész indítványára határoz.”

⁴⁷⁴ A 375. § (4) bekezdése az 1987: IV. törvény 63. §-ával megállapított szöveg.

⁴⁷⁵ A 375. § (6) bekezdését az 1979: 4. törvényerejű rendelet 54. §-a iktatta be, és az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴⁷⁶ A 375/A. §-t az 1999: CX. törvény 118. §-a iktatta be.

⁴⁷⁷ Az alcímet a 2001: CXXI. törvény 82. §-ának (5) bekezdése állapította meg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „Elkobzás utólagos kimondása”

⁴⁷⁸ A 376. § (1) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 82. §-ának (5) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(1) Ha a bíróság a tárgyalás alapján hozott ügydöntő határozatában az elkobzásról, vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezésről nem rendelkezett, erről az ügyész indítványára, illetőleg hivatalból utólag határoz. A bíróság eljárására a 375. § (3) bekezdése irányadó.”

⁴⁷⁹ A 376/A. §-t és alcímét az 1987: IV. törvény 64. §-a iktatta be.

A próbaidőre felfüggesztett büntetés végrehajtásának utólagos elrendelése

377. § (1)⁴⁸⁰ A bíróság a próbaidőre felfüggesztett büntetés végrehajtását az ügyész indítványára vagy hivatalból elrendeli, ha

a)⁴⁸¹

b)⁴⁸² az elítéltet a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt a Btk. 91. §-a (1) bekezdésének b) pontjában, illetőleg (2) bekezdésében meghatározott büntetésre ítélték, vagy az ilyen bűncselekmény miatt kiszabott szigorított javító-nevelő munkát, illetőleg javító-nevelő munkát szabadságvesztésre változtatták át, és az újabb bűncselekmény miatt eljáró bíróság a végrehajtás iránt nem intézkedett,

c) az elkövető a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegte.

(2)⁴⁸³ Az (1) bekezdés c) pontja esetén a bíróság tárgyaláson határoz.

(3) Ha a próbaidőre felfüggesztett büntetés végrehajtását nem rendelik el, a bűnügyi költséget az állam viseli.

(4) A próbaidőre felfüggesztett büntetés végrehajtását elrendelő végzés elleni fellebbezésnek halasztó hatálya van.

*Utólagos rendelkezés a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendeléséről*⁴⁸⁴

377/A. § A bíróság utólag határoz a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtása elrendelésének hatályon kívül helyezéséről, ha a szabadságvesztés végrehajtását törvénytől rendelte el.

Az összbüntetésbe foglalás

378. § (1) Az összbüntetésbe foglalásra a legutóbb befejezett ügyben eljáró első fokú bíróság illetékes, ha az eljárásokat azonos hatáskörű bíróságok folytatták; egyébként a magasabb hatáskörű első fokú bíróság jár el. Ha az egyik ügyben első fokon a Legfelsőbb Bíróság vagy kizárólagos illetékességű bíróság járt el, az összbüntetésbe foglalás felől ez a bíróság határoz.

(2) A bíróság az összbüntetésbe foglalást ítélettel, az erre irányuló indítvány elutasítását végzéssel mondja ki. Az ítéletben a bíróság a 357. § és a 359. §-ban foglaltak felől is rendelkezhet.

(3) Az összbüntetésbe foglalásra jogosult bíróság előtt folyamatban volt eljárásban adott védői meghatalmazás, illetőleg kirendelés hatálya az összbüntetési eljárásra is kiterjed.

(4) Ha az összbüntetésbe foglalást nem rendelték el, a bűnügyi költséget az állam viseli.

*Utólagos összbüntetésbe foglalás*⁴⁸⁵

378/A. § A bíróság az összbüntetésbe foglalásról, illetve az összbüntetés tartamáról utólag határoz, ha erről a jogerős összbüntetési ítélet nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

Az előzetes fogvatartás utólagos beszámítása

379. § A bíróság az előzetes fogvatartás beszámításáról utólag határoz, ha erről a jogerős ítélet nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

*A kényszerintézkedésekkel kapcsolatos eljárás a vádirat benyújtása előtt*⁴⁸⁶

379/A. § (1) Az előzetes letartóztatás, illetőleg az ideiglenes kényszergyógykezelés elrendelése iránt az ügyész tesz indítványt a gyanúsított fogvatartásának helye szerint illetékes helyi bíróságnak; a gyanúsítottat a nyomozó hatóság közreműködésével vagy egyéb módon a bíróság elé állítja, erről a védőt értesíti. A megyei bíróság elnöke ezekre az eljárásokra — a megyei főügyész javaslatára — más helyi bíróság illetékességét is megállapíthatja.

(2)⁴⁸⁷ A bíróság meghallgatást tart, amelyen az ügyész az indítványt megalapozó bizonyítékokat írásban előterjeszti vagy szóban előadja; a gyanúsított és a védő felszólalhat. Ha a védő a meghallgatáson az értesítés ellenére nem jelent meg, a meghallgatás a védő távollétében is megtartható. A védő értesítéséről feljegyzést kell készíteni.

⁴⁸⁰ A 377. § (1) bekezdésének bevezető szövege az 1979: 4. törvényerejű rendelet 55. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

⁴⁸¹ A 377. § (1) bekezdésének a) pontját az Alkotmánybíróság 5/1999. (III. 31.) AB határozata megsemmisítette.

⁴⁸² A 377. § (1) bekezdésének b) pontja az 1987: IV. törvény 65. §-ával megállapított szöveg.

⁴⁸³ A 377. § (2) bekezdését az 1979: 4. törvényerejű rendelet 55. §-ának (2) bekezdése iktatta be, és az eredeti (2)–(3) bekezdés számítását (3)–(4) bekezdésre módosította.

⁴⁸⁴ A 377/A. §-t és alcímét az 1999: CX. törvény 119. §-a iktatta be.

⁴⁸⁵ A 378/A. §-t és alcímét az 1992: LXIX. törvény 9. §-a iktatta be.

⁴⁸⁶ A 379/A.—379/B. §-t és alcímét az 1989: XXVI. törvény 30. §-a iktatta be.

⁴⁸⁷ A 379/A. § (2) bekezdése az 1994: XCII. törvény 17. §-ával megállapított szöveg.

(3) A meghallgatás a gyanúsított távollétében tartható meg, ha az ügyész az ideiglenes kényszerorvoskezelés elrendelését indítványozza, de a gyanúsított az állapota miatt a meghallgatáson nem jelenhet meg, vagy jogainak gyakorlására képtelen.

(4) Az előzetes letartóztatás meghosszabbítása, illetőleg az ideiglenes kényszerorvoskezelés fenntartása iránt az ügyész a kényszerintézkedés határidejének lejártá előtt öt nappal tesz indítványt a bíróságnak, míg a gyanúsítottnak, illetőleg a védőnek az előzetes letartóztatás, illetve az ideiglenes kényszerorvoskezelés megszüntetése iránti kérelmét a nyomozó hatóság az ügyész útján küldi meg a bíróságnak. A bíróság meghallgatást tart, ha olyan új körülmény merül fel, amely azt indokoltá teszi, egyébként meghallgatáson kívül határoz.

(5) Ha az előzetes letartóztatást, illetve az ideiglenes kényszerorvoskezelést az ügyész megszünteti, erről a bíróságot értesíti.

379/B. § (1) A bíróságnak a kényszerintézkedésre vonatkozó határozata elleni fellebbezésre a végzés elleni fellebbezés elintézésére vonatkozó szabályokat (X. fejezet III. cím) a következő eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A bíróság határozata ellen az ügyész, a gyanúsított és a védő jogosult fellebbezésre. Ha a védő a meghallgatáson nem vett részt, a fellebbezést a meghallgatástól számított három napon belül jelentheti be. A meghallgatáson kívül hozott határozat ellen a kézbesítéstől számított három napon belül lehet fellebbezni.

(3) Az előzetes letartóztatást, illetőleg az ideiglenes kényszerorvoskezelést elrendelő határozatot akkor is végre kell hajtani, ha a védő a meghallgatáson nem vett részt.

(4) Ha a bíróság az előzetes letartóztatást, illetőleg az ideiglenes kényszerorvoskezelést meghallgatáson kívül szünteti meg, a határozat addig nem hajtható végre, amíg az ügyész fellebbezésének határideje nem járt le. Az ügyésznek az előzetes letartóztatás, illetve az ideiglenes kényszerorvoskezelés megszüntetése miatt bejelentett fellebbezése halasztó hatályú.

(5) A meghallgatást követően, illetőleg — a meghallgatáson kívül hozott határozat esetén — ha a fellebbezési határidő valamennyi jogosultra lejárt, az iratokat haladéktalanul, de legkésőbb három napon belül közvetlenül meg kell küldeni a fellebbezés elbírálására jogosult bíróságnak.

(6) A fellebbezést, ha azt

a) a helyi bíróság határozata ellen jelentették be, a megyei bíróság egyesbíróként eljárva,

b) a megyei bíróság egyesbíróként hozott határozata ellen jelentették be, a megyei bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsa

öt napon belül bírálja el.

379/C. §⁴⁸⁸ Ha a bíróság a gyanúsított előzetes letartóztatásának elrendelése helyett lakhelyelhagyási tilalmat rendel el, a végzés elleni fellebbezésre a 379/B. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

*A különösen védett tanú kihallgatása*⁴⁸⁹

379/D. § (1) A vádirat benyújtása előtt a megyei bíróság elnöke által kijelölt helyi bírósági bíró az ügyész indítványára dönt a tanú különösen védetté nyilvánításáról (64/A. §), kihallgatja a különösen védetté nyilvánított tanút, és elrendeli a különösen védetté nyilvánított tanú közreműködésével történő szemle, helyszínelés, bizonyítási kísérlet és felismerésre bemutatás megtartását.

(2) A különösen védetté nyilvánított tanú az ügyésznél kezdeményezheti kihallgatásának indítványozását.

(3) A kijelölt bíró a megyei bíróság illetékességi területén levő ügyészségek által folytatott eljárás során jár el, tekintet nélkül arra, hogy az eljárás alapjául szolgáló büncselekmény elbírálása a helyi bíróság vagy a megyei bíróság hatáskörébe tartozik.

(4) A különösen védetté nyilvánítás tárgyában hozott határozatot az ügyésszel és azzal kell közölni, akinek a különösen védetté nyilvánítását az ügyész indítványozta.

379/E. § (1) A kijelölt bíró a különösen védett tanú kihallgatására, valamint a szemle, helyszínelés, bizonyítási kísérlet és felismerésre bemutatás különösen védetté nyilvánított tanú közreműködésével történő megtartása esetén meghallgatást tart, tanú különösen védetté nyilvánítására irányuló indítvány esetén meghallgatást tarthat. A tanúnak a meghallgatáson történő megjelenéséről az ügyész gondoskodik. A meghallgatáson az ügyész az indítványt megalapozó bizonyítékokat írásban előterjeszti vagy szóban előadja.

(2) A különösen védett tanú meghallgatásán csak az ügyész lehet jelen. A meghallgatásról készült jegyzőkönyvet és a bíróság határozatát a kijelölt bíró zártan kezeli. A jegyzőkönyvről kivonatot kell készíteni, amely a jelenlévők közül csak a bíró és az ügyész nevét, a tanú különösen védetté nyilvánításának tényét és a különösen védett tanú vallomását tartalmazza. A jegyzőkönyvi kivonatot a vádirat benyújtásáig elkülönítetten, zártan kell kezelni.

(3) A bíró — indítványra — elrendelheti a meghallgatás kép- vagy hangfelvevővel, illetőleg egyéb berendezéssel történő rögzítését. A felvétel a jegyzőkönyvet nem pótolja. A felvételtől készült másolaton a tanú személyazonosságának megállapítására alkalmas egyedi tulajdonságai (pl. arckép, hang) technikai úton torzíthatók. A zárt kezelésre vonatkozó rendelkezéseket az ilyen felvételre is alkalmazni kell.

⁴⁸⁸ A 379/C. §-t az 1994: XCII. törvény 18. §-a iktatta be.

⁴⁸⁹ A 379/D—379/F. §-t és az alcímet az 1998: LXXXVIII. törvény 50. §-a iktatta be.

379/F. § (1) A kijelölt bírő határozata elleni fellebbezésre a végzés elleni fellebbezés elintézésére vonatkozó szabályokat (X. fejezet III. cím) a következő eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A meghallgatáson kívül hozott határozat ellen a kézbesítéstől számított három napon belül lehet fellebbezni. Nincs helye fellebbezésnek a különösen védetté nyilvánított tanú kihallgatása, valamint a különösen védetté nyilvánított tanú közreműködésével történő szemle, helyszínelés, bizonyítási kísérlet és felismerésre bemutatás megtartásának elrendelése ellen.

(3) A különösen védetté nyilvánítás tárgyában hozott határozat ellen az ügyész és az fellebbezhet, akinek a különösen védetté nyilvánítását az ügyész indítványozta.

(4) A meghallgatást követően, illetőleg — a meghallgatáson kívül hozott határozat esetén — ha a fellebbezési határidő valamennyi jogosultra lejárt, az iratokat haladéktalanul, de legkésőbb három napon belül közvetlenül meg kell küldeni a fellebbezés elbírálására jogosult bíróságnak.

(5) A fellebbezést a megyei bíróság egyesbíróként eljárva öt napon belül bírálja el.

*Az előzetes letartóztatás meghosszabbítása a Legfelsőbb Bíróság által*⁴⁹⁰

380. § (1)⁴⁹¹ Ha a vádirat benyújtása előtt elrendelt előzetes letartóztatás meghosszabbítására a Legfelsőbb Bíróságnak van hatásköre [95. § (1) bek.], a meghosszabbítás iránt a legfőbb ügyész a Legfelsőbb Bíróságnak indítványt tesz.

(2) Ha az előzetes letartóztatásnak a Legfelsőbb Bíróság által meghatározott határideje lejárt, és az ügyész még nem nyújtott be vádiratot, a legfőbb ügyész az előzetes letartóztatás további meghosszabbítása iránt ismét a Legfelsőbb Bírósághoz fordul.

(3)⁴⁹² Ha az előzetes letartóztatásnak a vádirat benyújtása után történt elrendelésétől vagy fenntartásától egy év eltelt [95. § (3) bek.], az a bíróság, amely előtt az eljárás folyik, az iratokat az előzetes letartóztatás felülvizsgálata végett a Legfelsőbb Bírósághoz felterjeszti. Ha a Legfelsőbb Bíróság az előzetes letartóztatás kérdésében — e felülvizsgálaton kívül — már döntött, a határidőt a Legfelsőbb Bíróság e határozatának napjától kell számítani.

⁴⁹⁰ Az alcímet az 1989: XXVI. törvény 31. §-ának (1) bekezdése állapította meg.

⁴⁹¹ A 380. § (1) bekezdése az 1989: XXVI. törvény 31. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

⁴⁹² A 380. § (3) bekezdése az 1989: XXVI. törvény 31. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg.

(4) Ha a Legfelsőbb Bíróságnak az előzetes letartóztatás felülvizsgálata során hozott határozatától egy év eltelt, a Legfelsőbb Bíróság az előzetes letartóztatást újból felülvizsgálja. A (3) bekezdés második mondata ebben az esetben is irányadó.

(5)⁴⁹³ Az ideiglenes kényszergyógykezelésnek a Legfelsőbb Bíróság által történő felülvizsgálatára az (1)–(4) bekezdés rendelkezései megfelelően irányadók.

A bírósági mentesítés

381. § (1) A büntetett előlethez fűződő hátrányok alóli utólagos bírósági mentesítést az elítélt, illetőleg törvényes képviselője az alapügyben első fokon eljáró bíróságnál kérheti. Több elítélés esetében a magasabb hatáskörű bíróság, azonos hatáskörű bíróságok közül az jár el, amely a leg súlyosabb büntetést szabta ki; ha a büntetések azonos súlyúak, az utóbb említett bíróságok bármelyike eljárhat.

(2) A bíróság a kérelem elbírálása előtt beszerzi az ügyész nyilatkozatát. Ha a mentesítés törvényi előfeltételei hiányoznak, a bíróság a kérelmet elutasítja, egyébként érdemben elbírálja.

(3)⁴⁹⁴ A bíróság a mentesítést kimondó határozat hatályon kívül helyezéséről az ügyész indítványára vagy hivatalból utólag határoz, ha a mentesítés hatályát veszítette [Btk. 102. § (2) bek., 104. § (2) bek.], vagy utóbb megállapítják, hogy a mentesítésnek törvényi akadálya volt.

A bűnügyi költségre vonatkozó utólagos rendelkezés

382. § A bíróság utólag határoz a bűnügyi költség viseléséről, ha a jogerős határozat erről nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. E végzés elleni fellebbezésnek halasztó hatálya van.

A kártalanítás

383. §⁴⁹⁵ (1) Kártalanítás jár az előzetes letartóztatásért és az ideiglenes kényszergyógykezelésért, ha

I. a büntetőeljárást azért szüntették meg, mert

a) a cselekmény nem bűncselekmény, vagy azt nem a terhelt követte el,

b) a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése, illetőleg az, hogy a cselekményt a terhelt követte el,

⁴⁹³ A 380. § (5) bekezdését az 1994: XCII. törvény 19. §-a iktatta be.

⁴⁹⁴ A 381. § (3) bekezdése az 1979: 4. törvényerejű rendelet 56. §-ával megállapított szöveg.

⁴⁹⁵ A 383. § az 1994: XCII. törvény 20. §-ával megállapított szöveg.

- c) büntethetőséget kizáró ok áll fenn,
- d) a bűncselekmény büntethetősége elévült,
- e) a cselekményt már jogerősen elbírálták;

II. a bíróság

- a) a terheltet felmentette,
- b) az eljárást vádelejtés miatt szüntette meg.

(2) Nincs helye kártalanításnak, ha a büntetőeljárást a cselekmény társadalomra veszélyességének csekély foka (Btk. 28. §) miatt szüntették meg.

(3) Az (1) bekezdés esetén sincs helye kártalanításnak, ha a terhelt

- a) a hatóság elől elrejtőzött, megszökött, szökést kísérelt meg,
- b) az eredményes felderítés megghiúsítása végett a hatóság megtévesztésére törekedett, vagy egyébként neki felróhatóan okot szolgáltatott arra, hogy a bűncselekmény gyanúja reá terelődjék,
- c) felmentés esetén a kényszergyógykezelését rendelték el.

384. § (1)⁴⁹⁶ A jogerős ítélet alapján kitöltött szabadságvesztésért, javítóintézeti nevelésért, illetőleg kényszergyógykezelésért a terheltnek kártalanítás jár, ha perújítás, felülvizsgálat vagy törvényesség érdekében emelt jogorvoslat folytán felmentették, enyhébb büntetésre ítélték, próbára bocsátották, illetőleg az eljárást vele szemben megszüntették, avagy megállapították, hogy a kényszergyógykezelést törvényes ok nélkül rendelték el.

(2) Nincs helye a kártalanításnak, ha a terhelt

- a) az alapügyben elhallgatta azokat a tényeket vagy bizonyítékokat, amelyeken a perújítás során hozott ítélet alapul;
- b)⁴⁹⁷ az alapügyben hozott ítélet ellen nem fellebbezett, kivéve a törvényesség érdekében emelt jogorvoslat esetét;
- c) felmentése esetén kijelölt egészségügyi intézetben végrehajtandó kényszergyógykezelését rendelték el.

384/A. §⁴⁹⁸ A kártalanítás módjára és mértékére a Polgári Törvénykönyvnek a szerződésen kívül okozott kárért való felelősségére vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

385. §⁴⁹⁹ (1)⁵⁰⁰ A terhelt a jogerős felmentő ítélet, a jogerős megszüntető végzés, a perújítás, a felülvizsgálati eljárás vagy a törvényesség érdekében emelt jogorvoslat eredményeképpen hozott jogerős határozat vele történő közlésétől számított hat hónapon belül terjeszthet elő kártalanítási igényt.

(2) A kérelemben meg kell jelölni a kártalanítási igény összegét, az igényt megalapozó bizonyítékokat, és csatolni kell az igényt alátámasztó okiratokat.

(3) Ha a nyomozást megszüntették, a kártalanítási igényt — a határozat közlésétől számított egy éven belül — annál a bíróságnál kell előterjeszteni, amely az előzetes letartóztatást, illetve az ideiglenes kényszergyógykezelést elrendelte.

(4) Ha a terhelt a kártalanítási eljárás lefolytatása előtt meghal, vagy a határidő eltelte előtt meghal anélkül, hogy igényét előterjesztette volna, örököse az eljárás folytatását kérheti, illetőleg a határidőn belül kártalanítási igényt terjeszthet elő.

385/A. §⁵⁰¹ (1) A bíróság a kérelmet a büntető ügy irataival együtt az eljárás lefolytatása végett a kártérítés elbírálására a Polgári Perrendtartás szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságnak küldi meg. Az iratok megküldését elrendelő végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

(2) A kártalanítási igény elbírálása során az (1) bekezdés szerinti bíróság az e törvényben foglalt eltérésekkel a Polgári Perrendtartás szabályai szerint jár el. A perben felperesként a terhelt (örökös), alperesként a Magyar Állam képviselőjében az igazságügy-miniszter vesz részt.

(3) A kártalanítási igény elbírálása előtt a bíróság bezerzi az alapügyben eljáró ügyésznek nyilatkozatát.

(4) A kártalanítást az állam köteles megfizetni.

385/B.—385/D. §⁵⁰²

⁴⁹⁹ A 385. § az 1994: XCII. törvény 23. §-ával megállapított szöveg.

⁵⁰⁰ A 385. § (1) bekezdése a 2001: XXXI. törvény 36. §-ának (3) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2001. június 27.

⁵⁰¹ A 385/A. §-t az 1994: XCII. törvény 24. §-a iktatta be, szövegét az 1999: CX. törvény 120. §-a állapította meg.

⁵⁰² A 385/B.—385/D. §-t az 1994: XCII. törvény 25—27. §-a iktatta be, és az 1999: CX. törvény 175. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁴⁹⁶ A 384. § (1) bekezdése a 2001: XXXI. törvény 36. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2001. június 27.

⁴⁹⁷ A 384. § (2) bekezdésének b) pontja a 2001: XXXI. törvény 36. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2001. június 27.

⁴⁹⁸ A 384/A. §-t az 1994: XCII. törvény 22. §-a iktatta be.

Visszatérítés

386. § (1)⁵⁰³ A pénzbüntetés, a pénzmellékbüntetés, bűnügyi költség címén befizetett összeget a terheltnek vissza kell téríteni, ha perújítás, felülvizsgálat vagy törvényesség érdekében emelt jogorvoslat folytán felmentették, illetőleg az ennek folytán hozott határozat ilyen kötelezést nem, vagy alacsonyabb mértékben tartalmaz.

(2)⁵⁰⁴ Vagyonelkobzás és elkobzás esetén az (1) bekezdés akként irányadó, hogy az elkobzott dolgot természetben kell visszaadni, ha pedig ez nem lehetséges, a vagyonelkobzáskor, illetve az elkobzáskor megállapított forgalmi értéket alapul véve, annak a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor törvényes kamatával növelt összegét kell visszatéríteni.

(3) A visszatérítési eljárást a kártalanítási eljárásra vonatkozó szabályok szerint kell lefolytatni, a 385. § (1) bekezdése azonban nem alkalmazható.

III. Cím⁵⁰⁵

387. §

IV. Cím

NEMZETKÖZI VONATKOZÁSÚ ELJÁRÁSOK

388. §⁵⁰⁶

Kiadatás

389—390/A. §

A büntetőeljárás felajánlása

391—393. §

⁵⁰³ A 386. § (1) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 82. §-ának (6) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(1) A pénzbüntetés, a pénzmellékbüntetés, bűnügyi költség, vagyoni előny és elkobzás alá eső érték címén befizetett összeget a terheltnek vissza kell téríteni, ha perújítás, felülvizsgálat vagy törvényesség érdekében emelt jogorvoslat folytán felmentették, illetőleg az ennek folytán hozott határozat ilyen kötelezést nem, vagy alacsonyabb mértékben tartalmaz.”

⁵⁰⁴ A 386. § (2) bekezdésének szövegét megállapította és a (3) bekezdést beiktatta az 1994: XCII. törvény 28. §-a.

⁵⁰⁵ A XVIII. fejezet III. címét (387. §) az 1991: LVII. törvény 13. §-ának (2) bekezdése hatályon kívül helyezte.

⁵⁰⁶ A 388—393. §-t az 1996: XXXVIII. törvény 84. §-a hatályon kívül helyezte.

Biztosíték⁵⁰⁷

393/A. § (1) Ha a terhelt külföldön él, kérelmére a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság engedélyezheti biztosíték letétbe helyezését. Ebben az esetben az eljárás a terhelt távollétében lefolytatható.

(2)⁵⁰⁸ A biztosíték összegét az ügyész, illetőleg a bíróság határozza meg, a terhelttel szemben előreláthatóan kiszabásra kerülő pénzbüntetés, az alkalmazandó vagyonelkobzás és a felmerülő bűnügyi költség végrehajtásához szükséges mértékben.

(3) A terheltnek a biztosíték letétbe helyezésének engedélyezése iránti kérelmében a 45. § (1) bekezdésében felsorolt személyt kell meghatalmaznia arra, hogy a részére szóló hivatalos iratokat átvegye (kézbesítési megbízott).

(4)⁵⁰⁹ A biztosíték letétbe helyezését követően a terheltnek szóló iratokat a kézbesítési megbízott részére kell kézbesíteni. A kézbesítési megbízott köteles a terheltet haladéktalanul értesíteni a részére kézbesített idézésről. Ha a terhelt a Magyar Köztársaság területét elhagyta, és a kézbesítési megbízottnak kézbesített idézés ellenére nem jelenik meg, nincs helye

- a) az elővezetése elrendelésének,
- b) az eljárás felfüggesztésének,
- c) hirdetményi idézésnek,

és a tárgyalást a terhelt távollétében is meg lehet tartani.

(5) Védő részvétele az eljárásban kötelező.

393/B. § (1) Ha a bíróság a terheltet bűnösnek mondja ki, illetőleg megállapítja, hogy bűncselekményt követett el, de az eljárást megszünteti, a biztosíték a határozat jogerőre emelkedésével az államra száll.

(2)⁵¹⁰ Ha a bíróság pénzbüntetést szab ki, vagyonelkobzást alkalmaz, illetőleg a terheltet a bűnügyi költség megfizetésére kötelezi, az államra szállt biztosítékot ezek végrehajtására kell fordítani.

⁵⁰⁷ Az alcímet és a 393/A—393/B. §-t az 1987: IV. törvény 70. §-a iktatta be.

⁵⁰⁸ A 393/A. § (2) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 83. §-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(2) A biztosíték összegét az ügyész, illetőleg a bíróság határozza meg, a terhelttel szemben előreláthatóan kiszabásra kerülő pénzbüntetés, a megállapítandó vagyoni előny és elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezés és a felmerülő bűnügyi költség végrehajtásához szükséges mértékben.”

⁵⁰⁹ A 393/A. § (4) bekezdésének harmadik mondata az 1989: XXXI. törvény 38. §-a (1) bekezdésének megfelelően a „Magyar Népköztársaság” helyett a „Magyar Köztársaság” szövegrészt tartalmazza.

⁵¹⁰ A 393/B. § (2) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 83. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(2) Ha a bíróság pénzbüntetést szab ki, illetőleg a terheltet vagyoni előny, elkobzás alá eső érték vagy a bűnügyi költség megfizetésére kötelezi, az államra szállt biztosítékot ezek végrehajtására kell fordítani.”

(3) Végrehajtható szabadságvesztés kiszabása esetén a büntetés végrehajtásának befejezése után a biztosítékot az elítéltnak vissza kell fizetni. Más büntetés végrehajtása iránt nem lehet intézkedni.

(4) A biztosíték a terheltnek visszajár

a) a nyomozás megszüntetése esetén,

b) ha a bíróság a terheltet felmentette, illetőleg az eljárást megszüntette, kivéve, ha megállapította, hogy a terhelt bűncselekményt követett el.

Bűnügyijogsegély

394. §⁵¹¹

Külföldi ítélet érvényének elismerése⁵¹²

394/A. § (1) A külföldi bíróság ítéletének érvényéről (Btk. 6. §) a bíróság hivatalból határoz. Ennek során megállapítja, hogy az elítéléshez a magyar törvény alapján milyen hátrányok fűződnek.

(2) A bíróság az elítéltet írásbeli nyilatkozat tételére hívja fel, szükség esetén meghallgatja vagy a meghallgatás végett más bíróságot keres meg. A külföldi ítélet érvényét megállapító végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

(3) Az eljárásra a Fővárosi Bíróságnak van hatásköre és illetékessége.

Büntetés végrehajtásának átvétele

394/B. §⁵¹³

XIX. Fejezet

A HATÁROZATOK VÉGREHAJTÁSA

Az ítélet végrehajthatósága

395. § (1) Az ítélet jogerőre emelkedése után hajtható végre.

(2) Az első fokú bíróság ítélete azon a napon emelkedik jogerőre, amelyen

a) a fellebbezésre jogosultak úgy nyilatkoztak, hogy nem kívánnak fellebbezni, illetőleg a fellebbezést visszavonták;

b) a fellebbezési határidő fellebbezés bejelentése nélkül telt el;

c) a másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét helybenhagyta, vagy a fellebbezést elutasította.

(3) A másodfokú bíróság ítélete a kihirdetésével emelkedik jogerőre.

A végzés végrehajthatósága

396. § (1) A végzés végrehajthatóságára a 269. § (2) bekezdése irányadó.

(2) Ha a tárgyaláson kívül hozott végzés esetén tárgyalás kérésének van helye, a végzés azon a napon válik végrehajthatóvá, amikor a kérelemre nyitva álló határidő anélkül telt el, hogy a jogosultak tárgyalás tartását kérték volna, illetőleg a tárgyalás tartását kérő ezt visszavonta, vagy a tárgyaláson nem jelent meg. Ez irányadó a 354. § (2) bekezdése esetében a tárgyalás mellőzésével hozott végzésnek azokra a rendelkezéseire is, amelyek miatt tárgyalás tartását nem kérték.

A bíróság feladatai

a határozatok végrehajtása során⁵¹⁴

397. § (1) A büntetések és az intézkedések végrehajtása, valamint a rendbíróság és az államot illető bünyügyi költség behajtása végett az a bíróság intézkedik, amelynek eljárásában az végrehajthatóvá válik.

(2) Az (1) bekezdés szerinti intézkedéseket a tanács elnöke teszi meg.

(3) Ha a büntetést vagy a büntetés hátralévő részét ismeretlen helyen tartózkodó elítélten kell fogvatba venni, a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt tartózkodási helyének felkutatása iránt intézkedik, szabadságvesztés esetén elfogatóparancsot bocsát ki.

(4)⁵¹⁵ A bíróság a jogerősen kiszabott szabadságvesztés azonnali fogvatba vételét rendeli el, ha azt a szabadlábon lévő terhelttel szemben bünszervezetben elkövetett bűncselekmény (Btk. 137. § 8. pont) miatt szabta ki.

⁵¹¹ A 394. §-t az 1996: XXXVIII. törvény 84. §-a hatályon kívül helyezte.

⁵¹² Az alcímet és a 394/A. §-t az 1979: 4. törvényerejű rendelet 61. §-a iktatta be.

⁵¹³ A 394/B. §-t és alcímet az 1979: 4. törvényerejű rendelet 62. §-a iktatta be, és az 1996: LXXXVIII. törvény 84. §-a hatályon kívül helyezte.

⁵¹⁴ Az alcímet és a 397. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 51. §-a állapította meg.

⁵¹⁵ A 397. § (4) bekezdését a 2001: CXXI. törvény 83. §-ának (3) bekezdése iktatta be. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1.

*A szabadságvesztés
és a közérdekű munka végrehajtásának
elhalasztása⁵¹⁶*

398. § (1) A bíróság a két évet meg nem haladó szabadságvesztés és a közérdekű munka végrehajtásának megkezdésére az elítélt kérelmére fontos okból, különösen az elítélt személyi vagy családi körülményeire való tekintettel, legfeljebb három hónapra halasztást engedélyezhet.

(2) Ha az elítélt betegsége az elítélt életét közvetlenül veszélyeztet, a bíróság

a) az (1) bekezdésben szabályozott tartamú halasztást meghaladó, határozott ideig tartó halasztást is engedélyezhet,

b) az (1) bekezdés alapján engedélyezett halasztást meghosszabbíthatja,

c) a két évet meghaladó szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére is halasztást engedélyezhet.

(3) A nő kérelmére el kell halasztani a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdését annak a nőnek az esetében, aki

a) a negyedik hónapot meghaladó terhes, legfeljebb a szülés várható idejét követő hatodik hónap végéig,

b) hat hónaposnál fiatalabb gyermekét gondozza.

(4) A (2) bekezdés és a (3) bekezdés a) pontja esetében a bíróság igazságügyi orvosszakértői szakvélemény alapján állapítja meg a halasztás egészségügyi feltételeinek fennállását, és a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága egészségügyi igazgatóságának — az elítélt egészségügyi állapotának büntetés-végrehajtás keretei között való kezelhetőségére vonatkozó — nyilatkozatát figyelembe véve határoz a kérelemről.

(5) Az (1)—(3) bekezdésben meghatározott feltételek esetén sincs helye az elhalasztásnak, ha az súlyosan veszélyeztetné a közbiztonságot vagy a közrendet, illetve ha az elítélt szökésétől vagy elrejtőzésétől kell tartani.

(6) A sorkatonai szolgálatot teljesítő elítélttel szemben a sorkatonai szolgálatának megkezdése előtt kiszabott, egy évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtását az elítélt állományilletékes parancsnokának kérelmére az elítélt leszereléséig el kell halasztani.

*Halasztás és részletfizetés
engedélyezése pénzbüntetés és pénzmellékbüntetés
esetén⁵¹⁷*

398/A. § (1) Ha az elítélt valószínűsíti, hogy a pénzbüntetés, illetőleg a pénzmellékbüntetés azonnali vagy egy összegben való megfizetése magának vagy tartásra szoruló hozzátartozóinak a büntetés célján túlmenő jelentős anyagi nehézséget okozna, és megalapozottan feltehető, hogy az elítélt a meghosszabbított határidőben fizetési kötelezettségének pontosan eleget tesz, részére a bíróság legfeljebb három hónapi halasztást, illetőleg azt engedélyezheti, hogy a pénzbüntetést, illetve a pénzmellékbüntetést hat hónapon belül, részletekben fizesse meg.

(2) A pénzbüntetés, illetőleg a pénzmellékbüntetés megfizetésére adott halasztás fontos okból egy alkalommal, legfeljebb további három hónappal meghosszabbítható. Ha az ügy rendkívüli körülményei indokolták teszik, a pénzbüntetésnek egy éven belüli részletekben való megfizetése is engedélyezhető.

(3) A részletfizetés havonta fizetendő, olyan összegben engedélyezhető, amely osztható a pénzbüntetés esetén az ítéletben megállapított napi tétel összegével, a pénzmellékbüntetés esetén pedig az ítéletben a pénzbüntetés szabadságvesztésre átváltoztatását illetően meghatározott összeggel.

(4) A szabadságvesztésre átváltoztatás után a pénzbüntetés, illetőleg a pénzmellékbüntetés megfizetésére halasztás vagy részletfizetés nem engedélyezhető.

*Halasztás és részletfizetés
engedélyezése rendbíróság és az államot illető
bűnügyi költség esetén⁵¹⁸*

398/B. § (1)⁵¹⁹ A rendbíróság és az államot illető bűnügyi költség megfizetésére halasztás, illetőleg részletfizetés a bírósági végrehajtó által foganatosított foglалás után engedélyezhető, ha a foglалási jegyzőkönyvet a végrehajtó a bírósághoz beterjesztette.

⁵¹⁷ Az alcímet és a 398/A. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 53. §-a iktatta be.

⁵¹⁸ Az alcímet és a 398/B. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 53. §-a iktatta be. Az alcím szövegét a 2001: CXXI. törvény 83. §-ának (4) bekezdése állapította meg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „Halasztás és részletfizetés engedélyezése vagyoni előny, elkobzás alá eső érték, rendbíróság és az államot illető bűnügyi költség esetén”

⁵¹⁹ A 398/B. § (1) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 83. §-ának (4) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „A vagyoni előny, az elkobzás alá eső érték, a rendbíróság és az államot illető bűnügyi költség megfizetésére halasztás, illetőleg részletfizetés a bírósági végrehajtó által foganatosított foglалás után engedélyezhető, ha a foglалási jegyzőkönyvet a végrehajtó a bírósághoz beterjesztette.”

⁵¹⁶ Az alcímet és a 398. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 52. §-a állapította meg.

(2) A halasztás és a részletfizetés a 398/A. §-ban meghatározott feltételek mellett és keretek között engedélyezhető.

*Halasztás javítóintézeti nevelés esetén*⁵²⁰

398/C. § A fiatalkorúval szemben jogerős ítéletben elrendelt javítóintézeti nevelés végrehajtását a bíróság a 398. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek mellett és keretek között elhalaszthatja.

*A halasztás és részletfizetés engedélyezésének eljárási szabályai*⁵²¹

398/D. § (1) A halasztás és a részletfizetés iránti kérelemnek nincs halasztó hatálya.

(2) A kérelemről, ha azt a terhelt az ügydöntő határozat jogerőre emelkedését követően nyomban előterjesztette, az ügydöntő határozatot hozó bíróság — az ügyész nyilatkozatának beszerzését követően — dönt, a határozatát indokolni köteles.

(3) A terhelt később előterjesztett kérelmének elbírálására a különleges eljárások szabályait (XVIII. fejezet) kell alkalmazni.

(4)⁵²² A pénzbüntetés, a pénzmellékbüntetés, a rendbíróság és az államot illető bünygyi költség tekintetében a halasztás, illetőleg a részletfizetés engedélyezése tárgyában hozott határozat ellen fellebbezésnek nincs helye.

(5)⁵²³ A szabadságvesztés, a közérdekű munka és a javítóintézeti nevelés végrehajtásának elhalasztása tárgyában hozott határozat ellen az ügyész, az elítélt és a védő fellebbezhet. Ha a halasztást a (2) bekezdés alapján a másodfokú bíróság engedélyezte, a határozat ellen az ügyész kifogást jelenthet be. A kifogás elbírálására a 275/A. § (2)–(4) bekezdése értelemszerűen irányadó.

⁵²⁰ Az alcímet és a 398/C. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 53. §-a iktatta be.

⁵²¹ Az alcímet és a 398/D. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 53. §-a iktatta be.

⁵²² A 398/D. § (4) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 83. §-ának (5) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(4) A pénzbüntetés, a pénzmellékbüntetés, a vagyoni előny, az elkobzás alá eső érték, a rendbíróság és az államot illető bünygyi költség tekintetében a halasztás, illetőleg a részletfizetés engedélyezése tárgyában hozott határozat ellen fellebbezésnek nincs helye.”

⁵²³ A 398/D. § (5) bekezdésének második és harmadik mondata az 1999: CX. törvény 121. §-ával megállapított szöveg.

*A büntetés félbeszakítása*⁵²⁴

398/E. §

A halálbüntetés végrehajtása

399. §⁵²⁵

*Kegyelmi eljárás*⁵²⁶

400. § (1)⁵²⁷ Kegyelem iránti előterjesztést — hivatalból vagy kérelemre — a büntetőeljárás megszüntetésére a vádirat benyújtásáig a legfőbb ügyész, azt követően az igazságügy-miniszter, a büntetés elengedésére vagy mérséklésére, illetőleg a büntetett előlélethez fűződő hátrányok alóli mentesítésre az igazságügy-miniszter tehet a köztársasági elnökhöz.

(2)⁵²⁸ Kegyelmi kérelmet a terhelt, a védő, valamint a terhelt hozzátartozója terjeszthet elő.

(3)⁵²⁹ A kérelmet a büntetőeljárás megszüntetése iránt az ügyben eljáró hatóságnál, a büntetés elengedésére vagy mérséklésére, illetőleg a büntetett előlélethez fűződő hátrányok alóli mentesítésre az első fokon eljáró bíróságnál kell előterjeszteni.

(4) A hatóság a kegyelmi eljárás során a terheltnek a kegyelmi döntéshez szükséges személyes adatait beszerzi.

(5)⁵³⁰ A kegyelmi döntésről szóló értesítést a terheltnek és a kérelmezőnek az a bíróság, illetőleg ügyész kézbesíti, amely előtt az eljárás folyik. Ha a kegyelmi kérelmet a határozat jogerőre emelkedését követően terjesztették elő, a kegyelmi döntésről szóló értesítést az ügyben első fokon eljáró bíróság kézbesíti az elítéltnak és a kérelmezőnek. Ha az elítélt a szabadságvesztését tölti, a kegyelmi döntésről az értesítést részére a büntetés-végrehajtási intézet útján kell kézbesíteni.

⁵²⁴ Az alcímet és a 398/E. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 53. §-a iktatta be, és a 2000: XIV. törvény 3. §-a hatályon kívül helyezte.

⁵²⁵ A 399. §-t az Alkotmánybíróság 23/1990. (X. 31.) AB határozata megsemmisítette.

⁵²⁶ Az alcímet az 1994: XCII. törvény 31. §-ának (1) bekezdése állapította meg.

⁵²⁷ A 400. § (1) bekezdése az 1989: LV. törvény 8. §-ával megállapított szöveg.

⁵²⁸ A 400. § (2) bekezdése az 1994: XCII. törvény 31. §-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg.

⁵²⁹ A 400. § (3) és (4) bekezdését az 1994: XCII. törvény 31. §-ának (2) bekezdése iktatta be.

⁵³⁰ A 400. § (5) bekezdését az 1999: CX. törvény 122 §-a iktatta be.

401. §⁵³¹ (1) A döntéshez szükséges adatokat tartalmazó iratokat, valamint a kegyelmi kérelmet

a) a vádirat benyújtásai a hatóság a legfőbb ügyészhez,

b) a vádirat benyújtása után a bíróság az igazságügy-miniszterhez
felterjeszti.

(2) A büntetés elengedése vagy mérséklése iránti kérelem, illetőleg előterjesztés esetén az igazságügy-miniszter elrendelheti a büntetés végrehajtásának a köztársasági elnök döntéséig történő elhalasztását vagy félbeszakítását.

(3) A legfőbb ügyész, illetőleg az igazságügy-miniszter a kegyelmi kérelmet a köztársasági elnökhöz akkor is felterjeszti, ha a kegyelem gyakorlása iránt nem tesz előterjesztést.

401/A. §⁵³² Ha a büntetőeljárás kegyelemből történő megszüntetését a hatóság hivatalból kezdeményezte, a terhelt az eljárást megszüntető határozat kézbesítésétől számított nyolc napon belül kérheti az eljárás folytatását.

Vagyoni jellegű joghátrányok elengedése

402. § (1)⁵³³ Az államot illető bünyügyi költség és a rendbíróság megfizetését az igazságügy-miniszter különös méltánylást érdemlő okból egészen vagy részben elengedheti.

(2) A büntetések és az intézkedések végrehajtására vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabályok állapítják meg.⁵³⁴

XX. Fejezet

VEGYES RENDELKEZÉSEK

403. § (1) Ahol e törvény állami szervről vagy hozzátartozóról rendelkezik, a Btk. 137. §-a irányadó.⁵³⁵

(2)⁵³⁶ Ahol e törvény megyei főügyésről, illetőleg megyei bíróságról rendelkezik, a fővárosi főügyészt és a Fővárosi Bíróságot is érteni kell.

403/A. §⁵³⁷ Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a büntetőeljárásban résztvevők személyi védelmére vonatkozó szabályokat rendeletben szabályozza.

404. § (1) Felhatalmazást kap az igazságügy-miniszter, hogy:

a)⁵³⁸ az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt, illetve a bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható ismeretlen személy tartózkodási helye felkutatásának, lakóhelye, illetőleg személyazonossága megállapításának, és közzététele elrendelésének részletes szabályait az érintett miniszterekkel és a legfőbb ügyéssel egyetértésben;

b) az igazságügyi szakértői szervezetet, a szakértőként kirendelhető és a szakvélemény felülvizsgálatát végző szerveket, az igazságügyi szakértők működését és a szakértőkre vonatkozó más részletkérdéseket a belügyminiszterrel, a legfőbb ügyéssel, az illetékes miniszterekkel (országos hatáskörű szerv vezetőjével), a katonai büntetőeljárás vonatkozásában a honvédelmi miniszterrel is egyetértésben szabályozza;⁵³⁹

c) a szakértő és a szaktanácsadó díjazására, a tanú és a szakértő által felszámítható költségekre, valamint a szakértői vizsgálat miatti kártalanításra vonatkozó részletes szabályokat a szociális és családügyi miniszterrel és a többi érdekelt miniszterrel, valamint a legfőbb ügyéssel egyetértésben;⁵⁴⁰

d) a lefoglalás és a lefoglalt dolgok értékesítésének szabályait — a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a belügyminiszterrel és a legfőbb ügyéssel együttesen;⁵⁴¹

e) a zár alá vételre vonatkozó részletes szabályokat — a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a belügyminiszterrel és a legfőbb ügyéssel együttesen;⁵⁴²

⁵³⁶ A 403. § (2) bekezdése az 1983: 25. törvényerejű rendelet 3. §-ával megállapított szöveg.

⁵³⁷ A 403/A. §-t az 1998: LXXXVIII. törvény 54. §-a iktatta be. Végrehajtására lásd a 34/1999. (II. 26.) Korm. rendeletet.

⁵³⁸ A 404. § (1) bekezdésének eredeti a) pontját az 1989: XXVI. törvény 34. §-a hatályon kívül helyezte. Az a) pont szerinti felhatalmazást a 2001: XVIII. törvény 46. §-a iktatta be. Jelenleg lásd a 115/1973. (IK. 11.) IM utasítást.

⁵³⁹ Végrehajtására lásd az 53/1993. (IV. 2.) Korm. rendeletet és a 2/1988. (V. 19.) IM rendeletet.

⁵⁴⁰ Végrehajtására lásd a 3/1986. (II. 21.) IM rendeletet és az 1/1969. (I. 8.) IM rendeletet.

⁵⁴¹ Végrehajtására lásd a 13/1979. (VIII. 10.) IM rendeletet és az 1/1993. (I. 13.) IM—BM—PM együttes rendelettel módosított 117/1984. (IK. 12.) IM—BM—PM—Legf.Ü. együttes utasítást.

⁵⁴² A zár alá vétel részletes szabályait a bírósági végrehajtásról szóló 1994: LIII. törvény szabályozza.

⁵³¹ Az eredeti 401. §-t az 1979: 11. törvényerejű rendelet 126. §-ának (1) bekezdése hatályon kívül helyezte. 401. §-t ismételt az 1994: XCII. törvény 32. §-a iktatta be. A 401. §-t megelőző, „A figyelmeztetés fogantatása” alcímet a 2000: XIV. törvény 3. §-a helyezte hatályon kívül.

⁵³² A 401/A. §-t az 1994: XCII. törvény 33. §-a iktatta be.

⁵³³ A 402. § (1) bekezdése a 2001: CXXI. törvény 83. §-ának (6) bekezdésével megállapított szöveg. Hatálybalépésének napja: 2002. április 1. Az ezen időpontig hatályos szöveg: „(1) Az államot illető bünyügyi költség, a vagyoni előny, az elkövetés alá eső érték és a rendbíróság megfizetését az igazságügy-miniszter különös méltánylást érdemlő okból egészen vagy részben elengedheti.”

⁵³⁴ Lásd az 1979: 11. törvényerejű rendeletet.

⁵³⁵ A Btk. 137. §-ának 3. pontja helyébe, amely az állami szerv fogalmáról rendelkezett, a 2001: CXXI. törvény 19. §-ának (2) bekezdése a külföldi hivatalos személy fogalmát iktatta.

f) a büntetőeljárás cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályait a belügyminiszterrel és a legfőbb ügyéssel együttesen;⁵⁴³

g) a bűnügyi költségek előlegezésének, továbbá az államot illető bűnügyi költségek behajtásának és elszámolásának szabályait a pénzügyminiszterrel, a belügyminiszterrel és a legfőbb ügyéssel egyetértésben;⁵⁴⁴

h) a bírósági határozatok megküldésének szabályait;

i) a kiadatással kapcsolatos felterjesztésre és emlékiratra vonatkozó részletes szabályokat a legfőbb ügyéssel egyetértésben;⁵⁴⁵

j) a bűncselekmény elkövetése után bekövetkezett elmebetegség miatt elmeorvosintézetben való elhelyezés szabályait az egészségügyi miniszterrel és a legfőbb ügyéssel egyetértésben megállapítsa;⁵⁴⁶

k) a büntető ügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra és egyéb szervekre irányuló feladatokat a legfőbb ügyéssel és az érdekelt miniszterekkel együttesen;⁵⁴⁷

l) a fiatakorúakkal szemben alkalmazott büntetések és nevelő intézkedések végrehajtását a belügyminiszterrel, a oktatási miniszterrel, a szociális és családügyi miniszterrel és a legfőbb ügyéssel egyetértésben;⁵⁴⁸

m)⁵⁴⁹ a büntetőeljárás során keletkezett iratokból másolat adásának részletes szabályait a belügyminiszterrel együttesen és a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

n)⁵⁵⁰ a házi őrizet végrehajtási szabályait a belügyminiszterrel együttesen és a legfőbb ügyéssel egyetértésben, rendeletben szabályozza.

(2) Felhatalmazást kap a belügyminiszter, hogy az érdekelt miniszterekkel (országos hatáskörű szerv vezetőjével) egyetértésben szabályozza, milyen szerveket kell értesíteni a büntetőeljárás megindulásáról.

(3)⁵⁵¹ Felhatalmazást kapnak a nyomozó hatóságok felett felügyeletet gyakorló miniszterek, hogy a felügyeletük alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályait a legfőbb ügyéssel egyetértésben megállapítsák.

(4)⁵⁵² Felhatalmazást kap a honvédelmi miniszter, hogy az érdekelt miniszterekkel együttesen és a legfőbb ügyéssel egyetértésben a szoros felügyelet alá helyezés végrehajtásának szabályait, valamint a katonával szemben elrendelt lakhelyelhagyási tilalom ellenőrzésének szabályait rendeletben megállapítsa.

404/A. §⁵⁵³ Felhatalmazást kap az igazságügy-miniszter, hogy a bírósági ügyvitel és a statisztikai adatszolgáltatás rendjét — az Országos Igazságszolgáltatási Tanáccsal egyetértésben — rendeletben állapítsa meg.

405. § E törvény nem érinti a diplomáciai vagy egyéb személyes mentesség hatályát, valamint a diplomáciai vagy egyéb személyes mentességgel kapcsolatban fennálló eljárási szabályokat,⁵⁵⁴ továbbá az országgyűlési képviselők mentelmi jogát.⁵⁵⁵

406. §⁵⁵⁶ A más bíróságoktól származó megkereséseket a bírósági titkár is teljesítheti.

407. § (1) E törvény az 1974. évi január hó 1. napján lép hatályba.

(2)⁵⁵⁷

(3)⁵⁵⁸

(4) A szükséges átmeneti szabályokat az igazságügy-miniszter — a belügyminiszterrel és a legfőbb ügyéssel egyetértésben — rendeletben állapítja meg.⁵⁵⁹

⁵⁴³ Végrehajtására lásd a 14/1976. (XII. 7.) IM—BM együttes rendeletet.

⁵⁴⁴ Végrehajtására lásd a 120/1973. (IK. 1974. 1.) IM utasítást.

⁵⁴⁵ A jogterületet újraszabályozta az 1996: XXXVIII. törvény.

⁵⁴⁶ Idejétmúlt rendelkezés, lásd az egészségügyről szóló 1997: CLIV. törvényt.

⁵⁴⁷ Végrehajtására lásd a 107/1979. (IK. 8.) IM utasítást és a 108/1979. (IK. 8.) IM utasítást.

⁵⁴⁸ Az 1998: XXXVI. törvény 2. § (1) bekezdése b) és c) pontjának megfelelően a „művelődési miniszter” és a „munkaügyi miniszter” szövegrész helyett az „oktatási miniszter” és a „szociális és családügyi miniszter” szövegrész tartalmazza. A 404. § (1) bekezdésének l) pontja idejétmúlt rendelkezés, lásd az 1979: 11. törvényerejű rendeletet és a 30/1997. (X. 11.) NM rendeletet.

⁵⁴⁹ A 404. § (1) bekezdésének m) pontját az 1989: XXVI. törvény 33. §-a iktatta be, és szövegét az 1999: CX. törvény 123. § (1) bekezdése állapította meg. Végrehajtására lásd a 4/1991. (III. 14.) IM—BM együttes rendeletet.

⁵⁵⁰ A 404. § (1) bekezdésének n) pontját az 1999: CX. törvény 123. §-ának (1) bekezdése iktatta be. Végrehajtására lásd a 2/2000. (II. 26.) IM—BM együttes rendeletet.

⁵⁵¹ A 404. § (3) bekezdését az 1987: IV. törvény 72. §-a iktatta be. Végrehajtására lásd a 40/1987. BM utasítást, az 59/1997. (X. 31.) BM rendeletet, a 37/1991. (XII. 24.) PM rendeletet és a 3/1999. (I. 29.) PM rendeletet.

⁵⁵² A 404. § (4) bekezdését az 1999: CX. törvény 123. §-ának (2) bekezdése iktatta be. Végrehajtására lásd a 11/2000. (V. 24.) HM—BM—IM—TNM együttes rendeletet.

⁵⁵³ A 404/A. §-t az 1999: XLV. törvény 3. §-a iktatta be. Jelenleg a bírósági ügyvitel szabályaira lásd a 123/1973. (IK. 174. 1.) IM utasítást.

⁵⁵⁴ Lásd az 1973: 7. törvényerejű rendeletet.

⁵⁵⁵ Lásd az 1990: LV. törvényt, továbbá az 1989: XXXII. törvényt, az 1989: XXXVIII. törvényt, az 1992: LXIII. törvényt és az 1993: LIX. törvényt.

⁵⁵⁶ A 406. § az 1999: CX. törvény 124. §-ával megállapított szöveg.

⁵⁵⁷ A 407. § (2) bekezdése hatályon kívül helyező rendelkezéseket tartalmaz.

⁵⁵⁸ A 407. § (3) bekezdését a 2000: XIV. törvény 3. §-a hatályon kívül helyezte.

⁵⁵⁹ A törvény hatálybalépésével kapcsolatos átmeneti szabályokat a 4/1973. (IX. 13.) IM rendelet állapította meg. E jogszabályt a 45/1991. (III. 18.) Korm. rendelet 2. §-a, illetve 2. számú melléklete hatályon kívül helyezte.

**Az Országos Választási Bizottság
4/2002. (II. 7.) OVB
állásfoglalása**

**a választási kampányra vonatkozó egyes jogszabályi
rendelkezések tárgyában**

Az Országos Választási Bizottság a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 34. §-a (2) bekezdésének *a*) pontjában írt hatáskörében eljárva az alábbi állásfoglalást adja ki:

A Ve. 2. § szerint e törvényt kell alkalmazni:

- a*) az országgyűlési képviselők választására,
- b*) a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a helyi kisebbségi önkormányzatok tagjainak a választására,
- c*) az országos és a helyi népszavazásra,
- d*) az országos és a helyi népi kezdeményezésre, továbbá
- e*) azokra a választási eljárásokra, amelyekre e törvény alkalmazását jogszabály elrendeli [az *a*)—*e*) pontban foglaltak együtt: választás].

A Ve. 3. § szerint a választási eljárás szabályainak alkalmazása során az érintett résztvevőknek érvényre kell juttatniuk a 3. § *a*)—*f*) pontjában meghatározott alapelveket.

A Ve. 34. § (2) bekezdése alapján az Országos Választási Bizottság

- a*) állásfoglalást ad ki a választással kapcsolatos jogszabályok egységes értelmezése és az egységes joggyakorlat kialakítása érdekében; az állásfoglalás ellen jogorvoslatnak helye nincs; az állásfoglalást a Magyar Közlönyben közzé kell tenni,
- b*) dönt a listák és az azokon szereplő jelöltek, a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,
- c*) kisorsolja a listák sorszámát,
- d*) jóváhagyja az országos népszavazás szavazólapjainak adattartalmát,
- e*) dönt a benyújtott kifogásról,
- f*) megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,
- g*) megállapítja, hogy mely jelölő szervezetek érték el a törvényben meghatározott mértékű %-os szavazathatárt,
- h*) megállapítja, hogy az országosan összesített töredékszavazatok alapján az országos listák jelöltjei közül kik szereztek mandátumot,
- i*) kiadja a mandátumot szerzett képviselőknek a megbízólevelet,
- j*) megállapítja és közzéteszi a választás országosan összesített eredményét,
- k*) kitűzi az időközi országgyűlési képviselő-választást, és megállapítja annak naptár szerinti hatánapjait,
- l*) a tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését,

m) beszámol az Országgyűlésnek az országgyűlési képviselők, valamint az önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásáról, továbbá az országos népszavazásról,

n) eljár mindazokban az ügyekben, melyeket törvény a hatáskörébe utal.

A Ve. 40. § (1) bekezdése értelmében a választási kampány a választás kitűzésétől a szavazást megelőző nap 0 óráig tart. A (2) bekezdés szerint a szavazást megelőző nap 0 órától a szavazás befejezéséig választási kampányt folytatni tilos (kampánycsend).

A Ve. 41. § értelmében a kampánycsend megsértésének minősül a választópolgárok választói akaratának befolyásolása, így különösen: a választópolgárok számára a jelölt vagy a jelölő szervezet által ingyenesen juttatott szolgáltatás (szavazásra történő szervezett szállítás, étel-ital adása), pártjelvények, zászlók, pártszimbólumok, a jelölt fényképét vagy nevét tartalmazó tárgyak osztogatása, választási plakát (a továbbiakban: plakát) elhelyezése, a választói akarat befolyásolására alkalmas információk szolgáltatása elektronikus vagy más úton.

A Ve. 42. § (1) bekezdése értelmében a választási kampány végéig a jelölő szervezetek és a jelöltek engedély nélkül készíthetnek plakátot. A plakát olyan sajtóterméknek minősül, amely engedély és bejelentés nélkül előállítható. Egyebekben a plakátra a sajtóról szóló jogszabályokat kell alkalmazni.

A Ve. 43. § (1) bekezdése szerint a választási gyűlések nyilvánosak. A rend fenntartásáról a gyűlés szervezője gondoskodik.

A Ve. 51. § (1) alapján azt a jelölő szervezetet, amely jelöltet vagy listát kíván állítani, bírósági bejegyzésének hiteles másolatával kell bejelenteni az alábbiak szerint:

- a*) ha a jelölő szervezet több megye, illetőleg a főváros és valamely megye területén is jelöltet vagy listát kíván állítani, az Országos Választási Bizottságnál,
- b*) ha a jelölő szervezet csak egy megye, illetőleg a főváros területén belül, de több országgyűlési egyéni választókerületben, illetőleg több településen kíván jelöltet állítani, a területi választási bizottságnál,
- c*) ha a jelölő szervezet csak egy országgyűlési egyéni választókerületben, illetőleg csak egy településen kíván jelöltet állítani, az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottságnál, illetőleg a helyi választási bizottságnál.

(2) A bejelentett, illetőleg a nyilvántartásba vett jelölő szervezetekről az Országos Választási Iroda nyilvántartást vezet.

(3) Jelöltet, illetőleg listát csak az (1) bekezdés szerint bejelentett és az 55. § szerint nyilvántartásba vett jelölő szervezet állíthat.

A Ve. 52. § (1) bekezdése szerint a jelöltet legkésőbb a szavazást megelőző 23. napon az ajánlószelvények átadásával kell bejelenteni az illetékes választási bizottságnál.

(2) A bejelentésnek tartalmaznia kell a jelölt családi és utónevét, személyi azonosítóját, lakcímét, valamint nyilatkozatát arról, hogy

a) választójoga van,

b) a jelölést elfogadja,

c) nincs olyan tisztsége, amely összeférhetetlen a képviselői vagy a polgármesteri megbízatással, illetőleg megválasztása esetén arról lemond.

(3) Ha a választókerületben két vagy több azonos családi és utónévű választópolgár kíván jelöltként indulni, a később bejelentett személy köteles gondoskodni arról, hogy — betűjelzés vagy második utónév feltüntetésével — a korábban bejelentett jelölttől megkülönböztethető legyen.

A Ve. 53. § (1) bekezdése értelmében a listát a listaállításhoz szükséges számú jelölt, illetőleg lista bejelentését vagy nyilvántartásba vételét igazoló, az 55. § (1) bekezdése szerint kiállított igazolás átadásával kell bejelenteni.

(2) Az 52. § (2) bekezdésének rendelkezéseit a listán szereplő jelöltekre is alkalmazni kell.

(3) A listán legfeljebb háromszor annyi jelölt állítható, mint a listán megszerezhető mandátumok száma. A listán szereplő jelöltek sorrendjét a jelölő szervezet határozza meg, azt a lista bejelentése után nem lehet módosítani. Ha valamelyik jelölt a listáról kiesett, helyére a listán soron következő jelölt lép.

A Ve. 149. § g) pontja alapján jelölő szervezet: a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény szerint bejegyzett párt, valamint az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény szerint bejegyzett társadalmi szervezet; a közös jelöltet, listát állító jelölő szervezetek egy jelölő szervezetnek számítanak,

A Ve. 149. § o) pontja a következőképpen határozza meg a választási kampányt: választási program ismertetése, jelölt, lista, jelölő szervezet népszerűsítése, választási gyűlés szervezése, plakát elhelyezése, önkéntesek igénybevétele.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján az Országos Választási Bizottság megállapítja, hogy a Ve. VI. fejezetében szabályozott választási kampány (Ve. 40—45. §) a Ve. tárgyi hatálya alá tartozó választási eljárás — Ve. 2. § a)—e) pont része.

A Ve. 40. § (1) bekezdése egyértelműen szabályozza a választási kampány időbeli terjedelmét. A választási kampány fogalmát a Ve. 149. § o) pontja határozza meg. A választási kampány időszakában a Ve. 149. § o) pontja alapján definiált kampánycselekmények jogi megítélése attól függ, hogy ezeket a Ve. milyen tartalommal szabályozza, illetve az adott kampánycselekményt jelölő szervezethez, jelölthöz, illetve listához kapcsolja-e.

A Ve. a kampánycselekmények egy részére vonatkozóan — például választási program ismertetése, önkéntesek igénybevétele — ilyen sajátos feltételt nem állapít meg. A Ve. népszerűsítési cselekmények végzését ugyanakkor sajátos jogi minőséghez köti. Az említett kampánycselekmények a Ve. 149. § o) pontja szerint jelölő szervezet, jelölt és lista tekintetében végezhetők.

A jelölő szervezet, a jelölt, illetve a lista — az Országos Választási Bizottság álláspontja szerint — választási eljárásban való részvételét illetően e minőségét a Ve. 55. § szerinti nyilvántartásba vételtől nyeri. Ezért a választási kampány időszakában jelölő szervezet, jelölt, illetve lista vonatkozásában végzett népszerűsítési cselekmények a Ve. 149. § o) pontjára figyelemmel attól az időponttól tekintendők kampánycselekménynek, amikor a jelölő szervezet, a jelölt, illetve a lista nyilvántartásba vétele a Ve. hivatkozott szabályainak megfelelően megtörtént.

Dr. Ficzer Lajos s. k.,

az Országos Választási Bizottság elnöke

**Az Országos Választási Bizottság
5/2002. (II. 7.) OVB
állásfoglalása**

a választási kampány résztvevői tárgyában

Az Országos Választási Bizottság a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 34. § (2) bekezdésének a) pontjában írt hatáskörében eljárva az alábbi állásfoglalást adja ki:

Az Alkotmány 3. § (3) bekezdése szerint a pártok közhatalmat közvetlenül nem gyakorolhatnak. Ennek megfelelően egyetlen párt sem irányíthat semmiféle állami szervet. A pártok és a közhatalom szétválasztása érdekében törvény határozza meg azokat a tisztségeket, közhivatalokat, amelyeket párt tagja vagy tisztségviselője nem tölthet be.

Az Alkotmány 61. § (1) bekezdése kimondja, hogy a Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.

A Ve. 2. § alapján a választási eljárási törvényt kell alkalmazni:

a) az országgyűlési képviselők választására,

b) a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a helyi kisebbségi önkormányzatok tagjainak a választására,

c) az országos és a helyi népszavazásra,

d) az országos és a helyi népi kezdeményezésre, továbbá

e) azokra a választási eljárásokra, amelyekre e törvény alkalmazását jogszabály elrendeli [az a)—e) pontban foglaltak együtt: választás].

A Ve. 3. § szerint a választási eljárás szabályainak alkalmazása során a választásban érintett résztvevőknek érvényre kell juttatniuk az alábbi alapelveket:

- a) a választás tisztaságának megóvása, a választási csalás megakadályozása,
- b) önkéntes részvétel a jelölésben, a választási kampányban, a szavazásban,
- c) esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között,
- d) jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás,
- e) jogorvoslat lehetősége és pártatlan elbírálása,
- f) a választás eredményének gyors és hiteles megállapítása.

A Ve. 34. § (2) bekezdése alapján az Országos Választási Bizottság

a) állásfoglalást ad ki a választással kapcsolatos jogszabályok egységes értelmezése és az egységes joggyakorlat kialakítása érdekében; az állásfoglalás ellen jogorvoslatnak helye nincs; az állásfoglalást a Magyar Közlönyben közzé kell tenni,

b) dönt a listák és az azokon szereplő jelöltek, a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételéről, illetőleg elutasításáról,

c) kisorsolja a listák sorszámát,

d) jóváhagyja az országos népszavazás szavazólapjainak adattartalmát,

e) dönt a benyújtott kifogásról,

f) megsemmisíti a szavazás eredményét, ha olyan törvénysértést állapít meg, amely azt érdemben befolyásolta,

g) megállapítja, hogy mely jelölő szervezetek érték el a törvényben meghatározott mértékű %-os szavazathatárt,

h) megállapítja, hogy az országosan összesített töredékszavazatok alapján az országos listák jelöltjei közül kik szereztek mandátumot,

i) kiadja a mandátumot szerzett képviselőknek a megbízólevelet,

j) megállapítja és közzéteszi a választás országosan összesített eredményét,

k) kitűzi az időközi országgyűlési képviselőválasztást, és megállapítja annak naptár szerinti határnapjait,

l) a tudomására jutott törvénysértés esetén kezdeményezi a hatáskörrel rendelkező szerv döntését,

m) beszámol az Országgyűlésnek az országgyűlési képviselők, valamint az önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásáról, továbbá az országos népszavazásról,

n) eljár mindazokban az ügyekben, melyeket törvény a hatáskörébe utal.

A Ve. 40. § (1) bekezdése értelmében a választási kampány a választás kitűzésétől a szavazást megelőző nap 0 óráig tart.

A Ve. 92. § (3) bekezdése szerint a választásra fordított állami és más pénzeszközök felhasználását az Állami Számvevőszék a választás második fordulóját követő egy éven belül az országgyűlési képviselethez jutott jelölő szervezetek és független jelöltek tekintetében hivatalból, egyéb jelölő szervezetek és független jelöltek tekintetében más jelölt, jelölő szervezet kérelmére ellenőrzi. Az ellenőrzés iránti kérelmet a választás második fordulóját követő 3 hónapon belül lehet benyújtani. A kérelemhez bizonyítási indítványt kell csatolni.

A Ve. 149. § o) pontja alapján a választási kampány: választási program ismertetése, jelölt, lista, jelölő szervezet népszerűsítése, választási gyűlés szervezése, plakát elhelyezése, önkéntesek igénybevétele.

Az Alkotmány hivatkozott 3. § (3) bekezdése rendelkezik a pártok és a közhatalom szétválasztásáról, arról, hogy a pártok közhatalmat közvetlenül nem gyakorolhatnak, egyetlen párt sem irányíthat semmiféle állami szervet. Az Alkotmány 61. § (1) bekezdése egyidejűleg kimondja, hogy mindenkinek joga van arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje.

A Ve. 3. § szerint, az ott meghatározott alapelveket a Ve. tárgyi hatálya alá tartozó választásban [Ve. 2. § a)—e) pontok] érintett résztvevőknek kell érvényre juttatniuk.

A Ve. VI. fejezetében szabályozott választási kampány (Ve. 40—45. §) a Ve. tárgyi hatálya alá tartozó eljárás része.

Az Országos Választási Bizottság megállapítja, hogy a Ve. szervezeti hatálya alá nem tartozó állami szervek — például az Országgyűlés, a Kormány és más közigazgatási szervek, a bírói ügyészi szervek stb. — nem résztvevői a Ve. tárgyi hatálya alá tartozó választási eljárásnak. A Ve. szervezeti hatálya alá nem tartozó állami szervek feladat- és hatáskör gyakorlása, tevékenysége nem tartozik a Ve. által szabályozott választási eljárás körébe. Ezért az állami szervek hatáskörének és feladatkörének gyakorlása, működése nem sorolható a Ve. 149. § o) pontban meghatározott és 40—45. §-ban szabályozott választási kampány körébe, s kampánycselekménynek sem minősíthető.

Az Országos Választási Bizottság nem rendelkezik hatáskörrel a választásra fordított állami és más pénzeszközök felhasználásának ellenőrzésére nézve. E pénzeszközök felhasználásának ellenőrzése a Ve. 92. § (3) bekezdésében meghatározott állami szerv hatásköri jogosítványa.

Dr. Ficzer Lajos s. k.,
az Országos Választási Bizottság elnöke

**Az Országos Választási Bizottság
6/2002. (II. 7.) OVB
állásfoglalása**

**a minta-ajánlószelvények választási eljárásban való
alkalmazásáról**

Az Országos Választási Bizottság a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 34. §-a (2) bekezdésének *a*) pontjában kapott felhatalmazással élve — az egységes joggyakorlat kialakítása érdekében — a következő állásfoglalást adja ki:

A választás során alkalmazott azon gyakorlat, hogy a jelöltek, jelölő szervezetek minta-ajánlószelvény megküldésével nyújtanak segítséget a választópolgároknak az ajánlószelvény kitöltéséhez az adott jelölt támogatására, az Országos Választási Bizottság megítélése szerint nem ütközik sem a Ve. szabályaiba, sem más jogszabály rendelkezéseibe, feltéve, hogy a minta-ajánlószelvény nem alkalmas a választópolgárok megtévesztésére.

Dr. Ficzer Lajos s. k.,
az Országos Választási Bizottság elnöke

**Az Országos Választási Bizottság
7/2002. (II. 7.) OVB
állásfoglalása**

az ajánlószelvények kitöltése tárgyában

Az Országos Választási Bizottság a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 34. §-a (2) bekezdésének *a*) pontjában kapott felhatalmazással élve az ajánlószelvények kitöltése tárgyában a következő állásfoglalást adja ki:

A Ve. 46. § (1) bekezdése értelmében jelöltet ajánlani ajánlószelvényen lehet. A Ve. 47. § (2) bekezdésének második mondata szerint „az ajánló választópolgár az ajánlószelvényre rávezeti családi és utónevét, lakcímét, személyi azonosítóját, az ajánlott személy családi és utónevét, a jelölő szervezet nevét, illetőleg a független jelölés tényét”.

A Ve. 49. §-ának (2) bekezdése szerint „közös jelöltet állítani csak olyan ajánlószelvények alapján lehet, amelyek az adott közös jelöltet állító valamennyi jelölő szervezet neve fel van tüntetve”.

A hivatkozott rendelkezések értelmezése során az Országos Választási Bizottság 2/1998. (III. 14.) OVB állásfoglalásában megállapította, hogy „a választópolgárnak az ajánlási szelvény kitöltése során kinyilvánított akaratát a legmesszebbmenőkig tiszteletben kell tartani”.

A választópolgár sokszor nincs tisztában a jelölt vagy a jelölő szervezet pontos, nyilvántartásba vett nevével.

Mindez az ajánlószelvények minősítése során a gyakorlatban gondot okozhat.

A választópolgár akaratának érvényesítése érdekében ezért azokat az ajánlószelvényeket is érvényesnek kell elfogadni, amelyeken a jelölt neve nem az anyakönyvben szereplő formában, de egyébként egyértelműen azonosíthatóan (pl. leánykori név, felvett név stb.), illetőleg amelyeken a jelölő szervezet neve a hivatalos megnevezéstől eltérő formában, de egyébként minden kétséget kizáró módon megállapíthatóan (pl. rövid név, betűszavas rövidítés stb.) szerepel.

Közös jelölés estén az ajánlószelvénynek a jelöltet állító valamennyi jelölő szervezet nevét tartalmaznia kell, a fentiekben kifejtett értelmezésnek megfelelő formában. Az ajánlószelvényen a jelölő szervezetek sorrendjének nincs jelentősége.

Dr. Ficzer Lajos s. k.,
az Országos Választási Bizottság elnöke

**A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó
és Választási Hivatal közleménye**

A BM Központi Hivatal a 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet 73. § (1) bekezdése alapján — az eddig közzétetteken kívül — az alábbi elveszett, megsemmisült gépjármű törzsönyvek sorszámát teszi közzé:

274159A	851435A
677378B	002024B
054373A	781377B
073435A	181699B
939855B	020001B
343784B	368354B
776569B	751372A
490241A	717811A
732818A	350571B
126165A	012186C
993404B	574820A
944184B	843017A
237377B	226480B
238259A	562993A
268476B	644920A
462998B	813808A
054409C	778612B
045587B	198639B
182570A	220260B
641855A	018164A
712534A	

Helyesbítés: A Magyar Közlöny 2002. évi 2. számában közzétett, „A Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület (ARTISJUS) közleménye irodalmi és zeneművek nem színpadi nyilvános előadásáért, kereskedelmi célból kiadott hangfelvételek vagy arról készült másolatok nyilvánosság-hoz közvetítéséért, rádió- vagy televízió-műsorok egyidejű változatlan, a nyilvánossághoz történő továbbközvetítéséért, valamint a színpadra szánt irodalmi és zenedrámai művek, jeleneteik vagy kerestmetszeteik kivételével az irodalmi és zeneművek sugárzás útján, vezetékkel vagy egyéb módon a nyilvánossághoz történő közvetítéséért fizetendő szerzői jogdíjakról”

— I. Fejezet 1. pont *f), g), h), i), j), k), l)* alpontjainak utolsó oszlopában megjelölt, az üzletek nyitva tartására vonatkozó „20 óráig nyitva” szókapcsolat helyesen: **„21 óráig nyitva”**

— I. Fejezet 11. c) pont szerint fizetendő jogdíjak helyesen:

c) Szállodák, gyógyszállodák csillagbesorolással rendelkező apartmanházak szobáiban történő zenefelhasználás (tv, rádió stb.) esetén, a szálláshely szobaszámától függően, az alábbi szerzői jogdíjat kell megfizetni havonta:

„10 szobáig	3 711 Ft
11—25 szobáig	6 144 Ft
26—50 szobáig	12 410 Ft
51—100 szobáig	18 615 Ft
101—150 szobáig	25 124 Ft
151—200 szobáig	31 451 Ft
201—250 szobáig	32 698 Ft
251—300 szobáig	34 432 Ft
301—350 szobáig	36 226 Ft
351—400 szobáig	38 964 Ft
401—500 szobáig	41 245 Ft
500 szoba felett	43 040 Ft

— I. Fejezet 14.1. pontja bevezető részének szövege helyesen:

„14.1. Az 1., 2., 4., 6., 7., 11., 12., 13. a) és c) pontokban megállapított szerzői jogdíjakon felül ...”

— I. Fejezet 14.2. pontja bevezető részének szövege helyesen:

„14.2. Az 1., 2., 4., 6., 7., 11., 12., 13. a) és c) pontokban megállapított szerzői jogdíjakon felül...”

— II. Fejezet 6. Belépődíj nélküli rendezvények a) pontjának „5001—10 000 főig” sora helyesen:

„5001—10 000 főig **100 000 Ft**”

A II. Fejezet 6. d) pontja „501—1000 főig 10 900 Ft” sorának szövege helyesen:

„501—1000 főig **1320 Ft**”

(Kézirathiba)

A Magyar Közlöny 2002. évi 2. számában közzétett, „Az ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület közleménye a magáncélú másolásokról tekintettel megállapított üres hang- és képhordozó jogdíjakról a 2002. évre” „*EGYÉB*” hordozókra megállapított jogdíjai helyesen:

„Minidiszka	60 Ft/db
DVD-R, DVD-RW	250 Ft/db
DVD+RW	250 Ft/db ”

(Kézirathiba)

A Magyar Közlöny 2002. évi 2. számában közzétett „A Magyar Hang- és képlemezkiadók Szövetségének (MAHASZ) jogdíjközleménye a hangfelvételek nem kereskedelmi forgalomba hozatal céljából történő többszörözéséért fizetendő hangfelvétel előállítói jogdíjakról és e felhasználások egyéb feltételeiről” 2. pontjának utolsó bekezdése lemaradt. A 2. pont az alábbi utolsó bekezdéssel egészül ki:

„Az I/1. és II/1. pontban meghatározott jogdíj nem tartalmazza az általános forgalmi adót, azt a felhasználónak a százalékos mérték szerint megállapított jogdíjon felül, a mindenkor hatályos jogszabályoknak megfelelően kell megfizetnie.”

(Kézirathiba)

MEGJELENT

a

MAGYAR KÖZLÖNYTÁRGYMUTATÓJA

a 2002. január hónapban megjelent jogszabályokról, határozatokról és közleményekről.

A tárgymutatót a Magyar Közlöny mai számához mellékeljük.

A tárgymutató árát az előfizetési díj magában foglalja.

K Ö Z L E M É N Y

A Magyar Közlöny különszámaként megjelent az

**I.
SZÁMVITELLEL KAPCSOLATOS
JOGSZABÁLYOK**

(2000. évi C. törvény a számvitelről)

című, A/4 formátumú, 88 oldal terjedelmű kiadvány.

A kézirat lezárva: 2001. október 1.

Ára: 588 Ft áfával.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 338-4746 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük az

**I.
SZÁMVITELLEL KAPCSOLATOS
JOGSZABÁLYOK**

(2000. évi C. törvény a számvitelről)

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

MAGYAR KÖZLÖNY

KÜLÖNSZÁM

A MUNKA TÖRVÉNYKÖNYVE (1992. évi XXII. törvény)

A módosítások kihirdetését követően megjelent Magyar Közlöny-különszám a Munka Törvénykönyvét már az aktuális, európai jogharmonizációs célú (2001. július 1-jén hatályba lépett) változásokkal egységes szer-
kezetben tartalmazza.

Ára: 728 Ft áfával.

MEGRENDELŐLAP

☐ Megrendelem a Magyar Közlöny-különszámot (A Munka Törvénykönyve) példányban.
Ára: 728 Ft + postaköltség. A befizetéshez számlát kérek/csekket kérek. (A megfelelőt kérjük aláhúzni.)

Megrendelő neve: _____

Megrendelő címe: _____

Dátum: _____

Aláírás: _____

Megrendelését küldje el a Magyar Hivatalos Közlönykiadó postacímére: 1394 Budapest, Pf. 361.
Fax: 267-2780 vagy 338-4746. A kiadvány megvásárolható a kiadó közlönypoltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) és az elektronikus közlönypoltban (www.mhk.hu/kozlonypolt) is.

A Miniszterelnöki Hivatal felügyelete alatt működő
Magyar Hivatalos Közlönykiadó
megjelentette a

MAGYAR KÖZIGAZGATÁSI LEXIKON 2000

című kiadványt.

A lexikon tartalmazza az állami és az önkormányzati közigazgatási szerveknél foglalkoztatott tisztviselőknek, a közigazgatás oktatását és a közigazgatás-tudomány művelését végző intézmények munkatársainak, továbbá a közigazgatási szakmai és érdekképviselői szervek tisztségviselőinek önként szolgáltatott főbb adatait.

A lexikon a személyi, képzési és foglalkoztatási adatok mellett tartalmazza a közigazgatási szervek címét és a munkahelyi elérhetőségre vonatkozó adatokat is.

A megrendelést postán vagy telefaxon a Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. címére kell eljuttatni. (Fax: 338-4746.)

MEGRENDELÉS

Megrendelem a

Magyar Közigazgatási Lexikon 2000

című kiadványt

(ára: 9000 Ft áfával) példányban, és kérem, juttassák el az alábbi címre.

A megrendelő(cég)neve:.....

Címe(város, irányítószám):.....

Utca(ház)szám:.....

Ügyintézőneve, telefonszáma:.....

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára, vagy postai úton a fenti címre.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

K Ö Z L E M É N Y

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó a Magyar Közlöny különszámaként megjelentette az

**1990. ÉVI XCIII. TÖRVÉNY AZ ILLETÉKEKRŐL
ÉS A KAPCSOLÓDÓ FONTOSABB JOGSZABÁLYOK**

című, A/4 formátumú, 56 oldal terjedelmű kiadványt.

A kiadvány az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 2002. január 1-jétől hatályos szövegét, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosításáról, valamint a hiteles tulajdonlap-másolat igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 1996. évi LXXXV. törvény kivonatos szövegét, az illetékekkel kapcsolatos ügyiratok kezeléséről, az illetékek kiszabásáról, elszámolásáról és könyveléséről szóló 32/1999. (XII. 22.) PM rendeletet, az új illetékbélyegek forgalomba hozataláról szóló 18/2000. (V. 9.) PM rendeletet, továbbá az illeték megállapításának mellőzéséről szóló 18/1999. (VIII. 18.) PM rendeletet és 40/2001. (XI. 7.) PM rendeletet tartalmazza.

A kézirat lezárva: 2001. december 7-én.

Ára: 560 Ft áfával.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 338-4746 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük az

**1990. ÉVI XCIII. TÖRVÉNY AZ ILLETÉKEKRŐL
ÉS A KAPCSOLÓDÓ FONTOSABB JOGSZABÁLYOK**

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

KÖZLEMÉNY

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó megjelentette a

HAJÓZÁSI SZABÁLYZAT

című, A/4 formátumú, 96 oldal terjedelmű kiadványt.

A kiadvány a víziközeledés rendjéről szóló 27/1993. (IX. 23.) KHVM rendeletet tartalmazza, amelynek mellékletét képezi a Hajózási Szabályzat.

A kézirat lezárva: 2001. szeptember 1-jén.

Ára: 1512 Ft áfával.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 338-4746 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük a

HAJÓZÁSI SZABÁLYZAT

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

KÖZLEMÉNY

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó megjelentette

AZ ÉRTELMEZETT ALKOTMÁNY

című kötetet.

Dr. Holló András és dr. Balogh Zsolt szerkesztők az Alkotmány szerkezetét követve annak rendelkezéseihez csoportosították az Alkotmánybíróság legfontosabb megállapításait, az alkotmánybírósági gyakorlat összefoglalásaként jegyzetekkel segítve az olvasó tájékozódását. A kötet a hét évvel ezelőtt ugyanilyen címmel megjelenő munka folytatása. A szerkesztők átdolgozták – tárgyköreit tekintve kibővítették – a korábban megjelent könyv anyagát, és erre (a precedens határozatokra) épülve mutatják be az ítélkezési gyakorlat keresztmetszetét.

Az Alkotmánybíróság közjogi helyzetéből adódóan döntései kihatnak valamennyi hatalmi ág tevékenységére, az ítéletek alapjaiban határozták meg a törvénykezés kereteit éppúgy, mint – a jogszabályok alkalmazásánál irányadó alkotmányos követelmény megállapításával – a bíróságok és más jogalkalmazó szervek munkáját. A kötet alapvető segítséget nyújt a gyakorlati és elméleti szakembereknek egyaránt, de hasznosan forgathatják a megjelent könyvet a gazdasági élet szereplői (pl. a piacgazdaság, a vállalkozáshoz való jog, illetve a tulajdoni kérdések kapcsán) éppúgy, mint a tudományos munkát folytató egyetemi oktatók, hallgatók vagy az önkormányzati működésben részt vevők. Természetesen segítséget nyújt a gyakorlat ismerete azoknak is, akik alkotmánybírósági eljárást kívánnak indítványozni.

A B/5 formátumú kiadvány 760 oldal terjedelmű.

Ára: 4592 Ft áfával.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 266-5099 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük

AZ ÉRTELMEZETT ALKOTMÁNY

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra szóló előfizetésüket folyamatosnak tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük a 2002. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapra szeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel).

Azesetleges módosítás szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessék be.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levélcím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1394 Budapest 62. Pf. 357. Fax: 318-6668.)

A 2002. évi lapárak

Magyar Közlöny	56 784 Ft/év	Magyar Közigazgatás	5 376 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	10 752 Ft/év	Nemzeti Kulturális Alapprogram Hírlevele	2 688 Ft/év
Bányászati Közlöny	2 688 Ft/év	Oktatási Közlöny	13 776 Ft/év
Béltügyi Közlöny	14 448 Ft/év	Önkormányzatok Közlönye	3 360 Ft/év
Cégek Közlöny	59 136 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	18 144 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	14 784 Ft/év	Pénzügyi Szemle	13 104 Ft/év
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	10 416 Ft/év	Statisztikai Közlöny	7 728 Ft/év
Határozatok Tára	13 104 Ft/év	Szociális és Munkavédelmi Közlöny	10 416 Ft/év
Házi Jogtanácsadó	2 688 Ft/év	Turisztikai Értesítő	6 720 Ft/év
Hírközlési Értesítő	3 696 Ft/év	Ügyészségi Közlöny	4 032 Ft/év
Hivatalos Értesítő	8 400 Ft/év	Vízügyi Értesítő	7 392 Ft/év
Ifjúsági és Sport Értesítő	2 688 Ft/év		
Igazságügyi Közlöny	9 072 Ft/év	Élet és Tudomány	6 384 Ft/év
Gazdasági és Foglalkoztatási Közlöny	13 776 Ft/év	Ludové Noviny	1 680 Ft/év
Környezetvédelmi Értesítő	8 064 Ft/év	Neue Zeitung	2 688 Ft/év
Közlekedési és Vízügyi Értesítő	13 776 Ft/év	Természet Világa	3 696 Ft/év
Kulturális Közlöny	11 088 Ft/év	Valóság	4 032 Ft/év
Külgazdasági Értesítő	11 424 Ft/év		

Az árak a 12%-os áfát is tartalmazzák.

A **Házi Jogtanácsadó** című lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címen:

Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. 1394 Bp. 62. Pf. 357 vagy faxon: 318-6668, vagy a www.mhk.hu/hj internetcímen található megrendelőlapon.

Telefon: 266-9290/234, 235 mellék.

Éves előfizetési díja 2688 Ft áfával.

A CD-JOGÁSZ hatályos jogszabályok hivatalos számítógépes gyűjteménye 2002. évi éves előfizetési díjai:

Önálló változat	48 000 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	96 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	64 000 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	112 000 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	80 000 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	128 000 Ft

Egyszeri belépési díj: 6000 Ft. (Áraink az áfát nem tartalmazzák.)

Facsimile Magyar Közlöny. A hivatalos lap 2001. évfolyama jelenik meg CD-n az eredeti külalak megőrzésével, de könnyen kezelhetően.

Hatályos jogszabályok online elérése: a 3 naponta frissített adatbázis az interneten keresztül érhető el a www.mhk.hu címen. További információ kérhető a 06 (80) 200-723-as zöldszámon.

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Bártfai Béla.

A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1—3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Korda Judit vezérigazgató.

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában, illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2002. évi éves előfizetési díj: 56 784 Ft. Egy példány ára: 140 Ft 16 oldal terjedelemig, utána + 8 oldalanként + 112 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

02.0292 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.